

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Ἐφημερίου Ἀγίου Θεοδώρου

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΧΟΡΑΗ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΝ

Ἐν Ἱερᾷ Μητροπόλει Πάφου-Κύπρου

1940

Τύποις Κ. Δ. ΧΑΜΠΙΑΟΥΡΗ—Πάφος

Ἀπαγορεύεται πᾶσα ἑνατύπωσις ὑπὸ ξένου ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ συγγραφέως ἢ τῶν κληρονόμων του

ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μετὰ πολυετῇ ἐργασίᾳ, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέλος τῆς παρούσης μελέτης, τὴν ὁποίαν ἀναθέτομεν εἰς τὴν Ἀγίαν καὶ Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν ἡμῶν Ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν ἄττιον εὐγνωμοσύνην, ὥς φυλάξασαν μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως κατὰ τοὺς μαύρους καὶ σκοτεινοὺς αἰῶνας τῆς δουλείας, εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς καὶ γαλουχήσασαν μετὰ τῆς γλώσσης καὶ τὴν μουσικῇ.

Παραδίδομεν ἤδη τὴν μελέτην μας αὐτὴν εἰς τοὺς περὶ τὴν Βυζαντινὴν Μουσικὴν ἀσχολουμένους, οὐχὶ ὥς τέλειόν τι ἔργον, διότι οὐδὲν ἔργον ἀνθρώπινον εἶναι τέλειον, ἀλλὰ διὰ νὰ κεντήσωμεν τὸν ζῆλον καὶ τὴν φιλομάθειάν των ὑπὲρ τῶν πατρικῶν μας παραδόσεων χάριν τῶν ὁποίων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ οἱ σοφώτατοι πρόγονοι ἡμῶν ἐμερίμνησαν τόσον διὰ τὴν γλῶσσαν ὅσον καὶ διὰ τὴν μουσικὴν, συνδέσαντες αὐτάς διὰ τῆς βραχείας καὶ μακρᾶς φωνῆς τῶν γραμμάτων, διὰ τῶν συλλαβῶν, διὰ τῆς βραχείας καὶ μακρᾶς θέσεως καὶ ἄρσεως τοῦ χρόνου, διὰ τῶν διαφόρων ποδῶν καὶ μέτρων τῆς ποιήσεως, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ προπάτορες, διδάσκαλοι καὶ πατέρες διαδοχικῶς μέχρις ἡμῶν, οἵτινες κατὰ τὸ Εὐαγγελικὸν λόγιον, ἤλθομεν νὰ λάβωμεν μέρος «εἰς τὸν κόπον αὐτῶν».

Διὰ τῆς μελέτης μας αὐτῆς, καθαπτόμεθα ὅλων τῶν περὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν ζητημάτων ἔστω καὶ ἀτελῶς· θὰ θεωρήσωμεν δὲ ἑαυτοὺς λίαν ἱκανοποιημένους, ἐὰν κατορθώσωμεν νὰ προσφέρωμεν καὶ μικρὸν τι χρησίμον εἰς τὸ μαγικὸν οἰκοδόμημα τῆς Βυζ. Μουσικῆς.

Ἐκ παιδικῆς ἡλικίας διδάχθεις τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν, ὑπηρετῶν αὐτὴν καὶ θεραπεύων ἀντὶ παντὸς ἄλλου ἕως σήμερον, εὗρισκω δύο σημαντικὰ ἐμπόδια διὰ τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν πρόδόν της

Πρῶτον ἐμπόδιον εἶναι ἡ ἑλλειψὶς πλήρους καὶ τελείου θεωρητικοῦ μὲ κανόνας, ἀσφαλεῖς ἀποδείξεις καὶ βάσεις, εἰς τε τὰς κλίμακας, τόνους, συστήματα καὶ ἤχους.

Πολλὰ θεωρητικὰ μουσικῆς ἐξεδόθησαν ὑπὸ διαφόρων, ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἱκανοποιεῖ τὸν φιλομαθῆ καὶ φιλόμουσον μουσικόν. Καὶ ἂν ἐξαιρεθῇ τὸ πρῶτον ἐκδοθὲν θεωρητικὸν τὸ 1832, συνταχθὲν παρὰ Χρυσάνθου Ἀρχιεπισκόπου Δυρραχίου, ὅλα τὰ ἄλλα διδάσκουν ξένα καὶ ἀνεφάρμοστα πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν.

Δεύτερον ἐμπόδιον, εἶναι ἡ ἑλλειψὶς καταλλήλου ὄργάνου διὰ τῇ διδαχῇ μουσικῇ ἐπὶ τούτου, πρὸς ἐμπρακτον ἐφαρμογὴν καὶ ἀπόδειξιν τῶν ἐν τῇ Βυζαντινῇ Μουσικῇ διδασκομένων Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Μουσικὴ ἐξηπλώθη παντοῦ καὶ προσδεύει ἕνεκα τῆς ταυτότητος καὶ συμφωνίας τῶν μουσικῶν ὀργάνων Ἐκκλησίας καὶ θεάτρου, ὑπὲρ αὐτῆς ἐρριθμωμένων

Ὁ διδάσκαλος τῆς Β Μουσικῆς, λόγῳ τῆς ὑπαρχούσης διαφορᾶς τῶν κλιμάκων μεταξὺ Βυζαντινῆς καὶ Εὐρωπαϊκῆς, οὐδὲν μουσικὸν ὄργανον ἔχει συμβοηθὸν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ διδασκομένων εἰμὴ μόνον ἀτελές τι καὶ δυσχρηστον Μονόχορδον, καὶ τοῦτο ἄγνωστο εἰς τοὺς μουσικοὺς μας, οἱ ὅποιοι ἕνεκα τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν μουσικῶν ὀργάνων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς, ἡδιαφόρουν καὶ τὴν κατ' ἴδιαν διδαχὴν μουσικῆς, βοηθεία μουσικῶν ὀργάνων

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν μελέτην τῆς μουσικῆς διὰ τοῦ Μονοχόρδου, τοῦ μόνου καταλλήλου ὄργάνου, τοῦ ἀλφαβήτου τούτου τῆς Μουσικῆς μας, ἀπεφάσισα τὴν συγγραφὴν καὶ ἔκδοσιν μουσικῆς θεωρίας, ἐστηριγμένης ἐπ' αὐτοῦ (τοῦ Μονοχόρδου) ἔχων τοῦτο οὕτως εἰπεῖν, ὡς ναυτικὴν πυξίδα τῆς πράξεως. ὁδηγὸν καὶ σύμβουλον, εἰ τοῦ ὁποῦλου λύονται πολλὰ ἄξια προσοχῆς μουσικὰ ζητήματα Ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου βασίζονται αἱ Κλίμακες, ἀποδεικνύονται οἱ τόνοι αἱ συμφωνίαι, καὶ τὰ γέννη τῆς μουσικῆς

Ἀλλ' ἐνῷ ἀποδεικνύεται φανερά καὶ φαίνεται καθαρά ἡ βάσις τῶν τόνων τῆς Β. Μουσικῆς, ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Μονοχόρδου, προκειμένης ὁμως περὶ ἠνωμένης καὶ συνεχοῦς μελωδίας, καθίσταται δυσχερὲς τῇ, ἡ διὰ τούτου ἐκτέλεσις ταύτης ὄντος ἀκαταλλήλου δι' ἡρμολογμένην ἐτενῆ μελωδίαν, καὶ ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου φαίνεται, κακῶς θεβαίως, σκοποῦς εἰς τοὺς μουσικοὺς καὶ παντελῶς ἀνωφελῆς ἡ γνῶσις του

Τοιοῦτο μουσικὸν ὄργανον δυνάμενον νὰ ἐκτελῇ εὐχερῶς καὶ πταίστως ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Β Μουσικῆς, εἶναι τὸ τετράχορδον (βιολί), τὸ ὁποῖον εἶνε ἐλεύθερον ἀπὸ τοὺς δεσμοὺς τῶν διαστημάτων, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπόκεινται ἄλλα ἑγχόρδα μουσικὰ ὄργανα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Μουσικῆς. Ἐκ τῆς πολυχρονίου πείρας ἐδιδάχθημεν ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς Β Μουσικῆς ἄνευ τῆς βοηθείας μουσικοῦ τοιοῦτου ὄργάνου, εἰν ματαιοπονία, καὶ σπανίως ἐπιτυχάνουν τοῦ σκοποῦ των διδάσκοντες καὶ διδασκόμενοι διὰ τοῦ Πα, Βου, Γα, Δι, ὡς βλέπομεν τοῦτο ἐν πράξει· τὸ μουσικὸν ὄργανον συντείνει πολὺ εἰς τὸν μουσικὸν καθ' ὅλῳ ἢ ὡς νὰ ἔχη ἀντὶ ἐνός, δέκα διδασκάλους

Πᾶς βουλόμενος νὰ μάθῃ τὴν Β Μουσικὴν ὀφείλει ἀπαραιτήτως ἔχει πρὸς τὸ Μονόχορδον του καὶ τὸ Τετράχορδον διότι ἐκεῖνα τὰ ποῖα διδασκείται διὰ τῆς φωνῆς ἀόρατα καὶ ἀπιαστα, τὸν αἰσθάνεται ματα, τὰ βλέπει ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου, τὰ ἀκούει, τὰ ἐφαρμόζει καὶ ἐκτελεῖ διὰ τοῦ Τετραχόρδου, ἐν συνῶδιᾳ διὰ ζώσης φωνῆς, καὶ σκούμενος οὕτω πως, ἐξοικειοῦται εἰς τὸ φάλλειν εὐχερῶς καὶ ἀπταστως

Ἐν τῇ παρούσῃ θεωρίᾳ διδάσκονται διὰ κανόνων καὶ παραδειμάτων οἱ μουσικοὶ χαρακτήρες, αἱ ἐνέργειαι αὐτῶν, αἱ συνθέσεις καὶ πλοκαὶ αὐτῶν, ἡ ὀρθογραφία καὶ σύνταξις αὐτῶν, τὰ γέννη τῆς Μουσικῆς καὶ ὁ ἐπὶ χορδῆς καθορισμὸς τῆς Διατονικῆς Κλίμακος, ἡ εἶναι ἡ βάσις ὅλων τῶν ἄλλων. Ἐπίσης διδασκείται κατ' ἴδιαν ἡμῶς

μέθοδον ἡ Διατονικὴ Κλίμαξ τῶν ἀρχαίων, Εὐκλείδῃ τοῦ μαθηματικοῦ, Πυθαγόρου τοῦ φιλοσόφου, καὶ Χρυσάνθου, διδασκάλου τῆς ἐν χρήσει Β Μουσικῆς ὡς καὶ ἡ κατ' ἡμᾶς κατὰ τὸ σύστημα ἐκείνου διδάσκονται ἐπίσης οἱ Ἐπόγδοοι, οἱ Ἐπίτριτοι, οἱ Ἐπιενδέκατοι, οἱ παλμοὶ τῆς χορδῆς τοῦ διατονικοῦ καὶ τοῦ χρωματικοῦ γένους καὶ τοῦ Δευτέρου ἡχοῦ νῦν τὸ πρῶτον, διδασκείται ἐπίσης τὸ ἐναρμόνιον γένος κατ' ἴδιον τρόπον, διδασκείται ἐπίσης ὁ χρόνος, ἡ ἀγωγή, οἱ πόδες, τὰ μέτρα, οἱ ρυθμοὶ, καὶ τὰ χρονικά τούτων σημεῖα διὰ παραδειγμάτων, καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀρχαία καὶ νέα προσῳδία, οἱ πολυσύλλαβοι φθόγγοι, διὰ τῶν ὁποίων δύναται νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς μουσικῆς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ὕψος, διότι ὡς εἶναι πανθομολογούμενον, σήμερον ἡ Βυζαντινὴ μουσικὴ δὲν εὐρίσκεται εἰς εὐχάριστον θέσιν

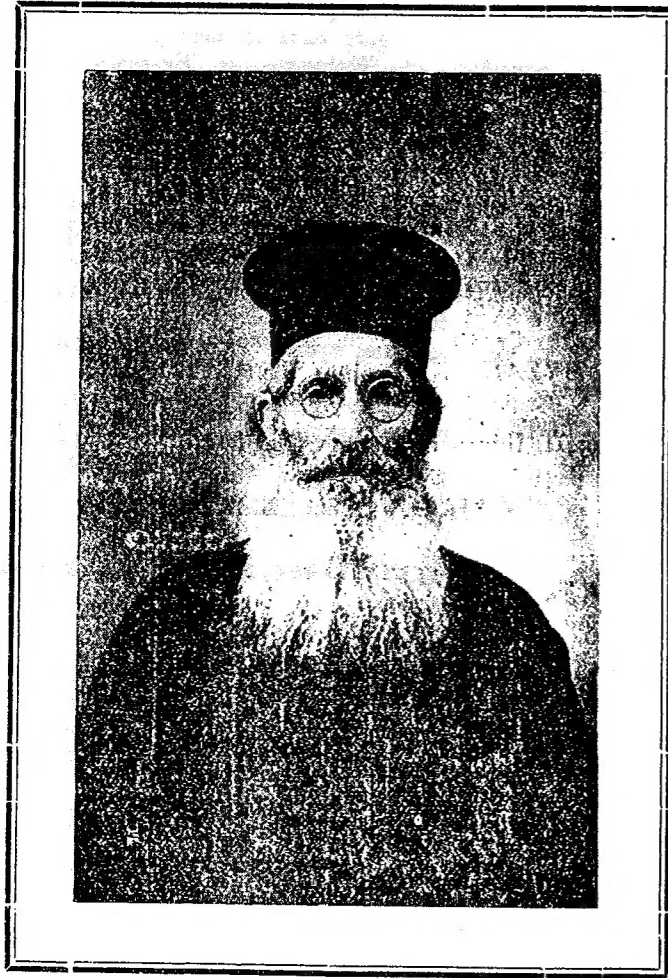
Ταῦτα πράττομεν ἐν τῇ μέτρῳ τῶν δυνάμεων μας, διὰ νὰ δώσωμεν ἀφορμὴν εἰς ἄλλους, ὅπως προδῶσιν εἰς ἐπιστημονικὴν ἐξέτασιν αὐτῆς

Τελειώνοντες ζητοῦμεν τὴν εὐμενῇ ἀποδοχὴν τῆς θεωρίας ταύτης καλουμένης ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΧΟΡΔΗΣ καὶ κρίσιν εὐνοικὴν παρὰ τοῦ μουσικοῦ κόσμου διὰ τὰς ἐλλείψεις μας

Ἐν Ἰ Μητροπόλει Πάφου 12 Σεπτεμβρίου 1939

ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

Θεωρία τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς

«Αἶνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον»
«αἰνέσω Κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου»
«Ψαλῶ τῷ Θεῷ μου ἕως ὑπάρχῃ»
(Ψαλμ. 145)

- 1 Τῆς παρούσης μουσικῆς θεωρίας καλουμένης BYZANTINHS MOUSIKHS XOPHS ὁ κύριος καὶ τελικὸς σκοπὸς ἀφορᾷ εἰς τὴν διὰ κανόνων, παρατηρήσεων, ἀσκήσεων, καὶ παραδειγμάτων διδασκαλίαν τῶν εὐμοιρούντων λυγρᾶς καὶ ὑγειοῦς φωνῆς, εἰς τὸ νὰ καταστήσιν ἱκανοὶ ἐν τῇ ἐκφωνήσει τῶν λέξεων, νὰ ποιῶσι διαστήματα καὶ μονὰς καλλιφώνους εἰς ἐκτέλεσιν μελωδικῆς μολπῆς.
- 2 Ἡ ἡμετέρα Μουσικὴ καλεῖται Βυζαντινὴ καὶ διαίρεται εἰς ἐκκλησιαστικὴν δι' ἧς ὑμνεῖται τὸ θεῖον, καὶ εἰς ἐξωτερικὴν, δι' ἧς τὰ κοσμικὰ ἡμῶν ἄσματα, καὶ ἡ θεὰ Μελοποιεμένη θεραπεύεται.
- 3 Ἀπὸ ἀπόψεως διδασκαλίας διαίρουμεν τὴν Β. Μουσικὴν εἰς θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν. Θεωρητικὴν καλοῦμεν ἐκείνην, δι' ἧς κατανοοῦμεν τὴν ὕλην τῆς Μουσικῆς μανθάνομεν τὸ ὀξύ καὶ τὸ βαρὺ, τὸ βραδὺ καὶ τὸ ταχὺ, ἀποκτῶμεν τὴν ἔξιν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν φθόγγων, τὴν σχέσιν αὐτῶν καὶ τὴν δύναμιν ἣτις δίδεται εἰς τοὺς χαρακτῆρας, ἵνα γράφηται τέλειον τὸ μέλος. Πρακτικὴν δὲ καλοῦμεν ἐκείνην ἣτις βάλλει εἰς πρᾶξιν τὰς ἀρχάς τῆς θεωρίας, οὕτως ὥστε τὴν ἐγνωσμένην ὕλην μελωδοῦμεν συμφώνως πρὸς τὴν δύναμιν τῶν χαρακτήρων.

Ἕννοιαι καὶ ὀρισμοὶ τῶν στοιχείων τῆς Θεωρητικῆς Μουσικῆς

- 4 Φθόγγος καλεῖται μελωδικὴ φωνὴ ἐξερχομένη ἀπὸ ἀνθρώπινου στόματος ἢ ὀργάνου, εἰς παραγωγὴν μέλους, πᾶσα δὲ φωνὴ μὴ ἀφορώσα εἰς παραγωγὴν μέλους καλεῖται Ψόφος (κρότος). Οἱ φθόγγοι διαίρουνται εἰς ἐμμελεῖς καὶ πεζοὺς. Ἐμμελεῖς καλοῦνται ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους χρῶνται οἱ ἄδοντες, καὶ πεζοὶ ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἡμεῖς λαλοῦμεν, καὶ οἱ ῥήτορες ἀπαγγέλλουσι.
- 5 Ἐν τῇ Β. Μουσικῇ φθόγγοι κυρίως εἶναι τὰ ἐπτὰ πρῶτα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, ἀτινα διὰ προσλήψεως ἐτέρων ὀκτὼ χάριν εὐφωνίας σχηματίζονται ὡς ἑξῆς :
Πα, Βου, Γα, Δι, Κε, Ζω, Νη.
Διὰ τῶν φθόγγων τούτων ἀναγινώσκονται οἱ μουσικοὶ χαρακτῆρες, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐφαρμόζεται ἡ μελωδία.
- 6 Διάστημα λέγεται τὸ μεταξὺ δύο παρακειμένων φθόγγων ὕψος ἤχου τινὸς ὀξυτέρου πρὸς τὸ τοῦ βαρυτέρου, καὶ ἡ διαφορὰ ἀποστάσεώς τινος ἤχου χορδῆς ἐπιμηκεστέρας ἀπὸ βραχυτέρας,
Τμήμα δὲ λέγεται τὸ ἐλάχιστον μέρος τοῦ διαστήματος Σημείωσις. α' Οἱ ἐμμελεῖς φθόγγοι ἐπὶ χορδῆς σημειοῦν-

ται καθ' ὠρισμένα διαστήματα

Σημ. β' Ὁ ἐκπεμπόμενος ἦχος χορδῆς τινὸς ἐπὶ τῆς αὐ-
τῆς βάσεως λέγεται Βόμβος.

- 7 Τόνος εἶναι θέσις ἡχου παραβαλλομένου πρὸς ἄλλους
βαρυτέρους ἢ ὀξυτέρους ὡς καὶ τὰ διαφορὰ σημεῖα τῶν δι-
στημάτων ἐπὶ τῆς χορδῆς, ἀφ' ὧν ἐκπέμπονται οἱ διαφοροὶ
ἦχοι καὶ τόνοι
- 8 Οἱ τόνοι εἶναι βίσεις τῶν φθόγγων ἀπὸ τοῦ βαρέος ἐπὶ
τὸ ὀξύ καὶ ἀπὸ τοῦ ὀξέος ἐπὶ τὸ βαρὺ Ὅκτῳ δὲ φθόγγοι
ἀποτελοῦσι Κλίμακα μιᾶς ὀκταφωνίας, περὶ ἧς λέγομεν.

Κλίμαξ

- 9 Κλίμαξ λέγεται ἡ διὰ τῶν φθόγγων ἀνάβασις καὶ κα-
τάβασις τοῦ ἡχου, ἡ ὀξύτης καὶ βαρύτης τῆς φωνῆς,
ἣτις λέγεται συνεχῆς παραλλαγή, ὅταν οἱ φθόγγοι προ-
φέρωνται κατὰ σειρὰν, βουστροφηδόν, ὡς Πα, Βου, Γα, Δι,
Κε, Ζω, Νη, Πα, Νη, Ζω Κε, Δι, Γα, Βου, Πα. Ὑπερβα-
τῇ δὲ ὅταν σιωπῶνται δύο ἢ περισσότεροι, ὡς Πα, Γα,
Βου, Κε, Δι—Νη.
- 10 Εἰς τὸ συνεχὲς τὸ ποσὸν τῆς ἀποστάσεως εἶναι 1 εἰς
δὲ τὸ ὑπερβατὸν τὸ ποσὸν τῆς ἀποστάσεως εἶναι 2, 3, 4, 5,
κ.λ.π. ὅπερ γνωρίζεται διὰ τῆς Κλίμακος οὕτω.

Πα	Βου	Γα	Δι	Κε	Ζω	Νη	Πα
0	1	2	3	4	5	6	7

π.χ. δίδονται δύο φθόγγοι Πα, Δι, καὶ ζητεῖται τὸ ποσὸν
τῆς ἀποστάσεως. Παρατηροῦμεν εἰς τὴν Κλίμακα ὅτι ὁ Πα
ἀπέχει ἀπὸ τὸν Δι τρεῖς φθόγγους· ἄρα τὸ ποσὸν τῆς ἀ-
ποστάσεως εἶναι τρία ὁμοίως καὶ τὸ Πα, Ζω εἶναι 5 καὶ
τὸ Πα, Πα, εἶναι 7 ὁμοίως ἐξετάζονται καὶ τὰ λοιπὰ ἀ-
ναλόγως, καὶ μόνον ὁ φθόγγος ἀπὸ τὸν ὅποιον μετρῶνται
οἱ ἄλλοι δὲν λογαριάζεται.

Ποσόν

- 11 Ποσὸν εἰς τὴν Μουσικὴν θεωρεῖται ἡ ἀνάβασις καὶ κα-
τάβασις φωνῆς μελωδικῆς ἐκτελουμένης ἐπὶ καθωρισμέ-
νων θέσεων διὰ σειρᾶς φθόγγων, ἐπὶ τῶν μουσικῶν χα-
ρακτῆρων, τῶν ὁποίων ἡ μὲν ἀνάβασις λέγεται ἄνοδος
ἢ ἐπίτασις ὡς Πα, Βου, Γα, Δι, Κε, ἡ δὲ κατάβασις
κάθοδος ἢ ἀνεσις ὡς Κε, Δι, Γα, Βου, Πα.

Χαρακτῆρες

- 12 Ἡ μουσικὴ διδάσκεται διὰ τριῶν μεθόδων α') διὰ ζώσης
φωνῆς β') διὰ μουσικῶν ὀργάνων γ') διὰ μουσικῶν χα-
ρακτῆρων, οἵτινες παριστῶσι τὸ μέλος ἐν τῇ προφορᾷ τῶν
φθόγγων, καὶ οἵτινες διαιροῦνται εἰς χαρακτῆρας ποσότη-
τος, χρόνου, καὶ ποιότητος.

Χαρακτῆρες Ποσότητος

- 13 Ποσότης εἰς τὴν Μουσικὴν λέγεται ἡ δύναμις τῶν χα-
ρακτῆρων ὡς πρὸς τὴν ἰσότητα, τὴν ὀξύτητα καὶ τὴν βα-
ρύτητα. Οἱ χαρακτῆρες τῆς ποσότητος εἶναι δέκα καὶ διαι-
ροῦνται εἰς ἀνιόντας καὶ κατιόντας ὡς ἐξῆς :

ΑΝΙΟΝΤΕΣ

Ἴσον	⌒	ο
Ὀλίγον	⌒⌒	α
Πεταστῇ	⌒⌒⌒	α
Κεντήματα	⌒⌒⌒⌒	α
Κέντημα	⌒⌒⌒⌒⌒	β
Ὑψηλῇ	⌒⌒⌒⌒⌒⌒	δ

ΚΑΤΙΟΝΤΕΣ

Ἀπόστροφος	⌑	α
Ὑπορροή	⌑⌑	2
Ἐλαφρὸν	⌑⌑⌑	β
Χαμηλῇ	⌑⌑⌑⌑	δ

- 14 Ἐκ τούτων τὸ μὲν Ἴσον προφέρεται διὰ τινος τῶν ἐ-
πὶ τὰ φθόγγων ἀλλὰ εἶναι ἄμετρον. διὸ λέγεται χαρακτῆρ
ἰσότητος, διότι οὐδεμίαν δύναμιν φανερώνει ὀξύτης ἢ
βαρύτης· προφέρεται δὲ πάντοτε διὰ τοῦ φθόγγου καὶ
ἐπὶ τοῦ τόνου τοῦ προηγηθέντος χαρακτῆρος, ὅπερ δηλοῦ-
ται καὶ διὰ τοῦ προκειμένου αὐτοῦ μηδενικοῦ 0
- α' Τὸ δὲ Ὀλίγον, ἢ Πεταστῇ καὶ τὰ Κεντήματα δηλοῦσι τὸν
πρῶτον ἀνιόντα φθόγγον, ὅπερ δηλοῖ τὸ προκειμένον αὐ-
τοῖς α. ὡς — α, ⌑ α, ⌒ α,
- β' Τὸ Κέντημα φανερώνει τὸν δεύτερον ἀνιόντα ὑπερβα-
τῶς, ὅπερ δηλοῦται διὰ τοῦ προκειμένου αὐτῷ β.
- γ' Ἡ ὕψηλῇ φανερώνει τὸν τέταρτον ὑπερβατῶς ἀνιόντα
καὶ δηλοῦται διὰ τοῦ δ ὡς ⌒ δ.
- 15 Ἡ Ἀπόστροφος φανερώνει τὸν πρῶτον κατιόντα φθόγ-
γον, ὡς ⌑ α
- α' Ἡ Ὑπορροή φανερώνει δύο κατὰ συνέχειαν κατιόντας
φθόγγους, ὅπερ δηλοῖ καὶ ὁ προκειμένος αὐτῇ ἀριθμὸς
ὡς 2
- β' Τὸ Ἐλαφρὸν φανερώνει τὸν δεύτερον ὑπερβατῶς κατι-
όντα ὅπερ δηλοῖ τὸ προκειμένον αὐτῷ ὡς ⌑ β.

- γ' Ἡ Χαμηλὴ φανερώγει τὸν δ'. ὑπερβατῶς κατιόντα
ὡς δ.
- 16 Γράφοντες λοιπὸν τὴν μελωδίαν, διὰ πάσης ἰσότητος μεταχειριζόμεθα τὸ Ἴσον, διὰ δὲ πάσης τῆς συνεχοῦς ἀναβάσεως μεταχειριζόμεθα τὸ Ὀλίγον, τὰ Κεντήματα, καὶ τὴν Πεταστὴν, διὰ δὲ πάσης συνεχοῦς καταβάσεως, τὴν Ἀποστροφὴν καὶ τὴν Ὑπορροήν, διὰ τὴν ὑπερβατὴν ἀνάβασιν μεταχειριζόμεθα τὸ Κέντημα καὶ τὴν Ὑψηλὴν ἐπὶ τοῦ Ὀλίγου ἢ τῆς Πεταστῆς, καὶ διὰ τὴν ὑπερβατὴν καταβάσιν τὸ Ἐλαφρὸν καὶ τὴν Χαμηλὴν.

Χρόνος καὶ Χρονικοὶ χαρακτῆρες

- 17 Χρόνος εἰς τὴν Μουσικὴν καλεῖται ἡ κατὰ μέτρον τοῦ κινουμένου ἢ κίνησις ἐνὸς σώματος κατὰ θέσιν καὶ ἄρσιν. Θέσις λέγεται ἡ πᾶσα εὐτακτος κρούσις· ἄρσις δὲ ἡ ἀντίθετός πορὰ τοῦ κινουμένου σώματος πρὸς τὴν θέσιν. Ὁ ἐκ τῆς κρούσεως προερχόμενος κρότος καλεῖται Ψόφος.
- 18 Ἐκαστος τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος δηλοῖ ἐν τῇ πράξει φθόγγον τινὰ καὶ δαπανὰ χρόνον ἓνα, πλὴν τῆς Ὑπορροῆς ἧτις φέρουσα ἐν αὐτῇ δύο κατὰ συνέχειαν φθόγγους, δαπανᾷ καὶ χρόνους δύο ἀνὰ ἓνα δι' ἕκαστον τῶν φθόγγων τῆς Ἐν τούτοις ὁμοῦς πολλάκις τὸ μέλος ἀπαιτεῖ ὅπως εἰς φθόγγους δαπανᾷ πολλοὺς χρόνους, καὶ εἰς χρόνος πολλοὺς φθόγγους, ἕνεκα τούτου ὠρίσθησαν οἱ χρονικοὶ χαρακτῆρες, οἵτινές εἰσιν οἱ ἑξῆς ἑξ :

Τὸ Κλάσμα		Τὸ Ἀργὸν	
Ἡ Ἀπλὴ	.	Ἡ Σιωπὴ	
Τὸ Γοργόν		Ὁ Σταυρὸς	+

- 19 Τὸ Κλάσμα τίθεται εἰς ὅλους τοὺς χαρακτῆρας τῆς ποσότητος πλὴν τῶν Κεντημάτων καὶ τῆς Ὑπορροῆς καὶ διαρκεῖ χρόνον ἓνα, ἐκτὸς τοῦ εἰδικοῦ χρόνου τοῦ χαρακτῆρος ἐφ' ὃν ἐτέθη, ὡς
- 20 Ἡ Ἀπλὴ ὑπογράφεται εἰς ὅλους τοὺς χαρακτῆρας, πλὴν τῶν Κεντημάτων καὶ δηλοῖ χρόνον ἓνα ἐκτὸς τοῦ εἰδικοῦ χρόνου τοῦ χαρακτῆρος ὑφ' ὃν ὑπεγράφη. Ἡ Ἀπλὴ γράφεται καὶ Διπλὴ καὶ Τριπλὴ ὑπὸ τοὺς χαρακτῆρας, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνέχονται καὶ οἱ χρόνοι ἀπὸ δύο εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας ὡς
- 21 Τὸ Γοργὸν τίθεται εἰς ὅλους τοὺς χαρακτῆρας πλὴν τῆς Πεταστῆς, ὃ δὲ χαρακτῆρ ὃ φέρων Γοργόν, προφέρεται εἰς

- τὴν ἄρσιν τοῦ χρόνου ὡς   πολλάκις ὁμοῦς ἀπαιτεῖται Δίγοργον ἢ Τρίγοργον ὡς   ὁπότε προφέρονται εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ χρόνου δύο ἢ τρεῖς χαρακτῆρες.
- 22 Τὸ Ἀργὸν τίθεται ἐπὶ ταύτης καὶ μόνῃς τῆς θέσεως ἐν τῇ ὁποίᾳ τὰ Κεντήματα λαμβάνονται· εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ προηγουμένου χρόνου ὡς ἐπὶ τοῦ Γοργοῦ, εἰς δὲ τὴν ἐπομένην θέσιν τοῦ χρόνου ἐκτελεῖται τὸ Ὀλίγον, ἐπὶ τοῦ φθόγγου τοῦ ὁποίου συνεχίζεται καὶ δεύτερος χρόνος διὰ τὸ Ἀργόν. Ὁ χρόνος τοῦ Ἀργοῦ διπλασιάζεται διὰ προσθήκης ἐπ' αὐτοῦ μιᾶς καθέτου ὡς καὶ τριπλασιάζεται διὰ προσθήκης ἑτέρας ὀριζοντίου ὡς
- 23 Ἡ Σιωπὴ ἐκτελεῖται ἐναντίως πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ Κλάσματος, τῆς Ἀπλῆς καὶ τοῦ Ἀργοῦ· ἐκεῖνα ἐκτελοῦνται διὰ μελωδικῆς φωνῆς. αὕτη δὲ ἐκτελεῖται ἐγχρόνως μὲν, ἀφώνως δὲ.
- 24 Ὁ Σταυρὸς εἶναι ἄφωνος χαρακτῆρ, ἡ σιωπὴ τῆς ἄρσεως τοῦ χρόνου, μεθ' ἣν, ἡ θέσις τοῦ ἐπομένου χρόνου ἄρχεται μετὰ νέαν ἀναπνοὴν

Χαρακτῆρες Ποιότητος

- 25 Προσὸν πολύτιμον τῆς Β Μουσικῆς εἶναι τὸ ὅτι ἐξετάζεται ἐν τῇ μελωδίᾳ ὄχι μόνον τὸ ὀξὺ καὶ τὸ βαρὺ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν, τὸ ταχὺ καὶ τὸ βραδύ, ἀλλὰ καὶ τὸ ποιὸν, τὸ τραχὺ καὶ λείον, ὅπερ ἐπιτυγχάνεται διὰ τῶν χαρακτήρων τῆς ποιότητος, οἵτινες καλοῦνται ἄχρονοι ὑποστάσεις, διότι στεροῦνται χρόνου, καὶ τροπικαί, διότι δηλοῦσι τὸν τρόπον τοῦ μέλους διὰ τοῦ ὁποίου ἐκτελοῦνται οἱ χαρακτῆρες τῆς ποσότητος, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπόκεινται καὶ μετὰ τῶν ὁποίων συντίθενται.

Οἱ χαρακτῆρες τῆς ποιότητος εἶναι πέντε οἱ ἑξῆς :

Ἡ Βαρεία

Τὸ Ψηφιστὸν

Τὸ Ἀντικένωμα

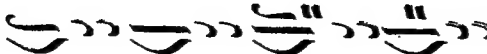
Τὸ Ἐτερον

Τὸ Ὀμαλὸν

- 26 Ἡ Βαρεία προγράφεται τοῦ Ἴσου, τοῦ Ὀλίγου, τῆς Ἀποστροφῆς, τοῦ Ἐλαφροῦ, τῆς Πεταστῆς καὶ τῆς Χαμηλῆς συνθέτου μετ' ἄλλων ἢ μὴ, ὡς

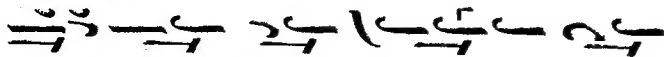
- 27 Τὸ Ψηφιστὸν τίθεται ὑπὸ τὸ Ἴσον καὶ ὑπὸ τὸ Ὀλίγον προ-

κατιουσών φωνών, ως

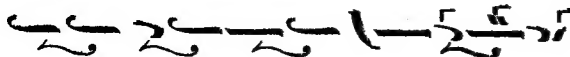
- 28 Τὸ Ἀντικένωμα τίθεται ὑπὸ τὸ Ἴσον, Ὀλίγον, Ἀπόστροφον, Πεταστήν καὶ Ὑπορθήν διὰ τὸν δεύτερον αὐτῆς φθόγγον πρὸ κατιούσης φωνῆς, ως

- 29 Τὸ Ὁμαλὸν τίθεται ὑπὸ Ὀλίγον μετὰ Κλάσματος ἢ ὑπὸ Ὀλίγον μετὰ Ἴσου ἢ Ἀποστροφῶν, ἢ Ἐλαφροῦ μετὰ Ἴσου, ως

- 30 Τὸ Ἐτερον ἢ Σύνδεσμος, ἔχει τὴν χάριν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἄτακτον κοπὴν τῆς φωνῆς. συνδέει χαρακτήρας, Ὀλίγον μὲ Ἴσον, Ἀπόστροφον μὲ Ἴσον, κατιόντας μετὰ ἀνιόντων, καὶ θέλει νὰ προφέρωνται οἱ φθόγγοι συνδεδεμένοι μὲ μαλακὴν καὶ ἀδύνατον φωνήν, ως

Σημ. Τὸ Ἐνδόφωνον τὸ ὅποιον ὑπάρχει εἰς τὰ ἄλλα Θεωρητικά, ἀποκλείεται τῆς παρούσης χορδῆς, οὗσης ἑμφώνου, ὅπερ ἀναπληροῦσι τὰ ἔνρινα σύμφωνα μ. ν. εἰς τὰ ὅποια συνήθως τίθεται.

Μαρτυρίαι

- 31 Μαρτυρίαι καλοῦνται τὰ σημεῖα τὰ ὅποια δεικνύουσι τὴν βάσιν τῆς μελωδίας, εἶναι τὰ μόνα ἐκ τῶν τῆς μουσικῆς σημείων ἀπερ φέρουν εἰς φῶς καὶ ἀνοίγουν τὸν δρόμον πάσης γραπτῆς μελωδίας, τὰ μόνα ἀπερ ὁδηγοῦν εἰς τὸ ὄρθον καὶ τέλειον, τὸ ἐλλιπές, τὴν ἀρχὴν, τὰ μέσα καὶ τὸ τέλος, καὶ διὰ τῶν ὁποίων ως ἀπὸ ἀφετηρίας λαμβάνει ἀρχὴν ἡ μελωδία διὰ μέσου τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος, οἵτινες ἀφ' ἐαυτῶν δὲν φανερώουσι φθόγγους, εἰμὴ μόνον ποσὸν ἀναβάσεως, καταβάσεως ἢ ἰσότητος. Ὅθεν πρὸ πάσης μελωδίας εἶναι ἀνάγκη ὑπάρξεως μαρτυρίας, δεικνυσῆς ἐκ ποίου φθόγγου γίνεται ἀρχὴ καὶ ὡς ἡ κλεις, ἀνοίγει τὴν εἴσοδον εἰς τὴν μελωδίαν.

- 32 Αἱ μαρτυρίαι ἀποτελοῦνται ἐκ δύο χαρακτήρων, τοῦ ἀρχικοῦ γράμματος τῶν φθόγγων, τὸ ὅποιον εἶναι ἡ βᾶσις τῆς ἐνάρξεως τῆς μελωδίας διὰ τῶν φθόγγων, καὶ ἐκ τῆς ῥίξης, διὰ τῆς ὁποίας μαρτυρεῖται ὁ τόνος, τὸ διάστημα, τὸ σύστημα, ὁ ἦχος, τὸ γένος.

- 33 Αἱ Μαρτυρίαι ὡς πρὸς τὰς ῥίξας αὐτῶν διαιροῦνται, εἰς Μαρτυρίας τοῦ Διατονικοῦ γένους καὶ εἰς μαρτυρίας τοῦ χρωματικοῦ γένους.

Ῥίξαι Μαρτυριῶν τοῦ διατονικοῦ γένους εἶναι Τέσσαρες. αἱ ῥίξαι δὲ, ρ, γ, λ, γλ.

- α' Ἐκ τῆς ῥίξης ρ γίνεται ἡ μαρτυρία λρ ἡ ὁποία γράφεται ρλ δι' ἧς δηλοῦται ὁ φθόγγος Νη, ἔπειτα γίνεται ἡ Τετραφωνία ἥτοι ἡ πέμπτη ἐπὶ τὸ ὀξὺ Δ δι' ἧς δηλοῦται ὁ φθόγγος Δι, ἔπειτα γίνεται ἡ δωδεκάτη ἐπὶ τὸ ὀξὺ Δ' δηλοῦσα τὸν ὀξύτατον ἐπὶ τῆς χορδῆς τόνον Δι, ἔπειτα ἡ τετάρτη τοῦ ν ἐπὶ τὸ βαρὺ δηλοῦσα τὸν βαρύτατον ἐπὶ τῆς χορδῆς τόνον ρλ=Δι.

- β' Ἐκ τῆς ῥίξης γ γίνεται ἡ μαρτυρία λγ ἡ ὁποία γράφεται π καὶ δηλοῖ τὸν φθόγγον Πα. ἔπειτα ἡ πέμπτη ἐπὶ τὸ ὀξὺ Δ ἥτις γράφεται κ δηλοῦσα τὸν φθόγγον Κε. ἔπειτα ἡ ὀγδόη ἐπὶ τὸ ὀξὺ π δηλοῦσα τὸν ἐπὶ τὸ ὀξὺ φθόγγον Πα. ἔπειτα ἡ δωδεκάτη ἐπὶ τὸ ὀξὺ κ' δηλοῦσα τὸν ὀξύτατον φθόγγον Κε, ἔπειτα ἡ τετάρτη τοῦ π ἐπὶ τὸ βαρὺ δηλοῦσα τὸν βαρὺν φθόγγον γ=Κε.

- γ' Ἐκ τῆς ῥίξης λ γίνεται ἡ λλ δηλοῦσα τὸν φθόγγον Βου, ἔπειτα ἡ πέμπτη ἐπὶ τὸ ὀξὺ λ' δηλοῦσα τὸν Ζω, τὸν ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ἔγραφον λλ δηλοῦντες τὸν ε' ἦχον, ὡς λλ, ἔπειτα ἡ ὀγδόη ἐπὶ τὸ ὀξὺ λ' δηλοῦσα τὸν ὀξὺν Βου, ἔπειτα ἡ τετάρτη τοῦ λ ἐπὶ τὸ βαρὺ λλ δηλοῦσα

τὸν Ζω

Σημ. Ἡ ῥίξα αὕτη ἴδιον μέλος δὲν ἔχει ἐπὶ τὸ ὀξὺ, συμπεριλαμβάνεται ὅμως εἰς τὴν λ.

- δ' Τέλος ἐκ τῆς ῥίξης γλ, τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι ἔγραφον γλ διὰ νὰ φανερώσωσι τὸν Τρίτον ἦχον, καὶ τὴν ὁποίαν ἡμεῖς γράφομεν γλ δηλοῦντες τὸν φθόγγον Γα. ἔπειτα γλ

Παραλλαγή

- 41 Παραλλαγή λέγεται ή εφαρμογή τών φθόγγων Πα, Βου, Γα, Δι, Κε, Ζω, Νη, τής Κλίμακος επί του ήχου τών τόνων του Μονοχόρδου, επί του οποίου δέον να γίνη ή διδασκαλία και ή παράδοσις, ως και ή διδασκαλία τών φθόγγων επί τών χαρακτήρων τής ποσότητος και ένφ βλέπομεν τούς χαρακτήρας, συνηθίζομεν να προφέρωμεν τούς φθόγγους και έπειτα άντι τών φθόγγων, συνηθίζομεν και εφαρμόζομεν μελωδικώς επί τών χαρακτήρων τās ύποκειμένας συλλαβάς τών λέξεων

Σημ. Μεθοδικώτατα οί αοίδιμοι διδάσκαλοι έπενόησαν τούς μονοσυλλάβους φθόγγους άντι τών πολυσυλλάβων, τούς όποιους είχον οί παλαιότεροι, και κατέστησαν τήν μουσικήν μας, τούτ' αυτό άνάγνωσιν.

Ή Διαπασών Κλίμαξ

- 42 Φθόγγοι.

Πα Βου Γα Δι Κε Ζω Νη Πα

9	9	12	12	9	9	12
---	---	----	----	---	---	----

π δ ρ Δ κ Ζ' ν' π'
q γ γ δ λ q κ γ γ q

Μαρτυρία

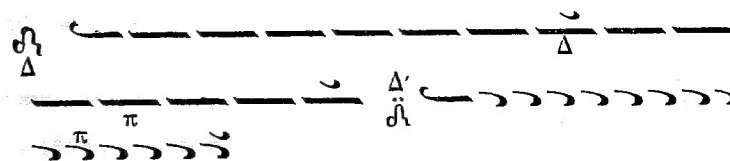
Αντικατάστασις τών φθόγγων διά τών μουσικών χαρακτήρων ή Παραλλαγή τής Διαπασών Κλίμακος.

π δ ρ Δ κ Ζ' ν' π'
q γ γ δ λ q κ γ γ q

- 43 Ή αυτή παραλλαγή έν η δέον να γίνεται ή διδασκαλία διά ζώσης μελωδικής φωνής, δι' έγχρόνου χαρακτήρος και τή βοηθεία του Μονοχόρδου.

π δ ρ Δ κ Ζ' ν' π'
q γ γ δ λ q κ γ γ q

διαπασών

Σημ. Έπί τών παραδειγμάτων τούτων παρατηρούμεν ότι έκαστος χαρακτήρ τής ποσότητος, έν τή παραλλαγή, προφέρεται είς δλους τούς φθόγγους τής Κλίμακος.

Μονόχορδον

44

		Δ	Γ	δ	π	ν	ζ	q	$\delta\lambda$
		$\delta\lambda$	$\gamma\gamma$	κ	q	$\delta\lambda$	\sim	x	Δ'
108	27	54	$60\frac{3}{4}$	66	72	81	88	96	108
27									
	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{9}{16}$	$\frac{11}{18}$	$\frac{2}{3}$	$\frac{3}{4}$	$\frac{22}{27}$	$\frac{8}{9}$	$\frac{1}{1}$

Περί Μονοχόρδου ίδε είς είδικόν κεφάλαιον.

- 45 Ή διδασκαλία του γυμνάσματος τής § 43 έχει ως εξής: Ή προγραφείσα μαρτυρία π δεικνύει τήν βάση από τής q

όποιας ή φωνή θα άρχισή μετά τήν μαρτυρίαν άκολουθει το Ίσον μετά του Κλάσματος, χρονικού χαρακτήρος, ως π δ (§ 14) το όποιον προφέρεται όμοίως τή μαρτυρία q

διά του φθόγγου Πα χρόνον ένα, και συνεχίζεται ή φωνή άνευ διακοπής διά τόν χρόνον του Κλάσματος του επί του

Ίσου, ως Πα α. Μετά τούτο άκολουθει Όλίγον μετά Κλάσματος, το όποιον αναβίνει φωνήν μίαν και προφέρεται

Βου μελωδικώς χρόνον ένα, και συνεχίζεται άνευ κοπής ή φωνή έτι χρόνον ένα, επί του ίδιου τόνου διά το Κλάσμα ως

τούτου έπεται έτερον Όλίγον μετά Κλάσματος και

προφέρεται Γα α και τούτου άλλο Δι ι και άλλο Κε ε

και άλλα Ζω ω Νη η Πα α μετά τα όποια επ τι ή Μαρ

τυρία π'. Μετὰ ἀκολουθεῖ ἴσον ἔγχρονον ὅπερ προ-

φέρεται μελωδικῶς χρόνους, δύο Πα α μετὰ τοῦτο ἔπεται

Ἀπόστροφος ἔγχρονος ἣτις δεικνύει κατάβασιν φωνῆς μιᾶς ἀπὸ τοῦ ἴσου Πα α καὶ προφέρεται Νη η ταύτης τῆς Ἀπο-

στροφου ἔπεται ἄλλη Ζω ω καὶ ἄλλη Κε ε καὶ ἄλλαι Δι ι

 Γα α Βου ου Πα α

46 Γύμνασμα ἀναγνώσεως συνεχοῦς Παραλλαγῆς.

 π π θ ρ Δ ρ θ ρ Δ κ κ

 Δ ρ ρ ρ Δ κ ε ζ κ ζ ν ζ Δ ρ

 θ ρ κ Δ ρ ρ θ ρ

 κ ζ κ ζ Δ ρ ρ κ ζ

 π π Δ ρ ρ ρ ρ ρ ρ

 ρ κ Δ ζ κ

 π ν ζ ν κ

 κ ζ κ ζ κ

47 Γυμνάσματα μελωδικῆς διδασκαλίας συνεχοῦς παραλλαγῆς.

α' π π π π π π π π

 π' π' π' π' π' π' π' π'

β' π π π π π π π π π π π π π π π π π π π π π π π

οὕτω καὶ οἱ μουσικοὶ συνθέτουσι τοὺς χαρακτήρας τῆς μουσικῆς πρὸς αὐξάνειν τοῦ ποσοῦ τῆς ἀναβάσεως ἢ καταβάσεως. Οἱ χαρακτήρες ὧς πρὸς τὴν σύνθεσιν τῶν διαιρουμένων εἰς ἐπιτακτικούς, εἰς ὑποτακτικούς, καὶ εἰς διχρόνους.

α. Ἐπιτακτικοὶ εἶναι δύο τὸ Κέντημα καὶ ἡ Ὑψηλὴ, οἵτινες καλοῦνται καὶ πνεύματα ὥς τὰ γραμματικά πνεύματα, οὕτω καὶ ταῦτα δὲν δύνανται οὔτε νὰ γραφῶσι μόνον, οὔτε νὰ ἐνεργήσωσι.

β. Ὑποτακτικοὶ εἶναι δύο τὸ Ὀλίγον καὶ ἡ Πεταστὴ τὰ ὁποῖα γίνονται βοηθητικὰ σώματα εἰς τὰ πνεύματα, καὶ χωρὶς τῶν δύο τούτων σωμεικῶν χαρακτήρων, τὸ Κέντημα καὶ ἡ Ὑψηλὴ μένουσι ἄρῳνα.

γ. Διχρονοὶ χαρακτήρες εἶναι πέντε. Τὰ Κεντήματα, ἡ Ἀπόστροφος, ἡ Ὑπορροή, τὸ Ἐλαφρὸν καὶ ἡ Χαμηλὴ, οἱ ὁποῖοι καὶ ἐξηγοῦνται καὶ προγράφονται καὶ ἀναλύονται καὶ ὑπογράφονται εἰς τοὺς λοιποὺς χαρακτήρας, ἥτοι ὅταν συμπλέκωνται μετὰ τῶν σωμεικῶν χαρακτήρων θεωροῦνται ὥς πνεύματα, ὅταν δὲ μετ' ἄλλων θεωροῦνται σώματα. Τὸ Ἴσον ἐξαιρεῖται, θεωρούμενον ὥς ἄφῳνον διότι μῆτε σῶμα εἶναι μῆτε πνεῦμα, ὅχι διότι δὲν ἔχει φωνήν, ἀλλὰ διότι δὲν μετρεῖται, φωνεῖται μὲν, οὐ μετρεῖται δὲ, ἀκολουθεῖ ὅλων τῶν χαρακτήρων πλὴν τῆς Πεταστῆς, καὶ ἄλλως, τὸ Ἴσον, τὸ Ὀλίγον, ἡ Πεταστὴ, ἡ Ἀπόστροφος, ἡ Ὑπορροή, τὸ Ἐλαφρὸν καὶ ἡ Χαμηλὴ, γράφονται καὶ μόνον καὶ ἐν συνθέσει. Τὰ Κεντήματα, τὸ Κέντημα καὶ ἡ Ὑψηλὴ, γράφονται πάντοτε ἐν συνθέσει.

49 Οἱ μουσικοὶ τῆς ποσότητος χαρακτήρες γράφονται :

α. Τὸ Ἴσον ὅταν γράφηται ἐπὶ τοῦ Ὀλίγου, ἢ ἐπὶ τῆς Πεταστῆς ὑποτάσσει αὐτὰ, ἢ δὲ ποσότης αὐτῶν δὲν λογαριάζεται εἰμὴ μόνον ἢ ποιότης. (ἴδε εἰς τὰ οἰκεία κεφάλαια).

β. Τὸ Ὀλίγον συντίθεται μετὰ τῆς Πεταστῆς οὕτω καὶ φανερώουσι ὁμοῦ τὸν δεῦτερον ἀνιόντα φθόγγον ὑπερβατῶς ἔτι συντίθεται τὸ Ὀλίγον μετὰ τῶν Κεντημάτων οὕτω : ἐνθα προφέρεται πρῶτον ὁ φθόγγος τῶν Κεντημάτων, καὶ ἔπειτα τοῦ Ὀλίγου ἔτι συντίθεται μετὰ τῶν Κεντημάτων οὕτω ὅτε προφέρεται πρῶτον ὁ φθόγγος τοῦ Ὀλίγου.

γ. Τὸ Ὀλίγον μετὰ τοῦ Κεντήματος οὕτω ἢ φανερώουσι ὁμοῦ τὸν δεῦτερον ὑπερβατῶς ἀνιόντα.

δ. Τὸ Κέντημα ἐπὶ τοῦ Ὀλίγου ἢ τῆς Πεταστῆς οὕτω φανερώουσι ὁμοῦ τὸν τρίτον ὑπερβατῶς ἀνιόντα

ε. Ἡ Ὑψηλὴ ἐπὶ τοῦ τελευταίου ἄκρου τοῦ Ὀλίγου ἢ τῆς

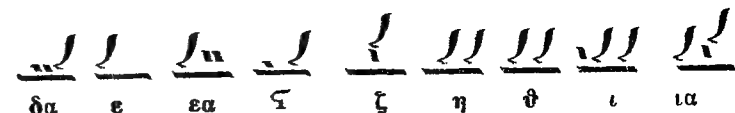
Πεταστῆς οὕτω φανερώουσι τὸν τέταρτον ὑπερβατῶς ἀνιόντα. Ὅταν ἡ Ὑψηλὴ τεθῇ ἐπὶ τοῦ πρώ-

του ἄκρου τοῦ Ὀλίγου ἢ τῆς Πεταστῆς οὕτω φανερώουσι ὁμοῦ τὸν πέμπτον ὑπερβατῶς ἀνιόντα φθόγγον.

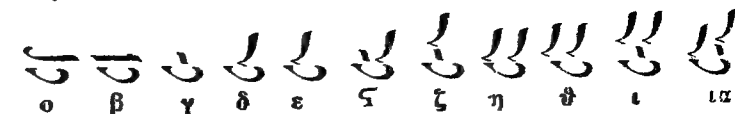
Σημ. Κατὰ τὴν πρώτην σύνθεσιν, ἡ Ὑψηλὴ ἐπὶ τοῦ Ὀλίγου ἢ τῆς Πεταστῆς, ὑποτάσσει αὐτὰ, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν λογίζονται ὅλοι ὁμοῦ οἱ χαρακτήρες

ζ. Ἡ Ἀπόστροφος ἐν συνθέσει μετὰ τοῦ Ἐλαφροῦ οὕτω τρέπει αὐτὸ συνεχῶς (ἴδε ἰδικὸν κεφάλαιον Ἐλαφροῦ) καὶ ἐν συνθέσει μετὰ τοῦ Ἐλαφροῦ οὕτω φανερώουσι ὁμοῦ τὸν τρίτον ὑπερβατῶς κατιόντα, ἐπὶ ἡ Ἀπόστροφος μετὰ τῆς Χαμηλῆς οὕτω φανερώουσι ὁμοῦ τὸν πέμπτον ὑπερβατῶς κατιόντα, καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς ὥς δεικνύει ὁ κατωτέρω πίναξ

ο οα α α 2 2 β β γ δ

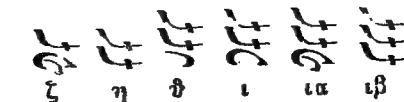

δα ε εα ζ ζ η θ ι ια

ιβ

ο β γ δ ε ζ ζ η θ ι ια

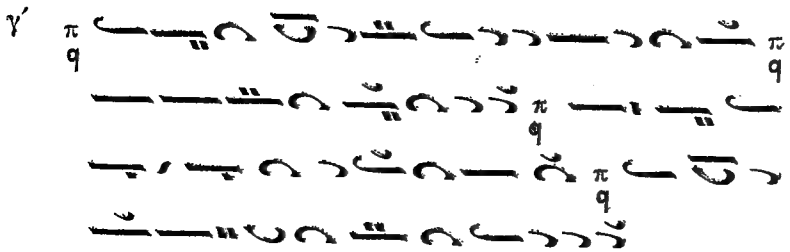
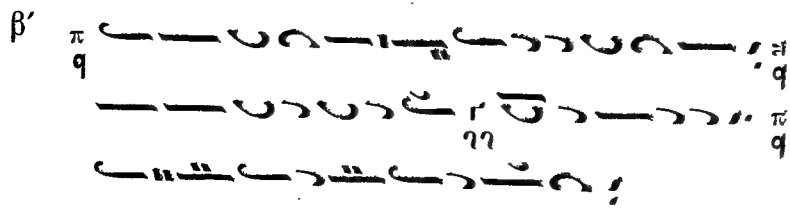
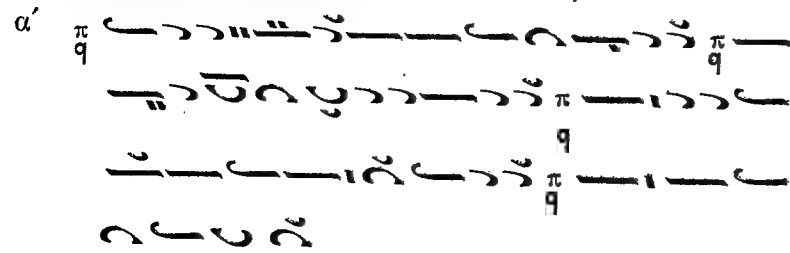

ιβ

α α 2 β 2 αα βα 2α 2 ε ζ

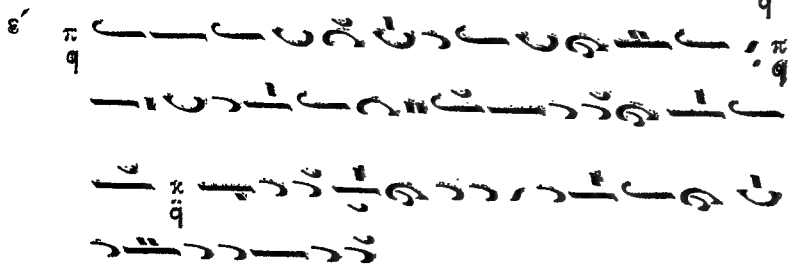
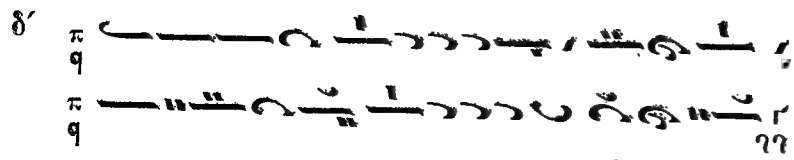

ζ η θ ι ια ιβ

Σημ. Τὰ ὑπὸ τοῦς μουσικοῦς χαρακτήρας γράμματα, δηλοῦσι τὴν ποσότητα τῆς ὑπερβατῆς ἀναβάσεως ἢ καταβάσεως οἱ δὲ ἀριθμοὶ 2 τὴν συνεχῆ ἀνάβασιν ἢ κατέβασιν.

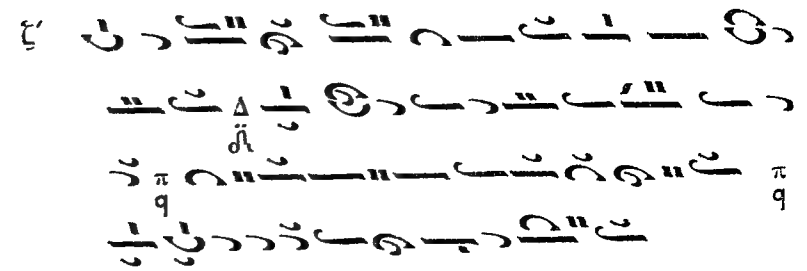
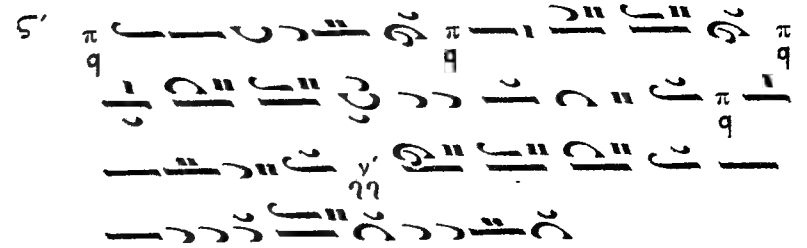
50 Γυμνάσματα ὑπερβατῆς παραλλαγῆς δύο φθόγγων.
 Σημ. ἡ διδαχὴ δεόν νὰ γίνεται πρῶτον διὰ ἀναγνώσεως καὶ
 ἔπειτα διὰ μελωδικῆς φωνῆς.

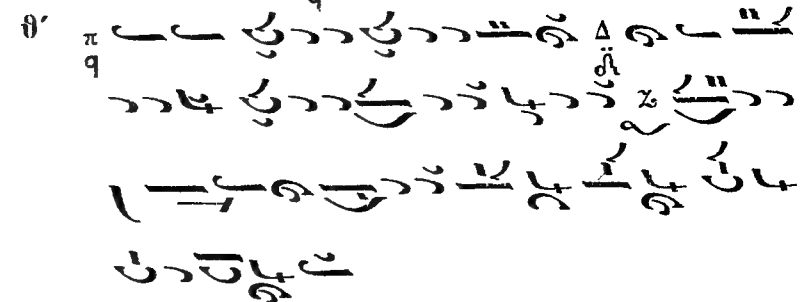
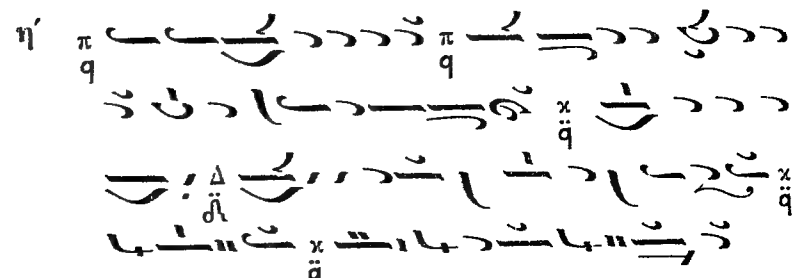
Ὑπερβατὴ παραλλαγή τριῶν φθόγγων.

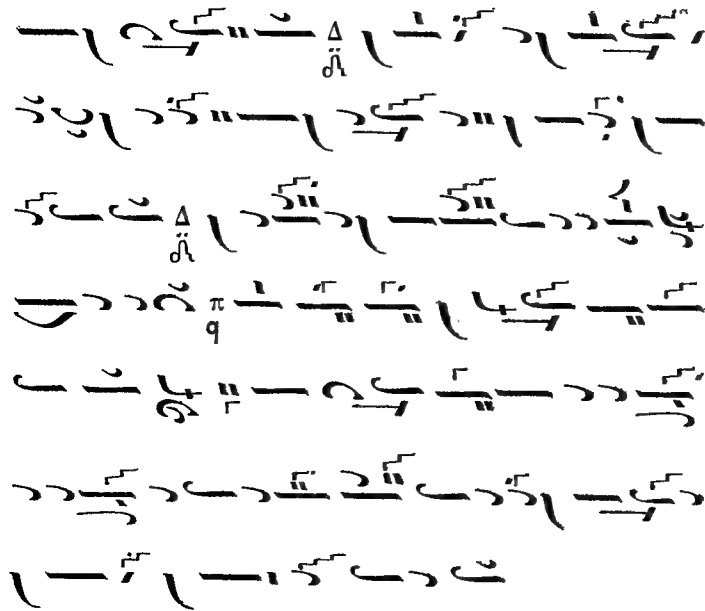

Σύνθετοι χαρακτῆρες ποσότητος.

Σύνθετοι χαρακτῆρες ποσότητος μετὰ ποιότητος καὶ
 ὑπερβατὴ παραλλαγή, τεσσάρων, πέντε, ἕξι, ἑπτὰ,
 φθόγγων.

Σημ. Τὸ γοργὸν μετὰ στιγμῆς ἐκτελεῖται ὡς Δίγοργον τὸ δὲ Δίγοργον μετὰ στιγμῆς ἐκτελεῖται ὡς Τρίγοργον (ἴδε εἰδικὸν κεφάλαιον γοργοῦ ἐνστίγμου)

Μέλος

- 51 Συνηθίσαντες ἤδη διὰ τῶν ἀνωτέρω γυμνασμάτων τῆς παραλλαγῆς, ὅπως προφέρωμεν τοὺς φθόγγους ἐνῶ βλέπομεν τοὺς μουσικοὺς χαρακτήρας τώρα προβαίνομεν εἰς εἰς τὴν ἐκμάθησιν τοῦ μέλους βλέποντες τὰς ὑπὸ τοὺς χαρακτήρας συλλαβάς τῶν λέξεων.

Μέλος δὲ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ μελωδικῆς φωνῆς ἐπὶ τῶν συλλαβῶν τῶν λέξεων διὰ μέσου τῶν μουσικῶν χαρακτήρων, τῆς ποσότητος, τοῦ χρόνου, τῆς ποιότητος, τῶν φθορῶν καὶ τῶν μαρτυριῶν.

Σημ. α' Τὸ τέλειον μέλος, συνίσταται ἀπὸ μελωδίας ρυθμόν, καὶ λέξιν. Τὸ ἀτελὲς μέλος, συνίσταται ἀπὸ μελωδίας ἄρρυθμον πλοκῆς φθόγγων ἀκανονίστων τονιαίων διαστημάτων, κατὰ τὴν ὀξύτητα, τὴν βαρύτητα, βραδύτητα ἢ ταχύτητα

Σημ. β. Διὰ τῶν ἀσημάντων φθόγγων Πα, Βου, Γα, Δι, μιμούμεθα τὰ ἄψυχα μουσικὰ ὄργανα διὰ δὲ τοῦ μέλους, ἐκφράζομεν τὰ αἰσθήματά μας.

Παραδείγματα πρὸς διδαχὴν μέλους

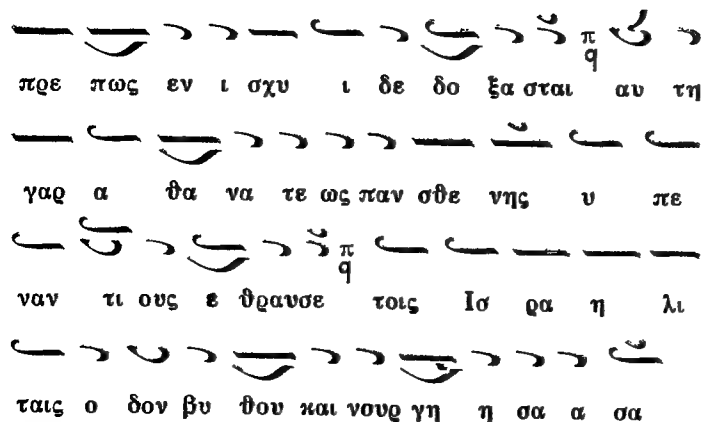
α' π $\frac{1}{q}$ Κυ ρι ε ε λε η σον Κυ ρι ε ε
λε η σον Κυ ρι ε ε λε η σον

β' π $\frac{1}{q}$ Εν τω θλι βε σθαι με ει σα κου σον
μου των ο δυ νων ων Κυ ρι ε σοι κρα ζω

γ' π $\frac{1}{q}$ Ταις ε ρη μι κοις α παυ στος ο θει ος
πο θος εγ γι νε ται κο σμου ου σι του
μα ται αι ου εκ το ος

δ' π $\frac{1}{q}$ Α γι ω Πνευ μα τι τι μη και δο ξα
ως περ Πα τρι πρε πει α μα και Υι
ω δι α του το α σω μεν τη τρι α
δι μο νο κρα το ρι α

ε' π $\frac{1}{q}$ Σου η τροπαι ου χος δε ξι α Θε ο

Σημ. γ' Καί οὕτω προχωροῦμεν ἐκ τῶν εὐκολωτέρων εἰς τὰ δυσκολώτερα καὶ ἐκ τῶν ἀπλουστεύων εἰς τὰ σύνθετα καὶ τεχνικώτερα. Μανθάνομεν πρῶτον τοὺς διατονικοὺς ἤχους εἰρημολογικῶς, ἔπειτα τοὺς χρωματικούς, καὶ ἔπειτα τὸ στιχηραρικὸν μέρος τῶν ἤχων ὅλων, τὸ παπαδικόν, τὸ ἀργὸν Εἰρημολόγιον, τὸ Δοξαστάριον Ἰακώβου τοῦ Πρωτοψάλτου καὶ τέλος τὸ Καλοφωνικόν, χωρὶς νὰ παλείψωμεν τοὺς λεκανισμούς, τοὺς τερερισμούς καὶ τὸν διπλοῦν εἰς αὐτὰ χρόνον. Ἐπὶ μανθάνομεν τὸ Τυπικόν τὸ ὅποιον εἶναι ἀναγκαιότατον διὰ τὴν τάξιν τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας εἰς τὸν ψάλτην, ὡς ἐγκόλπιον, σύμβουλος καὶ ὁδηγός.

Ὁρδογραφία μουσικῶν χαρακτήρων

- 52 Διὰ τῆς Ὁρδογραφίας τῶν μουσικῶν χαρακτήρων διδασκόμεθα τὴν σύνθεσιν καὶ ὀρθὴν πλοκὴν πάντων τῶν μουσικῶν στοιχείων, τὴν ἐνέργειαν ἐκάστου, τὴν ἔντονον ἀνάβασιν ἢ κατάβασιν τῆς φωνῆς, τὸν τρόπον τῆς τοιαύτης ἀναβάσεως ἢ καταβάσεως καὶ ἐν γένει τὸ γνήσιον ὕφος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

α' Χαρακτήρες ποσότητος

Περὶ τοῦ Ἰσον — (§ 13, 14. 48 γ')

- 53 Τὸ Ἰσον εἶναι χαρακτήρ ἰσότητος διότι κρατεῖ τὴν φωνὴν ἀλύγιστον ἐπαναλαμβάνει πάντοτε τὸν φθόγγον τοῦ προηγουμένου τοῦ χαρακτήρος καὶ τὸν τόνον, ἔπεται ὅλων

τῶν χαρακτήρων πλὴν τῆς Πεταστῆς, δέχεται τὰς χρονικὰς καὶ ἀχρόνους ὑποστάσεις, τίθεται ἐπὶ τοῦ Ὀλίγου καὶ ἐπὶ τῆς Πεταστῆς, τὰ ὅποια ὑποτάσσει, ἐκτελούμενον καθ' ὃν τρόπον ἐκεῖνα, ἔχει ἰδίαν ἔντονον προφορὰν, ὅταν τίθεται ἀπλοῦν ἐν τῇ μελωδίᾳ δέχεται τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι χαρακτήρες τῆς ποσότητος καὶ ἔνεκα τούτου λογίζεται μετὰ τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος

- α' Τὸ Ἰσον ἐκ τῶν χρονικῶν χαρακτήρων, δέχεται τὸ Κλάσμα ἄνωθεν, τὴν ἀπλὴν ἢ διπλὴν κάτωθεν, τὸ Γοργὸν ἄνωθεν καὶ κάτωθεν ἐπὶ ὁμοσυλλάβων καὶ ἑτεροσυλλάβων χαρα-

κτῆρων ὡς — — — — — ἢ — — — — —

- β' Τὸ Ἰσον τίθεται μετὰ τὴν Βαρείαν πρὸ Ἀποστρέφου ὁμοσυλλάβου οὕτω — — — — — ἢ — — — — — οὐχὶ

ε ε ως ε ε ως

ἐπὶ ἑτεροσυλλάβου ἐπὶ ἑτεροσυλλάβου τίθεται ἡ Πεταστὴ

ὡς — — — — —
 τς ει Κυ ρι ε

Σημ. Ὁμοσύλλαβοι λέγονται δύο ἢ πλείότεροι χαρακτήρες συνεχιζόντες τὴν ἰδίαν συλλαβὴν. Ἐτεροσύλλαβοι δὲ, δύο ἢ πλείότεροι ἐπὶ ἰδίας ἐκάστου συλλαβῆς.

- γ' Τὸ Ἰσον δέχεται Ψηφιστὸν, οὐχὶ πρὸ μιᾶς κατιούσης, ἀλλὰ πρὸ δύο ἢ περισσοτέρων, ἰσοχρόνων, καὶ ἀδιαφόρως πρὸς τὸ ὁμοσύλλαβον ἢ ἑτεροσύλλαβον αὐτῶν ὡς

Κυ ρι ε ψυ χα ας η η μων Κυ ρι ε

Σημ. Ἰσόχρονοι λέγονται δύο καὶ πλέον χαρακτήρες, οἵτινες φέρουσιν ἴσου χρόνου, ἑτερόχρονοι δὲ λέγονται ὅταν δύο ἢ πλείότεροι φέρουσι διαφόρους χρόνους ὡς

- δ' Τὸ Ἰσον συνδέεται δι' ἑτέρου (Συνδέσμου) μετ' ἄλλου Ἰσου, ἢ Ἀποστρέφου, ἢ Ὀλίγου, ἢ Ὑπορροῆς ἐπὶ ὁμο-

συλλάβων ὡς — — — — — (§ 30)

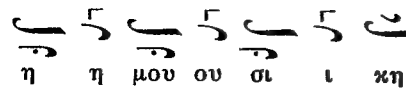
ε ε ως πο ο τε ε ε

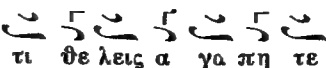
- ε' Ἐπίσης τὸ Ἰσον συνδέεται καὶ δι' Ὁμαλοῦ μετὰ Ἀποστρέφου, ἢ Ὀλίγου ἢ Ὑπορροῆς ἢ Ἐλαφροῦ ἢ Ἰσου (§ 29) ἐπὶ

όμοσυλλάβων, ὡς

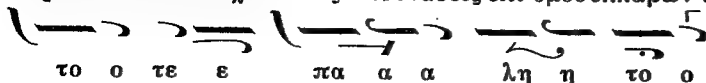
ζ' Τὸ ἴσον δέχεται Ἀντικένωμα ἔγχρονον ἐπὶ όμοσυλλάβων

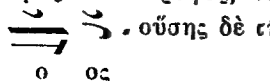
 καὶ ἀποβάλλει τὸ ἀντι-
ἡ ἡ μου ου σι ι κη

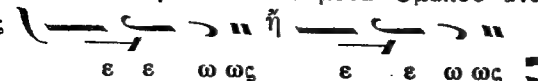
κένωμα ἐπὶ ἑτεροσυλλάβων, ὡς
τι θε λει α γα πη τε

Περὶ τοῦ Ὀλίγου —

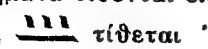
54 Τὸ Ὀλίγον χρησιμοποεῖται ἀπλοῦν μὲν εἰς τὴν συνεχῇ ἀνάβασιν, σύνθετον δὲ εἰς τὴν ὑπερβατὴν δέχεται τὰς ἐγχρόνους καὶ ἀχρόνους ὑποστάσεις, ὑποτάσσεται εἰς τὸ Κέντημα καὶ τὴν Ὑψηλὴν καὶ εἰς ὅλους τοὺς κατιόντας χαρακτῆρας, καὶ δὲν ὑποτάσσεται εἰς τὰ Κεντήματα μετὰ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ συνεχῇ ἀνάβασιν, δέχεται τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων, καὶ ἀπαιτεῖ ἀνάβασιν τῆς φωνῆς ἐλευθέραν.

α' Τὸ Ὀλίγον τίθεται, ὡς καὶ περὶ τοῦ ἴσου εἵπομεν, μετὰ τὴν Βαρειὰν καὶ ὑποδέχεται τὰς ὑποστάσεις ἐπὶ όμοσυλλάβων ὡς
το ο τε ε πα α α λη η το ο

β' Ὄταν μετὰ δίχρονον Ὀλίγον ἀκολουθῇ δίχρονος καὶ όμοσύλλαβος Ἀπόστροφος, τὸ Ὀλίγον τίθεται μετὰ Ὁμαλοῦ ὡς ο ος

ἑτεροχρόνου τὸ Ὀλίγον τίθεται μετὰ Ὁμαλοῦ ἀνεπτυγμένως ὡς
ε ε ω ως ε ε ω ως

γ' Πολλάκις τὸ Ὀλίγον τίθεται ἀντὶ Κεντημάτων, ὅταν ταῦτα εὐρίσκονται μεταξὺ δύο ἴσων ὡς
καὶ ἀπαιτεῖται Γοργὸν ὡς εἶδ'
ἄλλως τίθενται ἐπὶ τοῦ Ὀλίγου ὡς .

Ὄταν δὲ προξηνηται σύγχισις εἰς τὴν γραφὴν, ἦτοι ὅταν τὰ Κεντήματα τίθενται ἐπὶ τῷ αὐτῷ μὲ τὸ Κέντημα ἡνωμένα ὡς τίθεται Ὀλίγον ἀντὶ Κεντημάτων, ὡς

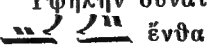
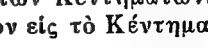
 τὸ ὁποῖον οὔτε συλλαβὴν δέχεται, οὔτε Ψηφιστόν, οὔτε Ἀντικένωμα εἰμὴ μόνον Γοργὸν ἐὰν τὰ Κεντήματα ἦσαν ἔγγοργα ὡς εἰς τοιαύ-

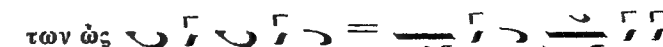
τας θέσεις τὸ Ὀλίγον δέον νὰ ἐκτελεῖται μὲ τρόπον Κεντημάτων καὶ ὄχι Ὀλίγου.

Τὸ Ὀλίγον τίθεται μὲν ἀντὶ Κεντημάτων, ὄχι ὅμως καὶ τὰ Κεντήματα ἀντὶ Ὀλίγου.

δ' Εἰς τὰς συνεχεῖς δι' ἀπλοῦ χρόνου όμοσυλλάβους ἀναβάσεις, τὸ Ὀλίγον δέχεται τὰ Κεντήματα κάτωθεν, τὸ δὲ τελευταῖον Ὀλίγον τίθεται μετ' Ἀντικενώματος ὡς

ε' Ὀλίγον φέρον Ὑψηλὴν δύναται νὰ φέρῃ ἐν ταυτῷ καὶ Κεντήματα ὡς ἐνθα ἐκτελεῖται πρῶτον ἡ ποσότης τῆς Ὑψηλῆς καὶ ἔπειτα τῶν Κεντημάτων. Ἐπίσης καὶ ὅταν ὑποτάσσεται τὸ Ὀλίγον εἰς τὸ Κέντημα ὡς ἐκτελεῖται πρῶτον.

ς' Τὸ Ὀλίγον ἀποβάλλει τὴν Πεταστὴν καὶ τίθεται ἀντ' αὐτῆς ἀκολουθοῦσης Ὑποροῆς μετ' ἄλλων ἐν συνεχείᾳ κατιόντων ὡς

Περὶ τῆς Πεταστῆς ∪

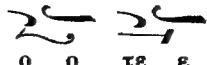
55 Ἡ Πεταστὴ οὕσα χαρακτῆρ ἀνιῶν μιᾶς συνεχοῦς φωνῆς ὅπως καὶ τὸ Ὀλίγον, δὲν ἔμπορεῖ ὅμως αὐτὴ νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς ἐκείνο πέραν τῆς μιᾶς ἀναβάσεως, διότι ἡ ὑπαρξίς τῆς κόπτει τὴν πρόοδον πρὸς τὴν ἀνάβασιν, ἀπαιτοῦσα ἄμεσον κατιοῦσαν καὶ πάντοτε πρὸ κατιοῦσης γράφεται.

α' Ἐκ τῶν ἐγχρόνων ὑποστάσεων δέχεται τὸ Κλάσμα κάτωθεν καὶ ἐκ τῶν ἀχρόνων, τὸ ἔγχρονον Ἀντικένωμα ἐπὶ όμοσυλλάβων καὶ μετὰ Βαρείας ὡς

β' Ἡ ἀνάβασις τῆς φωνῆς διὰ Πεταστῆς δξύνει κἄπως περισσότερον τὴν χρονικὴν ἄρσιν τῆς φωνῆς μὲ ταχεῖαν ἐπιστροφὴν ὡς ἡ Πεταστὴ μὲ Ψηφιστόν

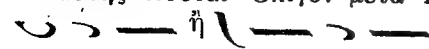
ἀναπηδᾷ τὸν φθόγγον μὲ ἐρεθιστικὸν τρόπον ὡς ἐπὶ τῆς μοναδικῆς θέσεως ταύτης

Ὁμαλοῦ ὁμοσυλλάβων

γ' Δύο Ἀπόστροφοι ὁμοσύλλαβοι χωρίζονται διὰ Βαρείας ὥς :

ε ε χω

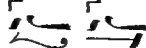

δ' Πρὸ μιᾶς Ἀποστροφῆς ἑτεροσυλλάβου τίθεται Πεταστή, ὅχι Ὀλίγον μετὰ Ψηφιστοῦ, ἐπὶ δὲ ὁμοσυλλάβου ἀντὶ Πεταστῆς τίθεται Ὀλίγον μετὰ Βαρείας ὥς :

ο τι συ ε ε ως

ε' Ἡ Ἀπόστροφος ὑποτάσσει τὸ Ὀλίγον καὶ τὴν Πεταστὴν ὥς :

Περὶ τῆς Ὑπορροῆς

58 Ἡ Ὑπορροή οὕσα χαρακτηρ δύο φθόγγων συνεχούς καταβάσεως, καταβιβάζει τὴν φωνὴν ῥέουσιν καὶ ἄτομον καὶ συλλαβὴν δὲν δέχεται, ἀλλὰ συνεχίζει τὸ φωνῆν τοῦ προηγουμένου αὐτῆς φθόγγου, συνδέεται ὁ δεύτερος αὐτῆς φθόγγος μετὰ Ἰσου δι' Ἐτέρου ἢ Ὁμαλοῦ ὥς
ὁμοσυλλάβων, δέχεται Γοργὸν ἄνωθεν διὰ τὸν πρῶτον αὐτῆς φθόγγον δέχεται καὶ φθορὰν ἄνωθεν μὲν διὰ τὸν πρῶτον αὐτῆς φθόγγον κάτωθεν δὲ διὰ τὸν δεύτερον αὐτῆς φθόγγον ὥς

α' Ἡ Ὑπορροή δέχεται τὴν Ἀπλὴν ἢ Διπλὴν κάτωθεν διὰ τὸν δεύτερον αὐτῆς φθόγγον ἔτι δέχεται ἐν ταυτῷ Δίγορον μετὰ Ἀπλῆς ἢ Διπλῆς, ἐνθα οἱ δύο αὐτῆς φθόγγοι προφέρονται εἰς τὴν ἀρσιν τοῦ χρόνου, ἀλλὰ συνεχίζεται ἀτόμως ἡ φωνή ὥς εἵπομεν εἰς τὸ περὶ ἀποστροφῆς ὥς :

β' Εἰς τὴν ἀρχὴν μέλους ἢ Ὑπορροή δὲν τίθεται διότι στερεῖται ἰδίας συλλαβῆς ὅπως καὶ τὰ Κεντήματα καὶ ὥς ἐκεῖνα δὲν χρονοτριβοῦσι πλέον τοῦ ἐνὸς χρόνου οὕτω καὶ ὁ πρῶτος φθόγγος τῆς Ὑπορροῆς.

Περὶ τοῦ Ἐλαφροῦ

59 Τὸ Ἐλαφρὸν εἶναι χαρακτηρ τῆς ὑπερβατῆς καταβάσεως δύο φθόγγων δέχεται τὸ Κλάσμα ἄνωθεν καὶ τὴν Διπλὴν

ἢ Τριπλὴν κάτωθεν καὶ τὴν Ἀπλὴν μετ' Ἀντικενώματος ὥς συνδέεται ὥς ἡ Ἀπόστροφος καὶ

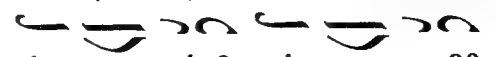
ἢ Ὑπορροή μετὰ Ἰσου δι' Ἐτέρου ἢ Ὁμαλοῦ ἐπὶ ὁμοσυλλάβων ὥς

α' Τὸ Ἐλαφρὸν ὑποτάσσει τὸ Ὀλίγον καὶ τὴν Πεταστὴν ὥς τοῦτο δὲ ὑποτάσσεται εἰς τὴν ἐγ-

γίζουσαν αὐτῷ Ἀπόστροφον, τρεπόμενον εἰς Συνεχὲς Ἐλαφρὸν, ἐνθα ἡ Ἀπόστροφος λαμβάνεται εἰς τόπον Γοργοῦ ἐπὶ τοῦ πρῶτου φθόγγου τοῦ Ἐλαφροῦ, ὅντος ὁμοσυλλάβου τοῦ προηγουμένου φθόγγου, καὶ ἐνθα ὁ δεύτερος αὐτοῦ φθόγγος ἐκτελεῖται πάντοτε ἐν εἰς θέσει μετὰ συλλαβῆς ἰδίας ὥς

ο τι ε λε ε ε ος

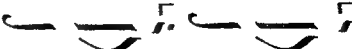
β' Παραβαλλόμενον τὸ Συνεχὲς Ἐλαφρὸν πρὸς τὴν Ὑπορροὴν καὶ πρὸς δύο Ἀποστροφούς, παρουσιάζει τὰς ἐξῆς διαφορὰς : α') Ἡ Ὑπορροή ἀνευ Γοργοῦ ἔχει δύο χρόνους, τὸ δὲ Ἐλαφρὸν εἴτε συνεχὲς εἴτε μὴ, δι' ἐνὸς χρόνου ἐκτελεῖται. β') Ἡ πτώσις τῆς φωνῆς τοῦ πρῶτου φθόγγου τοῦ Συνεχοῦς, ῥέει ὥσπερ καὶ ὁ πρῶτος φθόγγος τῆς Ὑπορροῆς, συνεχίζουσα τοῦ προηγουμένου χαρακτηρὸς τὴν συλλαβὴν, ἐνῷ ὁ δεύτερος αὐτοῦ φθόγγος ἀπαιτεῖ κατάβασιν Ἀποστροφῆς εἰς τὴν θέσιν μετὰ συλλαβῆς ἰδίας, καὶ ἐλευθέρως πτώσεως, καὶ μόνον εἰς τοὺς λεγόμενους ἐκτελεῖται μετὰ τῆς ἀσημάντου συλλαβῆς ἡ εἰς ὥς :

λε ε λε ε λε ε γα

γ' Ὁ πρῶτος φθόγγος τοῦ Συνεχοῦς Ἐλαφροῦ, οὐδέποτε λαμβάνει φθορὰν.

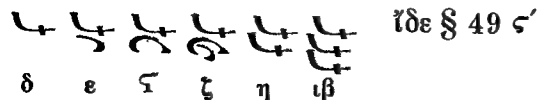
δ' Μανθάνομεν, ὅτι τὸ Συνεχὲς Ἐλαφρὸν εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ πρῶτου φθόγγου τῆς Ὑπορροῆς καὶ ἐξ ἑτεροσυλλάβου Ἀποστροφῆς, καὶ κακῶς ποιοῦσι οἱ χρόνοι δύο Ἀποστροφῶν ἀντὶ τοῦ Συνεχοῦς, καὶ

ε' Ἡ κατάβασις τῶν δύο φθόγγων τῆς Ὑπορροῆς ἐκτελεῖται διὰ φωνῆς ῥεούσης εἰς ἀμφοτέρους τοὺς φθόγγους, ἡνωμένως καὶ ἀχωρίστως, δέχεται Γοργὸν ἄνωθεν καὶ φθορὰς εἰς ἀμφοτέρους τοὺς φθόγγους τῆς ἄνωθεν καὶ κάτωθεν, καὶ συλλαβὴν οὐδέποτε λαμβάνει, εἰμὴ εἰς τοὺς τελεσιμοὺς διὰ

τὸ ἀσημάντον ὥς,
ρι ι ρρε ρι ι ρρε

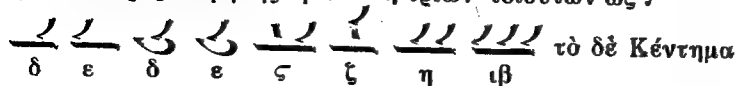
Χαμηλή

- 60 Ἡ Χαμηλή ὠνομάσθη οὕτω διότι οὐδεὶς ἄλλος χαρακτηρὲς ἐκπίπτει τὴν φωνὴν τόσον ὑπερβατῶς ὅσον αὕτη· εἰς δὲ τὴν σύνταξιν ἀκοιοιθεὶ τοὺς κανόνας τοῦ Ἑλαφροῦ
- α' Ἡ ὑπερβατὴ κατάβασις δύναται νὰ αὐξηθῇ καὶ πέραν τῆς δυνάμεως τῆς Χαμηλῆς διὰ συνθέσεως Ἀποστροφῆς ἢ Ἑλαφροῦ ἢ καὶ ἐτέρας Χαμηλῆς ἢ ἐτέρων δύο ὡς :

Κέντημα, Ὑψηλή

- 61 Οἱ χαρακτηρῆρες οὗτοι ἀνήκουν εἰς τὴν Ὑπερβατὴν ἀνάβασιν, καὶ ἀκολουθοῦσι τοὺς κανόνας τοῦ Ὀλίγου καὶ τῆς Πεταστῆς μετὰ τῶν ὁποίων συντίθενται, ὡς καὶ εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως
- α' Ὡς ἡ Ὑπερβατὴ κατάβασις οὕτω καὶ ἡ Ὑπερβατὴ ἀνάβασις δύναται νὰ αὐξηθῇ πέραν τῆς δυνάμεως τῆς Ὑψηλῆς διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Ὀλίγου ἢ προσλήψεως Κεντήματος ἢ καὶ ἐτέρας Ὑψηλῆς ἢ δύο ἢ τριῶν τοιούτων ὡς :

ἐν μόνον γράφεται ἐπὶ τοῦ Ὀλίγου ἢ τῆς Πεταστῆς ὡς

β' Χρονικοὶ Χαρακτήρες (§ 17)

Περὶ τοῦ Κλάσματος (§ 19)

- α' Τὸ Κλάσμα εἶναι χαρακτηρὲς ἰσότητος, συνεχίζει τὸν τόνον καὶ τὸ ποῖον τοῦ χαρακτηρῆρος ἐπὶ τοῦ ὁποίου γράφεται δι' ἑνὸς ἔτι χρόνου, ἀφομοιούμενον μετὰ τῆς ποιότητικῆς ἐκείνου ἐκτελέσεως, κατὰ τρόπον ἀσθενέστερον τῆς ἐντονότητος τοῦ Ἰσοῦ (§ 53).
- β' Εἰς τοὺς ρυθμικοὺς πόδας τὸ Κλάσμα ἐκτελεῖται πάντοτε εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ χρόνου, ἐξαιρουμένη αἱ ἐξῆς θέσεις καθ' ἃς ἐκτελεῖται εἰς τὴν θέσιν ὡς :

αἱ ὁποῖαι θέσεις ἀπαντῶνται καὶ οὕτω

- γ' Τὸ Κλάσμα ἐπὶ ἐτεροσυσλλάβων καταβάσεων ἀντικαθιστᾷ τὸ ἐγχερον Ἀντικένωμα ὡς
- ο ο τε ε λε ον

Περὶ τῆς Ἀπλῆς . Διπλῆς .. Τριπλῆς ...

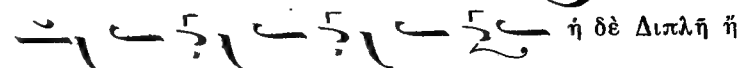
- α' Ἡ Ἀπλῆ, καθ' ἡμᾶς, ὅπως καὶ τὸ Κλάσμα εἶναι χαρακτηρῆρες ἰσότητος, τὸ μὲν Κλάσμα ἐπὶ ἑνὸς χρόνου, ἡ δὲ Ἀπλῆ καὶ ἐπὶ πλειόνων, ὑπογράφεται εἰς ὅλους τοὺς χαρακτηρῆρας πλὴν τῶν Κεντημάτων (§ 20) ὑπὸ μὲν τὸ Ἀντικένωμα μόνον Ἀπλῆ ὡς ὑπὸ δὲ τὴν Ἀπόστροφον καὶ Ὑπορρο- ἤν, γράφεται Ἀπλῆ καὶ Διπλῆ καὶ πλέον, ὑπὸ δὲ τὸ Ἰσον τὸ Ὀλίγον καὶ τὸ Ἑλαφρόν, ὅχι Ἀπλῆ ἀλλὰ Διπλῆ, Τριπλῆ

- β' Ὁ ἦχος τῆς Ἀπλῆς, Διπλῆς, ἢ Τριπλῆς, ἐκτελεῖται διὰ συνεχοῦς, ἀτόμου καὶ κατ' ὀλίγον ἐκλειπούσης φωνῆς καὶ τρόπον τινὰ ὡς ὁ ἦχος κώδωνος μετὰ τινα κροῦσιν.
- γ' Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν, πρὸ Βαρείας τίθεται Ἀπλῆ ὑπὸ τὴν Ἀπόστροφον εἰ δ' ἄλλως τίθεται Κλάσμα ὡς

- δ' Πολλάκις ἡ Ἀπλῆ εἰς συνεχεῖς μετὰ Κλάσματος καταβάσεις, ἀντικαθιστᾷ τοῦτο μετὰ Γοργοῦ ὡς

Τριπλῆ ἐπὶ ὁμοσυσλλάβων, πολλάκις συνδέεται διὰ τοῦ Ἑτέρου ὡς

- ε' Ἡ Ἀπλῆ ἐν συνθέσει μετὰ Βαρείας ἀποτελεῖ Σιωπὴν ὅρα εἰδικὸν Κεφάλαιον ἐπὶ δὲ τοῦ Γοργοῦ διαιρεῖ τὸν χρόνον, ἀπὸ δύο εἰς τρία ὅρα κατωτέρω.

Περὶ τοῦ Γοργοῦ Γ Διγόργου Γ Τριγόργου

- α' Τὸ Γοργὸν ἐνεργεῖ ἀντιθέτως πρὸς τὸ Κλάσμα καὶ τὴν Ἀπλῆν διότι ἐκεῖνα διπλασιάζουν τὸν χρόνον χαρακτη-

ρος τινός, ἐνῶ τὸ Γοργὸν ἐπισυνάπτει εἰς ἓνα χρόνον περισσοτέρους χαρακτηῖρας ἢτοι ἓνα εἰς τὴν θέσιν, καὶ δύο ἢ τρεῖς εἰς τὴν ἄρσιν.

β' Ὁ χρόνος διὰ τοῦ Γοργοῦ διαιρεῖται εἰς δύο, τρία, καὶ τέσσαρα μέρη, π. χ. διὰ τὴν θέσιν αὐτὴν

δαπανῶνται τέσσαρες χρόνοι, δι' αὐτὴν

δύο χρόνοι, δι' αὐτὴν εἰς χρόνος διηρημένος εἰς $\frac{3}{2}$ καὶ δι' αὐτὴν ἢ

εἰς χρόνος διηρημένος εἰς τέσσαρα $\frac{1}{4}$

Τὸ Γοργὸν τίθεται εἰς ὅλους τοὺς χαρακτηῖρας πλὴν τῆς Πεταστῆς καὶ τοῦ Ὀλίγου μετὰ Ψηφιστοῦ

γ' Ὅταν δύο φθόγγοι εἶναι χρεῖα νὰ δαπανήσωσι ἓνα χρόνον τίθεται εἰς τὸν δεύτερον γοργὸν, τὸ ὁποῖον διαιρεῖ τὸν χρόνον εἰς δύο, θέσιν καὶ ἄρσιν ὡς ὁ πρὸ τοῦ Γοργ-
θέσις ἄρσις

γοῦ χαρακτηῖρ φθέγγεται εἰς τὴν θέσιν, ὁ δὲ μετὰ γοργοῦ εἰς τὴν ἄρσιν. Ὅταν τρεῖς φθόγγοι εἶναι χρεῖα νὰ δαπανήσωσιν ἓνα χρόνον, τίθεται Δίγοργον εἰς τὸν δεύτερον καὶ τρίτον ἐξ ὧν ὁ πρῶτος φθέγγεται εἰς τὴν θέσιν, ὁ δὲ δεύτερος καὶ τρίτος εἰς τὴν ἄρσιν, ὡς Καὶ ὅταν τέσσαρες φθόγγοι εἶναι χρεῖα νὰ δαπανήσωσιν ἓνα χρόνον, τίθεται Τρίγοργον εἰς τὸν δεύτερον τρίτον καὶ καὶ τέταρτον φθόγγον. ἐξ ὧν ὁ πρῶτος φθέγγεται εἰς τὴν θέσιν οἱ δὲ λοιποὶ τρεῖς εἰς τὴν ἄρσιν ὡς

δ' Τὸ Γοργὸν ἢ Δίγοργον ἐνίοτε φέρουσι στιγμὴν δεξιὰ ἢ ἄριστερὰ καὶ ὅταν μὲν ἡ στιγμὴ εἶναι εἰς τὰ δεξιὰ ὁ χρόνος διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, ἢτοι μίαν θέσιν καὶ δύο ἄρσεις, ἐξ ὧν τὸ ἓν τρίτον τοῦ χρόνου δαπανᾷ ἡ θέσις τὰ δὲ δύο τρίτα ἢ ἄρσεις ὡς

πα βου ου πα βου βου

Ὅταν δὲ ἡ στιγμὴ εἶναι εἰς τὰ ἄριστερὰ διαιρεῖται μὲν καὶ πάλιν ὁ χρόνος εἰς τρία, ἀλλὰ τὰ δύο τρίτα δαπανῶνται εἰς τὴν θέσιν καὶ τὸ ἓν τρίτον εἰς τὴν ἄρσιν ὡς

πα α βου πα πι βου

ε' Τὸ Δίγοργον ὅταν εἶναι ἐνστιγμον διαιρεῖ τὸν χρόνον εἰς τέσσαρα μέρη, ἐξ ὧν τὸ ἓν τέταρτον εἰς τὴν θέσιν καὶ τὰ τρία τέταρτα εἰς τὴν ἄρσιν ὡς
πα βου πα α πα βου πα πα

καὶ ἀντιθέτως πα βου ου γα πα βου βου γα
ἔτι πα α βου γα πα πα βου γα

ζ' Τὸ Γοργὸν πρὸ ἀγόργων Κεντημάτων οὔτε προτίθεται, ἀλλ' οὔτε ἔπεται, ἐξαιρουμένης ταύτης τῆς θέσεως

ουν εμ μει ει ει

ἥτις ὑπὸ τινων διορθοῦται οὕτω:

π q μῆ ουν εμ μει ει ει νης α μαρ τι ι ι αν

65 Περί τοῦ Ἀργοῦ Διάργου Τριάργου

Ὡς τὸ Κλάσμα καὶ ἡ Ἀπλὴ εἶναι χαρακτηῖρες ἰσότητος, οὕτω καὶ τὸ Ἀργὸν, ἐν δὲ τῇ μελωδίᾳ ἐκτελεῖται δι' ἡ-
χου φωνῆς λείας καὶ λαμπρᾶς, ὡς δύο χρόνων
τριῶν τεσσάρων (§ 22)

Σημ. Διὰ τοῦ Ἀργοῦ καθορίζεται ἡ βραδεία ἀγωγή τοῦ χρόνου ὡς χ χ χ καὶ διὰ τοῦ Γοργοῦ ἡ ταχεῖα χ χ (§ 38)

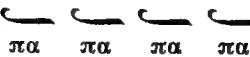
Περί τῆς Σιωπῆς (§ 23)

86 Ἡ Σιωπὴ δηλοῖ παῦσιν τῆς φωνῆς ἐκτελουμένης δι' ἐνός δύο ἢ τριῶν χρόνων ἀφώνως μὲν ἀναγκαίων ὅμως διὰ τὴν συμπλήρωσιν ἐλλειπῶν πόδων, μέτρων ἢ ρυθμῶν, ὡς σιωπὴ δι' ἓνα χρόνον δύο τριῶν

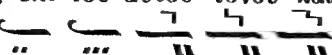
Περί τοῦ Σταυροῦ + (§ 24)

87 Ὁ Σταυρὸς δηλοῖ τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς Σιωπῆς, διακό-
πτει τὴν φωνὴν ἐν τῇ ἄρσει τοῦ χρόνου, καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν κρούσιν τοῦ ἐπομένου, ἐπαναρχίζει μετὰ νέαν ἀναπνοὴν τὴν συνέχειαν ἢ διακοπὴ τῆς φωνῆς τοῦ Σταυροῦ + εἶναι ἀσθενεστέρα τοῦ τῆς Σιωπῆς

Χαρακτήρες ισοότητος

- 68 Οἱ χαρακτήρες οἱ δηλοῦντες ἰσότητα εἶναι τέσσαρες. Τὸ Ἴσον τὸ Κλάσμα, ἡ Ἀπλῇ, καὶ τὸ Ἀργὸν ἐξ ὧν τὸ μὲν Ἴσον διὰ τὴν κρατήσιν ἐπὶ τοῦ ἰδίου τόνου τὸν ἦχον τῆς φωνῆς δοθέντος φθόγγου ἐπαναλαμβάνεται κατὰ συνέχειαν, εἰς ἕκαστον χρόνον ὡς . Τὸ δὲ Κλάσμα

διατηρεῖ τὸν ἦχον τῆς φωνῆς ἕτι ἓνα χρόνον ὡς πα α νη η

ἡ δὲ Ἀπλῇ καὶ τὸ Ἀργὸν δύνανται τὴν κρατήσιν τὸν ἦχον τῆς φωνῆς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου καὶ φθόγγου μέχρι τετραδός ὡς

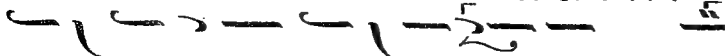

γ' Χαρακτήρες ποιότητος ἢ Ἀγχοινοὶ Τροπικαὶ Ὑποστάσεις

- 69 Διὰ τῶν ἀγχοίων ὑποστάσεων αἵτινες ἀποτελοῦσιν ἐξαίρετον κόσμημα εἰς τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς Β. Μουσικῆς, ἐξαγγέλλεται τὸ ποιὸν, ἥτοι ὁ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος μετὰ τῶν ὁποίων αὐταὶ συντίθενται μεταδίδουσιν τὸ ποιὸν αὐτῶν εἰς αὐτοὺς, δι' οὗ καλλωπίζεται ἡ μελωδία.

70 Περί τῆς Βαρείας

- α. Ποιότης διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Βαρείας, θεωρεῖται ἡ μετὰ βαρύτερος πτώσις τῆς φωνῆς ἐπὶ τοῦ ἐπομένου αὐτῇ χαρακτήρος ἵνα διακρίνηται τόσον ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου, ὅσον καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπομένου

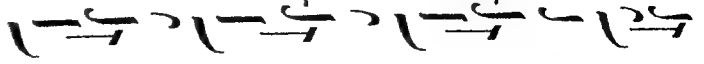

- β. Τίθεται ἡ Βαρεῖα πρὸ τοῦ Ἴσου ἢ τοῦ Ὀλίγου ὅταν ἀκολουθῇ μία ἀποστροφὸς ὁμοσύλλαβος, ἑγγόργος ἢ μὴ ὡς:

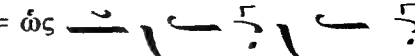

τα α α χραν τα Πα α α θη λε

ε ε η η η η μα ας (\$53 β' σημ.)

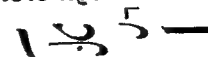
- γ. Τίθεται ἔτι ἡ Βαρεῖα καὶ πρὸ δύο ἢ τριῶν Ἴσων μετὰ

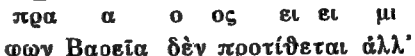
Ὀμαλοῦ ὡς ὁμοίως καὶ πρὸ Ὀλίγου,

Ἀποστροφῶν, Ἐλαφροῦ, ἢ Χαμηλῆς μετὰ Ἴσου καὶ Ὀμαλοῦ ὁμοσυλλάβων, καὶ ἰσοχρόνων ἐγγόργων εἰ μὴ ὡς:

ο ο ο ε ε ε η η η

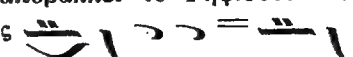
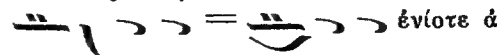
- δ. Ἐτι προτίθεται καὶ πρὸ Διγόργου ὁμοσυλλάβου ὡς καὶ πρὸς ἀνάλυσιν τοῦ ἰσοχρόνου Κλάσματος ὡς

καὶ πρὸ τοῦ ἐγχρόνου Ἐτέρου ὡς καὶ πάντοτε πρὸ Πεταστῆς μετ' ἐγχρόνου Ἀντικενώματος ὡς,

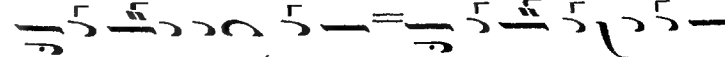
- ε. Ἐτι προτίθεται ἡ Βαρεῖα καὶ πρὸ δύο Ἀποστροφῶν ὧν ἡ δευτέρα εἶναι ὁμοσύλλαβος μετὰ τὴν πρώτην ὡς πρὸ τριῶν Ἀποστροφῶν πρα α ο ος ει ει μι

φων Βαρεῖα δὲν προτίθεται ἀλλ' οὔτε πρὸ ἑτεροσυλλάβων

ε ε φη ο δι και ος

- ς. Ἡ Βαρεῖα ἀποβάλλει τὸ Ψηφιστὸν τοῦ προηγουμένου τῆς φθόγγου ὡς ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἀποβάλλεται ὑπ' αὐτοῦ ὡς

ἐνίοτε ἀποβάλλει ἡ Βαρεῖα

καὶ τὸ συνεχὲς Ἐλαφρὸν πρὸ ἐγγόργου κατιούσης ὡς
πο ο ο ο ρου ου ου πο ο ο ο ρου ου

71 Περί τοῦ Ψηφιστοῦ

- α. Τὸ Ψηφιστὸν ἀπαιτεῖ ζωηροτέραν φωνὴν ἐκτεινομένην, καὶ οὐχὶ ὀξυτέραν. Τίθεται πάντοτε πρὸ δύο ἢ πλειοτέρων

Ισοχρόνων καταβάσεων ἀδιφόρων πρὸς τὸ ὁμοσύλλαβον ἢ ἑτεροσύλλαβον αὐτῶν ὡς

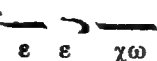

Kυ ρι ε Κυ ρι ι ε

Σημ. πρὸ μιᾶς συνεχοῦς καταβάσεως ἑτεροσύλλαβου ἀντὶ Ψηφιστοῦ τίθεται Πεταστή

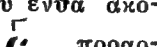
ε χο μεν

ὁμοσύλλαβου καταβάσεως τίθεται Βαρεία

ε ε χω

β. Ὅπου τυχὸν ὑπάρχει Ὀλίγον μετὰ Ψηφιστοῦ ἔνθα ἀκολουθεῖ Ὑπορροή ὡς

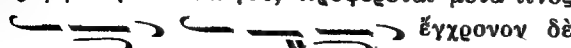

προαρ-

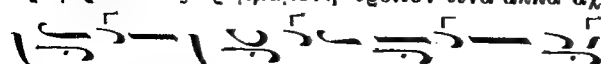
πάζεται τρόπον τινὰ ἢ ζωηρότης τοῦ Ὀλίγου κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν· εἰς δὲ τοὺς ὑπομιμνῶντες πόδας τὸ Ὀλίγον μετὰ τοῦ Ψηφιστοῦ λαμβάνεται εἰς τὴν ἄρσιν.

72 Περί τοῦ Ἀντικενώματος

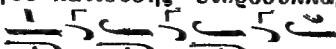
α. Τὸ Ἀντικένωμα τίθεται ὡς καὶ τὸ Ψηφιστὸν πρὸ κατιούσης φωνῆς, ἀπλοῦν μὲν ὑπὸ μόνον τὸ Ὀλίγον, καὶ ἀπαιτεῖται ὅπως ἡ φωνὴ τοῦ Ὀλίγου, προφέρεται μετὰ τινος τιναγμοῦ ὡς

τίθεται ὑπὸ τὸ Ἴσον, τὸ Ὀλίγον, τὴν Πεταστήν, τὴν Ἀπόστροφον καὶ τὴν Ὑπορροήν πρὸ ἐγγόργου χαρακτῆρος κατιούσης ὁμοσύλλαβου ἔνθα ἀπαιτεῖται ὅπως ἡ φωνὴ ἢ μεταξὺ ἐγγόργου Ἀντικενώματος καὶ ἐγγόργου κατιούσης, προφέρεται ὡς κρεμμαιμένη τρόπον τινὰ ἀλλὰ ἀχώριστος ὡς

β. Τὸ Ἀντικένωμα πρὸ ἐγγόργου κατιούσης ἑτεροσύλλαβου ἀποβάλλεται ὡς· ἐπὶ ὁμοσύλλαβων

Σοι οι Κυ υ ρι ι ε

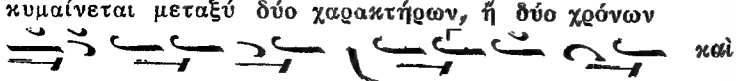
ἐπὶ ἑτεροσύλλαβων ὡς

Α σπι λε Α μο λυν τε

73 Περί τοῦ Ὁμαλοῦ

α. Ὁ Κυματισμὸς τῆς φωνῆς τοῦ Ὁμαλοῦ ἐν τῇ ἐκτέλει

ἔχει περίπου οὕτω

καὶ

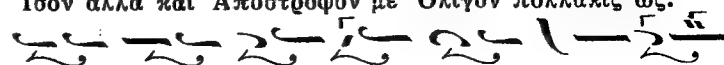
τίθεται πρὸ κατιούσης ἐπὶ Ὁμοσύλλαβων χαρακτῆρων ἢ καὶ πρὸ ἀνιούσης ὡς

καὶ συνδέει Ἴσον μὲ Ἴσον ἢ Ὀλίγον μὲ Ἴσον ἢ Ἀπόστροφον μὲ Ἴσον καὶ καθ' ἑξῆς.

Περὶ τοῦ Ἑτέρου ἢ Συνδέσμου

74 Τὸ Ἑτερον συνδέει δύο χαρακτῆρας ὁμοσύλλαβους δι' ἀδυνατόν κυματισμοῦ φωνῆς, καὶ Ἴσον μὲ Ἴσον, ἢ Ὀλίγον μὲ Ἴσον, ἢ Ἀπόστροφον, ἢ Ὑπορροήν, ἢ Ἐλαφρόν μὲ Ἴσον ἀλλὰ καὶ Ἀπόστροφον μὲ Ὀλίγον πολλάκις ὡς:

καὶ ἐτι τίθεται πρὸς σύνδεσιν τοῦ ἡχοῦ Διπλῆς ἢ Τριπλῆς

Σύστημα

75 Σύστημα λέγεται ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἀναβαίνει καὶ καταβαίνει ἡ φωνὴ πλείονα τῶν δύο διαστημάτων (§ 6). Τὰ συστήματα εἶναι τρία. Τετράχορδον, Πεντάχορδον καὶ Ὀκτάχορδον.

α. Τὸ Τετράχορδον Σύστημα ἢ Τριφωνία, περιέχει διαστήματα τρία περικλειόμενα ὑπὸ φθόγγων τεσσάρων, καὶ περατούμενα ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τετάρτου τῆς χορδῆς ὡς Πα 1 Βου 2 Γα 3 Δι.

β. Τὸ Πεντάχορδον σύστημα, ὅπερ καὶ Τροχὸς καλεῖται, περιέχει διαστήματα τέσσαρα, περικλειόμενα ὑπὸ φθόγγων πέντε, καὶ περατούμενα ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τρίτου τῆς χορδῆς ὡς Δι 1 Κε 2 Ζω 3 Νη 4 Πα.

γ. Τὸ Ὀκτάχορδον σύστημα ὅπερ καὶ Ἑπταφωνία λέγεται καὶ Διαπασών, καὶ Διατονικὸν γένος, περιέχει διαστήματα ἑπτὰ, περικλειόμενα ὑπὸ φθόγγων ὀκτῶ καὶ περατούμενα ἐν τῷ μέσῳ τῆς χορδῆς ὡς Πα 1 Βου 2 Γα 3 Δι 4 Κε 5

1 2 3 4 5

Ζω 6 Νη 7 Πα.

6 7 8

76 Τὰ συστήματα διακρίνονται ἀλλήλων καθ' ὅτι ἕκαστον αὐτῶν ἐπαναλαμβάνεται αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, τόσον ἐπὶ τὸ βαρὺ ὅσον καὶ ἐπὶ τὸ ὀξὺ διὰ τῶν αὐτῶν φθόγγων καὶ τῶν αὐτῶν τονιαίων διαστημάτων

α. Τὸ Ὀκτάχορδον διπλασιαζόμενον ἐπὶ χορδῆς, περατοῦται εἰς τὰ τέταρτα αὐτῆς· ἐξ οὗ τὸ Διοδιαπασών.

β. Τὸ δὲ Πεντάχορδον διπλασιαζόμενον περατοῦται εἰς τὰ $\frac{5}{9}$ τῆς χορδῆς καὶ τριπλασιαζόμενον περατοῦται εἰς τὰ $\frac{10}{27}$ αὐτῆς.

γ. Ὅμοιος καὶ τὸ Τετραχόρδον δύναται νὰ ἀποτελέσῃ Κλίμακα ἡνωμένην ἐπὶ τὸ βαρὺ ἢ ἐπὶ τὸ ὀξὺ, ἐκ δύο ἢ τριῶν ἢ τεσσάρων Τετραχόρδων καὶ ἐνῶ τὸ πρῶτον τετραχόρδον ἐπὶ χορδῆς καταλαμβάνει τὸ ἓνα τέταρτον, τὸ δεύτερον θὰ καταλάβῃ τὰ τρία τριακοστὰ ἕκτα καὶ τὸ τρίτον τὰ ἐνέα ἑξηκοστὰ τέταρτα τῆς χορδῆς.

77 Ἡ Διαπύσων καταλαμβάνει διπλάσιον μήκος ἐπὶ τῆς χορδῆς ἢ ἡ Διοδιαπύσων, διότι ἐφ' ὅσον τὸ μήκος τῆς χορδῆς ἐλαττωθῇ λόγῳ συμπυκνώσεως τῶν διαφόρων διαστημάτων οἱ παλμοὶ τῆς χορδῆς αὐξάνουν, καὶ ὁ ἥχος ὀξύνεται εἰς τὸ διπλάσιον.

78 Ἐπὶ οἰουδήποτε μήκου χορδῆς καὶ ἐὰν ζητηθῇ ὁ σχηματισμὸς Τετραχόρδου, καταλαμβάνει τὸ ἓνα τέταρτον αὐτῆς, ἀπὸ τοῦ σημείου ἐκ τοῦ ὁποίου γίνεται ἀρχή, θεωρουμένου ὡς ἀκεραίας ἐκ τοῦ τυχόντος σημείου καὶ ἀνεξαρχήτως· ἄλλον Τετραχόρδον

Τόνος

79 Τόνος λέγεται (§ 7, 8,) ὁ ἐπὶ τινος σημείου ἥχος φωνῆς ἢ μουσικοῦ ὄργανου, δεκτικὸς συστήματος. Οἱ τόνοι τῆς Διατονικῆς Κλίμακος εἶναι δύο, ὁ Μείζων, κυρίως τόνος, ἢ Ἐπόγδοος καὶ ὁ Ἐλάσσων, ἢ Ἐπιενδέκατος· ἐξ ὧν διὰ τῆς αὐξομειώσεως, τῶν τονιαίων αὐτῶν διαστημάτων, σχηματίζονται τὰ ἡμιτόνια ἐκ 2]4 τοῦ Μείζονος τόνου· τὰ ὑπερῆμιτόνια ἐκ 3]4 (ὁ Ἐλάσσων τόνος), τὰ ὑπερῆμιόλια ἐκ 5]4, τὰ ἡμιόλια ἐκ 6]4 καὶ τὰ ὑπερῆμιόλια ἐκ 7]4. Τὸ δίτονον διάστημα ὑπάγεται εἰς τὸ ὑπερβατόν (§ 9).

80 Ἐκαστον τῶν συστημάτων περιέχει τόνους τὸ μὲν Τετραχόρδον (ἐπίτριτον) ἓνα Ἐπόγδοον καὶ δύο Ἐπιενδεκάτους, τὸ Πεντάχορδον δύο Ἐπογδόους καὶ δύο Ἐπιενδεκάτους, τὸ δὲ Διαπύσων τρεῖς Ἐπογδόους καὶ τέσσαρας Ἐπιενδεκάτους.

Ἐπόγδοος, Ἐπιενδέκατος

81 Ὁ Ἐπόγδοος καὶ ὁ Ἐπιενδέκατος ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται τὰ συστήματα, συγκρινόμενοι πρὸς ὅλον τὸν ἥχον οἰασθήποτε χορδῆς, ἐκτελοῦνται, ὁ μὲν Ἐπόγδοος (Μείζων τόνος) ἐπὶ τοῦ 1]9 αὐτῆς, ἡχομένων τῶν 8]9, ὁ δὲ Ἐπιενδέκατος (Ἐλάσσων τόνος) ἐπὶ τῶν 1]12 αὐτῆς ἡχομένων τῶν 11]12.

Χορδή

82 Οἰουδήποτε μήκους ἡχοῦσα Χορδή ἀποτελεῖται ἐξ 108 τμημάτων (§ 6) Ταύτης τὸ 1]18 ἦτοι τὰ 6 τμήματα κρατεῖ τὸ ἡμιτόνιον, τὸ 1]12 ἦτοι τὰ 9 τμήματα κρατεῖ τὸ ὑπερῆμιτόνιον, (Ἐλάσσων τόνος), τὸ 1]9 ἦτοι τὰ 12 τμήματα, κρατεῖ ὁ Ἐπόγδοος (Μείζων τόνος) τὰ 5]36 ἦτοι τὰ 15 τμήματα κρατεῖ τὸ ὑπερτόνιον, τὰ 3]18 ἦτοι τὰ 18 τμήματα κρατεῖ τὸ ἡμιόλιον, τὰ 7]36 ἦτοι τὰ 21 τμήματα κρατεῖ τὸ ὑπερῆμιόλιον ὡς 7]36 Χ 108 = 750: 36 = 21,

83 Ἐκ δὲ τῶν Συστημάτων τὸ μὲν Ἐπίτριτον (Τετραχόρδον) περιέχει τόνους Ἐπογδόους 2 1]2 ἦτοι τμήματα 30, τὸ δὲ Πεντάχορδον (Ἐπιτέταρτον) τόνους ὁμοίους 3 1]2 ἦτοι τμήματα 42 τὸ δὲ Ὀκτάχορδον ὁμοίως τόνους 6 ἦτοι τμήματα 72, ἀλλὰ Κλίμαξ ἐκ μόνων Ἐπογδῶν τόνων ἢ Ἐπιενδεκάτων ἢ Ἠμιτονίων ἐν τῇ πράξει δὲν δύναται νὰ τεθῇ ἐν χρήσει, εἶναι ἀχρηστος· διότι πρὸς ἐκτέλεσιν μελωδίας ἀπαιτεῖται Κλίμαξ μικτὴ ἐκ τόνων Μειζόνων μετὰ Ἐλασσόνων ἢ ἡμιτονίων, πρὸς εὐῆχον καὶ εἰς τὴν ἀκοὴν εὐπρόσδεκτον ἦχον.

Τόνοι καὶ Συστήματα

84 Ὡς συμβαίνει ἐπὶ τοῦ ἥχου τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς, ἢ ὁποῖα ἐπὶ οἰασθήποτε τυχούσης βάσεως, ἐφαρμόζει τὰ ἀπαιτούμενα τονιαία διαστήματα καὶ συστήματα πρὸς ἐκτέλεσιν οἰασθήποτε μελωδίας, οὕτω συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς χορδῆς. ἐπὶ οἰουδήποτε σημείου αὐτῆς, ἂν τις ἐπιχειρήσῃ νὰ ὀρίσῃ τόνον τινὰ ἢ σύστημα, ἀρκεῖ νὰ διαιρέσῃ τὴν χορδὴν ἀπὸ τοῦ σημείου ἐκείνου διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ζητούμενου τόνου (§ 81) ἢ τοῦ συστήματος (§ 75 α'.β'.γ'.) καὶ ἔχει τὸ ζητούμενον πρὸς ἐκτέλεσιν

α. Ὑποτίθεται λοιπὸν δι ζητεῖται Μείζων τόνος πέραν τοῦ 1]4 τῆς χορδῆς. Τὰ 3]4 τοῦ 108 εἶναι τὰ 81 ἀπεροούμενα διὰ τοῦ 9 ἀριθμοῦ τοῦ Μείζονος τόνου ἴσον 9 ἀπὸ 81 = 72 ἦτοι 2]3 τῆς χορδῆς, ὁ δὲ ἥχος τῶν 2]3 πρὸς τὸν ἥχον τῶν 3]4 ἡχεῖ τὸν ζητούμενον Μείζονα τόνον.

β. Ἐστω κάλιν δι ζητεῖται πέραν τοῦ 1]3 τῆς χορδῆς Ἐλάσσων τόνος· εἵπομεν δι τὰ 2]3 τῆς χορδῆς εἶναι ὁ ἀριθμὸς 72 ὁ ὁποῖος διαιρούμενος διὰ τοῦ 12 ἀριθμοῦ τοῦ Ἐλασσονος τόνου (§ 81), ἴσον 6 ἀπὸ 72 = 66 ἦτοι 11]18 τῆς χορδῆς. Ὁ δὲ ἥχος τῶν 2]3 τῆς χορδῆς πρὸς τὸν ἥχον τῶν 11]18, ἡχεῖ τὸν ζητούμενον Ἐλάσσονα τόνον.

γ. Ἐστω ἐπίσης δι ζητεῖται ὁ σχηματισμὸς Τετραχόρδου, πέραν τοῦ 1]3 τῆς χορδῆς. Τὰ 2]3 αὐτῆς εἶναι ὁ 72 ὅστις διαιρούμενος διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ Τετραχόρδου 4 (75 α) ἴσον

18 ἀπὸ 72=54 ἦτοι 1]2, ἐνθα ὁ ἦχος τοῦ 1[3=3[2 πρὸς τὸν ἦχον τοῦ 1[2 ἤχει τὸ ζητούμενον Τετράχορδον.

Ταῦτα πρακτικῶς εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου ἀπλου σιάτου προχείρου μουσικοῦ ὄργάνου, τὸ ὁποῖον συνίσταται ἐκ τινος λωρίδος σανίδος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐφαρμόζεται χορδὴ μήκου· καθαρὸν ἦχον 108 διαστημάτων (πόντων Γαλλι-κοῦ μέτρον) καὶ συμφώνως τῶν ἐν τῷ παρόντι θεωρητι-κῷ ἀναφερομένων κανόνων καὶ ἀφοῦ σημειωθῇ ἕκαστον τῶν τονιαίων διαστημάτων σταθερῶς ἐπὶ τῆς σανίδος.

Τετράχορδον

85 Ἐκαστον Τετράχορδον ὡς εἶδομεν (§ 75 α.) περικλείει φθόγγους Τέσσαρας, δύο ἄκρους καὶ δύο μέσους. Πρῶτος ἄκρος εἶναι ὁ ἦχος (Βόμβος) τῆς ὅλης χορδῆς. Δεύτερος ὁ Ἐπόγδος (Μεῖζων) τόνος· καὶ πρῶτος μέσος. Τρίτος ὁ Ἐπιενδέκατος (Ἐλάσσων) τόνος, καὶ Τέταρτος ὁ τελευ-ταῖος ἄκρος τοῦ Τετραχόρδου, Ἐπιενδέκατος, κολοβός Ἐλάσσων τόνος ἐκ τοῦ 1[4 τῆς χορδῆς, Δι Κε Ζω Νη

86 Ἡ ὅλη χορδὴ συνίσταται ἐξ 108 τμημάτων, ἧς τὸ 1[4 ἦ-τοι τὰ 27 τμήματα περιέχουσι τοὺς τέσσαρας φθόγγους ὡς ἐξῆς:

$$\alpha' \text{ Βόμβος } \delta_1 = 108 \text{ οὗ τὸ } \frac{1}{9} \text{ ἴσον } 12$$

ὅπερ $\frac{-12}{96}$ ἀφαιρεῖται

$$\beta' \text{ Ἐπόγδος } \eta = \frac{9}{x} \text{ οὗ τὸ } \frac{1}{12} \text{ ἴσον } 8$$

ὅπερ $\frac{-8}{88}$ ἀφαιρεῖται

$$\gamma' \text{ Ἐπιενδέκατος } \zeta = \frac{8}{y} \text{ οὗ τὸ } \frac{1}{12} \text{ ἴσον } 7 \frac{1}{3}$$

ἐξ οὗ $\frac{7}{81}$ (τὸ δὲ $\frac{1}{3}$ ἀφαιρεῖται) 27

$$\delta' \text{ Ἐπιενδέκατος } \delta_1 = \frac{7}{81} \text{ Κολοβός}$$

Τὸ (διχτονικόν) Τετράχορδον συνίσταται ἐκ φθόγγων τεσ-σάρων περικλειόντων τόνους τρεῖς ἐξ ὧν ὁ πρῶτος Ἐ-πόγδος, ὁ δεύτερος Ἐλάσσων ἀκέραιος καὶ ὁ τρίτος Ἐλά-σσων κολοβός. Χάριν τῆς συμφωνίας τοῦ ἀμεταβόλου συστή-ματος τοῦ 1[4 τῆς χορδῆς, ἀφαιρεῖται τὸ 1[3 τοῦ τμή-ματος ὅπερ π.οκῦπτει ἐκ τοῦ Ἐπογδίου καὶ τῶν δύο Ἐ-πιενδεκάτων ὡς 12 καὶ 8 καὶ 7 1]3=27 1[3 καὶ μόνον 27, τὸ 1[4 τοῦ 108 κριτεῖται

Διατονικὴ Κλίμαξ

87 Πρὸς συμπλήρωσιν Ὀκταφωνίας, ἐπαναλαμβάνεται ἡ αὐ-τὴ πράξις ἐπὶ Δευτέρου Τετραχόρδου Εἵπομεν (§ 78) ὅτι ἕκαστον Τετράχορδον (ἐπίτριτον) ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ πρῶ-του 1[4 τῆς χορδῆς, καὶ ἐὰν ἐκ τινος χορδῆς ἀφαιρῇ 1[4 πρὸς σχηματισμὸν Τετραχόρδου, τὸ ὑπολειφθὲν μέρος τῶν 3[4 θὰ ἐκληφθῇ ὡς ὁλόκληρος χορδὴ ἐξ ἧς λαμβάνεται καὶ πάλιν 1[4 πρὸς σχηματισμὸν τοῦ δευτέρου Τετραχόρδου ὁμοίως καὶ διὰ τὸ τρίτον καὶ τέταρτον τετράχορδον.

Τὸ δεύτερον Τετράχορδον ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ 81 ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖται ἐκ τῶν 3[4 τῆς χορδῆς 108. Ὅθεν 81:4=20 1[4 οὕτω: Νη Πα Βου Γα ὡς: = 20 1[4

$$\alpha' \quad \delta_1 = 81 \text{ οὗ τὸ } \frac{1}{9} = 9$$

ὅπερ $\frac{9}{72}$ ἀφαιρεῖται

$$\beta' \text{ Ἐπόγδος } \pi = \frac{9}{q} \text{ οὗ τὸ } \frac{1}{12} = 6$$

ὅπερ $\frac{6}{66}$ ἀφαιρεῖται

$$\gamma' \text{ Ἐπιενδέκατος } \xi = \frac{6}{\lambda} \text{ οὗ τὸ } \frac{1}{12} = 5 \frac{2}{4} \left(\cdot \frac{1}{4} \right) = 5 \frac{1}{4}$$

ἐξ οὗ $\frac{5 \frac{1}{4}}{60 \frac{3}{4}} + 20 \frac{1}{4} = \text{ὅλικόν 81}$

$$\Delta' \text{ Ἐπιενδέκατος } \gamma_1 = \frac{5 \frac{1}{4}}{60 \frac{3}{4}} + 20 \frac{1}{4} = \text{ὅλικόν 81}$$

Κολοβός

Πρὸς συμπλήρωσιν Ὀκταφωνίας προστίθεται ὁ Ἐπόγδος ὡς 60 3[4: 6=6 3[4 ὅπερ ἀφαιρεῖται ἀπὸ 60 3[4 ἴσον 54 ἦτοι εἰς τὸ 1]2 τῆς χορδῆς, ὑπάρχουν ὅλοι οἱ φθόγγοι καὶ οἱ τόνοι τῆς Διατονικῆς Κλίμακος ὡς:

$$\frac{\delta_1 \quad \eta \quad \zeta \quad \delta_1 \quad \pi \quad \xi \quad \gamma_1 \quad \Delta}{108 \quad 96 \quad 88 \quad 81 \quad 72 \quad 66 \quad 60 \quad 54}$$

Σημ. Ὡς ὁ Ἐπόγδος, καὶ οἱ δύο Ἐπιενδέκατοι ὑπερβαί-νουσι τὸ 1[4 τῆς χορδῆς κατὰ 1[3 τοῦ τμήματος τὸ ὁποῖον χάριν τῶν συμφωνιῶν ἀφαιρεῖται, ὁμοίως συμβαίνει καὶ εἰς τὴν Διαπασῶν Κλίμακα ἐκτελουμένην ἀπλῶς ἐξ ἐξ Ἐπο-γδίων, οἱ ὁποῖοι ὑπερβαίνουν τὸ 1]2 τῆς χορδῆς κατὰ 29[40 τοῦ τμήματος τὸ ὁποῖον χάριν τῆς συμφωνίας ἀφαι-ρεῖται ὁμοίως συμβαίνει εἰς τὴν αὐτὴν Κλίμακα ἐκτελου-μένην κατὰ τὴν τὰξιν τῶν νέων αὐτῇ τριῶν ἐπογδίων καὶ τεσσάρων ἐπιενδεκάτων 7]13 περίπου, Ὅμοίως συμβαίνει εἰς τὴν αὐτὴν Κλίμακα ἐκτελουμένην ἀπλῶς δι' ὅκτω ἐ-πιενδεκάτων οἱ ὁποῖοι ὑπερβαίνουν τὸ 1[2 τῆς χορδῆς κα-τὰ 11]71 περίπου. Τὰ περιττὰ ἀφαιροῦνται χάριν τῶν συμφωνιῶν

α' Οἱ ἕξ Ἐπόγδοοι

1	108 . 12	9 = 12
2	96 : 10,666	9 = 10,666
3	85,334 : 9,481	9 = 9,481
4	75,853 : 8,428	9 = 8,428
5	67,425 : 7,491	9 = 7,491
6	59,934 : 6,659	9 = 6,659
	53,275	54,725 ὑπερβαίνει 725 + 53,275 ὑστερεῖ 275 108,000 1000

β' Οἱ ὀκτώ Ἐπιενδέκατοι

1	108 . 9	12 = 9	54,156 ὑπερβαίνει + 53,844 ὑστερεῖ
2	99 : 8,25	12 = 8,25	108,000
3	90,75 . 7,562	12 = 7,562	
4	83,188 : 6,932	12 = 6,932	
5	76,256 : 6,354	12 = 6,354	
6	69,902 : 5,825	12 = 5,825	
7	64,077 : 5,339	12 = 5,339	
8	58,738 : 4,894	12 = 4,894	54,156
	53,844		

88 Ὁ κατωτέρω Πίναξ δεικνύει πόσον διάστημα χορδῆς δέον νὰ κρατῆται διὰ τὰ νὰ ἤχη Μείζονα, ἢ Ἐλάσσονα τόνον. π.χ. ὁ φθόγγος δ_1 ἤχεται ὑπὸ τῶν $\frac{81}{108}$ τῆς χορδῆς, ἵνα ἡχῇ τὸν $\delta_1 - \pi$ Ἐλάσσονα τόνον, δέον νὰ κρατηθῇ ἐκ τοῦ $\frac{81}{108}$ προσέτι $6\frac{3}{4}$ ὅπερ νὰ ἀφαιρεθῇ ἐκ τοῦ $\frac{81}{108}$ καὶ ἵνα ἡχῇ Μείζονα τόνον ἐπὶ τοῦ $\delta_1 - \pi$ διαστήματος τοῦ $\frac{81}{108}$ δέον νὰ κρατηθῇ προσέτι $\frac{1}{9}$ ἐκ τοῦ $\frac{81}{108}$ ὥς:

Ἦχος Χορδῆς	Τόνος	Μεῖζων	Ἦχος Χορδῆς τῶν Μείζονος	Ἦχος Χορδῆς	Τόνος	Ἐλάσσων	Ἦχος Χορδῆς Ἐλάσσονος
δ_1	108 : 9 = 12	96	108 : 12 = 9	99			
κ	96 : 9 = 10 $\frac{2}{3}$	85 $\frac{1}{3}$	96 : 12 = 8	88			
ζ	88 : 9 = 9 $\frac{7}{9}$	78 $\frac{2}{9}$	88 : 12 = 7 $\frac{1}{3}$	80 $\frac{2}{3}$			
ν	81 : 9 = 9	72	81 : 12 = 6 $\frac{3}{4}$	74 $\frac{1}{4}$			
π	72 : 9 = 8	64	72 : 12 = 6	66			
θ	66 : 9 = 7 $\frac{1}{3}$	58 $\frac{2}{3}$	66 : 12 = 5 $\frac{1}{2}$	60 $\frac{1}{2}$			
γ	60 $\frac{3}{4}$: 9 = 6 $\frac{2}{4}$	54	60 $\frac{3}{4}$: 12 = 5 $\frac{1}{16}$	55 $\frac{11}{16}$			
Δ	54 : 9 = 6	48	54 : 12 = 4 $\frac{1}{2}$	49 $\frac{1}{2}$			

89 Ἡ διαφορὰ τοῦ Ἐπογδοῦ ἀπὸ τοῦ Ἐπιενδεκάτου εἶναι $\frac{1}{9} - \frac{1}{12} = \frac{12-9}{108} = \frac{1}{36}$
Ἡ διαφορὰ τοῦ Ἐλάσσονος ἀπὸ τοῦ Κολοβοῦ $\frac{1}{12} - \frac{7}{88} = \frac{4}{1056} = \frac{1}{264}$
Ἡ διαφορὰ τοῦ Ἐλάσσονος ἀπὸ τοῦ ἡμιτονίου εἶναι $\frac{1}{36}$
καὶ ἡ διαφορὰ τοῦ Κολοβοῦ Ἐλάσσονος ἀπὸ τοῦ ἡμιτονίου εἶναι $\frac{19}{792}$

Συμφωνία ἢ Συνήχσις

- 90 Συμφωνία ἐν τῇ Μουσικῇ καλεῖται ἡ πτώσις φωνῆς μελωδικῆς ταυτοχρόνως δύο ἢ περισσοτέρων φθόγγων, διαφόρων κατὰ τὴν ὀξύτητα καὶ βαρύτητα ἐπὶ ὠρισμένων τόνων, οἱ ὅποιοι προξενοῦσιν εἰς τὴν ἀκοὴν αἰσθημα εὐάρεστον· διακρίνονται δὲ συμφωνίαί τέσσαρες. Τὸ Ὁμόφωνον (ὁμοηχία) ὡς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ Τὸ Σύμφωνον (Συνηχία) $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$. Τὸ Διάφωνον (Διαφορόφωνον) καὶ τὸ Παράφωνον $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$.
- α' Ὁμόφωνοι λέγονται δύο φθόγγοι, οἵτινες προφερόμενοι εἰς τὸν ἴδιον χρόνον, τὸ μέλος ἀμφοτέρων εἶναι τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν ὀξύτητα καὶ κατὰ τὴν βαρύτητα, μὴ διαφέροντες ἀλλήλων ὡς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
- β' Σύμφωνοι λέγονται δύο φθόγγοι, ἡ ἀντίφωνοι, οἵτινες προφερόμενοι ταυτοχρόνως, τὸ μέλος τοῦ ὀξύτερου εἶναι καθ' ἑπταφωνίαν σύμφωνον μὲ τὸ τοῦ βαρυτέρου, καὶ τὸ μέλος τοῦ βαρυτέρου εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ τοῦ ὀξύτερου καὶ παρεμφαίνεται κρᾶσις τρόπων τινὰ καὶ ἐνότης μέλους, ἐν ᾧ ὁ ἦχος τοῦ βαρέως φθόγγου Πα ἢ Βου, συμφωνεῖ μὲ τὸν ὀξὺν ἦχον τοῦ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ ὡς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
- γ' Διάφωνοι λέγονται δύο φθόγγοι, οἵτινες προφερόμενοι εἰς τὸν ἴδιον χρόνον, τὸ μέλος τοῦ βαρυτέρου οὐδεμίαν συμφωνίαν ἔχει μὲ τὸ τοῦ ὀξύτερου, ὅταν δηλονότι ἐν τῇ ταυτοχρόνῳ ἐκφωνήσῃ αὐτῶν, οὐδεμίαν κρᾶσιν πρὸς ἀλλήλους ἐμφαίνουσιν ὡς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ ἢ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
- δ' Παράφωνοι λέγονται δύο φθόγγοι οἵτινες εὐρίσκονται μεταξὺ συμφώνων καὶ διαφώνων ὡς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ ἢ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
- 91 Ἐκ τῶν συμφωνιῶν τούτων τὸ Ὁμόφωνον καὶ τὸ Σύμφωνον ἐπιτρέπονται εἰς τὴν Ἑκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ μελωδίαν ἐλευθέρως, ἀπαγορεύεται δὲ αὐστηρῶς τὸ Διάφωνον καὶ τὸ Παράφωνον.
- 92 Τὸ δεύτερον μέρος τῶν συμφωνιῶν (§ 91 β') ὑποδιαιρεῖται εἰς ἄλλας τέσσαρας συμφωνίας, τὴν Διαπασῶν, τὴν Διαπέντε, τὴν Διατεσσάρων καὶ τὴν Διατριῶν.
- α' Εἰς τὴν Διαπασῶν καὶ Δισδιαπασῶν διακρίνονται ὀκτὼ συμφωνίαί ὡς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
- β' Εἰς τὴν Διαπέντε τέσσαρες ὡς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$

- γ' Εἰς τὴν Διατεσσάρων, πέντε $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$
- δ' Εἰς τὴν Διατριῶν διακρίνομεν συμφωνίας τὰς ἑξῆς :
- 93 Ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου διακρίνονται αἱ ἑξῆς συμφωνίαι :
- α' Ὁ Βόμβος (§ 8 σημ. β') $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ ἦχος τῆς ὅλης χορδῆς πρὸς τὸν ἦχον τοῦ $\frac{1}{4} = \text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ συμφωνεῖ Διατεσσάρων, ἐκ δὲ τοῦ ἀντιθέτου μέρους τοῦ δεσμοῦ $\frac{1}{4} \text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ ὁ ἦχος τῆς χορδῆς συμφωνεῖ εἰς τὴν Διαπέντε ὁξείαν Διαπασῶν καὶ ἥτις Διαπέντε εἶναι συμφωνία τῆς Δισδιαπασῶν τῆς ὅλης χορδῆς.
- β' Ἐπὶ τοῦ β'. Τετραχόρδου (§ 87 α' κ.λ.π.) $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ τῶν $\frac{1}{4}$ ἐνεργοῦνται συμφωνίαι : ἡ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ εἰς τὴν Διατεσσάρων καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους τῆς χορδῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ συμφωνεῖ εἰς τὴν Διαπέντε, ἡ δὲ τομὴ $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ πρὸς τὴν τομὴν $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ συμφωνεῖ εἰς τὴν Διατεσσάρων ἐπὶ τὸ ὀξύ.
- γ' Ὁ ἦχος τοῦ 1|2 τῆς χορδῆς, πρὸς τὸν ἦχον τῆς ὅλης, συμφωνεῖ εἰς τὴν Διαπασῶν ὡς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ ἐκ δὲ τῶν ἀντιθέτων μερῶν τῆς Μέσης φωνῆς, παράγεται ὁμοηχία.
- δ' Ὁ ἦχος τῆς τομῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ πρὸς τὸν ἦχον τῆς Μέσης, συμφωνεῖ εἰς τὴν Διαπέντε καὶ ἐκατέρωθεν τῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ συμφωνεῖ εἰς τὴν Διαπασῶν τῆς Διαπέντε $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ ὁ δὲ ἦχος τῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ ὡς πρὸς τὸν ἦχον τῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ συμφωνεῖ εἰς τὴν Διαπασῶν.
- ε' Ὁ ἦχος τῆς τομῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ ὡς πρὸς τὸν τῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ συμφωνεῖ Διαπέντε· ἐκατέρωθεν τῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ διαφωνία. Ὁ ἦχος τῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ πρὸς τὸν τῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ συμφωνεῖ εἰς τὴν Διαπασῶν καὶ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου τῆς τομῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ συμφωνεῖ εἰς τὴν Τριδιαπασῶν.
- στ' Ὁ ἦχος τῆς χορδῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ ὡς πρὸς τὸν τῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ παράγει Ἐπὶ γ' δοον ὁ δὲ τῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ ὡς πρὸς τὸν τῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ παράγει Ἐλάσσονα τόνον
- ζ' Ὁ ἦχος τῆς χορδῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ ὡς πρὸς τὸν τῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ συμφωνεῖ εἰς τὴν Διατεσσάρων, καὶ ὁ ἦχος $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ πρὸς τὸν τῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ συμφωνεῖ Διαπέντε· καὶ τέλος ὁ ἦχος τῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ πρὸς τὸν τῆς $\text{—} \text{—} \text{—} \text{—}$ συμφωνεῖ Διατεσσάρων.

- 94 Ἡ Διατεσσάρων συμφωνία καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, Συλλαβῇ, διότι πρώτη ἐστὶ σύλληψις συλλαβῶν, ἡ Διαπέντε καλεῖται Διοξεῖα, διότι εἶναι συνέχεια τῆς πρώτης Συλλαβῆς, ἡ δὲ Διαπασὼν εἶναι σύστημα Συλλαβῆς καὶ Διοξεῖας, ἔνεκα τούτου ἐκλήθη Ἀρμονία, διότι πρώτη τῶν συμφωνιῶν ἡροδόση

Ἀμετάβολον σύστημα

- 95 Αἱ συμφωνίαι (§ 93 α. β. κλπ.) εἶναι κανὼν καὶ
στάθμη τοῦ Ἀμεταβόλου συστήματος καὶ τὸ κέντρον
ἐν τῇ Μουσικῇ ἀσφαλείας. Ἀμετάβολον δὲ σύστημα
καλεῖται ὁ ἀναλλοίωτος ἤχος τῶν συμφωνιῶν ἐπὶ τῶν κα-
θωρισμένων σημείων τοῦ Μονοχορδου. Τὸ δὲ Μονόχορδον
αὐτὸ τὸ ἀπλούστατον μουσικὸν ὄργανον, εἶναι τὸ μόνον
κατάλληλον πρὸς ἐξέλεγχιν τῆς γνησιότητος, εἰμῆ, τῶν δια-
φόρων συμφωνιῶν καὶ τόνων, διότι καὶ ἡ ἐλαχίστη μετα-
κίνησις τῶν δεσμῶν τῆς χορδῆς τοῦ Μονοχορδου, ἐπὶ τῶν
ὁποίων ἤχουνται αἱ διάφοροι συμφωνίαι, εἴτε ἐπὶ τὸ ὀξύ,
εἴτε ἐπὶ τὸ βαρὺ, καταστρέφει τὴν οἰανδήποτε συμφωνίαν.

Φερόμενοι

- 96 Αἱ συμφωνίαι συνίστανται ἐκ δύο φθόγγων ἄκρων τοῦ Ἀμεταβόλου συστήματος, καὶ ἐκ δύο ἢ τριῶν μέσων ἢ φε-
ρομένων φθόγγων. Φερόμενοι δὲ φθόγγοι καλοῦνται οἱ εὐ-
ρισκόμενοι ἐν μέσῳ τῶν δύο ἄκρων, εἰς τῶν ὁποίων τὰ
τονιαῖα διαστήματα προσεθίζονται ἢ ἀφαιροῦνται τμηματά-
τινα, προστιθέμενα ἢ ἀφαιρούμενα ἐκ τοῦ ἐτέρου φερομέ-
νου. Ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης κινήσεως, φορεᾶς, προσθήκης, ἢ
ἀφαιρέσεως τῶν τονιαίων αὐτῶν διαστημάτων, χαλαροῦνται
ἢ ὀξύνεται ὁ ἦχος ἢ τόνος τῆς φωνῆς, ἐξ οὗ σχηματίζον-
ται τὰ ἡμιτόνια (§ 79) τὰ γένη, τὰ συστήματα* δηλωτικὰ
σημεῖα τῶν ὁλοίων εἶναι ἡ Ὑφεσις, ἡ Δίεσις καὶ αἱ Φθο-
ραί, διὰ τῶν ὁποίων σημαίνεται πᾶσα συστολή ἢ διαστολή
τῶν τονιαίων διαστημάτων δι' ὧν ποικίλλεται ἡ μελωδία.

"Υφεις ρ Δίεις σ

- 87 Τὰ διαστήματα τῶν τόνων τῆς Διατονικῆς Κλίμακος δι-
αιροῦνται καθ' ἓν εἰς δύο ἡμιτόνια, ἐξ ὧν τὸ μὲν βαρύτε-
ρον, ἐκτελούμενον ἐκ βαρυτέρου τόνου (φθόγγου) πρὸς τὸν
ἀμέσως ὀξύτερον αὐτοῦ καθ' ἡμιτόνιον, λέγεται "Υφεσις
καὶ σημειοῦται διὰ τοῦ ρ. ὡς ρ . τὸ δὲ ὀξύτε-
ρον ἐκτελούμενον ἐξ ὀξυτέρου φθόγγου ἐπὶ τοῦ ἀμέσως βα-

συνέρου καθ' ἡμιτόνιον, λέγεται Δίσεις καὶ σημειοῦται διὰ τοῦ σ. ὡς $\sim \sigma \text{ —}$. Ἡ μὲν Ὑφesis σημαίνει μεί-

ωσιν τόνου ἀνιόντος, βαρυτέραν τῆς βάσεώς του καθ' ἡμιτόνιον· ἡ δέ Δίεσις σημαίνει αὔξησιν τόνου κατιόντος, ὀξυτέραν τῆς βάσεώς του καθ' ἡμιτόνιον. Τὰ ἡμιτόνια ἐν τῇ Β. Μουσικῇ ἄλλοτε εἶναι μεγαλύτερα καὶ ἄλλοτε μικρότερα, λόγῳ τῆς ὑπάρξεως δύο τόνων Μειζονος καὶ Ἐλάσσονος.

Φδοραι

- 98 Φθορά λέγεται ἡ μεταβολὴ ἧτις γίνεται εἰς τὴν μελωδίαν κατὰ μετὰθεσιν ἀπὸ γένους εἰς γένος ἢ ἀπὸ συστήματος εἰς σύστημα· γίνεται δὲ ἡ μεταβολὴ διὰ τῶν σημείων τῆς φθορᾶς ἐπὶ τῶν χαρὰκτηρῶν τῆς πτεράλλαγῆς (§ 43) δηλοῦσα τὸν φθογγὸν καὶ τὸ γένος (§36)

Αἱ φθοραὶ εἶναι δεκαοκτὼ ὥς ρ ζ θ δ ξ ο — ς ς
ς ρ ρ θ ς ς — θ εξ ὧν ὀκτώ εἶναι διατονικαί

$\begin{matrix} \xi & \phi & \delta & \xi & \phi \\ \nu & \pi & \rho & \nu & \nu \end{matrix}$
 τέσσαρες χρωματικαὶ, ὧν αἱ δύο
 $\begin{matrix} \delta & \gamma & \delta & \gamma \\ \mu & \eta & \theta & \eta \end{matrix}$
 τοῦ Δευτέρου ἤχου, ἡ μὲν — Θ — διὰ τοὺς φθόγγους

τοῦ Δευτέρου ἤχου, ἡ μὲν — διὰ τοὺς φθόγγους
 — γ δ Δ ζ' π' ἡ δὲ ς διὰ τοὺς π ς ρ ς' δ'
 καὶ αἱ δύο τοῦ Πλαγίου δευτέρου ἤχου, ἐξ ὧν ἡ μὲν —
 τίθεται ἐπὶ τοῦ π ρ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πενταχόρδου, ἡ δὲ

ἐπὶ τοῦ ^Δ π' τοῦ τέλους τοῦ Πενταχόρδου.
Καὶ εἴς 'Εναρμόνιοι φθοραὶ ὡς ♯ ♭ ♮ ♭ ♯ —

- 99 Πᾶσα διατονικὴ ἢ χρωματικὴ φθορὰ ἐνεργεῖ ἐφ' ὅλης τῆς Κλίμακος τοῦ ἰδίου αὐτῆς γένους, Πᾶσα δὲ ἑναρμόνιος φθορὰ ἰσχύει ἐπὶ ὀρισμένων φθογῶν καὶ πέραν τούτων εἶτε ἐπὶ τὸ ὀξὺ εἶτε ἐπὶ τὸ βαρὺ παύει νὰ ἐνεργῇ· τὸ δὲ μέλος ἐκτελεσθῇ διατονικῶς (§ 36).

α' Ἡ Ἐναρμόνιος αὐτὴ φθορὰ ρ τίθεται ἐπὶ τῶν φθόγγων
Βου καὶ Ζω τοὺς ὁποίους ἀπαιτεῖ ἐν Ὑφέσει ὡς :

π ρ κ ετι τιθηται

ἐπὶ τοῦ Γα καὶ Νη ὡς γη γη
 ἔνθα ἀπαιτεῖ τὸν πρῶτον ἐν καταβάσει φθόγγον
ἐν Διέσει.

ὁποῖον ἀνήκει ἡ φθορὰ καὶ μαρτυρεῖται ὁ Δ Δ ὁ χ χ
 $\delta\lambda$ q $\delta\lambda$ q
ὁ χ χ , ὁ γ γ , ὁ γ γ , ὅταν δὲ ἡ φθορὰ τοῦ π q τεθῇ ἐπὶ
τοῦ χ q , ὁ Κε παύει νὰ παραλλαγίζεται Κε ἀλλὰ παρα-
λαγίζεται Πα καὶ βαδίζει κατὰ τὸ Πεντάχορδον σύστημα.

Μαρτυρίαι τῶν ἤχων.

104 Αἱ Μαρτυρίαι ὅταν τίθενται ἀπλῶς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἡ-
χων δὲν φανερόνουνσι βάσιν στερεάν· διὰ τοῦτο τίθεται
παρ' αὐταῖς καὶ ἡ συλλαβὴ τοῦ φθόγγου, ἵνα γνωστοποιῇ
τὴν βάσιν ἢ καὶ τὴν Κλίμακα· πολλάκις τίθενται με-
τὰ τῶν μαρτυριῶν καὶ μουσικοὶ χαρακτήρες πρὸς δῆλωσιν
τοῦ συστήματος, ἢ τῆς καταλήξεως στίχου προσαλλομέ-
νου στιχηροῦ τινος.

α. Μαρτυρίαι τοῦ Πρώτου ἤχου. Ἦχος Α'. $\frac{4}{q}$ Πα, ἡχος Πεν-
τάφωνος $\frac{4}{q}$ Κε, ἡχος Α' Πα $\frac{1}{q}$

β. Μαρτυρίαι τοῦ Δευτέρου ἤχου, ἡχος $\frac{3}{q}$ Δι ἡχος $\frac{6}{q}$

γ. Μαρτυρίαι τοῦ Τρίτου ἤχου, $\gamma\gamma$ Γα, $\gamma\gamma$ $\gamma\gamma$, $\gamma\gamma$ $\gamma\gamma$

δ. Μαρτυρίαι τοῦ Τετάρτου ἤχου
Ἦχος $\frac{2}{q}$ Δι ἢ Πα, ἡχος $\frac{6}{q}$ ἡχος $\frac{1}{q}$ τοῦ Βου, ἡχος $\frac{4}{q}$
Ἦχος $\frac{4}{q}$ $\gamma\gamma$

ε. Μαρτυρίαι τοῦ Πλαγίου Πρώτου, ἡχος $\frac{1}{q}$ Πα, ἡχος $\frac{1}{q}$ $\frac{1}{q}$
ἡχος $\frac{1}{q}$ $\frac{1}{q}$ $\frac{1}{q}$
Κε

ς. Μαρτυρίαι τοῦ Πλαγίου Δευτέρου.
Ἦχος πλ. $\frac{3}{q}$ Πα, ἡχος $\frac{1}{q}$ $\frac{3}{q}$ Βου, ἡχος $\frac{1}{q}$ $\frac{3}{q}$ Πα $\frac{3}{q}$

ζ. Μαρτυρίαι τοῦ Βαρέως ἤχου
Ἦχος Βαρέως $\frac{3}{q}$ Γα, Ἦχος Βαρέως $\frac{3}{q}$ Ζω Τετράφωνος
 $\frac{3}{q}$ $\frac{3}{q}$, Πεντάφωνος $\frac{3}{q}$ $\frac{3}{q}$ Ἐπτάφωνος, $\frac{3}{q}$ $\frac{3}{q}$

η. Μαρτυρίαι τοῦ Πλαγίου Τετάρτου
Ἦχος $\frac{1}{q}$ $\frac{1}{q}$ Νη, ἡχος $\frac{1}{q}$ $\frac{1}{q}$ $\frac{1}{q}$, ἡχος $\frac{1}{q}$ $\frac{1}{q}$ Γα

ΡΙΖΑΙ Μαρτυριῶν δηλωτικαὶ τῶν τόνων

105 Αἱ ρίζαι τῶν Μαρτυριῶν ἐκτὸς τοῦ ὅτι δηλοῦσι τὸ
γένος (β' 33 α' 34) ἢ τὸ σύστημα εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει ἡ
μελωδία, δηλοῦσι καὶ τὰ τονιαῖα διαστήματα τοῦ μεταξὺ
βαρυτέρου καὶ ὀξυτέρου τόνου, Μείζονος ἢ Ἐλάσσονος ἢ
ἡμιτονίου ὡς

α. ἡ ρίζα q δηλοῖ ἀνάβασιν τόνου Μείζονος καὶ Ἐλάσσονος ὡς:
 γ $\delta\lambda$ 12 π 9 χ Δ 12 χ 9 χ

β. Ἡ ρίζα αὕτη $\delta\lambda$ δηλοῖ ἀνάβασιν δύο Μειζόνων τόνων ὡς
 $\gamma\gamma$ 12 $\delta\lambda$ 12 χ

γ. Αὕτη δὲ ἡ ρίζα χ δηλοῖ ἀνάβασιν δύο Ἐλασσόνων ὡς
 π 9 χ 9 γ χ 9 χ 9 γ

δ. Ἡ δὲ ρίζα αὕτη $\gamma\gamma$ δηλοῖ ἀνάβασιν Κολοβοῦ καὶ Μείζονος
τόνου ὡς χ 9 $\gamma\gamma$ 12 π χ 9 $\gamma\gamma$ 12 $\delta\lambda$

ε. ἡ μὲν σ ρίζα τοῦ Δευτέρου ἤχου δηλοῖ ἀνάβασιν Ἐλάσ-
σονος καὶ Μείζονος τόνου ὡς Δ 9 χ 12 χ 6 9 γ 12 Δ

ἡ δὲ $\frac{3}{q}$ δηλοῖ Μείζονα καὶ Ἐλάσσονα ὡς
 γ 12 Δ 9 χ χ 12 χ 9 γ

ς. Εἰς δὲ τὸν Πλάγιον τοῦ Δευτέρου ἡ μὲν $\frac{3}{q}$ δηλοῖ ἀνάβα-
σιν Μείζονος καὶ ἡμιτονίου ὡς Δ 12 χ 6 χ ἡ δὲ σ ἡ-

μιτονίου καὶ ἡμιολίου ἢ Μείζονος ὡς
 π 6 6 18 γ γ 6 Δ 12 χ

ζ. Εἰς τὸ Διατονικὸν γένος εἰδικὴ μαρτυρία τοῦ Κολοβοῦ
τόνου εἶναι ἡ $\gamma\gamma$ καὶ τοῦ Πλαγίου Δευτέρου εἰδικὴ τοῦ
ἡμιτονίου εἶναι ἡ σ . Ὁ Δεύτερος ἡχος, ἡμιτόνιον δὲν ἔχει
ἀλλ' οὔτε μαρτυρίαν. Τὸ Ἐναρμόνιον γένος μαρτυρεῖται
διὰ τῶν ριζῶν τοῦ Διατονικοῦ γένους.

Ἔστωτες φθόγγοι κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Μαθηματικοῦ Εὐκλείδου (§ 95)

109

	Ἔστω Χορδὴ κατ' Εὐκλείδην	Κατ' ἐμέ
Νήτη ὑπερβολαίων	Ε	Δ'
Παρανήτη ὑπερβολαίων	Μ	δλ'
Τρίτη ὑπερβολαίων	Ν	γγ'
Ἑνάτη ὑπερβολαίων	Η	π'
Νήτη συνημμένων	Ζ	γγ
Παρανήτη συνημμένων	Ξ	ζ'
Τρίτη συνημμένων	Κ	κ'
Μέση	Δ	δλ
Διάτονος Μέσων	Ρ	γγ
Παρυπάτη Μέσων	Ο	κ
Ἑνάτη Μέσων	Θ	π
Ἑπατῶν Διάτονος	Γ	δλ
Παρυπάτη Ἑπατῶν	Π	ζ
Ἑνάτη Ἑπατῶν	Λ	κ
Προσλαμβανόμενος	Δ	δλ Βόμβος

- α' ὁ Α Β ἡχος ἀποτελεῖ τὸν βαρύτατον τόνον (δλ—Ο) τῆς χορδῆς, Βόμβον καλούμενον.
- β' Ὁ ἡχος Α Β τοῦ Γ Β (δλ—Ο τοῦ γλ—Ο) Ἐπίτριτός ἐστιν, ὥστε ὁ Α Β (δλ—Ο) τῷ Γ Β (γλ—Ο) συμφωνεῖ Διατεσσάρων.
- γ' Ἐπειδὴ ὁ Α Β (δλ—Ο) τοῦ Δ Β (δλ—Ο) διπλάσιος, θὰ συμφωνήσῃ Διαπασῶν, καὶ ἔσται ὁ Δ Β [δλ=Ο] Μέση
- δ' Καὶ ἐπειδὴ ὁ Α Β (δλ—Ο) τοῦ Ε Β (δλ—Ο) τετραπλάσιος, ὁ Ε Β (δλ—Ο) ἔσται Νήτη τῶν Ὑπερβολαίων.
- ε' Ἐτεμον τὸ Γ Β (γλ—Ο) διχῶς κατὰ τὸ Ζ Β (γγ'—Ο) καὶ ἔσται διπλάσιον τὸ Γ Β (γγ'—Ο) τοῦ Ζ Β (γγ'—Ο) ὥστε συμφωνήσῃ Διαπασῶν τὸ Γ Β (γγ'—Ο) πρὸς τὸ Ζ Β (γγ'—γγ')
- καὶ ἔσται τὸ Ζ Β (γγ'—Ο) Νήτη συνημμένων.
- ς' Λαβὼν τοῦ Δ Β (δλ—Ο) τρίτον μέρος τὸ Η Β (δλ—π')
- καὶ ἔσται ἡμιόλιος ὁ Δ Β (δλ—Ο) τοῦ Η Β (π'—Ο) ὥστε συμφωνήσῃ εἰς τὸ Διαπέντε καὶ ἔσται ὁ Η Β (π'—Ο) Νήτη Διεzeugμένων.
- ζ' Ἐθῆκα τὸ Η Β (π'—Ο) ἴσον τῷ Η Θ (π'—π) ὥστε τὸ Θ Β (π—Ο) πρὸς τὸ Η Β (π'—π) συμφωνήσῃ Διαπασῶν. καὶ ἔσται τὸ Θ Β (π—Ο) Ἑνάτη Μέσων.
- η' Ἐλαβὼν τοῦ Θ Β (π—Ο) τρίτον μέρος τοῦ Θ Κ (π—κ) ὥστε εἶναι τὸ Κ Β (κ—Ο) Παραμέσην.
- θ' Ἀπέλαβον τοῦ Κ Β (κ—Ο) ἴσον τῷ Κ Λ [κ—γ] καὶ ἔσται Ἑνάτη Βαρεῖα.
- Ἐπὶ τοῦ Κανόνος τούτου (Μονοχόρδου) εὐρίσκονται οἱ φθόγγοι τοῦ ἀμεταβόλου συστήματος, λοιπὸν ἐπὶ τοὺς φερομένους χωρήσωμεν.

Φερόμενοι φθόγγοι κατ' Εὐκλείδην (§ 96)

- α' "Ετεμον τὸ ΕΒ ($\frac{\Delta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) εἰς ὀκτὼ μέρη καὶ ἐξ αὐτῶν ἔθηκα τὸ ΕΜ ($\frac{\Delta'}{\sigma\lambda} - \frac{\Gamma'}{\gamma\gamma}$) ὥστε τὸ ΜΒ ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) τοῦ ΕΒ ($\frac{\Delta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) γενέσθαι Ἐπόγδοος.
- β' "Ετεμον τὸ ΜΒ ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) εἰς ὀκτὼ καὶ ἕν ἐξ αὐτῶν ἔθηκα τὸ ΝΜ ($\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \frac{\Gamma'}{\gamma\gamma}$) καὶ ἔσται ὁ ΝΒ ($\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \frac{\Gamma'}{\gamma\gamma}$) τόνος βαρύτερος τοῦ ΜΒ ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) καὶ ὁ ΜΒ ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) τοῦ ΒΕ ($\text{Ο} - \frac{\Delta'}{\sigma\lambda}$) τόνος βαρύτερος, Παρανήτη Ὑπερβολαίων, ὥστε ὁ ΝΒ ($\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) τρίτη Ὑπερβολαίων, ὁ δὲ ΜΒ ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) Παρανήτη, Ὑπερβολαίων διάτονος.
- γ' "Ελαβον τὸ ΝΒ ($\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) τρίτον μέρος καὶ ἔθηκα τὸ ΝΞ ($\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \frac{\zeta'}{\sigma\lambda}$) ὥστε τὸ ΞΒ ($\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) τοῦ ΝΒ ($\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) Ἐπίτριτον καὶ διατεσσάρων ἐπὶ τὴν βαρύτητα, καὶ γενέσθαι τὸ ΞΒ ($\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) τρίτην διεξευγμένων.
- δ' Λαβὼν τοῦ ΞΒ ($\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) τὸ ἡμισυ ἔθηκα τὸ ΞΟ ($\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \frac{\beta'}{\sigma\lambda}$) ὥστε γενέσθαι Διαπέντε ἐπὶ τὴν βαρύτητα τὸ ΟΒ ($\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) πρὸς τὸ ΞΒ ($\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$), ἄρα τὸ ΟΒ [$\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$] Παρανήτη Μέσων.
- ε' Ἐθῆκα τὸ ΞΟ [$\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \frac{\beta'}{\sigma\lambda}$] ἴσον τῷ ΟΠ [$\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \frac{\zeta'}{\sigma\lambda}$] ὥστε γενέσθαι τὸ ΠΒ [$\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$] Παρυπάτην Ὑπατῶν
- ϛ' "Ελαβον τοῦ ΓΒ [$\frac{\gamma}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$] τέταρτον μέρος τὸ ΓΡ [$\frac{\gamma}{\sigma\lambda} - \frac{\Gamma'}{\gamma\gamma}$] ὥστε ΡΒ [$\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$] γενέσθαι μέσων διάτονος.

Σημ. Ὁ μαθηματικὸς Εὐκλείδης ἀρχίσας τὴν διαίρεσιν τῆς χορδῆς ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου [κανόνος] ἀπὸ τοῦ Βόμβου ἀνέβη μέχρι τῆς Νήτης Ὑπερβολαίων, καὶ ἐκεῖθεν ὀπισθοχωρῶν κατήλθε μέχρι τῆς Ὑπάτης Βαρείας καὶ ἔδωκε πέρας ἐξ αὐτῆς εἰς τὸν Διάτονον, Λιχανὸν τῶν Μέσων.

Φερόμενοι καθ' ἡμετέραν μέθοδον

- 108 Ἡ διαφορὰ τῶν τόνων τῆς Β. Μουσικῆς ἀπὸ τῆς τοῦ Εὐκλείδου ἔγκειται εἰς τοὺς φερομένους φθόγγους Ὁ Εὐκλείδης κατερχόμενος ἐκ τῆς Νήτης Ὑπερβολαίων, λαμβάνει

ὡς ἀφετηρίαν τὸ ὑπολειφθὲν μέρος τῆς χορδῆς $\frac{1}{4}$ Ε Β ($\frac{\Delta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$) τὸ ὁποῖον διαιρεῖ εἰς $\frac{8}{8}$ ἐξ ὧν λαμβάνει τὸ ἴσον $\frac{1}{8}$ ἐξ αὐτῶν, καὶ προσθέτει ἐπὶ τὴν βαρύτητα τῆς χορδῆς καὶ σχηματίζει τὸ Μ Β ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) τόνον Ἐπόγδοον, εὐρισκόμενον ἐκτὸς τῶν $\frac{8}{8}$ τῆς διαιρεθείσης χορδῆς τοῦ $\frac{1}{4}$ ἐπὶ τούτου συμφωνεῖ καὶ ἡ Β. Μουσικῇ, ἐντεῦθεν ὅμως ἀρχεται ἡ διαφορὰ τῆς Κλίμακος τῶν ἀρχαίων ἀπὸ τῆς Βυζαντινῆς διότι ὁ Εὐκλείδης συνεχίζων τὴν διαίρεσιν τῆς Μ Β ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) διὰ τῆς μεθόδου τῶν Ἐπογδόων λαμβάνει καὶ ἐκ ταύτης τὸ $\frac{1}{8}$ τὸ ὁποῖον θέτει ἐπὶ τὴν βαρύτητα, σχηματίζει ἕτερον Ἐπόγδοον τὸν Ν Β ($\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$). Ἡμεῖς ἀκολουθήσαντες τὴν τάξιν τῆς Βυζαντινῆς Κλίμακος διηρέσαμεν τὴν χορδὴν Μ Β ($\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$) οὐχὶ εἰς $\frac{8}{8}$ ἀλλὰ εἰς $\frac{11}{11}$ ἐξ ὧν ἐλάβαμεν $\frac{1}{11}$ καὶ ἐθέσαμεν ἐπὶ τὴν βαρύτητα καὶ ἐσχηματίσθη τὸ Ν Β [$\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$] διάστημα ἐκ τόνου Ἐλάσσονος $\frac{\beta'}{\sigma\lambda}$ διατονικοῦ καὶ οὐχὶ χρωματικοῦ $\frac{\beta'}{\sigma\lambda}$ κατὰ τὸν Εὐκλείδην. Ἐκ τῆς διαιρέσεως ταύτης ἔξαρχῶνται καὶ οἱ ἐφεξῆς φερόμενοι καὶ τὸ Διαπασῶν μουσικὸν οἰκοδόμημα τῆς Β. Μουσικῆς, ἥτις ὀρθῶς φέρει τὸ ὄνομα ΔΙΑΤΟΝΙΚΗ διότι συνίσταται καθαρῶς ἐκ τόνων Μειζόνων καὶ Ἐλασσόνων καὶ οὐχὶ ἡμιτονίων μεμιγμένων μετὰ τόνων ὡς ἡ τῶν ἀρχαίων καὶ ὡς ἡ Εὐρωπαϊκῇ συνεχίζων τὴν διαίρεσιν τῆς χορδῆς.

Λαμβάνω τρίτον μέρος τῆς ΝΒ [$\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$] θέτω ἐπὶ τὴν βαρύτητα τὸ Ν Ξ [$\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \frac{\zeta'}{\sigma\lambda}$] καὶ σχηματίζω τὸ $\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \frac{\gamma}{\gamma\gamma}$ διάστημα Διατονικὸν Ἐλάσσονα τόνον καὶ ὄχι χρωματικὸν $\frac{\zeta'}{\sigma\lambda}$. Λαμβάνω τὸ ἡμισυ διάστημα τοῦ ΞΒ [$\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$] καὶ θέτω ἐπὶ τὸ βαρὺ τὸ ΞΟ [$\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \frac{\beta'}{\sigma\lambda}$] καὶ σχηματίζω τὸν Διατονικὸν $\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \frac{\Gamma'}{\gamma\gamma}$ ἐπίσης Ἐλάσσονα τόνον.

Ἐπίσης λαμβάνω ἴσον μέρος τοῦ Ξ Ο [$\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \frac{\zeta'}{\sigma\lambda}$] καὶ θέτω ἐπὶ τὸ βαρὺ ΟΠ [$\frac{\beta'}{\sigma\lambda} - \frac{\zeta'}{\sigma\lambda}$] ὅπερ ὁ Ἐλάσσων τόνος $\frac{\zeta'}{\sigma\lambda} - \frac{\gamma}{\gamma\gamma}$ Τέλος λαμβάνω τέταρτον μέρος τοῦ ΓΒ [$\frac{\gamma}{\sigma\lambda} - \text{Ο}$] ἐπὶ τὸ ὀξὺ τὸ ΓΡ [$\frac{\gamma}{\sigma\lambda} - \frac{\Gamma'}{\gamma\gamma}$] ὥστε τὸ ΡΒ [$\frac{\Gamma'}{\gamma\gamma} - \text{Ο}$] ἐγένετο Μέσων διάτονος.

Προσλαμβανόμενος Συναφή· Διαζευκτικός·

- 110 Προσλαμβανόμενος καλεῖται ὁ τόνος ὁ ὅποιος προσλαμβάνεται πρὸς τελειοποίησιν τῆς Ὀγδόης ἢ ὁποία συμφωνεῖ μετὰ τῆς Δισδιαπασῶν ὡς $\delta\lambda - \frac{\Delta}{\delta\lambda} - \frac{\Delta}{\delta\lambda}$

Προσλαμβανόμενος θεωρεῖται καὶ ὁ τόνος ἡ ἢ Τριφωνία ἢ ὁποία προσλαμβάνεται ἔξωθεν τοῦ συστήματος ἡ τοῦ γένους ὡς βοήθημα καὶ ὑποστήριγμα εἰς τὴν μελωδίαν οὕτω ὁ $\delta\lambda - \frac{\gamma}{\chi}$ τόνος προσλαμβάνεται εἰς τὸ Τετράχορδον $\eta - \frac{\pi}{\chi}$ τὸ

$\delta\lambda - \frac{\gamma}{\delta\lambda}$ Τετράχορδον προσλαμβάνεται εἰς τὴν Διαπασῶν τοῦ λ δ' ὁ $\delta\lambda - \frac{\gamma}{\pi}$ εἰς τὸν Α' ἤχον, εἰς τὸ Πεντάχορδον $\frac{\pi}{\eta} - \frac{\chi}{\eta}$ καὶ εἰς τὸν λ α'. Τὸ $\delta\lambda - \frac{\gamma}{\eta}$ Τετράχορδ. εἰς τὸν Τρίτον ἤχον καὶ εἰς τὸν Βαρὺν $\frac{\gamma}{\eta}$ ὁ $\frac{\pi}{\eta} - \frac{\delta}{\chi}$ εἰς τὸν Τέταρτον, καὶ ὁ $\frac{\gamma}{\eta} - \frac{\Delta}{\delta\lambda}$ εἰς τὸν ἀγία, καὶ ὁ $\frac{\delta}{\chi} - \frac{\Delta}{\chi}$ εἰς τὸν Δεύτερον καὶ ὁ $\delta\lambda - \frac{\pi}{\chi}$ εἰς τὸν πλ. β' ἤχον.

- 111 Συναφή λέγεται ἡ συνάφεια ἢ σύζευξις δύο Τετράχορδων διὰ κοινοῦ φθόγγου ὡς Πα, Βου, Γα, Δι, Δι, Κε, Ζω, Νη.

- 112 Διάζευξις ἢ Διαζευκτικός τόνος λέγεται ὅταν δύο τετράχορδα συνδέωνται οὐχὶ διὰ κοινοῦ ἀλλὰ δι' ἰδίου ἑκαστον φθόγγου, διὰ τόνου Μείζονος ὡς, Πα, Βου, Γα, Δι 12 Κε, Ζω, Νη, Πα

Τόνοι καὶ Τετράχορδα κατὰ τὸ σύστημα τῆς Πυθαγορικῆς Κλίμακος.

- 113 Βόμβος τῆς χορδῆς Μονοχόρδου ἔστω ὁ φθόγγος $\Delta\iota - \delta\lambda$ ὁ ὅποιος ἐν τῇ ἐκτέλει θεωρεῖται Προσλαμβανόμενος τοῦ Ἐπογδοῦ η οὕτως δὲ ὁ η καλεῖται Ὑπάτη Ὑπατῶν ἀπέχουσα τοῦ Βόμβου ἐπὶ πάντων τῶν γενῶν τῇ ἀρμονίᾳ, τόνον Μείζονα, μετὰ δὲ τὴν Ὑπατὴν ὑπατῶν ἢ Παρυπάτη Ὑπατῶν χ κατὰ Ἐλάσσονα τόνον ὀξυτέρα τῆς Ὑπάτης. Ἐπειτα ὁ Λιχανὸς $\delta\lambda$ ἦτοι ἡ Ὑπατῶν διάτονος ἀπέχουσα τῆς Παρυπάτης χ Ἐλάσσονα τόνον, καὶ μετ' αὐτὴν τάσσεται ἡ Ὑπάτη τῶν Μέσων $\frac{\pi}{\eta}$ τόνον ἀπέχουσα τοῦ Λιχανοῦ $\delta\lambda$ τῶν Ὑπατῶν.

- 114 Μέχρι τῆς Ὑπάτης Μέσων $\frac{\pi}{\eta}$ συμπληροῦται τὸ τῶν Ὑπατῶν τετράχορδον ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς Ὑπάτης Ὑπατῶν $\eta - \frac{\pi}{\eta}$. Ἀπὸ δὲ τῆς Ὑπάτης τῶν μέσων, ἀρχὴν ποιούμεθα τοῦ Τετράχορδου τῶν μέσων, κοινοῦ ὄντος τοῦ $\frac{\pi}{\eta}$ τῶν τετράχορδων Ὑπατῶν καὶ Μέσων, τοῦ μὲν πρώτου τετράχορδου ὀξυτάτος ὁ $\frac{\pi}{\eta}$ τοῦ δὲ δευτέρου βαρυτάτος Μετὰ δὲ τὴν Ὑπάτην $\frac{\pi}{\eta}$ τῶν Μέσων, ἡ Παρυπάτη $\frac{\delta}{\chi}$ τάσσεται, κατὰ Ἐλάσσονα τόνον ὀξυτέρα τῆς Ὑπάτης τῶν Μέσων $\frac{\pi}{\eta}$ καὶ μετ' αὐτὴν Λιχανὸς $\frac{\gamma}{\eta}$ ἦτοι ὁ διάτονος τῶν Μέσων Ἐλάσσονα τόνον τῆς Παρυπάτης $\frac{\delta}{\chi}$ ὀξύτερος καὶ μετὰ τοῦτον ἡ Μέση $\frac{\Delta}{\delta\lambda}$ τόνον διαφέρουσα τοῦ Λιχανοῦ $\frac{\gamma}{\eta}$ καὶ μέχρι τούτου συμπληροῦται τὸ σύστημα τοῦ τετράχορδου τῶν Μέσων.

- 115 Ἐπὶ τοῦ Τετράχορδου τῶν Μέσων, πότε μὲν συνάπτομεν τὸ Τετράχορδον τῶν συνημμένων, ποιῶντες ἀρχὴν αὐτὴν τὴν Μέσων, καὶ διὰ τοῦτο συνημμένην καλοῦμεν· πότε δὲ τὸ τῶν διεζευγμένων, ὅπερ οὐκ ἔτι ἔχει τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὴν Μέσων Δ ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Παραμέσων χ ἦτοι ἀπὸ τῆς Μέσης ἀπέχει τόνον, καὶ οὕτω ποιῶμεν δύο συστήματα τέλεια, τὸ μὲν κατὰ συναφὴν (§ 111) τὸ δὲ κατὰ διάζευξιν (§ 114).

- 116 Ὅταν μὲν ποιῶμεν τὸ κατὰ συναφὴν σύστημα, τάσσομεν τῇ Μέσῃ (τὸ Τετράχορδον τῶν συνημμένων εἶναι γένους χρωματικοῦ τοῦ Δευτέρου ἤχου καὶ διὰ τοῦτο ἡ μαρτυρία Δ μεταβάλλεται εἰς Δ), Τρίτην συνημμένων Νητῶν $\frac{\chi}{\delta\lambda}$ Ἐλάσσονα τόνον τῆς Μέσης $\frac{\Delta}{\delta\lambda}$ ἀπέχουσιν. Τῇ δὲ Τρίτῃ συνημμένων Νητῶν $\frac{\chi}{\delta\lambda}$ τάσσομεν Παρανήτην χ τόνον τῆς

Τρίτης ὀξυτέραν. Ἐφεξῆς θέτομεν Νήτην συνημμένων Νητῶν $\frac{\chi}{\delta\lambda}$ Ἐλάσσονα τόνον τῆς Παρανήτης χ ὀξυτέραν τοῦ

το τὸ Τετράχορδον καλεῖται συνημμένων Νητῶν, διὰ τὸ μὴ ἀφεστάναι ἀπὸ τῆς Μέσης $\frac{\Delta}{\delta\lambda}$ ἀλλ' ὅτι συνήφθη τῷ

πρὸ αὐτοῦ Τετράχορδῳ κατὰ κοινὸν φθόγγον τῇ Μέσῃ. Λέγομεν τὴν μὲν ἐγγύς τῇ Μέσῃ Τρίτην, διὰ τὸ τρίτην ἀπὸ τοῦ τέλους ὑπάρχειν, τὴν δὲ ἐφεξῆς Παρανήτην, τὴν δὲ τελευταίαν, Νήτην, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν τέλος τῆς ἐπὶ τὸ ὀξύ κινήσεως.

- 117 Ὅταν δὲ τὸ κατὰ διάζευξιν σύστημα ποιούμεν, τῇ Μέσῃ
 Δ τάσσομεν Παραμέσῃ χ τόνῳ τῆς Μέσης ἀφεστηκυῖαν
 $\delta\lambda$ καθάπερ καὶ ἐπὶ τοῦ Προσλαμβανομένου $\delta\lambda$ q (§ 110) εἴ-
 Δ χ ρηται καὶ τῆς τῶν Ὑπατῶν ζ - γ ἀπὸ δὲ τῆς Παραμέ-
 \sim $\delta\lambda$ σης ἀρχὴν ποιούμεν τοῦ Τετραχόρδου τῶν διεzeugμένων
 Νητῶν. Τάσσομεν τῇ Παραμέσῃ Τρίτην διεzeugμένων Νητῶν
 ζ χ , ὁξυτέραν τῆς Παραμέσης Ἐλάσσονα τόνον, ἐφεξῆς
 τάσσομεν Παρανήτην διεzeugμένων Νητῶν ν Ἐλάσσονα
 $\gamma\gamma$ τόνον ὁξυτέραν τῆς Τρίτης ζ χ καὶ μετ' αὐτὴν τάττομεν
 τὴν Ὑπίτην τοῦ Τετραχόρδου Ὑπερβολαίων π q τόνῳ ὁ-
 ξυτέραν τῆς διατόνου $\gamma\gamma$ Νητῶν διεzeugμένων, τέλος οὖ-
 σαν καὶ ὁξυτάτην τῶν διεzeugμένων, ἀρχὴν δὲ καὶ βαρυ-
 τάτην τοῦ Τετραχόρδου τῶν Ὑπερβολαίων. Ἐφεξῆς τάτ-
 τομεν τὴν Τρίτην Ὑπερβολαίων δ χ Ἐλάσσονα τόνον ὁξυ-
 τέραν τῆς Νήτης διεzeugμένων π q καὶ μετ' αὐτὴν τάττο-
 μεν Παρανήτην Ὑπερβολαίων ι $\gamma\gamma$, Ἐλάσσονα τόνον ὁξυ-
 τέραν τῆς Τρίτης δ χ καὶ τέλος τάσσομεν τὴν Νήτην Ὑ-
 περβολαίων Δ τόνῳ τῆς Παρανήτης ι $\gamma\gamma$ ὁξυτέραν, καὶ πέ-
 $\delta\lambda$ ρας οὖσαν τοῦ δευτέρου συστήματος τοῦ καλουμένου κατὰ
 διάζευξιν
 Σημ. Τὸ Διατονικὸν γένος ὀνομάζεται καὶ Πυθαγορικὸν
 Ὀκτάχορδον

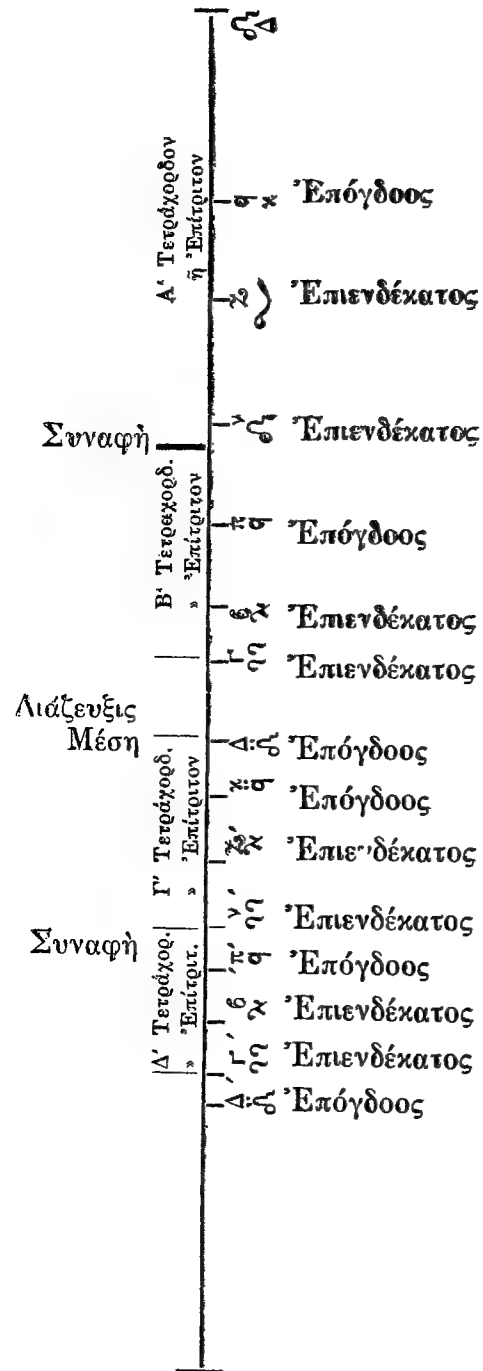
- 118 Τὸ Δεκαπεντάχορδον ἢ Δισδιαπασσὼν σύστημα διαιρεῖται
 ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω φαίνεται εἰς πέντε Τετράχορδα ὡς,
 $\delta\lambda$ Δ προσλαμβανόμενος.

α'	q	9	ζ	9	ν	12	π	Τετράχορδον Ὑπατῶν
β'	χ	9	δ	9	$\delta\lambda$	12	Δ	» Μέσων
γ'	q	9	χ	9	$\gamma\gamma$	12	$\delta\lambda$	» Συνημμένων
δ'	Δ	9	δ	12	ζ	9	ν	» Νητῶν
ε'	χ	9	ζ	9	$\gamma\gamma$	12	π	» Ὑπερβολαίων
κ'	q	9	δ	9	ι	12	Δ	
	q		χ		$\gamma\gamma$		$\delta\lambda$	

119 Δεκαπεντάχορδος Κλίμαξ κατὰ τὸ σύστημα Πυθαγόρα

Νήτη Ὑπερβολ.	Δ	12	Μείζων Τόνος
Διάτονος Ὑπερβ.	ι	9	Ἐλάσσων Τόν. κολοβὸς
Τρίτη Ὑπερβολ.	δ	9	Ἐλάσσων Τόνος
Νήτη Διεzeugμέν.	π	12	Ὑπάτη Ὑπερβολαίων
Διάτονος Διεzeugμ.	q	12	Μείζων Τόνος
Τρίτη Διεzeugμ.	ν	9	Νήτη Συνημ.
Ἐλάσσων Τόνος	$\gamma\gamma$	9	Ἐλάσσων Τόνος
Παραμέση	ζ	12	Συνημ. Διάτονος
Διαzeugκτικὸς	χ	9	Μείζων Τόνος
Μέση	δ	12	Τρίτη Συνημ.
Διάτονος Μέσων	$\delta\lambda$	12	Μέση
Παρυπάτη Μέσων	ι	9	Μείζων Τόνος
	$\gamma\gamma$	9	Λιχανὸς
	δ	9	Ἐλάσσων Κολοβὸς
	χ	9	Ἐλάσσων τόνος
Ὑπάτη Μέσων	π	12	Μείζων τόνος
Διάτονος Ὑπατ.	q	9	Ἐλάσσων Κολοβὸς
Παρυπάτη Ὑπατ.	ν	9	Ἐλάσσων Τόνος
Ὑπάτη Ὑπατῶν	$\delta\lambda$	9	Ἐλάσσων Τόνος
Βόμβος	ζ	12	Μείζων Τόνος
	q		
	χ		

Τὰ Τετράχορδα ἐπὶ Μονοχόρδων

121 Ἡ Βυζαντινὴ Κλίμαξ κατὰ τὸ ἡμέτερον σύστημα

$$\Delta\iota \quad \frac{9216}{9216} = 1$$

$$\text{Κε} \quad \frac{8192}{9216} = \frac{8}{9}$$

$$\text{Ζω} \quad \frac{5709\frac{1}{2}}{9216} = \frac{22}{27}$$

$$\text{Νη} \quad \frac{6912}{9216} = \frac{3}{4}$$

$$\text{Πα} \quad \frac{6144}{9216} = \frac{2}{3}$$

$$\text{Βου} \quad \frac{5622}{9216} = \frac{11}{18}$$

$$\text{Γα} \quad \frac{5184}{9216} = \frac{9}{16}$$

$$\Delta\iota \quad \frac{4608}{9216} = \frac{1}{2}$$

122 Ἡ Δεκαπεντάχορδος Κλίμαξ τοῦ φιλοσόφου Πυθαγόρου κατὰ Χρύσανθον

Κε	9216	= 1 τόνος
Ζω	8192	= $\frac{8}{9}$ λεῖμμα
Νη (+)	7776 (+)	$\frac{27}{32}$ τόνος
Πα	6912	= $\frac{3}{4}$ τόνος
Βου	6144	= $\frac{2}{3}$ λεῖμμα
Γα (+)	5832	$\frac{81}{128}$ (+) τόνος
Δι	5184	$\frac{9}{16}$ τόνος
Κε	4608	$\frac{1}{2}$ λεῖμμα
Ζω (ρ)	4374	
Ζω	4096	ἀποτομή
Νη	3888	λεῖμμα
Πα	3456	τόνος
Βου	3072	τόνος
Γα	2916	λεῖμμα
Δι	2592	τόνος
Κε	2304	τόνος

(+) Ἡ διαφορὰ τῆς Πυθαγορικῆς Κλίμακος ἀπὸ τῆς Βυζαντ

Ζω	$\frac{27}{32} :$	περίπου $\frac{1}{36}$
Βου	$\frac{81}{128} :$	περίπου $\frac{1}{46}$

Ἡχος χορδῆς. Παλμοὶ χορδῆς.

123 Ὁ ἦχος τῆς χορδῆς μουσικοῦ τινος ὀργάνου, παράγεται ἐκ τῶν παλμῶν τῆς κινήσεως αὐτῆς διὰ τοῦ ἀέρος. Τῆς δὲ κινήσεως κατηγορούμενα εἶναι δύο ταχύτης καὶ διάρκεια. Ὅσον συνεχέστεροι εἶναι εἰς ἴσην διάρκειαν χρόνου οἱ πολλοὶ τῆς χορδῆς, τόσον ὀξύτερος εἶναι καὶ ὁ ἐκπεμπόμενος ἦχος, καὶ ὅσον ἀραιότεροι οἱ παλμοί, τόσον βαρύτερος ὁ ἦχος. Καὶ ἔστω ὅτι χορδὴ κρουομένη ἐκτελεῖ ἓκα τὸν παλμὸς ἐντὸς δευτερολέπτου τῆς ὥρας, ἡ τοιαύτη χορδὴ τανυομένη ἔτι πλέον, ὥστε νὰ ἐκτελέσῃ διπλασίους παλμοὺς ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χρονικοῦ διαστήματος, παράγει ἦχον διπλασίως ὀξύτερον χαλαρωθεῖσα δὲ ὥστε τῶν παλμῶν αὐτῆς ὁ ἀριθμὸς νὰ εἶναι μόνον πεντήκοντα εἰς τὸ δευτερολέπτειν, παράγει ἦχον διπλασίως βαρύτερον εἰς τὸν αὐτὸν αἶρα χρόνον ἀναλόγως τῶν παλμῶν, ὁ ἐκπεμπόμενος ἦχος εἶναι ἢ βαρύτερος ἢ ὀξύτερος, καὶ ἐὰν χορδὴ τις ἐκπέμπει εἰς ἓν τι χρόνον διάστημα ἓκατὸν παλμοὺς καὶ ἄλλη διπλασίους, ὁ ἐξ ἑκατέρας ἀφιέμενος ἦχος εἶναι μὲν ὁ αὐτός, ἀλλὰ τῆς δευτέρας οἱ παλμοὶ ὄντες διπλασίοι, ἔπεται ὅτι καὶ ὁ ἦχος ἔσεται διπλασίως ὀξύτερος. Ὅθεν ταχύτης καὶ διάρκεια, τόνος καὶ χρόνος εἶναι οἱ δύο καὶ μόνον μῖτοι οἱ παμποικίως συμπλεκόμενοι καὶ ἐξυφαίνοντες τὸ μαγικὸν τῶν ἡχῶν, τῆς Μουσικῆς Ἐπιστήμης τεχνούργημα.

124 Ἡχοι ἐκπεμπόμενοι ἐκ δύο διαφορῶν τμημάτων [ἀποστάσεων] τῆς αὐτῆς χορδῆς, ἔχουσιν ὕψη ἀντιστροφῶς ἀνάλογα πρὸς τὰ μήκη τῶν τμημάτων αὐτῶν. Ἐφ' ὅσον τὸ μήκος τῆς χορδῆς σμικρύνεται, τὸ ὕψος τοῦ ἡχου αὐτῆς ὑψοῦται καὶ ἐφ' ὅσον τὸ μήκος τῆς χορδῆς αὐξάνει, τὸ ὕψος τοῦ ἡχου αὐτῆς χαλαροῦται καὶ ἐκπίπτει καθότι τὸ ὕψος ἡχου τινός, εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν κατὰ χρόνον παλμικῶν κινήσεων [συχνοτήτων] τοῦ παλλομένου μήκους, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν παλμικῶν κινήσεων τῆς χορδῆς εἶναι ἀντιστροφῶς ἀνάλογος πρὸς τὰ παλλόμενα μήκη αὐτῆς.

125 Τὰ μήκη τῶν ἀποστάσεων τῆς Διατον κῆ, Κλίμακος ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου ἔχουν ὡς ἑξῆς:

$$1, \frac{8}{9}, \frac{22}{27}, \frac{3}{4}, \frac{2}{3}, \frac{11}{18}, \frac{9}{16}, \frac{1}{2}. \text{ Οἱ δὲ ἀντίστοιχοι ἀριθμοὶ τῶν}$$

τόνων ἔχουν ὕψη ἢ συχνότητα κινήσεων ἀντιστροφῶς, ὡς

$$1, \frac{9}{8}, \frac{27}{22}, \frac{4}{3}, \frac{3}{2}, \frac{18}{11}, \frac{16}{9}, \frac{2}{1} \text{ τὸ δὲ ὕψος ἐκάστου τόνου ἐπὶ}$$

τῆς χορδῆς καθορίζεται πολλαπλασιαζομένου τοῦ ἀριθμητοῦ τοῦ κλάσματος ἐπὶ τινος ἀριθμοῦ ὡς βάσεως καὶ διαιρουμένου διὰ τοῦ παρονομαστοῦ.

Ἐστω ὡς βάσις ὁ ἀριθμὸς 72

$$\begin{aligned} 72 \times \frac{1}{1} &= \frac{72}{1} = 1 \quad \Delta\iota \\ 72 \times \frac{9}{8} &= \frac{648}{8} = 81 \quad \text{Κε} \\ 72 \times \frac{27}{22} &= \frac{1944}{22} = 84\frac{4}{11} \quad \text{Ζω} \\ 72 \times \frac{4}{3} &= \frac{288}{3} = 96 \quad \text{Νη} \\ 72 \times \frac{3}{2} &= \frac{216}{2} = 108 \quad \text{Πα} \\ 72 \times \frac{18}{11} &= \frac{1296}{11} = 117\frac{9}{11} \quad \text{Βου} \\ 72 \times \frac{16}{9} &= \frac{1152}{9} = 128 \quad \text{Γα} \\ 72 \times \frac{2}{1} &= \frac{144}{1} = 144 \quad \Delta\iota \end{aligned}$$

Ἡ Κλίμαξ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Μουσικῆς

$$\begin{aligned} 72 \times \frac{1}{1} &= \frac{72}{1} = 1 \quad \Delta\omicron \\ 72 \times \frac{9}{8} &= \frac{648}{8} = 81 \quad \text{Ρε} \\ 72 \times \frac{5}{4} &= \frac{360}{4} = 90 \quad \text{Μι} \\ 72 \times \frac{4}{3} &= \frac{288}{3} = 96 \quad \text{Φα} \\ 72 \times \frac{3}{2} &= \frac{216}{2} = 108 \quad \text{Σολ} \\ 72 \times \frac{7}{3} &= \frac{504}{3} = 120 \quad \text{Λα} \\ 72 \times \frac{15}{8} &= \frac{1080}{8} = 135 \quad \text{Σι} \\ 72 \times \frac{2}{1} &= \frac{144}{1} = 144 \quad \Delta\omicron \end{aligned}$$

Ἡ διαφορὰ τῶν τόνων τῆς Βυζαντινῆς, $\frac{72}{22}$ καὶ $\frac{5}{4}$ τοῦ
Μι τῆς Εὐρωπαϊκῆς εἶναι $\frac{108-110}{88} = \frac{54-55}{44} = \frac{1}{44}$ καὶ τοῦ
Γα $\frac{16}{9}$ ἀπὸ τοῦ Σι $\frac{15}{8} = \frac{128-135}{72} = \frac{7}{72}$

Σχέσις φθόγγων

126 Σχέσις φθόγγων γίνεται διὰ τὴν φθορὰ ἐνὸς φθόγγου τίθεται οὐχὶ εἰς τὸν φυσικὸν τῆς φθόγγου ἀλλὰ εἰς ἄλλον. Π. χ. διὰ τὴν φθορὰ τοῦ Πα ὁ τίθεται εἰς τὸν Δι ὁ ἢ τῆς φθορὰ τοῦ Κε ὁ τίθεται εἰς τὸν Πα ὁ ἢ τῆς φθορὰ τοῦ Νη ὁ τίθεται εἰς τὸν Γα ὁ καὶ φθέγγεται ὁ φθόγγος τὸν ὅποιον σημαίνει ἡ φθορὰ, καὶ γίνεται φανερὰ ἡ σχέσις τοῦ ἐνὸς φθόγγου πρὸς τὸν ἄλλον. Φθορίζονται ὅθεν τὰ μέλη εἴτε διατονικῶς, εἴτε χρωματικῶς ἐναλλάσσοντα συστήματα· ὁ δὲ φθόγγος εἰς τὸν ὅποιον τίθεται σημειῖον φθορᾶς ὑποτίθεται ἀντ' ἐκείνου τὸν ὅποιον σημαίνει ἡ φθορὰ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ λαμβάνουσι τὴν ἀναλογίαν τῶν τὰ διαστήματα τῶν λοιπῶν φθόγγων, καὶ κατὰ ταῦτα παραλλαγίζονται τὸ μέλος [§ 102. 103] Τὸ δὲ φθορικὸν μέλος δύναται νὰ καταλήγῃ ἀτελῶς καὶ ἐντελῶς κατὰ τὴν ιδέαν τῆς φθορᾶς καὶ λαμβάνει Μαρτυρίαν ἰδιαζούσας τῇ φθορᾷ, εἰς ἐκάστην δὲ φθορὰν ἀπαιτεῖται τὸ εὐάρεστον· διὸ εἶνε ἀνάγκη προετοιμασίαν ἐκ μᾶς Διπλῆς ἢ Τριπλῆς, ὥστε ὅταν τίθεται φθορὰ. νὰ ἀκούεται ἡ μελωδία εὐαρεστώως, ὡς εἰς τὸν ἴδιον τῆς τόπον· καὶ πόλιν μετὰ τὸ φθορικὸν μέλος νὰ γίνεταί ἡ ἐπιστροφή καὶ λύσις δι' ἀρμοδίας θέσεως καὶ φθορᾶς ὥστε νὰ ἀκούηται πάντοτε τὸ εὐάρεστον.

Σημ Ἡ ἀπὸ ἡχου εἰς ἡχον μετάβασις εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μέλος δέον νὰ γίνεταί ἀπὸ σταθεροῦ τῆς Κλίμακος φθόγγου, διὰ νὰ μὴ ἐπέρχηται παραφθορὰ εἰς τὰ τονιαῖα διαστήματα καὶ ἀλλοιοῦται ἡ βάσις καὶ προξενεῖται ἀηδία.

Ὑφος.

127 Ὑφος ἐστὶν ἡ διὰ καθαρᾶς καὶ ἀμέμπτου φωνῆς ζῶσα μελωδικὴ ἐκτέλεσις τῶν πατροπαραδότων Ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν θέσεων καὶ ἡ ἀπαγγελία καὶ ὑψὲς αὐτῶν Συστατικὰ τοῦ ὕφους εἶναι ἡ φωνή, τὸ μέλος, ὁ χρόνος ἡ μεταβολή, ἡ μίμησις καὶ ὁ ρυθμὸς, περὶ ὧν λέγομεν εἰς εἰδικὰ κεφάλαια.

Μεταβολή.

128 Μεταβολὴ λέγεται ἡ μετάβασις ἀπὸ ἡχου εἰς ἡχον, ἀπὸ γένους εἰς γένος, ἀπὸ συστήματος εἰς σύστημα, καὶ ἀπὸ τόνου εἰς τόνον· γίνεται δὲ ἡ μεταβολή, ἵνα δοθῇ ἔμφασις εἰς λέξεις ἀπαιτούσας ζηρωτέραν παράστασιν τῆς σημασίας αὐτῶν, ὅταν ἡ παρατεταμένη καὶ μονότροπος ἐν τῷ αὐτῷ ἡχῳ μελωδία ἐπιφέρει κόρον τινὰ εἰς τὴν ἀκοὴν τῶν ἀκροατῶν καὶ διὰ νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς προσεκτικούς, εἰσά-

γει εἰς ἄλλον ἦχον, γένος, ἢ σύστημα, διὰ τῆς ποικιλίας καὶ τερπνότητος.

- 129 Μεταβολὴ ἢ μετάβασις ἀπὸ ἡχου εἰς ἡχον γίνεται, ὅταν τὸ μέλος μεταβαίνῃ εἰς ἄλλον ἦχον, ἄνευ ἀλλοιώσεως τῶν τόνων· ἀπὸ δὲ γένους εἰς γένος γίνεται μεταβολή, ὅταν τὸ μέλος μεταβαίνῃ ἀπὸ Διατονικὸν εἰς Χρωματικὸν ἢ Ἐναρμόνιον καὶ τάνάπαλιν· ἀπὸ δὲ Κλίμακος εἰς Κλίμακα γίνεται μεταβολή ἐν τῷ αὐτῷ ἡχῷ διὰ μεταβολῆς τοῦ συστήματος· εἰς δὲ τὰς μεταβολὰς δέον νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἐν κοινὸν, φθόγγος, ἢ τόνος, ἵνα λαμβάνηται ἡ κοινωνία ἐκ τῆς ὁμοιότητος αὐτῶν καὶ ἐπὶ φθόγγων σταθερῶν καὶ δεσποζόντων ἡγηθέντος μέλους· ἡ δὲ βάσις τοῦ ἐπομένου, δέον νὰ συμπίπτῃ ἐπὶ τοῦ ἴσου τοῦ ἡγουμένου, ἢ ἐπὶ τινος τῶν δεσποζόντων αὐτοῦ φθόγγων. Ἡ μετάβασις εἰς ἕτερον ἦχον, ἢ σύστημα, τοῦ ὁποίου αἱ βάσεις ἢ οἱ δεσπόμενοι φθόγγοι εἶναι διάφοροι, προξενεῖ αἰσθημα βαρὺ, δυσάρεστον, καὶ ἐνοχλητικὸν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἀκροατῶν. Μεταβολὴ γίνεται καὶ κατ' ἡθοῦς, ὅταν ἀπὸ μέλους ταπε νοῖ καὶ ἡσυχαστικοῦ, μεταβαίνῃ εἰς ἀνδρικὸν καὶ ταραχώδες· Ἔστι καὶ κατὰ χρόνον μεταβολή, ὅταν ἀπὸ βραδείας ἀγωγῆς [§ 38] μεταβαίνῃ εἰς ταχεῖαν καὶ τάνάπαλιν· ἔστι καὶ κατὰ ρυθμὸν μεταβολή ὅταν μεταβάλληται ὁ ρυθμὸς.

Σημ. Τῆς μεταβολῆς δὲν πρέπει νὰ γίνεται κατάχρησις ἐπὶ τοῦ ἰδίου τροπαίου· Ὁ ἔμπειρος ψάλτης δύναται ἐν τῷ αὐτῷ ἡχῷ καὶ γένει νὰ παραστήσῃ τὰς διαφόρους τῶν λέξεων σημασίας χωρὶς νὰ προκαλέσῃ κόρον εἰς τοὺς ἀκροατὰς· εἰς τοῦτο ἐγκεῖται ἡ ἱκανότης αὐτοῦ.

Μετάθεσις.

- 130 Μετάθεσις γίνεται ὅταν λαμβάνηται ἄλλος τόνος, ἀντὶ τοῦ τόνου ὁ ὁποῖος εἶναι βάσις ἡχου τινὸς καὶ φυλάττεται ἡ ἀναλογία τῶν διαστημάτων τῆς Κλίμακος τούτου, ἀντὶ τοῦ πρώτου Π. χ. εἰς τὸν Τρίτον ἡχον φυσικὸς φθόγγος τοῦ ἴσου εἶναι ὁ Γα. Ὅταν μετατεθῇ ἐπὶ τοῦ Γα, ὁ Πα τοῦ Πρώτου ἡχου, καὶ φυλάττηται ἡ ἀναλογία τῶν τονιαίων διαστημάτων αὐτοῦ καὶ οὐχὶ τοῦ Τρίτου, γίνεται μετάθεσις.

Σημ. α' Ἡ μετάβασις ἀπὸ ἡχου εἰς ἡχον ἐπὶ Τετραχόρδου, γίνεται μετατιθεμένων τῶν μέσων τόνων, τῶν ἁκρων μενόντων ἀκινήτων, ἐπὶ κορυφῆς τῶν ὁποίων εὐρίσκεται ὁ Διαζευκτικὸς τόνος [§112] τῶν ἡχων.

Κλίμακες καὶ Διαζευκτικοὶ τόνοι

Διαζευκτικοὶ									
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12	Συναφή	
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π 12	Δ 12	π 12	Δ 12		
κ 12	π 12	κ 12	Δ 12	π					

Ὑποδιαίρέσεις τῶν ἡχων

133 Οἱ ὀκτὼ ἡχοὶ ὑποδιαίρουσιν κατὰ τὰ γένη, εἰς Διατονικούς, εἰς Χρωματικούς, καὶ εἰς Ἐναρμονίους· ἐξ ὧν ὁ Πρῶτος, ὁ Τέταρτος, ὁ Πλάγιος τοῦ Πρώτου καὶ ὁ Πλάγιος τοῦ Τετάρτου, ἀνήκουν εἰς τὸ Διατονικὸν γένος· ὁ Δεύτερος καὶ ὁ Πλάγιος τοῦ Δευτέρου εἰς τὸ Χρωματικόν, ὁ Τρίτος καὶ ὁ Βαρὺς, κατὰ τοὺς διδασκάλους, εἰς τὸ Ἐναρμόνιον γένος· ἔτι ὑποδιαίρουσιν καὶ ὡς πρὸς τὸ σύστημα καθ' ὃ ψάλλονται. Ὁ Πρῶτος ἡχος καὶ ὁ Πλάγιός του ψάλλονται κατὰ τὸ Πεντάχορδον σύστημα· ὁ Τέταρτος κατὰ τὸ Διαπασῶν, ὁ Πλάγιος τοῦ Τετάρτου κατὰ τὸ Διαπασῶν καὶ κατὰ τὸ Τετράχορδον σύστημα ἐν μέρει. Ὁ Τρίτος ἐν μέρει ψάλλεται κατὰ τὸ Πεντάχορδον σύστημα καὶ ἐν μέρει κατὰ τὸ Τετράχορδον· ὁ Βαρὺς ψάλλεται κατὰ τὸ Τετράχορδον (Τριφωνίαν) καὶ κατὰ τὸ Διαπασῶν, ὁ Δεύτερος ἡχος ψάλλεται κατὰ διφωνίαν, καὶ ὁ Πλάγιος Δεύτερος κατὰ Πεντάχορδον χρωματικῶς.

Σημ. Οἱ ἡχοὶ εἶναι ὀκτὼ οἱ δὲ φθόγγοι τῆς Κλίμακος ἐπτὰ· διὰ τὴν λάβην δὲ ἕκαστος ἡχος θέσιν ἐπὶ ἰδίου φθόγγου τῆς Κλίμακος, σχηματίζεται ἡ Κλίμαξ κατὰ τὸν Τροχόν, καὶ οὕτω πῶς φυλάττεται ἡ τάξις τῶν κυρίων ἡχων πρὸς τοὺς Πλαγίους των, οἱ ὅποιοι δεόν νὰ εὕρισκονται κατὰ Πεντάχορδον βαρύτεροι τῶν κυρίων ἡχων ὁ φθόγγος Νη, κατὰ τὸν Τροχόν, δίδει ἴσον εἰς τὸν Πλ. Δ', καὶ εἰς τὸν Πλ. Β'. Ἐκαστος δὲ ἡχος ψάλλεται κατὰ πέντε διαφόρους τρόπους

- α'. Τὸ Εἰρμολογικόν, καθ' ὃ ψάλλονται οἱ Εἰρμοὶ, οἱ κανόνες, τὰ Ἀπολυτίκια, τὰ Καθίσματα, οἱ Στίχοι, αἱ Καταβασαί, τὰ Μεγαλυνάρια, ὁ Πεντηκοστός Ψαλμός, τὰ τυπικὰ τῆς Λειτουργίας καὶ ἄλλα πολλὰ, τὰ ὅποια εἶναι πεποιημένα εἰς μέτρα καὶ ρυθμὸν πρωτοτύπου τινὸς Τροπαρίου.
- β'. Τὸ Στιχηραρικόν τὸ ὅποιον εἶναι συντεταγμένον εἰς ἐλευθέραν ποίησιν, ἐν ᾧ ψάλλονται πάντα τὰ Ἰδιόμελα, αἱ Λιταὶ τὰ Δοξαστικά τῶν ἐσπερίων, τῶν Ἀποστίχων, τῶν Αἰνῶν, τὰ Ἑωθινὰ καὶ ἄλλα.
- γ'. Τὸ Παπαδικόν ἐν ᾧ ψάλλονται μέλη ἀργὰ Χερουβικά, Κοινωνικά, Ἀσμητικά, τὰ τοῦ Μαθηματαρίου, Δόξα καὶ νῦν τῶν Πολυελέων κ.λ.π.
- δ'. Τὸ ἀργὸν Εἰρμολογικόν, τὸ ὅποιον εἶναι σύνθετον ἐκ τῆς βίσεως τῶν δεσποζόντων τοῦ συντόμου Εἰρμολογικοῦ καὶ ἐκ πολλῶν θέσεων καὶ καταλήξεων τοῦ Στιχηραρικοῦ.
- ε'. Τὸ Καλοφωνικόν καθ' ὃ ψάλλονται τὰ Ἀνοιξαντάρια, οἱ Πολυέλεοι, Εἰρμοὶ Καλοφωνικοὶ, Ἀξιὸν ἔστι, καὶ ἄλλα μελωδικώτατα μαθήματα μὲ ἀξιοθαύμαστον τέχνην.

Δεσπόζοντες, Ὑπερβάσιμοι, Καταλήξεις.

134 Δεσπόζοντες φθόγγοι τοῦ μέλους ἡχοὺ τινὸς, καλοῦνται ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους τὸ μέλος ἠδύνηται καὶ ἀρέσκειται νὰ ἐπαναλαμβάνῃ συχνάκις καὶ χρονοτριβῇ ἐπ' αὐτῶν διὰ καταλήξεων ἀτελῶν, ἐντελῶν καὶ τελικῶν καὶ τρόπον τινα ἀναπαυόμενοι ἐπ' αὐτῶν

135 Ὑπερβάσιμοι λέγονται οἱ φθόγγοι, τοὺς ὁποίους τὸ μέλος διαβαίνει ἀδιαφόρως, ἀνευ χρονοτριβῆς, ἀνευ καταλήξεων ἢ μονῶν

136 Αἱ καταλήξεις τῶν ἡχων ἐν τῇ μελωδίᾳ εἶναι πολλαὶ καὶ διάφοροι· διαιροῦνται ὁμῶς εἰς τρεῖς τάξεις, εἰς καταλήξεις ἀτελεῖς, ἐντελεῖς, καὶ τελικὰς· ἐξ ὧν αἱ ἀτελεῖς ἐκτελοῦνται ἐπὶ τῶν δεσποζόντων φθόγγων τῶν ἡχων ὅπου τὸ κείμενον τῶν λέξεων, στίζεται διὰ κόμματος, αἱ δὲ ἐντελεῖς καὶ τελικαί, ἐπὶ τῆς βάσεως συνήθως τῶν ἡχων, ὅπου αἱ λέξεις στίζονται δι' ἄνω τελείας ἢ κάτω· πολλάκις ὁμῶς λόγῳ τοῦ ποιητικοῦ μέτρου τῶν λέξεων, ἐκτελοῦνται ἐντελεῖς καταλήξεις, ἐπὶ κόμματος· καὶ ἀτελεῖς ἐπὶ τελείας καὶ ἰδίως εἰς τὰ προσόμοια καὶ εἰς τὸ Εἰρμολογικὸν μέρος.

Αἱ καταλήξεις χρησιμεύουσιν εἰς τὸ μέλος ὡς αἱ ἐν τοῖς λόγοις τεταγμέναι στίξεις, ἔχουσαι σκοπὸν τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ μέλους. Ἐκαστος ἡχος ἔχει ἰδίαν καταλήξιν, καὶ ἕκαστος τρόπος ἢ σύστημα ἡχοῦ τινὸς δι' ἰδίας καταλήξεως γνωρίζεται. Π.χ. ἄλλως ἐκτελοῦνται αἱ καταλήξεις τοῦ Πρώτου ἡχοῦ Στιχηραρικῶς, ἄλλως Εἰρμολογικῶς καὶ ἄλλως Παπαδικῶς· ἄλλως ἐκτελοῦνται αἱ καταλήξεις τοῦ Πρώτου ἡχοῦ, καὶ ἄλλως τοῦ Δευτέρου, ὁμοίως καὶ τῶν λοιπῶν.

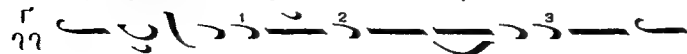
Συμφωνίαι τῶν δεσποζόντων ἐν τοῖς ἡχοις φθόγγων

137 Αἱ συμφωνίαι ἐπὶ ὠρισμένων φθόγγων ἐκίστου ἡχοῦ, εἶναι ἀναγκαῖαι διὰ τὰς καταλήξεις τῶν δεσποζόντων, διὰ τὸ ἴσον τοῦ ἰσοκράτου καὶ τῶν βοηθῶν τοῦ ψάλτου.

α'. Εἰς τὸ Στιχηραρικὸν μέρος τοῦ Πρώτου ἡχοῦ ὑπάρχουν συμφωνίαι εἰς τοὺς φθόγγους Πα, Γα, εἰς δὲ τὸ Εἰρμολογικὸν εἰς τοὺς Πα, Δι' καὶ εἰς τὸ Παπαδικὸν Πα, Γα, Δι, Κε.

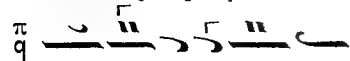
β'. Εἰς τὸν Δεύτερον ἡχόν Στιχηραρικῶς ὑπάρχουν συμφωνίαι εἰς τοὺς φθόγγους Βου, Δι, Δι, Ζω, καὶ Δι, Νη· ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Παπαδικόν, καὶ ἐν μέρει τοῦ Εἰρμολο-

α. Εἰς τὸν Πρῶτον ἤχον συνήθως ἀπαντᾶται ἡ ἑλξίς μεταξὺ τῶν φθόγγων Γα Βου Γα, ὅταν τὸ μέλος περιφέρεται περὶ αὐτοὺς, ὁ Βου ἔλκεται ὑπὸ τοῦ Γα ὡς ἐν Διέσει, καὶ ὅταν τὸ μέλος ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοῦ Γα, ὁ Βου ἐκτελεῖται εἰς τὴν διατονικὴν βάσιν του ὡς,

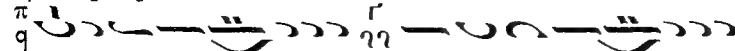
καὶ θὰ νὰ α τον δι η μας ε κου σι ως ἔνθα ἡ φωνὴ τοῦ φθόγγου Βου περιφέρεται περὶ τὸν Γα,

ὁ Βου ἔλκεται πρὸς τὸν Γα· ἄλλο καὶ ἔνθα ὁ Βου ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοῦ Γα, ἐκτελεῖται Διατονικῶς εἰς τὴν θέσιν του· ἄλλο

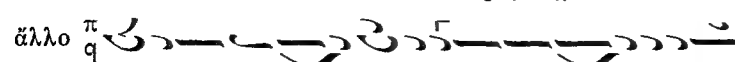

οἱ πι ι ι στοι οι καὶ ἔνθα ὁ ἑγχρονος φθόγγος Βου ἐκτελεῖται εἰς τὴν διατονικὴν βάσιν· ὁ δὲ ἑγγοργος Βου, ἔλκεται ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν Γα Γα.

β. Ἐπίσης πάσχει ἑλξιν καὶ ὁ Ζω () ἑν Ὑφέσει, ὅταν τὸ μέλος δὲν ὑπερβαίνει τοῦτον, ἀλλ' ἐπιστρέφει ἐξ αὐτοῦ ἀμέσως ὡς :

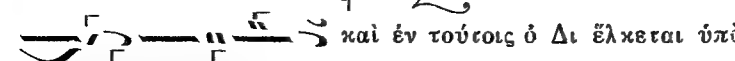
Κυ ρι ε ε κε κρο α ξα Υ περ μα χον ε χο μεν

ἄλλο δος μοι χει ρα σω σον με ε ε ως τω Πετρω ο Θε ος

καὶ ἐνταῦθα ὁ Ζω, τῆς συλλαβῆς σω, ἐκτελεῖται ἐν Ὑφέσει, καὶ ὁ Βου, τῆς συλλαβῆς Θε ἐν Διέσει. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ ὅταν τὸ μέλος ἀναιβαίνει ὑπερβατῶς εἰς τὸν Ζω καὶ ἐπιστρέφει ἐξ αὐτοῦ, ἐπίσης συμβαίνει καὶ εἰς τὸν Βου, ὅταν τὸ μέλος καταβαίνει ὑπερβατῶς εἰς αὐτὸν καὶ ἐπιστρέφει ἀμέσως εἰς τὸν Γα

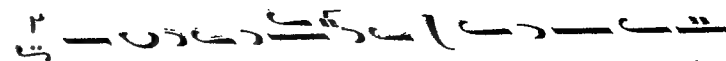
γ. Ὁ Γα τοῦ Στιχηρικου Πρώτου ἤχου πολλάκις ἔλκει τὸν Δι ὡς ἐν Ὑφέσει ὡς :

καὶ ἐν τούτοις ὁ Δι ἔλκεται ὑπὸ τοῦ Δεσπόζοντος Γα ὡς Ὑφείσει, καὶ ὁ Βου, ὡς Δίσει. Συνεπεία τῆς ἑλξεως ταύτης, τὸ Κάθισμα «Τὸν τάφον σου Σωτήρ» ἐξέπεσεν εἰς ἤχον Δεύτερον ὡς :

Τον τα φον σου Σω τηρ στρα τι ω ται τη ρουντες νε κροι τη ασ τρα πη του οφ θεν τος Αγ γε λου

ε γε νον το κη ρυ υ τον το ος γυ ναι ξι

την Α να α στα σιν

Σε δο ξα α ζο μεν τον της φθο ρας καθε ρε την

σοι προσ πι ι πτο μεν τω α νά σταν τι εκ τα

φον και μο νω Θε ω η μων

140 Εἰς τὸν Δεύτερον ἤχον αἱ ἑλξεις λόγῳ τῆς διφωνίας σπανίως ἀπαντῶνται, μόνον εἰς τὸν Γα ὁ ὁποῖος ἔλκεται ὑπὸ τοῦ δεσπόζοντος Δι ὡς :

Δο ο ο ξα Πα α τρι και

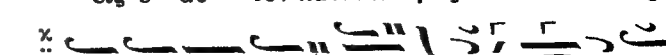
Υι υι ω ω και Α γι ι ω

ἔνθα αἱ συλλαβαὶ Πα, α, Υι, υι, τοῦ Γα φθόγγου ἐκτελοῦνται τρόπον τινὰ ἐν Διέσει

141 Ὁ Τρίτος ἤχος στηρίζεται καὶ θεμελιεῖται ἐπὶ τῶν ἑλξεων. Ἐκτὸς τῶν Διέσεων καὶ Ὑφείσεων αἱ ὁποῖαι ἀφθο νοῦσιν εἰς τὸ μέλος του, ἔχει καὶ ἰδίας φθορὰς ♀ ὁ διὰ τῶν ὁποίων ἔλκει τὸν μὲν Ζω πρὸς τὸν Κε, τὸν δὲ Βου πρὸς τὸν Γα.

εις ε αυ τον καταπλα γεις α δι αι ρε ε τον

την βα σι λε ε ευ ου ου ου ου σαν

ἔνθα ὁ Ζω τῆς ἀναβάσεως τῶν συλλαβῶν αυ, δι, σι, λευ ἐκτελεῖται εἰς τὴν Διατονικὴν θέσιν· οἱ δὲ Ζω τῆς καταβάσεως τῶν συλλαβῶν κα, ρε, ου, ἐκτελοῦνται ἐν Ὑφέσει ἐλκόμεναι ὑπὸ τοῦ δεσπόζοντος Κε ἄλλο :

α κου σονται τα ρη μα τα μου ο τι η δυν θη σαν

ω σει πα χος γης ερ ρα γη ε πι της γης δι ε

σκορ πι σθη τα ο στα αυ των πα ρα τον Α α δην

Αί ἔλξεις ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ στίχου τούτου γίνονται διὰ τῆς Ὑφέσεως ἐπὶ τοῦ Ζω, καὶ τῆς Διέσεως ἐπὶ τοῦ Βου, μετὰ δὲ τὴν φθορὰν ρ ἐφ' ὅσον ἡ φωνὴ ἀναβιβάνει πέραν τοῦ Ζω οὗτος ἐκτελεῖται εἰς τὴν διατονικὴν του βάσιν ἐλκόμενος ὑπὸ τοῦ Νη παρὰ τὴν ἀπαίτησιν τῆς φθορᾶς ὡς :

ω σει πα χος γης ερ ρα γη ε πι της γης καὶ ὡς

βλέπομεν ἡ ἐνέργεια τῆς φθορᾶς φαίνεται μᾶλλον ἐπὶ τῶν κατιόντων Ζω, ἢ ἐπὶ τῶν ἀνιόντων, καὶ γεννικῶς παρατηροῦμεν εἰς τὸν Τρίτον ἤχον, ὅτι ἄλλοτε χρησιμοποιοῦνται διὰ τὰς ἔλξεις φθοραὶ, ἄλλοτε Ὑφέσεις ἢ Διέσεις ἐπὶ τῶν ἰδίων φθόγγων Βου, Ζω, καὶ ἄλλοτε οὔτε Ὑφέσεις οὔτε

Διέσεις, ὡς 1 γε ε ε ε ε νο; Σταυ ρον σου

ου τον και νυν και αι αι α Πω ω

ω ω μη η θαν Πε φω τι ι σται αι τα

Ἐνθα αἱ πέντε θύσεις εἶναι ὅμοιαι, εἴτε διὰ τῶν φθορῶν εἴτε διὰ τῶν Ὑφέσεων ἢ Διέσεων, εἴτε μὴ, ἡ ἐκτέλεσις εἶναι ὁμοία καὶ διὰ τοῦτο εἶναι πραγματοποιεῖται ἡ ἔλξις ἀνευ τῆς συχνῆς χρήσεως τῶν σημείων τῆς φθορᾶς, ὅπου ἡ πεῖρα διδάσκει καὶ ἀπαιτεῖ τὸ μέλος.

- 142 Εἰς τὸν Τέταρτον ἤχον ἡ ἔλξις ἐκτελεῖται ἐπὶ τοῦ Ζω ἐν Ὑφέσει, ὅταν ἡ φωνὴ ἀπτηται τῆς χορδῆς του καὶ ἐπιστρέφῃ ἐξ αὐτοῦ ὅταν δὲ ἡ φωνὴ ἐπιμένη ἐπαναλαμβάνουσα τὸν Ζω ἀπαιτεῖται εἰς τὴν διατονικὴν του βάσιν

ὁ Ζω.

Ὅταν δὲ ὁ Τέταρτος ἤχος ἐκτέλῃ καταλήξει ἐπὶ τοῦ Ζω

ὁ Ζω ἔλκει αὖ πρὸς τὸν Νη. Ὅταν δὲ ὁ Τέταρτος ἔχη ἴσον τὸν Διέσεις ἔλκει τὸν Γα ὡς ἐν Διέσει.

- 143 Ὁ Πλάγιος τοῦ Πρώτου ἤχος Στιχηρικῶς καὶ Παπαιδικῶς ἔλκει τὸν Ζω πρὸς τὸν Κε ἐν Ὑφέσει.

- 144 Ὁ Πλάγιος τοῦ Δευτέρου, εἰς τὰς διατονικὰς τοῦ στιχηρικοῦ καὶ παπαδικοῦ εὐρισκομένης θέσεις ἀπαιτεῖ τὸν Ζω ἐν Ὑφέσει καθ' ἔλξιν ἐπίσης ἀπαιτεῖ ἐν Ὑφέσει καθ' ἔλξιν τὸν Ζω, καὶ τὰς εἰς τὸ Εἰρηολογικὸν μέρος τοῦ Δευτέρου ἤχου εὐρισκομένης ἐπὶ τοῦ δευτέρου Τετραχόρδου διατονικᾶς ὡς :

δο ξα α ξο ο ο ο μεν εκ τος σου

ἐνθα ὁ Ζω τῶν συλλαβῶν ξο, τος ἐκτελεῖται καθ' ἔλξιν ἄλλο:

η εκ νε κρών Α να α α α στα α α α σις

καὶ ἐν τούτῳ παρατηροῦμεν ὅτι μόνος ὁ Ζω τῶν Κεντημάτων ἐκτελεῖται εἰς τὴν διατονικὴν βάσιν του, οἱ λοιποὶ Ζω τῶν συλλαβῶν κρων, α, στα, ἔλκονται πρὸς τὸν Κε ἐκ συμπαθείας πρὸς τὸν Πλ. β'. ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖ τὸν Ζω πάντοτε Ὑφρουν.

- 145 Ὁ Βαρὺς ἤχος ἀκολουθεῖ τὸν Τρίτον εἰς τὰς ἔλξεις διαφέρει ὁμοῦ ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν φθορῶν ὅτι διότι ὁ Βαρὺς διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Ζω, καὶ τῆς Διέσεως ἐπὶ τοῦ Βου ἐκτελεῖ τὰς ἔλξεις του καὶ πολλάκις ἀνευ τούτων ὡς :

Κυ ρι ε ε κε κρα ξα προς σε ει σα κου σον μου

προσχες τη φωνη της δε η σε ω ως μου.

- 146 Ὁ Πλάγιος τοῦ Τετάρτου ὅταν ποιῇ καταλήξεις ἐπὶ τοῦ Ζω ἢ ἔλκει τὸν Ζω πρὸς τὸν Νη. Ὅταν δὲ ποιῇ καταλήξεις ἐπὶ τοῦ Ζω μένει σταθερὸς, ἔλκει δὲ ἁπλῶς τὸν Κε πρὸς τὸν Ζω ὅταν δὲ ἡ φωνὴ δὲν ἀναβιβάνη πέραν τοῦ Ζω ἀλλ' ἐπιστρέφει ἀμέσως ἐκ τούτου, ὁ Ζω προφέρεται ἐν Ὑφέσει ὡς :

Ο βα σι λευς των Ου ρα α α νω ων

Ἐνθα ὁ Ζω τῆς συλλαβῆς λευς, ἐκτελεῖται καθ' ἔλξιν ἐν Ὑφέσει οἱ Ζω, Ζω, τῆς συλλαβῆς ρα, ἐκτελοῦνται εἰς τὴν βάσιν τοῦ Διαπαικῶν συστήματος καὶ ὁ Ζω τῆς συλλαβῆς νω, ἔλκεται ὑπὸ τοῦ Ζω. Ὅταν δὲ ὁ Πλ. δ'. ὁδεῦη κατὰ

δαις και ορ γα νω Ω ω του πα ρα δο

ξου θανματος

Ἦχος Τρίτος ᾠη πα ὡς Ε με υ πο με νου σι

δι και οι ε ως ου αν τα πο δος ος μοι Πε φω

τι σται τα συμ παν τα

Ἦχος ᾠη Πα χ Τω οι κω σου Κυ ρι ε

πε πει α γι α σμα χ εις μα κρο τη τα η με ρων

Δ δλ Γυ ναι αι κες Μυ ρο φο ροι μυ ρα φε ρουσαι

Ἦχος πλ. χ Αι νει ται αυ τον κα τα το

πλη θος της με γα λω συ υ νης αυ του

Δ δλ Κυ ρι ε των δυ να μεων μεθ η μω ων γε ε νου

Ἦχος πλ. ᾠη Πα χ Αι νει τε αυ τον εν τυμ

πα νω και χο ρω Αι νει τε αυ τον εν χορ

δαις και ορ γα α νω ᾠη Α ρον σου την φω νην

α λη θως

Ἡ παλαιὰ Βυζαντινὴ Μουσικὴ γραφὴ

Θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ διαλάβωμεν εἰς τὸ παρὸν Θεωρητικὸν, ἐκ τῶν μουσικῶν χαρακτηρῶν καὶ ἐκ τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων τῆς Παλαιᾶς γραφῆς τῆς Β. Μουσικῆς, πᾶν ὅ,τι εἶναι δυνατὸν νὰ δώσῃ ἔστω καὶ μικρὰν ἀφορμὴν πρὸς μελέτην αὐτῆς, μὴ φεισθέντες προσθέτου δαπάνης διὰ τὴν χάραξιν ἄλλων ἀνυπάρχοντων στοιχείων ἐν τοῖς στοιχειοχρητοῖς, μετὰ τὴν ἐλπίδα πάντοτε, ὅτι καὶ καλὸν δύνανται νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς μελέτης τούτων, πρὸς ἀνάγνωσιν τῆς λησμονηθείσης ἤδη καὶ ἀγνώστου καταστάσεως ἡμῖν παλαιᾶς γραφῆς.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΚΦΩΝΗΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ
Ἰωάννου Κουκουζέλη

Παρακλητική	Ζ	Ἡμίφωνον	.	Ⲅ
Ὁξεῖα	/	Ἡμίφθορον	.	Ⲅ
Πελαστόν	7	Λύγισμα	.	Ⲅ
Κούφισμα	Ⲛ	Κύλισμα	.	Ⲅ
Σύνδεσμος	Ⲛ	Ἀντικενωκύλισμα	.	Ⲅ
Κρατημοῦπόρροον	Ⲛ	Κράτημα	.	Ⲅ
Σύναγμα	Ⲛ	Σεῖσμα	.	Ⲅ
Χόρευμα	Ⲛ	Πῖεσμα	.	Ⲅ
Ὀυράνισμα	Ⲛ	Ἐσω Θεματισμός	.	Ⲅ
Ἐπίγευμα	Ⲛ	Ἐξω Θεματισμός	.	Ⲅ
Θές καὶ Ἀπόθες	Ⲛ	Ἀργοσύνθετον	.	Ⲅ
Θέμα ἀπλοῦν	Ⲛ	Γοργοσύνθετον	.	Ⲅ
Τρομικόν	Ⲛ	Ἀπόδομα	.	Ⲅ
Ἐκστρεπτόν	Ⲛ	Διπλῆ	.	Ⲅ
Τρομικ. Παρακάλεσμι	Ⲛ	Γοργόν	.	Ⲅ
Ψηφιστόν	Ⲛ	Ἀργόν	.	Ⲅ
Ψηφιστοσύναγμα	Ⲛ	Σταυρός	.	Ⲅ
Παρακάλεσμι	Ⲛ	Ἀντικένωμα	.	Ⲅ
	Ⲛ	Ὀμαλόν	.	Ⲅ
	Ⲛ	Ἐτερον	.	Ⲅ
	Ⲛ	Βαρεῖα	.	Ⲅ
	Ⲛ	Κλάσμα	.	Ⲅ
	Ⲛ	Ἐναρξίς	.	Ⲅ
	Ⲛ	Ξηρόν Κλάσμα	.	Ⲅ
	Ⲛ	Ψηφιστοπαρακάλεσμι	.	Ⲅ

149 Εἰς τοὺς χαρακτήρας τῆς ποσότητος συγκατελέγοντο ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν καὶ οἱ ἐξῆς· ἡ Ὁξεῖα, τὸ Πελαστόν καὶ τὸ Κούφισμα ἀνιόντες, ὁ Σύνδεσμος καὶ τὸ Κρατημοῦπόρροον κατιόντες, οἱ ὅποιοι συνεχωνεύθησαν, ἡ μὲν Ὁξεῖα εἰς τὸ Ὀλίγον, τὸ δὲ Πελαστόν καὶ τὸ Κούφισμα εἰς τὴν Πεταστήν, ὁ Σύνδεσμος εἰς τὴν Ἀπόστροφον, καὶ τὸ Κρατημοῦπόρροον εἰς τὸ Ἐλαφρόν. Ἐκτὸς τῶν χαρακτήρων τῆς ποσότητος εἶχον οἱ Βυζαντινοὶ μουσικοὶ καὶ ἄλλα ἅτινα ἐλέγοντο μεγάλοι Ὑποστάσεις, τὰ ὅποια μετεχειρίζοντο διὰ χειρονομίαν, δι' ἑκτασιν μελῶν τῶν Παπαδικῶν καὶ τῶν Σιχηραρικῶν γραμμῶν, καὶ διὰ σχήματα διάφορα, εἶναι δὲ τὰ ἐξῆς:

Παρακλητική, Σύναγμα, Χόρευμα, Οὐράνισμα, Ἐπέγευμα, Θές καὶ Ἀπόθες, Θέμα ἀπλοῦν, Τρομικόν, Ἐκστρεπτόν, Ψηφιστοσύναγμα, Ψηφιστοπαρακάλεσμι, Ἐναρξίς, Ξηρόν Κλάσμα, Ἡμίφωνον, Ἡμίφθορον, Λύγισμα, Κύλισμα, Ἀντικενωκύλισμα, Κράτημα, Σεῖσμα, Πῖεσμα, Ἐσω Θεματισμός, Ἐξω Θεματισμός, Ἀργοσύνθετον, Γοργοσύνθετον, Ἀπόδομα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ ἐξῆς εἶχον τὴν δύναμιν νὰ πλατύνωσι τὰ μέλη, εἰς μεγάλας γραμμάς.

Ἡ Παρακλητική, τὸ Σύναγμα, τὸ Οὐράνισμα, τὸ Ἐπέγευμα, τὸ Χόρευμα, τὸ Θές καὶ Ἀπόθες, τὸ Θέμα ἀπλοῦν, ἡ Ἐναρξίς, τὸ Παρακάλεσμι, τὸ Τρομικόν, τὸ Ἐκστρεπτόν, τὸ Τρομικοσύναγμα καὶ τὸ Ψηφιστοπαρακάλεσμι.

Διὰ χρητὴν ἀγωγῆς χειρονομίας καὶ διαφόρων σχημάτων ἦσαν τὰ ἐξῆς:

Τὸ Ψηφιστοσύναγμα, Ξηρόν Κλάσμα, Ἡμίφωνον, Ἡμίφθορον, Λύγισμα, Κύλισμα, Ἀντικενωκύλισμα, Κράτημα, Σεῖσμα, Πῖεσμα, Ἐσω Θεματισμός, Ἐξω Θεματισμός, Γοργοσύνθετον, Ἀργοσύνθετον, Ἀπόδομα. Ἡ μεγαλειτέρα δυσκολία περὶ τῆς ἐνεργείας τῶν παλαιῶν τούτων σηματοφάνων συνίσταται εἰς τὸ ὅτι τὸ καθ' ἓν ἐξ αὐτῶν δὲν ἐκτείνει τὴν ἐνεργειάν του ὁμοίως εἰς πᾶν γένος καὶ εἰς ἕκαστον φθόγγον ἄλλ' ἄλλως ἐνεργεῖ εἰς τὸ Διατονικόν καὶ ἄλλως εἰς τὸ χρωματικόν, καὶ ἄλλην γραμμὴν φέρει ὅταν τίθεται εἰς τὸν φθόγγον Πα, ἄλλην δὲ εἰς τὸν φθόγγον Κε καὶ ἄλλην εἰς τὸν Βου κλπ.

Παραδείγματα:

Ἡ Παρακλητική λ. γ. ἐνεργεῖ εἰς ἐπέκτασιν τοιούτων γραμμῶν, οἷα εἶναι αἱ τῶν προηγημάτων τῶν Χερουβικῶν καὶ Κοινωνικῶν καὶ ἡ τοῦ προοιμίου τοῦ ἐντέχνου μαθηματος τοῦ ἀρχοῦ Σιχηραρίου Ἰακώβου τοῦ Πρωτοψάλτου, «Λεῦτε Χριστοφόροι λαοὶ» Δόξα καὶ νῦν εἰς τὴν ᾠδὴν τῆς Μ. Παρασκευῆς.

οι οι οι οι οι οι ιε ε ε ε ε οι οι

οι οι οι οι οι ιοι οι οι οι οι οι οι

Τὸ Θέξ και Ἀπόθεξ εἰς τὰς ἐναρμονίους καταλήξεις κυρίως τοῦ Βαρέως ἤχου ἐνήργει οὕτως:

τε ε ε ε ε ε ε ε πιστευσα αν τε ε

ιε ε ε ες

Τὸ Θέμα ἀπλοῦν ἐνήργει οὕτως:

και αι νυ υ υ κτο ο ο ο ο ο ο ο ο ο

ο ο ο ος

Ἡ ἐναρξὶς ἐνήργει οὕτως:

Λε ε ε ε ε ε λε ε ε ε ε γε ε το ος

Τὸ Παρακάλεσμα ἐνήργει οὕτως:

α α α α α α α α α α α α α α α

α χα α α α α α α α α α α α α α

Τὸ Τρομικὸν εἰς μὲν τὸν ἀπλοῦν χαρακτήρα ἐνεργεῖ οὕτως

μετὰ δὲ Γοργοῦ οὕτως

Τὸ δὲ Ἐκστρεπτὸν ἐνεργεῖ ὁμοίως ὥς και τὸ Τρομικὸν διότι λέγει ὁ κανὼν ὅταν μία γραμμὴ φέρῃ δύο θέσεις ὁμοίας ἢ μὲν πρώτη γράφεται μὲ Τρομικὸν ἢ δὲ δευτέρα μὲ Ἐκστρεπτὸν π.χ.

π
Της Μαγ δα λι νη η ης Μα ρι ι ι α ας

Τὸ Τρομικοσύναγμα ἐνήργει οὕτως:

τη τη η η η ης τρο ο ο ο ο ο ο ο

ο ο ο ο φη η η η ιη η η η ης με ε

ε ε τα α α α α α α λη η η

με ε τα λη η η η ψει

Τὸ Ψηφιστοσύναγμα ἐνήργει οὕτως:

Ι η σου ου ου ου ους ο ο Κυ υ υ υ υ

ρι ι ι ι ι ι ι ι ος

Τούτων τῶν μεγάλων σημαδεῶν αἱ ἐνεργεῖαι δὲν φέρουσιν ἀπλῶς μίαν και μόνην γραμμὴν, ἀλλὰ πολυειδεῖς και πολυτρόπους και εἰς τὰ τρία γένη τὰ ἄλλα δὲ σημαδεῖα εἰσιν ἐκ τῶν ἀχρόνων και ἐγχρόνων ὑποστάσεων, διὰ κινήσεις, ὑποκινήσεις και διὰ σχήματα διάφορα, ὥς:

Τὸ Ξηρὸν Κλάσμα

Τὸ Ἡμίφθορον

Τὸ Ἡμίφωνον

Τὸ Σείσμα

Τὸ Πίεσμα τὸ ὁποῖον εἰ μὲν ἐγράφετο μὲ μαύρην μελάνην, ἐφάλλετο ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ συνεπτυγμένως και μετὰ βραδύτητος ὥς

εἰδὲ μὲ κόκκινην, ἀναλελυμένως

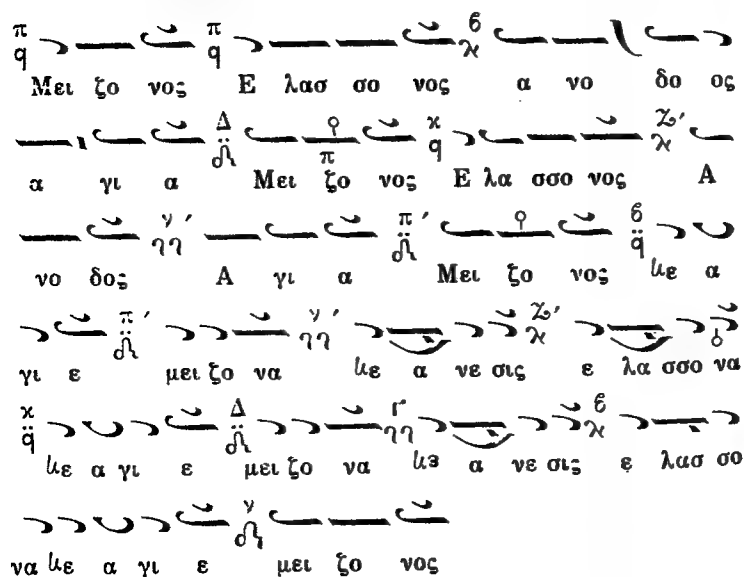
Τὸ Κράτημα τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει τὴν κοπὴν εἰς τὴν ἀργοπορίαν, ἕως νὰ πληρωθῶσιν οἱ κενοὶ χρόνοι ὥς

Τὸ Λύγισμα

Σημ. Τοὺς πολυσυλλάβους φθόγγους ἀντικατεστήσαμεν διὰ ση-
μαντικῶν λέξεων ἀντὶ τῶν ἀσημάντων ἢ ἀντικαταστήσαμεν
τὸν ἀσήμαντον φθόγγον λέξεις, σημαίνει τὴν ἀνάβασιν ἢ
τὴν κατάβασιν τόνου μείζονος ἢ ἐλάσσονος.

- 152 Τὸ Πεντάχορδον σύστημα ἀποτελεῖται ἐκ τῶν πολυσυλλά-
βων τούτων φθόγγων (§ 75. β.) ὅταν ἀπαιτῆται ἀνάβα-
σις καὶ δευτέρου Πενταχόρδου, ἀφοῦ φθάσωμεν εἰς τὸν
αἰα οὐ στρεφόμεθα εἰς τὸν κατιόντα Μείζονα (α α ιεεε)
ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀνιόντα Μείζονος (α γ ια ιεεε) πρὸς τὴν ἀ-
νάβασιν καὶ προχωροῦμεν τὴν συνέχειαν· εἰ δὲ ἀπαιτεῖται
κατάβασις, στρεφόμεθα ἀπὸ τοῦ αἰα εἰς τὸν κατιόντα Μεί-
ζονα (αα ιεεε) καὶ κατερχόμεθα κατὰ συνέχειαν· καὶ γενι-
κῶς ἐξ οἰουδήποτε φθόγγου ἂν ἀπαιτηθῇ συνεχῆς ἀνάβα-
σις ἢ κατάβασις ἐπὶ τῶν φθόγγων τοῦ Τροχοῦ, δεόν νὰ
ζητηθῇ ὁ σχετιζόμενος ἐκ μιᾶς τῶν διαμέτρων τοῦ ἀντι-
θέτου πέρατος

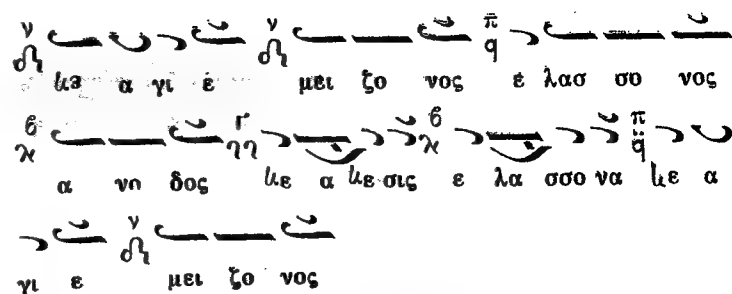
Τροχὸς Δισπενταχόρδου

 Μει ζο νοε Ε λασ σο νοε α νο δο οε
 α γι α Μει ζο νοε Ε λασ σο νοε Α
 νο δοε Α γι α Μει ζο νοε ιε α
 γι ε μει ζο να ιε α νε σις ε λασ σο να
 ιε α γι ε μει ζο να ιε α νε σις ε λασ σο
 να ιε α γι ε μει ζο νοε

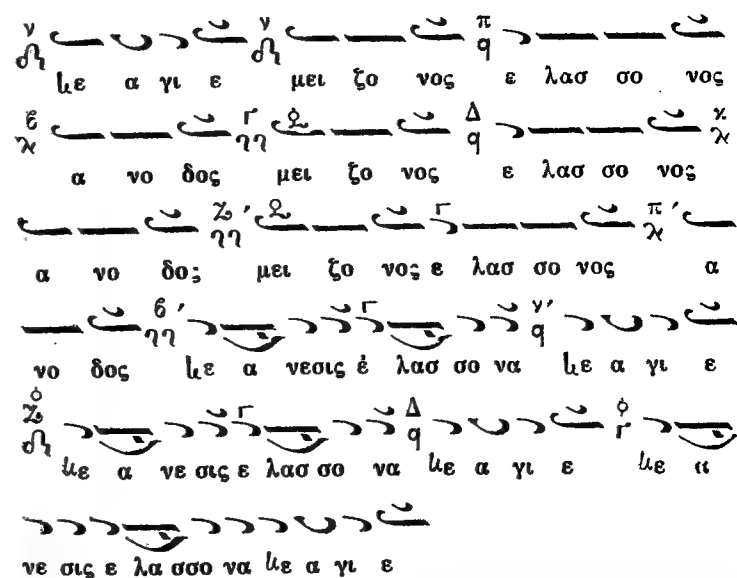
Τετράχορδον Πολυσυλλάβων (75 ε)

- 153 Τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων φθόγγων ιεαγιε, μείζο-
νος (α γ ια ιεεε) ελασσονος (ιεα ιεεε) ανοδος (γ α γα) ὡς:

 ιε α γι ε μει ζο νοε ε λασ σο νοε
 α νο δοε ιε α ιε σις ε λασ σο να ιε α
 γι ε μει ζο νοε

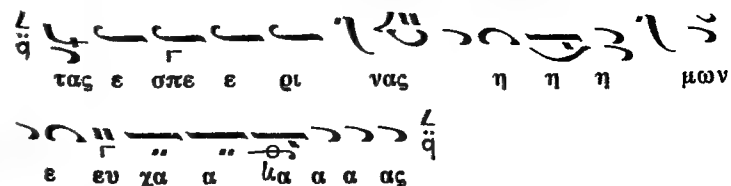
Τριστειράχορδον

 ιε α γι ε μει ζο νοε ε λασ σο νοε
 α νο δοε μει ζο νοε ε λασ σο νοε
 νο δοε ιε α νε σις ε λασ σο να ιε α γι ε
 ιε α νε σις ε λασ σο να ιε α γι ε ιε α
 νε σις ε λασ σο να ιε α γι ε

Σημ. Ἐπρωτιμήθη ἡ χρῆσις λέξεων ἀντὶ τῶν ἀσημάντων
φθόγγων εἰς τοὺς τροχοὺς ἵνα διὰ τούτων (τῶν λέξεων)
δηλοῦται ὠρισμένως ἡ ἀνάβασις ἢ ἡ κατάβασις τῶν τόνων.

Παραλλαγή Παλαιᾶς Γραφῆς

 τας ε σπε ε ρι νας η η η μων
 ε ευ χα α ια α α ας

Μετροφωνία

Τα ας ε ε σπε ρι ι να α ας η η η η

μων ε ευ χα α λε α ας

Τὸ αὐτὸ ἐκ τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων κατὰ Χρῦσανθον

τα α α α α α ας ε ε ε ε ε ε ε ε

ε σπε ρι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι να

α α α α α α α α α ας η η η

η ι η η η η η η η η η μω ω ω

ων ε ε ε ευ χα α α α α α α α

α α ια α α α α α α ας

Περὶ τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων τοῦ χρωματικοῦ γένους ἰδεῖς εἰς τὸ Κεφάλαιον τοῦ Πλαγίου Δευτέρου ἤχου.

- 154 Οἱ μονοσύλλαβοι φθόγγαι πλεονεκτοῦσιν ἀπέναντι τῶν πολυσυλλάβων, διότι οἱ διδασκόμενοι μανθάνοντες αὐτοὺς ἐντυπώνουσι εἰς τὴν φαντασίαν τῶν ὡς ἁπλοῦς φθόγγων εἶναι ὅμως ἀνόγητὸν νὰ διδιδῶσι καὶ τοὺς πολυσυλλάβους οἱ ὁποῖοι χρησιμεύουσι καὶ εἰς ἄλλαι, καὶ εἰς τὸ νὰ διατηρῶσι τὴν προφορὰν (ῥοῦ) τῆς Β. Μουσικῆς ἀνόθευτον, καὶ διότι ἂν συνδεθῇ τῶν μονοσυλλάβων ἡ προφορὰ τῇ τῶν πολυσυλλάβων γίνεται μόνιμωτέρα.

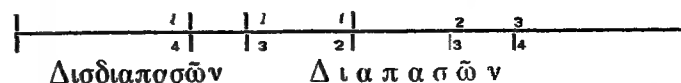
Σημ. ἔξ ἰδίας πείρας ἐμάθameν ὅτι ἡ ἐκμάθησις τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων καθιστᾷ τὸν μουσικὸν ἱκανὸν νὰ διακρίνῃ ὅχι μόνον τὸ ῥοῦ τῆς Β. Μουσικῆς ἀπὸ τοῦ τῆς Εὐρωπαϊκῆς καὶ ὀθνεῖας ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκτελῇ κατὰ βούλησιν τοῦς Ἑλάσσοντας ἢ Μείζοντας τόνους, καὶ οὐχὶ τυχαίως, καὶ

προσέει νὰ ἔχη στερεὰν καὶ ἀκράδαντον γνῶσιν τοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ ῥοῦ, τὸ ὁποῖον δυστυχῶς ἐνοθεύθη ἐνεκα τῆς ἀπορρίψεως τοῦ μαθήματος τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων, ὡς τοῦτο προείδε καὶ προείπεν ὁ ἀοίδιμος Χρῦσανθος.

- 155 Διὰ νὰ ψάλλῃ τις Β. Μουσικὴν δέον νὰ διδαχθῇ ἀπὸ Ἑλληνα μουσικοδιδάσκαλον προσοντοῦχον καὶ ἀνεγνωρισμένον παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὅχι ἀπὸ ἀλλοθνή οὔτε ἀπὸ Ἑλληνα διδασθέντα ὑπὸ Εὐρωπαίους, ἢ ἀπὸ τὰ Ὁδεῖα διότι οἱ τοιοῦτοι ἐκτελοῦσι διαστήματα τῶν τόνων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κλίμακος, ξηρὰ, καὶ ἄνευ ποιότητος

Ἦχος Πρῶτος

- 157 Ὁ Πρῶτος ἦχος κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς μουσικοὺς κατέχει ἐν τῷ Πενταχόρδῳ τὸν πρῶτον τόνον, πρῶτον πολυσύλλαβον φθόγγον αἰῖαες ἐπὶ τοῦ 1|3 τῆς χορδῆς, προσλαμβάνομενος (§ 110) τοῦ ὁποίου εἶναι ὁ λεαγίε ἐπὶ τοῦ 1|4 αὐτῆς. Κατὰ δὲ τοὺς ἀρχαίους ἢ Ὑπάτη τῶν Μέσων, καὶ καθ' ἡμᾶς ὁ φθόγγος Πα, ἐκατέλωθεν τοῦ ὁποίου, αἱ συμφωνίαι Διαπασῶν καὶ Δισδιαπασῶν ἐπὶ τῆς χορδῆς, ὡς:

- 158 Βάσις τοῦ Πρώτου ἤχου εἶναι ἡ Κλίμαξ κατὰ τὸ Πεντάχορδον σύστημα (§ 75 β.) καὶ ἔχει ἦθος σεμνὸν καὶ ἐπιβλητικὸν ἕκαστος δὲ φθόγγος τῆς Διατονικῆς Κλίμακος, ἔχει ἰδίαν φθορὰν (§ 98) αἱ δύο αὗται φθοραὶ ὁ χρησιμοποιοῦνται καὶ πρὸς ἐπανάληψιν τοῦ Πενταχόρδου ἐξ ὧν ἡ μὲν τίθεται ἐν τῇ ἀρχῇ Πα ὁ τοῦ Πενταχόρδου, ἡ δὲ ἐν τῷ τέλει Κε καὶ ὁσάκις εἶναι χρεῖα ἐκτελέσεως Πενταχόρδου ἢ ἐπαναλήψεως αὐτοῦ εἴτε πρὸς ἀνοδὸν εἴτε πρὸς ἀνεσιν διὰ μέσου τῶν φθορῶν τούτων γνωρίζεται. ὡς

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΕΙ

δζ''	12	ζ''δ
q		q
x''	12	x''
δλ		δλ
Δ''	9	Δ''
γγ		γγ
Γ'	9	Γ'
κ		κ
φβ'	12	β'δ
q		q
π'	12	π'
δλ		δλ
ν'	9	ν'
γγ		γγ
ζ'	9	ζ'
κ		κ
φx	12	xδ
q		q
Δ	12	Δ
δλ		δλ
Γ	9	Γ
γγ		γγ
β	9	β
κ		κ
φπ	12	πφ
q		q
ν	9	ν
δλ		δλ
ζ	9	ζ
~		γγ
q	12	κ
x		x
δλ		δλ
Δ		Δ

ENKATA BAEI

ΕΝΑΝΑΒΑΣΕΙ

	ῥ ῥ̃	12	ῥ̃ ῥ̃ḃ	
αγια	ḡ ḡ̃	12	ḡ ḡ̃	λεαγιε
γαγα	π π̃	9	π π̃	ααλες
λεαλες	γ γ̃	9	γ γ̃	λεχεαλες
αλεγαλες	ζ ζ̃	12	ζ ζ̃ḃ	αλεαλες
αγια	κ κ̃	12	κ κ̃	λεαγιε
γαγα	Δ Δ̃	9	Δ Δ̃	ααλες
λεαλες	Γ Γ̃	9	Γ Γ̃	λεχεαλες
αγααλες	ῥ ῥ̃	12	ῥ ῥ̃	αλεαλες
αγια	π π̃	12	π π̃	λεαγιε
γαγα	γ γ̃	9	γ γ̃	ααλες
λεαλες	ζ ζ̃	9	ζ ζ̃	λεχεαλες
αγααλες	ῥ κ̃	12	κ̃ ḃ	αλεααλες
αγια	Δ Δ̃	12	Δ Δ̃	λεαγιε
γαγα	Γ Γ̃	9	Γ Γ̃	ααλες
λεαλες	ḡ ḡ̃	9	ḡ ḡ̃	λεχεααλες
αλεγαλες αγααλες	π π̃	12	π π̃	αλεααλες
λεαγιε	γ γ̃		γ γ̃	λεαγιε

ENKATBAS E I

159 Ὁ Πρῶτος ἤχος ἔχει δεσπόζοντας (§ 142) στιχηρικῶς, τοὺς φθόγγους Πα, Γα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκτελεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς, ἐντελεῖς, καὶ τελικὰς. ὥς :

α'. Καταλήξεις ἀτελεῖς.

π
q τας ε σπε ρι νας η μω ω ν ε ε ευ χας

π
q δο ξο λο γι αν προσφε ρο ο μεν τη α φα

π
q τω σου ε ευ σπλα αγχι νι ι α

π
q συν α ι δι ο ο ν Λο ο ο γον

π
q και θα να τον α να μαρ τη η τε

π
q ο τι Σταυ ρον κα τε δε ε ε ξω

β'. Καταλήξεις ἐντελεῖς.

π
q υ υ μνη σω ω μεν λε ε ε ε γο ο ο ο ν τες

Τελικαί.

π
q τας ψυ χα α α ας η η η η μω ω ω ω ν

Εἰς τὸ σύντομον καὶ ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος, ὁ Πρῶτος ἤχος ἔχει δεσπόζοντας τοὺς φθόγγους Πα, Δι' ἐπὶ μὲν τοῦ Δι, ἐκτελεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς, ἐπὶ δὲ τοῦ Πα, ἐντελεῖς καὶ τελικὰς, ὥς :

γ'. Ἀτελεῖς.

π
q Σου η τρο παι ου χος δε ξι α

Δ
δλ αυ τη γαρ α θα να τε ως παν σθε νης

Δ
δλ και συ να ι δι ο ν Λο ο γον και προσκυ νη σω

π
q μεν Χρι στον

π
q προ σε ε χε ε ου ρα νε ε και λα λη η σω

δ'. Καταλήξεις ἐντελεῖς.

π
q δο ξα ζον τες αυ του την εκ νε κρων α ναστασιν

Δ
δλ τον υ μνον προ σοι οι σω μεν τω Δε σπο τη

Δ
δλ τον κο σμον λυ τρω σα α με ε νος εν κο σμω την Α να α στα α σιν

ε. Ἐκ τοῦ ἀργοῦ Εἰρημολογίου.

π
q Σου η τρο παι ου ου χο ο ο ος δε ξι

Δ
δλ ι ι α θε ο πρε πως εν ι σχυ υ υ υ ι

π
q ι δε δο ο ξα α σθαι αι

Εἰς τὸ Παπαδικὸν μέλος ὁ Πρῶτος ἤχος ἐκτελεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς ἐπὶ τοῦ Πα, Δι, Κε, ἐντελεῖς δὲ καὶ τελικὰς ἐπὶ μόνου τοῦ Πα, ἴδε χειρὸν βικὰ ἐβδομάδος Πέτρου Λαμπαδαρίου.

Σημ. α'. Τὰ παλαιὰ μαθήματα τοῦ Πρώτου ἤχου ἔχουσι βάσιν τὸν Κε ὁ φθόγγον, ὄντα ὀξύτατον καὶ τέλος τοῦ τῶν Μέσων Πενταχόρδου, ἀρχὴν δὲ καὶ βαρύτερον τοῦ τῶν ὀξυτέρων φθόγγων Πενταχόρδου καὶ ἐκ τούτου (τοῦ Κε ὁ) τὸ μέλος βαδίζει τόσον ἐπὶ τὸ ὀξύ, ὅσον καὶ ἐπὶ τὸ βαρὺ μεταξὺ τῶν δύο Πενταχόρδων, ἐν οἷς δεσπόζει ὁ Κε ὁ ὥς Πα, καὶ οἱ λοιποὶ κατὰ τάξιν φθόγγοι, ὥς φαίνεται εἰς τὴν ὁπισθεν Κλίμακα τῶν Πενταχόρδων Α'.

Σημ. β'. Ἡ Διατονικὴ Κλίμαξ εἶναι ἡ βάσις ὧν τῶν ἄλλων Κλιμάκων, γενῶν, Συστημάτων, ἤχων καὶ χροῶν τὰ ὅποια γίνονται ἐξ αὐτῆς

* Ηχος Δεύτερος

160 'Ο Δεύτερος ήχος έχει την βάσιν του εις την Μέσην της χορδής του Μονοχόρδου και εξ αυτής κατὰ διφωνίαν ὁμοίαν βαδίζει ἐπὶ μὲν τὸ ὀξὺ τόνον 'Ελάσσονα καὶ τόνον Μείζονα ἐπὶ δὲ τὸ βαρὺ τόνον Μείζονα καὶ τόνον 'Ελάσσονα' ὡς

Δ 9 π 12 ζ 9 ν 12 π Δ 12 π 9 ζ 12 π 9 ν

161 Πρὸς σχηματισμὸν τῆς Κλίμακος τοῦ Δευτέρου ήχου ἐπὶ χορδῆς λαμβάνομεν βάσιν οὐχὶ τὴν Μέσην ἀλλὰ τὸ 1)4, ἡχομένων τῶν 3)4 ἔνθα ὁ διάτονος τῶν Ὑπατῶν κατὰ τοὺς ἀρχαίους καὶ αἱ συμφωνίαι τῶν Διατεροσάρων καὶ τῆς Διαπέντε ὀξείας, τῆς Διαπασῶν (§ 93 α') ἡ δὲ κατὰ τάξιν τῶν τόνων τῆς Κλίμακος ἐκτελεῖται διὰ τῆς διαιρέσεως αὐτῶν εἰς 'Επιενδεκάτους καὶ 'Επογδόους (§ 81 + 84) κατὰ διαδοχὴν ἀρχίζοντες ἀπὸ τοῦ 'Επιενδεκάτου καὶ τελειώνοντες εἰς τὰ 3)8 τῆς χορδῆς, ἔνθα ἡ Νήτη συνημμένων (§ 116) συμπίπτει, καὶ ἡ Παρανήτη τῶν διεzeugμένων Νητῶν (§ 117)

162 Ἡ Κλίμαξ τοῦ Δευτέρου ήχου

(+)	A'	B'	Γ'	Δ'	
ν	81 — 6 $\frac{3}{4}$: 12	= 6 $\frac{3}{4}$	$\frac{3}{4}$	ν
π	74 $\frac{1}{4}$ — 8 $\frac{1}{4}$: 9	= 8 $\frac{1}{4}$	$\frac{11}{16}$	π
ζ	66 — 8 $\frac{1}{4}$: 12	= 5($\frac{1}{2}$) $\frac{1}{4}$	$\frac{11}{18}$	ζ
π	60 $\frac{3}{4}$ — 6 $\frac{3}{4}$: 9	= 6 $\frac{3}{4}$	$\frac{9}{16}$	π
Δ	54 — 4 $\frac{1}{2}$: 12	= 4 $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	Δ
π	49 $\frac{1}{2}$ — 5 $\frac{1}{2}$: 9	= 5 $\frac{1}{2}$	$\frac{11}{24}$	π
ζ	44 — 3 $\frac{1}{2}$: 12	= 3($\frac{2}{3}$) $\frac{1}{2}$	$\frac{11}{27}$	ζ
ν	40 $\frac{1}{2}$			$\frac{3}{8}$	ν

Η στήλη Α'. (+) δεικνύει πόσα τμήματα τῆς χορδῆς ήχοσιν ἑκαστον φθόγγον τοῦ Δευτέρου ήχου ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου

Η στήλη Β'. δεικνύει τοὺς 'Επογδόους καὶ 'Επιενδεκάτους.

Η στήλη Γ'. δεικνύει τὰ τονιαῖα διαστήματα τὸ δὲ ἐν παρενθέσει περίσσευμα τῶν 'Επογδῶν καὶ 'Επιενδεκάτων ἀπορρίπτεται χάριν τῶν ἄκρων συμφωνιῶν τῶν τετραχόρδων ν — π , Δ — π , ζ — ν λογίζεται δὲ τὸ 5 $\frac{1}{4}$ ζ π καὶ 3 $\frac{1}{2}$ ζ — ν

Η στήλη Δ'. δεικνύει τὰς βάσεις τῶν τόνων ἐπὶ τῆς χορδῆς.

Παλμοὶ χορδῆς Δευτέρου ήχου.

163 Αἱ κατὰ δευτερόλεπτον συχνότητες παλμοὶ, τῆς χορδῆς ἐπὶ ἑκάστου φθόγγου τοῦ Δευτέρου ήχου φαίνονται εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα.

A' (+)	B'	Γ'	Δ'	E'
ν	Δ	$\frac{4}{3}$	X 72 = 96	8 $\frac{8}{11}$
π	π	$\frac{16}{11}$	X 72 = 104 $\frac{8}{11}$	13 $\frac{1}{11}$
ζ	ζ	$\frac{18}{11}$	X 72 = 117 $\frac{9}{11}$	10 $\frac{3}{11}$
π	ν	$\frac{16}{9}$	X 72 = 128	16
Δ	π	$\frac{2}{1}$	X 72 = 144	13 $\frac{1}{2}$
π		$\frac{24}{11}$	X 72 = 157 $\frac{1}{11}$	19 $\frac{7}{11}$
ζ		$\frac{27}{11}$	X 72 = 176 $\frac{27}{11}$	15 $\frac{2}{11}$
ν		$\frac{8}{3}$	X 72 = 192	96 X 2 = 192

Δ
κοι νην γαρ ε ορ την συν αυ τοις ε ορ τα

Γ
α ζο μεν

Δ
και ε πε φα νεν η μιν ευ λο γη με

Δ
νος ο ερ χο ο με νος ευ λο γη τος Χριστος ο Θε

ος η μων

β' Ἐντελείς καταλήξεις τοῦ Δευτέρου ἤχου

Δ
Τη α στρα πη της Θε ο τη τος

Δ
Το α χραν τον σου σω ω ω ω ω μα

Δ
Θε ον τε κουν σα α λη θι νον ε δειχ θη αλ

λο τρι ος

γ'. Τελικαὶ καταλήξεις τοῦ Δευτέρου ἤχου

Δ
Εν ο νο μα τι Κυ ρι ι ου ου

Δ
Χρι στε ο Θε ος η μων δο ο ο ξα σαι

Δ
Τω κο σμω το με γα ε ε ε λε ος

δ'. Τοῦ Τετάρτου ἤχου καταλήξεις Ἀτελείς, Ἐντελείς καὶ Τελικαὶ με φθοράν τοῦ Δευτέρου ἤχου ὥς :

ἤχος Δι
Το φαι δρον της Α να στα σε ως κη

6
ρυγ μα εκ του Αγ γε λου μα θου σαι αι του Κυ

6
ρι ου Μα θητρι αι κα την προ γο νι κην α

Δ
πο φα σιν α πορ ρι ι ψα σαι τοις Α πο στο

6
λοις και χο με ναι ε λε γον ε σκυ λευ ται ο θα

Δ
να τος η γε ρθη Χριστος ο θε ος δω ροι με

6
νος τω κο σμω το με γα ε λε ος

6
Θε ος Κυ ρι ος και ε πε φα νε η μιν ευ λο

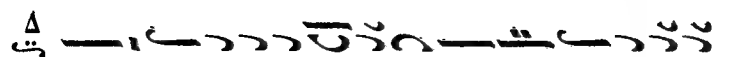

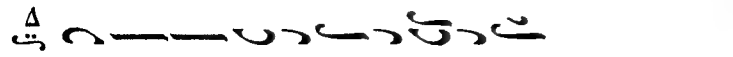
Δ
γη με νος ο ερ χο ο με νος εν ο νο μα

τι Κυ ρι ι ου

Δ
Α να βλε ψα σαι του τα φου την ει σο δον

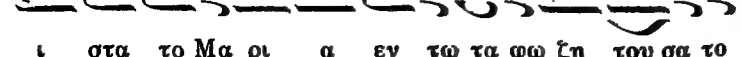

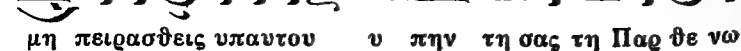
Δ
Ση με ρον της σω τη ρι ας η μων το κε φα λαι ον

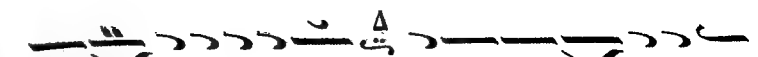
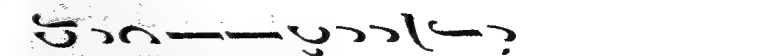

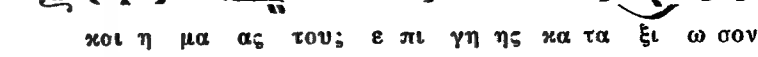
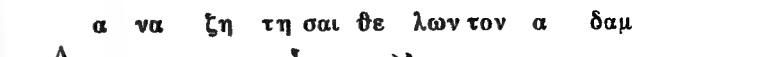
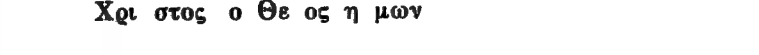
Δ
Ε θραυσας εν ι σχυ ι του θα να του το κρα τος

 ε δει ξας ε λε η μων την Α να στα σιν πα σι

 Ο υ ψω θει εις εν τω Σταυ ρω ε κου σι ως

 εν αυ τη γαρ οι τοις αστροις λα τρευνον τες

 υ πο α στε ρος ε δι δα οκον το

ε' Ἐντελείς, Ἀτελείς καὶ Τελικαὶ καταλήξεις τοῦ λ β' ἤχου, μὲ φθορὰν τοῦ Δευτέρου ὡς:

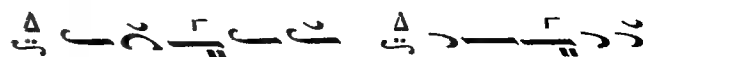
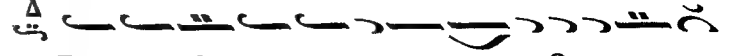
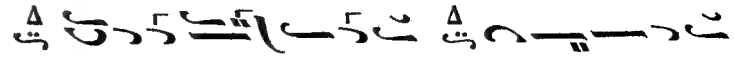
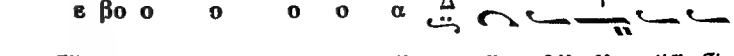

Ἦχος λ Βου — — —

 Θε ος Κυ ρι ος και ε πε φα νεν η μιν ευ

 λο γη με ε νος ο ερ χο με νος εν ο νο

 μα τι ι ι Κυ ρι ου

 Αγ γε λι και δυ να α α μεις ε πι ι το μνη

 μα σου και οι φυ λας σοντες α πε νε κρω θησαν και

 ι στα το Μα ρι α εν τω τα φω ζη του σα το

 α χραντον σου σω μα ε σκυ λευ σας τον Α δην

 μη πειρασθεις υπαυτου υ πην τη σας τη Παρ θε νω

 δω ρου μενος την ζωην ο α να στας εκ των νε

 κρων Κυ ρι ε δο ξα α σοι οι

 κα λεσαι σου ου μη τε ρα ηλ θες ε πι το

 πα θος ε κου σι α βουλη

 Την Α νασ τα σι ι ιν σου Χρι στε Σωτηρ

 κοι η μα ας του; ε πι γη ης κα τα ξι ω σον

 α να ζη τησαι θε λων τον α δαμ

 Χρι στος ο Θε ος η μων

Ἡ θέσις αὕτη κοινὴ καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ἤχους ὡς: Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν ἀνέστη ὁ Κύριος

· Εἰδικαὶ καταλήξεις τοῦ Δευτέρου ἤχου

 ος Κυ υ ρι ος α νε ε στη σας

 Σαρ κω θη ναι εκ της α γι ας Θε ο το κου

 Σω ω ω ω ω μα ξο ο ο ξα σοι

 ε βο ο ο ο ο α

 συμ φω ω ω ω νως α ρω ω μα σι
 ο Κυ υ ρι ος

ζ' Εἰδικαὶ καταλήξεις τοῦ Τετάρτου ἤχου

Α να στα σεως κη ρυγμα α γνωστον μυστηρι ον
η μων το κε φλαιον στε ρος ε δι δασκον το

η' Εἰδικαὶ καταλήξεις τοῦ Πλαγίου Δευτέρου ἤχου

Της Α να στα σε ως λο γον τον το κον σου
Θε ο το κε α νε ε στη ο Κυ ρι ο
ος φω τι σας τους εν σκο τει
Δυ να α α μεις ε πι ι το μνη μα σου

165 Ὁ Δεύτερος ἤχος ἐπὶ μὲν τῶν ἀνωτέρω ἔχει δεσπόζον-
τας τοὺς Δι, Βου, Ζω καὶ τελεῖ καταλήξεις ἐντελεῖς καὶ
τελικὰς ἐπὶ τοῦ Δι, ἢ Βου, τὰς ὁποίας ὁ φιλομαθὴς εὐρί-
σκει εἰς τοὺς οἰκείους ἤχους τοῦ Ἀναστασιματαρίου, ἐπὶ
δὲ τοῦ Στιχηρατικοῦ καὶ Παπαδικοῦ μέλους δεσπόζουσιν
οἱ αὐτοὶ φθόγγοι ἐπὶ τῶν ὁποίων τελεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς
καὶ ἐντελεῖς, καὶ τελικὰς ἐπὶ μόνου τοῦ Δι, ὡς:

Δε ευ τε ε προ σκυ νη η η σω ω ω μεν
Α να α α α στα α α σιν
Ι ου ου δαι αι αι οι
τη ρου ου ουντε ες το ον βα α α σι λε ε α
την πε ε τρα αν τη ης ζω ω ω ης

κα τα φλε ε ε ε γο ο ο με ε ε νη
ουκ ε και ε ε ε ε το
ε λε ε η η σο ο ον η η η η μας
ε ε ε ε ε ε ε ε γε ρ σιν

166 Ἐτερος τρόπος τοῦ Δευτέρου ἤχου καθ' ὃν ψάλλονται μὲ
φθοράν τοῦ Πλ. β'. Πα οἱ Εἰρμοὶ καὶ Κανόνες, οἱ Ἀ-
ναβαθμοὶ καὶ τινες προλόγοι, «Οἶκος τοῦ Ἐφθαθά» «Ὅτε
ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρὸν» κατὰ τὸν ὅποιον, ὅταν τὸ μέλος
ἀναβαίνειν πέραν τοῦ Τετραχόρδου Πα—Δι, ἐν συναφῇ με-
ταβάλλεται εἰς Διατονικὸν, ἐπιστρέφον δὲ ἐκ τοῦ κατὰ συ-
ναφὴν Διατονικοῦ Τετραχόρδου, ἐπανέρχεται εἰς τὸν πρῶ-
τον, τρόπον τὸν χρωματικὸν, καὶ τελεῖ καταλήξεις ἐπὶ τῶν
δεσποζόντων Πα, Δι, ἐντελεῖς δὲ καὶ τελικὰς ἐπὶ τοῦ Πα.
Ὅμοίως συμβαίνει καὶ εἰς τὸ ἀργὸν Εἰρμολογικὸν μέλος τοῦ
Δευτέρου ἤχου τῶν Εἰρμῶν Κανόνων κ.λ.π ὡς : Σύντομον.

Ε λε η σον η μας του πταιοντας σοι πολ λα
Καθ ε κα στην ω ραν ω Χριστεμου
Της πι ι στε ε ως εν πε τρα με στε ερ ε ω σας
ζη του μεν νον τοις θε ε λου σι πα ρα δει σω
ι να δειξης τοις λα οις την εκ νε κρωνσου Α να
στα σιν ως μο ο νος φι λαν θρωπος

Ἀργὸν Εἰρμολογικὸν μέλος τοῦ Δευτέρου ἤχου

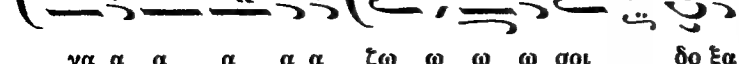
 Ε λ η η λ υ υ θ α α ς εκ Πα αρ θε ε

 νου ου πρε ε ε ε οβυ υς ουκ Αγ γε λο ος

 Ο λον με ε τον αν θρω ω πον δι ο κραυαυ

 γα α α α α α ζω ω ω ω σοι δοξα

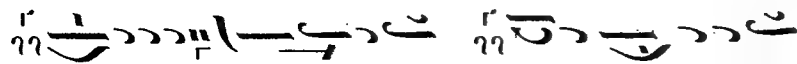

 α τη δυ να α α α μει ει σου Κυ ρι ε ε

- 167 Τὸ ἦθος τοῦ Δευτέρου ἤχου σώζει χαρακτηῖρα παθητικὸν καὶ ταπεινότητα ψυχικὴν, λύπην καὶ πάθος· λέγουσιν, ὅτι ὁ μυθικὸς Ὁρφεὺς διὰ τοῦ ἤχου τούτου ἡμέρωνε τὰ θηρία.

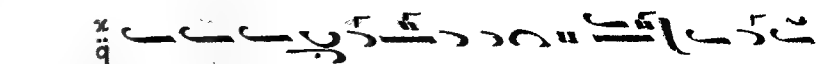
ἦχος Τρίτος. (§ 149)

- 168 Ὁ Τρίτος ἦχος ἔχει τὴν βάσιν του ἐπὶ τῶν 9|16 τῆς χορδῆς καὶ ἡγεῖται ὑπὸ τῶν 16|9· κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαίους εἶναι ὁ διάτονος τῶν Μέσων τετραχόρδων, κατὰ δὲ τοὺς Βυζαντινοὺς ὁ Τρίτος τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων ΓαΓα καὶ καθ' ἡμᾶς ὁ φθόγγος Γα ἔχει δεσπόζοντας τοὺς Πα, Δι, Κε. Ἐπὶ μὲν τοῦ Κε, ἐκτελεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς· ἐπὶ δὲ τοῦ Πα, ἐντελεῖ, ἐπὶ δὲ τοῦ Γα, ἐντελεῖς καὶ τελικὰς καὶ σπανίως καταλήγει ἀτελῶς ἐπὶ τοῦ Δι, εἰς τὰ Αὐτόμελα «Τὴν ὠραιότητα τῆς Παρθενίας σου» καὶ «Θείας πίστεως» ὡς·

 της παρθενη ι ι ι ας σου θει ας πι ι στε ως

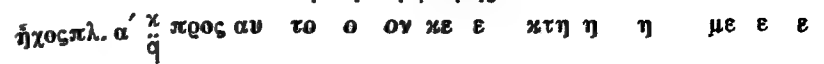
- 169 Τὸ σύντομον Εἰρμολογικὸν μέρος τοῦ Τρίτου ἤχου βαδίζει κανονικῶς καὶ συμφώνως πρὸς τὴν ἰδέαν αὐτοῦ· τὸ δὲ ἀργὸν Εἰρμολογικὸν καὶ Στιχηραρικὸν, δανεῖζεται καταλήξεις ἀτελεῖς ἐκ τοῦ ὀξέως Πενταχόρδου τοῦ Πλαγίου Πρώτου, ὡς· ἦχος γ'.

 Ευ αγ γε λι ι ι ι ζο ο με ε ε νοις

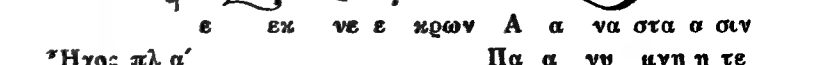
 ἦχος πλ. α' η προ ο ο ο σε ευ χη η η μου

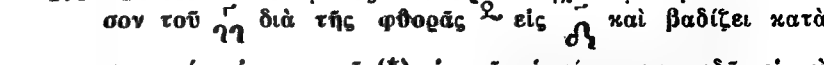
 ἦχος γ' Α νε λη η η φθη ης ε ε εν δο ο ο

 ἦχος πλ. α' προς αυ το ο ον κε ε κτη η η με ε ε

 ο ο ξη ε ε νη

 ἦχος γ' ε εκ νε ε κρων Α α να στα σιν

 ἦχος πλ. α' Πα α νυ μνη η τε

- 170 Τὸ Παπαδικὸν μέρος τοῦ Τρίτου ἤχου μεταβάλλει τὸ ἴσον τοῦ γ' διὰ τῆς φθορᾶς εἰς δ' καὶ βαδίζει κατὰ τριφωνίαν ἐν συναφῇ (*), ἐκ τῆς ὁποίας μεταπηδᾷ εἰς τὸ Διαπασδὸν συχνάκις καὶ εἰς τὸ χρωματικὸν, ἐξ ὧν ἐπιστρέφει καὶ πάλιν εἰς τὰ ἴδια.

Σημ. Εἰς τὰ Στιχηραρικὰ καὶ Εἰρμομολογικὰ μέλη τοῦ Τρίτου ἤχου, ὅταν ὁ προφαλλόμενος στίχος λήγῃ εἰς τὸν Γα ἢ μαρτυρία τίθεται μόνῃ. Ὅταν δὲ λήγῃ εἰς τὸν π', τότε τῇ μαρτυρίᾳ παρατίθεται Ἐλαφρὸν ὡς· γ' ἢ ἡ συνεχὲς Ἐλαφρὸν γ' (§ 156).

Εἰδικαὶ καταλήξεις τοῦ Τρίτου Στιχηραρικοῦ ἤχου

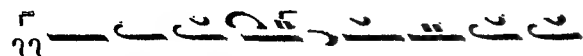

 α' Ἀτελεῖς γ' Ε κε ε κρα ξα α προ ο ος σε ε

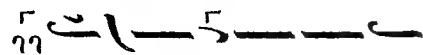

 Δο ξα α Πα τρι ι ι

(*) Ἰδε Χερουβικά καὶ Κοινωνικά Θεοδώρου Φωκαέως καὶ ἄλλων

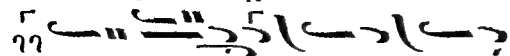

Τον Σταυρον σου ον τον τι μι ον

κραυ γα α α ζοντες

β' Ἐντελεῖς καταλήξεις

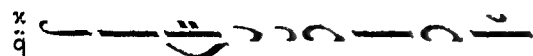

Πνε ε ευ μα α α α τι ι

Ἄτελεῖς καταλήξεις Εἰρμολογικῶς

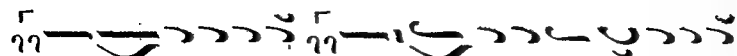

Χρι στος εκ νεκρων ε γη γεγ ρται

σε αυ τω α νε και νι σας

γ' Ἐντελεῖς Εἰρμολογικῶς

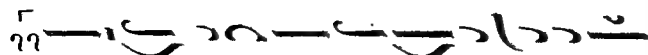

Υι ον τον του Θεου αι ω ω νων υ παρχο οντα

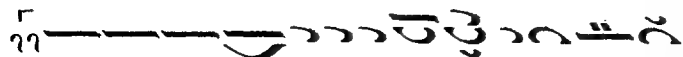

Σε Θε ο ον ε πι γνον τας

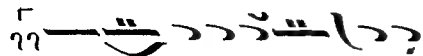
δ' Τελικαὶ καταλήξεις Εἰρμολογικῶς

Ερ ρυ σω κα τα κρι ι σε ε ως

Το της τρι α δος α πε κα λυ ψας φεγ γος

Θα να του ου τας πυ λα ας

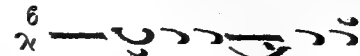
171 Ὁ Τρίτος ἦχος σώζει χαρακτήρα ἀνδρικὸν καὶ μεγαλὸν
πρεπή, ὀρμητικὸν, ἔνθερμον, καὶ σκληρόν.

ἦχος Τέταρτος.

172 Ὁ Τέταρτος ἦχος, κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαίους κατέχει τὸν ἄ-

νώτατον ἦχον καὶ πρῶτον τῶν συμφωνιῶν φθόγγον τῆς Κλίμακος τοῦ Διαπασῶν συστήματος, τὸν συνδέοντα τὸν προσλαμβανόμενον τῆς Ὑπάτης Διαπασῶν, μετὰ τοῦ τῆς Νήτης Ὑπερβολαίων, ἡ Διοδιαπασῶν κατὰ δὲ τοὺς Βυζαντινοὺς, κατέχει τὸν ἀνώτατον τῶν πολυσυλλάβων, φθόγγον Ἀγια, καὶ καθ' ἡμᾶς τὸν φθόγγον Δι, τῆς Διατονικῆς Κλίμακος, ἐν τῷ μέσῳ τῆς χορδῆς· καὶ ἐπ' αὐτοῦ σχηματίζει τὸ πανηγυρικὸν καὶ ἀσύγκριτον Παπαδικὸν μέλος, ἐπὶ μὲν τὸ ὄξυ, προχωρεῖ μέχρι τῆς Παρανήτης Ὑπερβολαίων ἐλευθέρως· ἐπὶ δὲ τὸ βαρὺ καὶ μέχρι τῆς Ὑπάτης Ὑπατῶν ἔχων δεσπόζοντας τοὺς Βου, Δι, Ζω, Νη, ἐπὶ τῶν ὁποίων τελεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς καὶ ἐντελεῖς, ἐπὶ δὲ τοῦ Δι, ἐντελεῖς καὶ τελικὰς (δρα χερουβικά Θεοδώρου Φακιέως καὶ ἄλλων).

173 Ἐπὶ τῆς Κλίμακος τοῦ Διαπασῶν συστήματος, ὁ Τέταρτος ἦχος σχηματίζει καὶ τὸ Εἰρμολογικὸν καὶ τὸ Στιχηρικὸν μέλος τοῦ Εἰς μὲν τὸ Εἰρμολογικὸν βάσιν θέτει τὸν Βου καὶ δεσπόζοντας τὸν Δι, Ζω, Νη, ἐπὶ τῶν ὁποίων τελεῖ τὰς διαφόρους ἀτελεῖς καὶ ἐντελεῖς καταλήξεις, ἐπὶ μόνου τοῦ Βου ἔκτελεῖ ἐντελεῖς καὶ τελικὰς καταλήξεις ὥς:

Δυ να μει σου Κυ ρι ε

Ο θα να τος δε ξα με νου

Δεσ πο τα νε νε κρω ται

η μει εις δε βο ω μεν σοι

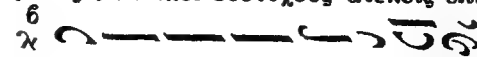

Πα σαν κτι ι σιν ε σα λευσας

λα ος πα ρα νο μος Χρι στε

Πολλάκις ὁ εἰρμολογικὸς Τέταρτος Βου, («λέγετος καλούμενος») ἔκτελεῖ εὐστόχους ἀτελεῖς ἐπὶ τοῦ Πα, καταλήξεις.

και κα τελ θων εν τω Α δη

Με τα δα κρυ ων γυ ναι κες

σε προ δους τω Πι λα τω

β
κ — — — — —
Ευ φραι νε ται ε πι σοι η Εκ κλη σι α σεν

— — — — —

Χρι στε κρα ζουσα

Ληκτική κατάληξις τοῦ Τετάρτου

β
κ — — — — —
τας ψυ χας η μω ω ω ω ν

- 174 Εἰς τὸ Στιχηραρικὸν μέλος ἔχει δεσπόζοντας ὁ Τέταρτος ἡχος τοὺς Πα, Βου, Δι, ἔνθα ποιεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς εἰς τὸν Δι, ἐντελεῖς εἰς τὸν Πα, καὶ τελικὰς εἰς τὸν Βου, Τὸ Ἀργὸν Εἰρμολόγιον εἶναι ἀνάμικτον μετὰ Στιχηραρικοῦ.

α' Εἰδικαὶ καταλήξεις τοῦ Στιχηραρικοῦ Τετάρτου. Ἀτελεῖς.

π
q — — — — —
Των Πα τρι κων σου ου κο ο ολ πων

π
q — — — — —
Τον ζω ο ποι ον σου Στα αυ ρον

π
q — — — — —
και τη ης δου ου λει ας του ε ε χθροῦ

β' Ἐντελεῖς

π
q — — — — —
ο α πα θης τη η θε ε ο ο ο τη η η η τι

π
q — — — — —
Α να α στη η σο ον η η μας πε σο ο ο

π
q — — — — —
ον τα ας τη α α μαρ τι ι ι ι α

γ' Τελικαὶ καταλήξεις

π
q — — — — —
μο ο ο ο νε φι ι λαν θρωω πε ε

π
q — — — — —
και το ο ο με γα α ε λε ε ε ος

π
q — — — — —
και πλου ου σι ον ε ε λε ο ο ο ο ος

Σημ. Μόνος τῶν ἄλλων ἡχων ὁ Τέταρτος, σύρει συχνάκις τὸ ἴσον τοῦ ἀπὸ τοῦ Πα, εἰς τὸν Βου καὶ τούναντίον ἐκ τοῦ Βου εἰς τὸν Πα, λόγῳ τῶν δεσποζόντων φθόγγων καὶ τῶν καταλήξεων αἱ ὁποῖαι ἐκτελοῦνται ἐπ' αὐτῶν

- 175 Τὸ ἦθος τοῦ Τετάρτου ἡχου, τὸ μὲν Παπαδικὸν σώζει χα-
ρακτῆρα Πανηγυρικὸν τὸ δὲ Στιχηραρικὸν, ἰλαρὸν καὶ ἐπι-
βλητικὸν, τὸ δὲ Εἰρμολογικὸν ἡδονικὸν καὶ συμπαθητικόν.

Ἦχος Πλάγιος τοῦ Πρώτου.

- 176 Ὁ Πλάγιος τοῦ Πρώτου ἡχος ἔχει τὴν βάσιν του κατὰ Πεντάχορδον βαρυτέραν τοῦ Πρώτου ἡχου, ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τρίτου τῆς χορδῆς (1)3) ἡχαύμειος ὑπὸ τῶν δύο τρίτων (2)3) κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαίους ἐπὶ τῆς Ὑπάτης τῶν Μέσων κατὰ δὲ τοὺς Βυζαντινοὺς, ἐπὶ τοῦ Τρίτου τῶν ἐν κατα-
βάσει πολυσυλλάβων φθόγγων ἀεσάκε· καὶ καθ' ἡμᾶς ἐπὶ τοῦ μονοσυλλάβου φθόγγου Πα. Ἐκ τῆς βίσεως ταύτης χρησιμοποιεῖ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ Στιχηραρικοῦ καὶ Παπα-
δικοῦ μέλους του, δύο Πεντάχορδα ἀνόδου ἐλευθέρως καὶ Τετράχορδον καθόδου ἥτοι ἐκ τῆς Ὑπάτης τῶν Μέσων πρὸς τὴν Νήτην, μέχρι τῆς Τρίτης Ὑπερβολαίων (2) 177), καὶ ἐκ τῆς Ὑπάτης τῶν Μέσων, κατέρχεται μέχρι τῆς Ὑπάτης Βαρείας q.

Εἰς δὲ τὸ Εἰρμολογικὸν μέλος ἔχει βάσιν τὴν ἀρχὴν τοῦ δευτέρου Πενταχορδου τῶν Νητῶν Κε, φερόμενος ὁμοίως ἐξ αὐτῆς εἴτε πρὸς τὴν Νήτην εἴτε πρὸς τὴν Μέσην.

Συγκρίνοντες τὴν διαφορὰν τοῦ Πλαγίου Πρώτου ἀπὸ τοῦ Πρώτου, εὐρίσκομεν ὅτι ὁ Πρώτος ἡχος, Στιχηραρικῶς ἢ Εἰρμολογικῶς ἐκτελεῖται ἐπὶ ἐνὸς Πενταχορδου, ὁ δὲ Πλάγιός του ἐπὶ δύο· εἰς δὲ τὸ Παπαδικὸν μέλος ὁ Πλάγιος ἡχος διακρίνεται ἀπὸ τοῦ Κυρίου του, ἔνεκα τῆς φθο-
ρᾶς ρ τὴν ὁποίαν χρησιμοποιεῖ πολλάκις ἐπὶ τοῦ Ζω γ' ρ (ἴδε χερουβικά Θεοδώρου Φωκαέως καὶ ἄλλων)

- 177 Ὁ Πλάγιος τοῦ Πρώτου ἔχει δεσπόζοντας φθόγγους στι-
χηραρικῶς τοὺς Πα, Δι, Κε. Ἐπὶ μὲν τοῦ Πα, ἐκτελεῖ κα-
ταλήξεις ἐντελεῖς καὶ ληκτικὰς, ἐπὶ δὲ τοῦ Δι, ἀτελεῖς καὶ
τελικὰς, καὶ ἐπὶ τοῦ Κε καταλήξεις ἀτελεῖς· ἀπαιτεῖ δὲ
τὸν Ζω, ἐν καταβάσει ἀπὸ τῆς Νήτης ἐν Ὑφέσει κ' ἢ ἔλ-
ξιν (2) 151) ἢ μετὰ τῆς φθορᾶς ρ

α' Εἰδικαὶ ἀτελεῖς καταλήξεις τοῦ Στιχηρατικοῦ πλ. α'

πα ρα α νο ο ο μων

Το γε ε ε νο ος η η μων

ο ο ω ων και αι προ ο ων

Και θρο νος του Βα σι ι λε ε ως

Εν αν θρω πι σας γα αρ δι η η μας

τω κο σμω ι λα α σμον

Οι φυ λα κες ε λε ε ε γον ου τω ω φο ο ο βω

Αι νει ει ει ει τε ε α αυ τον

β' Ἐντελεῖς καταλήξεις τοῦ Στιχηρατικοῦ πλ. α'

α α φο βως κραν γα α α ζου ου ου σαι

Βου λο με ε νοι τρα νως ε φα α νε ρω ω

ω ω σα α α τε

Το ο μυ υ στη η η ρι ι ι ι ον

γ' Ἐντελεῖς καταλήξεις τοῦ πλ. α'

Τα α ε εν τα α α α α φι ι ι α

εν σπη λαι αι ω ω τη ρου ου ου ου με ε ε ε νος

Ω των σο ο φω ων σου ου κρι μα α α α

α των ων Χρι ι ι στε

δ' Τελικαὶ καταλήξεις τοῦ πλ. α'. στιχηρατικοῦ.

και το με ε γα ε ε ε λε ε ος

Υ υ μνος τω ω Θε ε ω

με ε γα ε ε ε λε ος

ε' Ληκτικὴ κατάληξις τοῦ Στιχηρατικοῦ πλ. α'

Ψυ χα ας η η μω ω ω ω ω ων

η σο ον η η μα α α α α α ας

178 Τὸ Εἰρμολογικὸν σύντομον καὶ ἀργὸν μέλος τοῦ πλ. α' ἔχει δεσπόζοντας Κε, Νη, ἐπὶ μὲν τοῦ Κε ἐκτελεῖ καταλήξεις ἐντελεῖς τελικὰς καὶ ληκτικὰς ἐπὶ δὲ τοῦ Νη ἀτελεῖς ὡς:

α' Ἐντελεῖς καταλήξεις τοῦ Εἰρμολογικοῦ πλ. α'

το κρα α τος συ νε τρι ψας

ως θνη τον ε πι ζη τει τε

Των σφρα γι δων την δι α λυ σιν

δι α του το βο ω ω μεν

κατ ει κο ο να ι δι αν χει ρι τη ε αυ του

A πο λα βειν του ου του η ξι ω σας

β' Ἀτελείς καταλήξεις τοῦ Εἰρημολογικοῦ πλ. α'

Και εν τη τα φη η σου

και ποι η της των αι ω ω νων

σκυ λευ σας γαρ αυ τον

Τον πα ρα δει σον α νοι ξας

γ' Τελικαὶ καταλήξεις τοῦ Εἰρημολογικοῦ πλ. α'

σω ζων τας ψυ χας η η μων

δο ξα ζο με σε μο νο γε νες

δ' Ληκτικὴ κατάληξις τοῦ Εἰρημολογικοῦ πλ. α'

σω θη ναι τας ψυ χας η μω ω ω νων

179 Ἄλλος τρόπος τοῦ Πλαγίου Πρώτου εἶναι ἡ συμπτῆξις Εἰρημολογικοῦ καὶ Στεχηρικοῦ εἰς ἓν, εἰς τὸ ὁποῖον δεσπόζουσιν οἱ Κε, Δι, Πα, ἐνθα ὁ Ζω ἀπαιτεῖται ἐν Ὑφίσσει αἱ δὲ ἀτελεῖς καταλήξεις ἐκτελοῦνται ἐπὶ τοῦ Πα καὶ αἱ ἐντελεῖς καὶ τελικαὶ ἐπὶ τοῦ Δι ἢ Κε, ὡς:

και ε πι γης ει ρη η νη εν αν θρωποις ευδο κι ι α

Ευ λο γη τος ει Κυ ρι-ε ε δι δα ξο ον με τα

δι και ω μα τα α σου

ουκ ε ξε κλι ι να ο τι συ ε νο μο θε τη η σα

α ας με

Ε λε ε ε η σον με ε Κυ υ ρι ι ε

δι α σκε δα σον το ον νο μο ον σου

ο τι προς σε Κυ υ ρι ε Κυ ρι ε οι οφθαλ

μοι οι μου

ε πι σοι ηλπισα μη αν τα νε λης την ψυ χη ην μου

Σημ. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ψάλλεται καὶ τὸ «Χαίροις ἀοκη-
τικῶν ἀληθῶς» καὶ τὸ «Ὅσιε Πάτερ»

180 Τὸ ἦθος τοῦ Πλ. α'. συνδυάζει τὸ χιρμόσουνον καὶ τὸ πέν-
θιμον, τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» καὶ τὸ «Εἰκὼν εἰμι τῆς ἀρχῆ-
του δόξης σου» τὸ θρηνώδες καὶ τὸ συμπαθές, τὸ δὲ εἰρ-
μολογικὸν συνδυάζει τὸ διεγερτικὸν καὶ χορευτικὸν, αὔσης
δὲ βραδείας τῆς ἀγωγῆς, κλίνει εἰς τὸ κεχηνὸς καὶ χαῦνον.

Ἦχος Πλάγιος τοῦ Δευτέρου.

181 Ὁ Πλάγιος τοῦ Δευτέρου ἦχος, ἔχει τὴν βάσιν του
κατὰ Πεντάχορδον βαρυτέραν τοῦ Δευτέρου κυρίου αὐτοῦ
ἤχου, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι Πλάγιοι ὁ κυρίως Δεύτερος ἦχος ἔ-
χει βάσιν τὴν Μέσην τῆς χορδῆς τῶν πολυσυλλάβων φθόγ-
γων λεαλες Δι, ὁ δὲ Πλ. β'. τὸν λεχεαλες Νη, τὸν ὁποῖον
χρωματίζει διὰ τῆς φθορᾶς π ἀντι

Κύριοι ἤχοι	Πλάγιοι ἤχοι			
ἤχος Α' κ η	Δ δ	Γ γ	θ θ	π q ἤχος πλ. α'
ἤχος Β' Δ ϵ	Γ γ	θ θ	π π	ν ἤχος πλ. β'
ἤχος πλ. β' τροπή τοῦ Δ ϵ εἰς	κ η	Δ δ	Γ γ	τροπή τοῦ ν ϵ εἰς π
ἤχος Δ' Δ δ	Γ γ	θ θ	π q	ν ἤχος πλ. Δ'
ἤχος Γ' Γ γ	θ θ	π q	ν δ	ζ ἤ ζ Βαρύς

Σημ. Οἱ Πλάγιοι βαρύτεροι κατὰ πεντάχορδον ἀνεξαιρέτως (§ 141 σημ.)

- 182 Ὁ Πλ. β. ὅσον ἐν ἀναβάσει, τόσον καὶ ἐν καταβάσει βαδίζει κατὰ Πεντάχορδον χρωματικῶς· ἐν ἀναβάσει μὲν, κατὰ ἡμιτόνιον καὶ ἡμιόλιον καὶ ἡμιτόνιον μεθ' ὃ τόνος Διαζευκτικός (§ 112) καὶ πάλιν ἡμιτόνιον καὶ ἡμιόλιον καὶ ἡμιτόνιον μεθ' ὃ ἀκολουθεῖ Διαζευκτικός· ὁμοίως δὲ συμβαίνει καὶ ἐν καταβάσει, ἡμιτόνιον, ἡμιόλιον καὶ ἡμιτόνιον μεθ' ὃ ὁ Διαζευκτικός τόνος.

Κλίμαξ τοῦ Πλ. β. Τρισπεντάχορδος

Ε	Ν	Α	Ν	Α	Β	Α	Σ	Ε	Ι
φ	φ	φ	φ	φ	φ	φ	φ	φ	φ
Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
6	6	6	6	6	6	6			

Παραδείγματα Πενταχόρδων τοῦ Πλ. β'.

α. Έν ἀναβάσει τῶν Μέσων.

π και μυ ρα βα στα ζουσαι το σω μα σου το α
χρ αν το μυ υ ρι ισαι ε ε πε ζη η η η τουν

β. Έν ἀναβάσει τῶν Νητῶν.

π και δι δα χω ω ων α να μνη η η σει
δι ο σοι οι βο ω ω ω με εν

γ. Έν καταβάσει τῶν Ὑπατῶν.

π Τα φω κα τα κλει ει ει ε ε ε ε ε ται
ο κα θαι αι ρε ε ε τη ης του α α α α

δου ο παν τα

π ηρ κτη η η κα τα α κλει ει ει ει ε ε

ε ε ται ο τη ην α α α βυ υσ σον κλει ει

ει ει σας πι λα τω

183 Ο Πλ. β'. συνήθως κατέρχεται ἐν συνεχείᾳ δύο φθόγ-
γους κατὰ διφωνίαν Δευτέρου ἤχου, ἐνίοτε μὲ φθορὰν τοῦ
Δευτέρου — και πολλάκις ἀνευ φθορᾶς εἰς τὰς ἐξῆς θέ-
σεις, ὡς :

π κα τα κα λυ ψας α αν τι πα λους

π γι ι νω ω σκ ο ο ντε ε ες με ε ε υ μνει

ει ει τε

π φυ σει θε ε ο ο ο ος υ πα α αρ χων

π Το συ νε δρι ον τω ων α νο μων

π Εν τη ε ρη μω

π Ε ε με ε γα λυ υ να ας Χρι ι ι στε

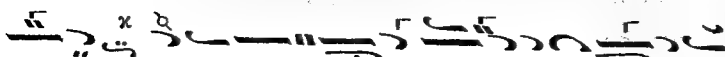

π ει ει ει ει ει ει ει ει ει ει ει

ει ει ει ει ει κο νι ι

184 Δεσπόζοντες εἰς τό Στιχηθαρικὸν καὶ Παπαδικὸν μέλος
τοῦ Πλ. β' εἶναι οἱ Πα, Δι, Κε' ἐπὶ μὲν τοῦ Δι καὶ Κε
ποιεῖ καταλήξεις ἀτελεῖς, ἐπὶ δὲ τοῦ Πα, ἐντελεῖς καὶ τε-
λικὰς, συνήθως ὁμοῦς ὁ Πλάγιος β'. ποιεῖ καταλήξεις δια-
τονικὰς κατὰ συναφὴν ἐπὶ τοῦ ὀξυτέρου Τετραχόρδου τῆς
Κλίμακος τοῦ Δι. ὡς :

π λε ε Δο ο ο ξα Πα α τρι ι ι ι και αι αι

Υι ι ω

 Η ο ο ο ν τως ει ρη νη η συ Χρι ι

 στε ε προς αν θρω ω ω ω που ους Θε ε ε ου

 ει ρη η νην την ση ην δι ι δους

 με τα την ε ε ε ρε ρε ερ σιν Μα α θη

 η η ταις

Ληκτική κατάληξις τοῦ Στιχηρατικοῦ πλ. β'.

 Τα ας ψυχα α ας η η η η μω ω ω ω ω ν

 Τα ας ψυ χα α ας η η η η μω ω ω

 ω ω ω ω ω ν

- 185 Τὸ Εἰρμολογικὸν σύντομον καὶ ἀργὸν μέλος τοῦ Πλ β'. ἤχου, εἰς τὸ ὅποιον ψάλλονται οἱ Κανόνες. Εἰρμοὶ, Καταβασαίαι Ἀπολυτίκια, οἱ Ἀναβαθμοὶ καὶ τὰ Καθίσματα τοῦ με φθορὰν τοῦ Δευτέρου ἤχου — ρ, δεσπόζουσιν οἱ Δι, Βου, (164 ε', η',) Βου — ρ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκτελεῖ τὰς διαφύρους ἐντελεῖς καταλήξεις τοῦ ὧ:

 Ε λε η σον η μας του ε ξου θε νη με νους

 κα ταρ τι ζων ευ χρηστα σκευη σου Λο γε

 Προ ι στο ρει ο Ι ω νας τον ταφον σου

Ληκτική κατάληξις τοῦ Εἰρμολογικοῦ πλ. β'

 με γα λυ νο με ε εν

- 186 Τὸ ἦθος τοῦ Πλ β'. σώζει χαρακτήρα παθητικὸν ἀρμόζοντα εἰς ἄσματα ἐπικήδεια καὶ εἰς μελέτας ὑψηλὰς καὶ θείας ὡς ἐμφαίνεται εἰς τὰ Στιχηρατικά καὶ Παπαδικὰ μέλη αὐτοῦ. Εἰς δὲ τὰ Εἰρμολογικά, σώζει χαρακτήρα διπλασίως ἡδονικώτερον τοῦ Δευτέρου ἤχου.

Πολλαὶ θέσεις τοῦ Πλ. β'. ἀπαντῶνται μεταξὺ μελωδικῶν γραμμῶν τοῦ Διατονικοῦ γένους ἐπὶ λέξεων, ἢ φράσεων, δηλουσῶν πάθος, φόβον, λύπην καὶ τὰ παρόμοια· ἀλλὰ καὶ πολλὰ διατονικὰ θέσεις ἀπαντῶνται μεταξὺ μελωδικῶν γραμμῶν τοῦ Πλ. β'. ἐπὶ λέξεων ἢ φράσεων, δηλουσῶν χαρὰν, νίκην εὐθυμίαν καὶ τὰ παρόμοια· διὰ τῶν τοιούτων μεταβολῶν (§ 128) ἡ Β. Μουσικὴ καλλωπίζει συνάκεις τὰς διαφύρους τῶν ἡχων μελωδίας.

187 Μαθηματικαὶ ἀποδείξεις ἐπὶ χορδῆς, τῶν τόνων καὶ διαστημάτων τῆς Κλίμακος τοῦ Πλ. β'. μὲ βάσιν τὰ 3]4 τῆς χορδῆς.

Ἦχος χορδῆς	Τόνοι	Διαφορὰ	Ὑπόλοιπον	Χορδὴ
π	$\frac{81}{108}$	X 6 = $\frac{486}{108}$	$4 \frac{1}{2}$	$81 = 76 \frac{1}{2}$ τὰ $\frac{3}{4}$
ρ	$\frac{76 \frac{1}{2}}{108} = \frac{153}{216}$	X 18 = $\frac{2754}{216}$	$12 \frac{3}{4}$	$76 \frac{1}{2} = 63 \frac{3}{4}$ τὰ $\frac{17}{24}$
γ	$\frac{63 \frac{3}{4}}{108} = \frac{155}{432}$	X 6 = $\frac{1530}{432}$	(+) $3(\frac{13}{24})$	$63 \frac{3}{4} = 60 \frac{3}{4}$ τὰ $\frac{85}{144}$
δ	$\frac{60 \frac{3}{4}}{108} = \frac{243}{432}$	X 12 = $\frac{2916}{432}$	$6 \frac{3}{4}$	$60 \frac{3}{4} = 54$ τὰ $\frac{9}{16}$
ε	$\frac{54}{108}$	X 6 = $\frac{324}{108}$	3	$54 = 51$ τὸ $\frac{1}{2}$
ς	$\frac{51}{108}$	X 18 = $\frac{918}{108}$	$8 \frac{1}{2}$	$51 = 42 \frac{1}{2}$ τὰ $\frac{17}{36}$
ζ	$\frac{42 \frac{1}{2}}{108} = \frac{85}{216}$	X 6 = $\frac{510}{216}$	(+) $2(\frac{11}{27})$	$42 \frac{1}{2} = 40 \frac{1}{2}$ τὰ $\frac{85}{216}$
η	$\frac{40 \frac{1}{2}}{108}$		$40 \frac{1}{2}$	τὰ $\frac{3}{8}$

(+) Τὰ ἐν παρενθέσει δύο κλάσματα 13]24 καὶ 11]27 ἀπορρίπτονται λόγῳ τῶν Ἐπογδῶν διαστημάτων ὑπερβαίνοντων τὰ ἐπίτρυτα Πα—Δι, Κε—Πα.

188 Μαθηματικαὶ ἀποδείξεις τῶν τόνων καὶ διαστημάτων τοῦ πλ. β'. ἤχου διὰ τῶν παλμῶν τῆς χορδῆς (§ 123—125)

$$\begin{aligned} \pi & \frac{4}{3} \times 72 = \frac{288}{3} : (\frac{4}{3}) \frac{3}{4} = \frac{864}{12} = 72 \\ \rho & \frac{24}{17} \times 72 = \frac{1728}{17} : (\frac{4}{3}) \frac{3}{4} = \frac{1728}{68} = 76 \frac{4}{17} \\ \gamma & \frac{144}{84} \times 72 = \frac{10368}{85} : (\frac{4}{3}) \frac{3}{4} = \frac{31104}{340} = 91 \frac{41}{85} \\ \delta & \frac{16}{9} \times 72 = \frac{1152}{9} : [\frac{4}{3}] \frac{3}{4} = \frac{3456}{36} = 99 \\ \epsilon & \frac{2}{1} \times 72 = \frac{144}{1} : [\frac{4}{3}] \frac{3}{4} = \frac{432}{4} = 108 \\ \varsigma & \frac{36}{17} \times 72 = \frac{2592}{17} : [\frac{4}{3}] \frac{3}{4} = \frac{7776}{68} = 114 \frac{6}{17} \\ \zeta & \frac{216}{85} \times 72 = \frac{15552}{85} : [\frac{4}{3}] \frac{3}{4} = \frac{46656}{340} = 137 \frac{19}{85} \\ \eta & \frac{8}{3} \times 72 = \frac{576}{3} : [\frac{4}{3}] \frac{3}{4} = \frac{1728}{12} = \frac{144}{7} \text{ διπλάσιον τοῦ } 72 \end{aligned}$$

Σημ. Ἡ διαφορὰ τῆς κατατάξεως τόνων καὶ διαστημάτων μεταξὺ Εὐρωπαϊκῆς καὶ Βυζαντινῆς εἶναι ὅτι ἡ μὲν Βυζαντινὴ βασίζεται τοπικῶς ἐπὶ τῶν διαφορῶν σημείων, ἀποστάσεων, μήκους τοῦ ὄργανου τοῦ φέροντος τὴν χορδὴν, ἡ δὲ Εὐρωπαϊκὴ βάσιν ἔχει τοὺς παλμοὺς, τὴν κίνησιν, συχνότητα τῆς χορδῆς ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζει τὸ ὕψος ἢ τὸ βάθος τοῦ ἤχου.

Πολυσύλλαβοι φθόγγοι τοῦ Χρωματικοῦ γένους. (§ 133—137)

189 Πολυσύλλαβοι φθόγγοι τοῦ χρωματικοῦ γένους ἐν ἀναβάσει εἶναι : λεαλες, λε'λα'λω' καὶ ἐν καταβάσει λεχεαλες, λε'λα'λο' διὰ μέσου τῶν ὁποίων οἱ διδάσκαλοι τῆς Β. Μουσικῆς διέσωσαν μέχρις ἡμῶν τὸ ἠδονικώτατον τοῦτο χρωματικὸν γένος, καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ διδάσκωνται εἰς τοὺς μαθητὰς οἱ πολυσύλλαβοι φθόγγοι τοῦ χρωματικοῦ γένους, πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἔξεως διὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ

Α'. Ἡ Κλίμαξ τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων τοῦ Δευτέρου ἤχου.

λε ε χε α λες λε λα λω λε α

λες λε λα λω λε α λες λε λα λω

λε α λες λε λα λω λε χε α νες λε

λα λω λε χε α λες λε λα λω λε χε α λες

λε λα λω λε χε α λες

Β'. Ἡ Κλίμαξ τῶν πολυσυλλάβων φθόγγων τοῦ πλ. β'.

λε ε χε α α λες λε λα λω λε α λες

λε λα λω λε α λες λε λα λω λε α

λες λε λα λω λε χε α ηες λε λα λω

λε χε α νες λε λα λω λε χε α λες λε λα

λε ε χε α λες

190 Εἰς τὸν Πλ. β'. ἤχον εἶναι ἐν χρήσει καὶ δύο μικταὶ Κλίμακες, ἐκάστη συγκειμένη ἐξ ἐνὸς τετραχόρδου διατονικοῦ καὶ ἐξ ἐνὸς χρωματικοῦ. Ἐκαστον δὲ Τετράχορδον ἐκτελεῖται διὰ τῶν φθόγγων, πολυσυλλάβων ἢ μὴ, τοῦ γένους εἰς τὸ ὅποιον ἀνήκει.

Γ'. Μικτὴ Κλίμαξ τοῦ πλ. β' ἔχουσα τὸ βαρὺ Τετράχορδον χρωματικὸν καὶ τὸ ὀξὺ διατονικόν, ἢ καλουμένη Κλίμαξ τοῦ λε'λα'λο' ὥς :

λε ε χε α α λες λε λα λω λε α

λες λε λα λω Α λα λες λε α λες

λα λα α γι α α α λες λε χε α λες

α λε α λες λε λα λω λε χε α λες λε λα

λε λα λω λε χε α λες

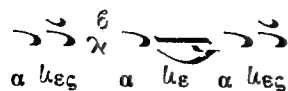
Δ'. Μικτὴ Κλίμαξ τοῦ πλ. β' ἔχουσα τὸ βαρὺ Τετράχορδον διατονικὸν καὶ τὸ ὀξὺ χρωματικόν ὥς :

Α λα λε λε α λες λα λα α Α γι

α α λα λες λε λα λω λε α λες

λε λα λω λε χε α λες λε λα λω λε χε

α νες λε α α γι ε α α λες λε χε

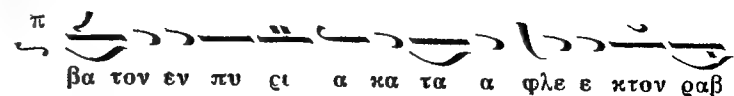
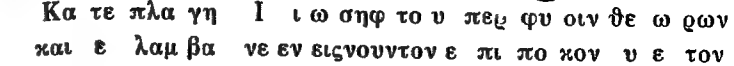
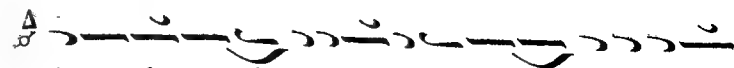
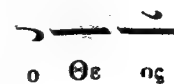
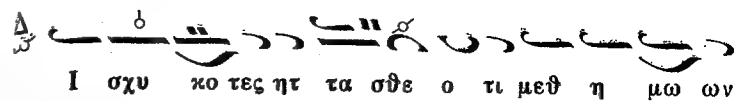
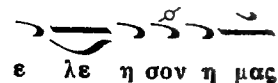
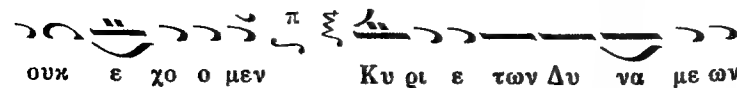
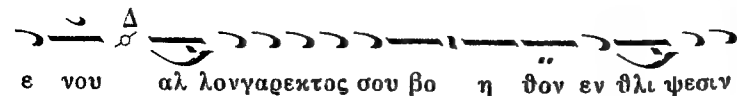
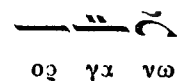
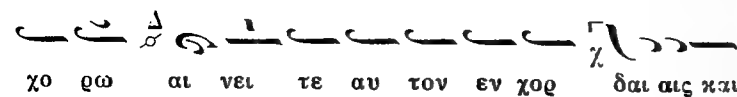
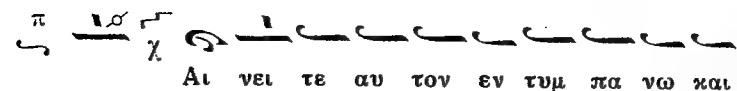
191 Αἱ αὐταὶ Κλίμακες διὰ μονοσυλλάβων φθόγγων.

α' Ἡ ἔχουσα τὸ Τετράχορδον χρωματικὸν καὶ τὸ
ὁξὺ διατονικὸν

π	$\frac{6}{\sigma}$	$\frac{r}{\sigma}$	$\frac{\Delta}{\sigma}$	$\frac{x}{q}$	$\frac{z_0'}{\kappa}$	$\frac{v'}{\gamma\gamma}$	$\frac{\pi}{q}$
	6	18	6	12	9	9	12
$\frac{\sigma}{\sigma}$			$\frac{\sigma}{\sigma}$	$\frac{\sigma}{\sigma}$			$\frac{\sigma}{\sigma}$

‘Ἐπ’ αὐτῆς τῆς Κλίμακος ψάλλονται ἐκτός ἄλλων θέσεων, τὸ «Μεθ’ ἡμῶν ὁ Θεὸς γινώτε» τὸ «Κύριε τῶν Δυνάμεων» τὸ «Κατεπλάγη Ἰωσήφ» Ἐπὶ βάσεως $\lambda\epsilon\gamma\alpha\omega$ (Δι) καὶ δεσπόζοντα $\lambda\epsilon\chi\alpha\lambda\epsilon\varsigma$ (Πα). ἔτι ψάλλεται καὶ ὅλον τὸ εἰρημολογικὸν μέρος τῶν Κανόνων τοῦ Δευτέρου ἤχου (166) ἀλλὰ μὲ βάσιν τὸν $\lambda\epsilon\chi\alpha\lambda\epsilon\varsigma$ π καὶ δεσπόζοντα τὸν $\lambda\epsilon\gamma\alpha\omega$

Δ ως :

Ἡ Κλιμαξ ἡ ἔχουσα τὸ βαρὺ Τετράχορδον διατονικὸν, καὶ τὸ ὀξύ χρωματικὸν, ἥτις ἀπαντᾷται εἰς σύντομα καὶ ἀργὰ μέλη τοῦ διατονικοῦ γένους, με δύο διάφορα Τετράχορδα κατὰ Διάξενιν.

$\frac{9}{\pi}$	$\frac{6}{\pi}$	$\frac{1}{\pi}$	$\frac{\Delta}{\pi}$			
3	9	9	12	6	18	6
			$\frac{9}{\pi}$	$\frac{6}{\pi}$	$\frac{1}{\pi}$	$\frac{\Delta}{\pi}$

Παραδείγματα τῆς Κλίμακος 1

π
q Τη γαρ αυ του ευσπλα α χνι ι ι α εκ
πλα α α νης ρυ σθε ε εν τες εν τρι σιν υ πο
π
q υ υ υ μνο ο υ υ υ υ υ υ υ
υ υ μνο ο ον προ σα α α α α
α α δο ο ο ο ο ο ο υ μνο προ ο ο

Παραδείγματα της Κλίμακος 2

 Συν Πα-τρι και αι Πνευ-μα α-τι Χρι-στον α-νυ-

 μνη-σω-μεν τον α-να-στα-αν-τα ε-κ νε-

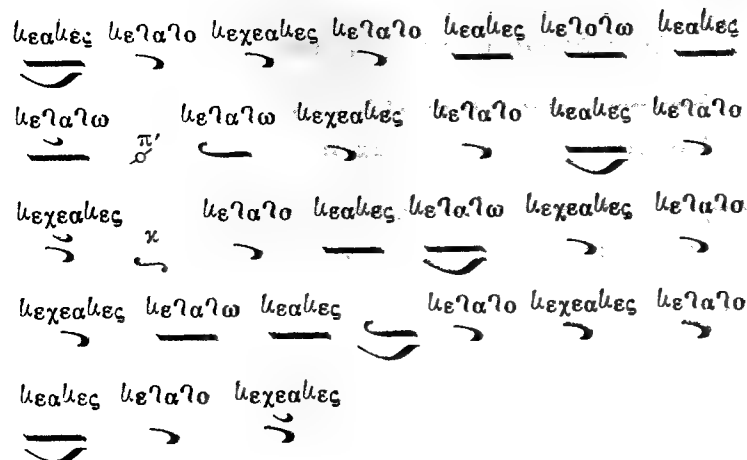

 ε-ε-κων

Παράδειγμα τῆς Κλίμακος 3

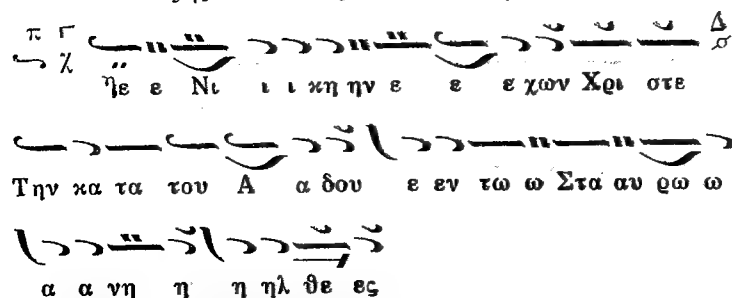
[illegible]

- 192 Δοκίμιον συνεχούς παραλλαγῆς τῶν πολυσυλλάβων φθόγων τοῦ χρωματικοῦ γένους· Ἡ μελωδία τοῦ γυμνάσματος τοῦτου ὡς καὶ τοῦ ἐπομένου ψάλλεται οὐχὶ μὲ ἓνα χρόνον ἢ φθόγγον ἢ χαρακτῆρα ὡς φαίνεται εἰς τὴν γραφὴν αὐτῶν, ἀλλὰ ὡς ἀπαιτεῖ ἕκαστος φθόγγος τῶν πολυσυλλάβων, διὰ περισσοτέρων χρόνων, φθόγγων καὶ χαρακτῆρων. (§ 150—155)

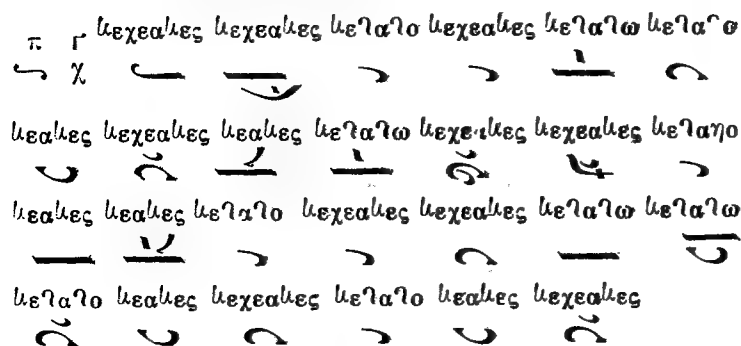
[illegible]

Τὸ ἐξῆς κατὰ τοὺς πολυσυλλάβους

Ἔτερον δοκίμιον πολυσυλλάβων φθόγγων
ὑπερβατῆς παραλλαγῆς

Ἦχος Βαρύς.

193 Ὁρθῶς ὁ ἦχος οὗτος ὠνομάσθη Βαρύς καὶ οὐχὶ πλάγιος

τοῦ Τρίτου, διότι εἶναι ὡς οἱ ἄλλοι ἦχοι βαρύτερος, κατὰ Πεντάχορδον, τοῦ Τρίτου, Κυρίου ἤχου καὶ θεμελιωμένος ἐπὶ τοῦ βαρυτέρου τόνου τῶν ἄλλων ὄλων ἡχῶν βαρύτερος μὲν τοῦ διατόνου τόνου τῶν Ὑπατῶν

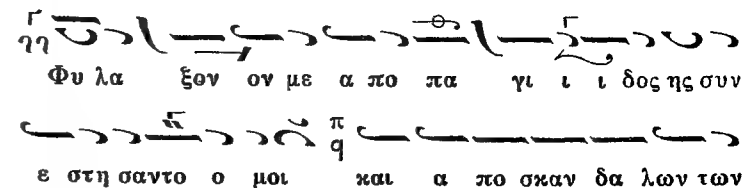
κατὰ τοὺς ἀρχαίους, ὁξύτερος δὲ τῆς Ὑπάτης Ὑπατῶν ἦ καὶ πρῶτος Ἐπιενδέκατος (Ἐλάσσων) τόνος

τὰ δὲ τοὺς Βυζαντινοὺς ὁ Πολυσύλλαβος φθόγγος ααμεις καὶ καθ' ἡμᾶς ὁ βαρὺς φθόγγος Ζω

194 Παπαδικῶς μὲν ὁ Βαρὺς ἦχος ἔχει βάσιν κατὰ Πεντάχορδον βαρυτέραν τοῦ κυρίου του ἡχου. Στιχηραρικῶς δὲ καὶ Εἰρμολογικῶς στηρίζεται ἐπὶ τοῦ Γα βάσεως τοῦ Τρίτου. Συγκρίνοντας τὴν διαφορὰν τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φθόγγου δύο ἡχῶν Τρίτου καὶ Βαρέως, εὐρίσκουμεν ὅτι αἱ καταλήξεις καὶ οἱ δεσπόζοντες ἐκάστου διαφέρουσιν π.χ. ὁ Βαρὺς ἦχος ἀναχωρῶν ἐκ τῆς βάσεως Γα ἀναβαίνει εἰς τὸν Δι δεσπόζοντα τὸν ὅποιον συνεχῶς ἀρέσκεται νὰ δεικνύη δι' ἀτελῶν καταλήξεων καὶ ἀνερχόμενος εἰς τὸν Ζω

ἐν Ὑφέσει, ἐπιστρέφει ἄνευ καταλήξεων, πέραν τοῦ ὁποίου σπανιώτερον ἀναβαίνει, κατέρχεται δὲ συνήθως μέχρι τοῦ Νη ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπιστρέφει δρομαίως εἰς τὸν ἐπὶ ὁποίου καὶ ἀναπαύεται ἐντελῶς, ἀτελῶς καὶ τελικῶς καταλήξεις ἀτελεῖς ἐκτελεῖ ὁ Βαρὺς, καὶ ἐπὶ τοῦ Πα δεσπόζοντος. Ὁ δὲ Τρίτος ἦχος ἀναχωρῶν ἐκ τῆς βάσεως Γα τρέχει πρὸς τὸν Κε δεσπόζοντα ἐπὶ τοῦ ὁποίου συνεχῶς ἐκτελεῖ διαφόρους ἀτελεῖς καταλήξεις, ἀναβαίνει δὲ καὶ πέραν τοῦ Κε κατὰ τὸ Πεντάχορδον Σύστημα, ἐν δὲ τῇ ἐπιστροφῇ του θέλει τὸν ἐν Ὑφέσει ὡς καὶ ὁ Βαρὺς, ἐκτελεῖ δὲ συχνὰ καταλήξεις ἐπὶ τοῦ Πα. Γενικῶς ἕκαστος τῶν ἡχῶν τούτων ἀποφεύγει ἐπιμελῶς τοὺς δεσπόζοντας φθόγγους τοῦ ἑτέρου, διότι ἄλλως παραμορφοῦται καὶ ἀγνώριστος γίνεται. ὡς :

Ἦχος Βαρὺς Εἰρμολογικῶς

ε ρ γ α ζ ο με ν ω ν τ η ν α νο μι ι αν

Ἦχος Τρίτος Εἰρημολογικῶς

Α γι ω Πνευμα τι πα σα α γα θο δω ρι α ως

Πα τρι ι και Υι ω ω συ να στρα α πτει Εν

ω τα παν τα ζη και κι νει ται

Ἦχος Βαρὺς Στιχηραρικῶς

ε πι τον θα να τον η ζω ω η

η Α να στα α σι ι ις δι ι α του ους πε

σο ο οντας προς ον βο η η η σω ω με εν

Ε βρει οι οι συν ε ε ε κλει σαν εν

τω τα φω την ζω ω ω η ην Αη στη η η

ης δε α νε ω ω ξεν εν τη η γλωσση η τη ην

την υ υ υ φη ην

195 Πλὴν τοῦ Παπαδικοῦ μέλους τοῦ Βαρέως ἐπὶ τοῦ Ζω-
ῆχου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ψάλλονται τὰ χερουβικά καὶ

κοινωνικά, ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἄλλα ἔντεχνα μαθήματα,
Στιχηραρικῶς καὶ Εἰρημολογικῶς ἐπὶ τοῦ ἤ ἡ οἶον

Πολυέλειο Δοξολογία Καλοφωνικοὶ Εἰρμοὶ τὸ «Ἄξιον ἐ-
στίν» εἰς τὸ «Ἐξαιρέτως» τὸ «Ἐλέησόν με ὁ Θεός» τοῦ
Ἑωθινοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἄλλα, κατὰ διαφόρους τρόπους
καὶ κλάδους. ὡς :

α'. Ἦχος Βαρὺς Τετράφωνος, με βάσιν καὶ δεσπό-
ζοντας Πα, Γα.

Ο τι την α νο μι αν μου ε γω γι νω ω οκω

και η α μαρ τι α μου ε νω πι ον μου ε

στι δι α παν τος

Κυ ρι ε ε λε η σον Κυ ρι ε ε λε

η σο ον Κυ ρι ε ε λε η σον

β'. Ἦχος Βαρὺς Πεντάφωνος (Πρωτόβαρος) με βάσιν
καὶ δεσπόζοντας Πα—Δι.

Α κου τι εις μοι α γαλ λι α σιν και

ευ φορ ο συ υ νην α γαλ λι α σον ται ο

στε α τε τα πει νω με ε ε να

γ'. Ἦχος Βαρὺς Ἑπτάφωνος με βάσιν καὶ δεσπό-
ζοντας Πα, Γα ἢ Πα, Δι, Ζω καὶ ἐντελῇ ἢ τελι-
κὴν κατάληξιν ἢ ὡς :

Κυ ρι ε Βα σι λευ Ε που ρα νι ε

Θε ε Πα τερ παντο κρα α α τορ Κυ ρι ε

Υι ε μο νο γε νε; Ι η σου Χρι στε και α α γι

ον Πνε ε ευ μα

δ'. Ἦχος Βαρυς Ἐναρμονιος, με βάσιν $\gamma\gamma$ καὶ φθορὰν ἐπὶ τοῦ $\gamma\gamma$ ἢ $\gamma\gamma$ καὶ δεσπόζοντας Πα, Δι, Ζω. ὡς :

Ευ λο γη το; ει Κυ ν ρι ι ε δι δα

ξο ο ο ον με ε τα δικαι ω ω μα α τα

α α α σου ου

ημ. Εἰς ἀρχαῖα μέλη ὁ ἐκ τοῦ Βιρυ; ἦχο;, ἐφάπτεται ἀ- διαφόρως ὅλων τῶν φθόγγων τῆς Κλίμακος, ποιῶν καταλή- ξεις ἀτελεῖς ἢ ἐντελεῖς ἀπ' αὐτῶν ἐξ ὧν ἐπιστρέφει εἰς τὴν βάσιν του. Εἴς τινα δὲ νεώτερα μέλη, μετετέθη ἡ βά- σις αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ $\gamma\gamma$ καὶ ὅρα Δοξολογίαν Δανιὴλ Πρωτο- ψάλτου ἦχος $\gamma\gamma$. Ἐπὶ τῆς βίσεως ὁμοῦ αὐτῆς, ὁ ἦχος οὗτος δὲν πρέπει νὰ ὀνομάζεται Βιρυς, κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, ἀλλὰ ὀξύς, ὁ ὀξύτερος ὅλων τῶν ἡχων.

196 Τὸ ἦθος τοῦ Βαρέ; ἡχου κλίνει: τὸ μὲν ἐκ τοῦ $\gamma\gamma$ πρὸς τὸ ἀπλοῦν πρῶτον καὶ εἰρηνικὴν καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὸ ἐ- ξορμητικὸν τοῦ Τρίτου δυνάμενον μετριάζειν καὶ κατακοι- μίζειν τὰ πνεύματα. Τὸ δὲ ἐκ τοῦ $\gamma\gamma$ ἢ $\gamma\gamma$ κλίνει εἰς τὸ μελωδικὸν καὶ εὐῆχον.

Ἦχος Πλάγιος τοῦ Τετάρτου.

197 Ὁ Πλάγιος τοῦ Τετάρτου ἦχος ἔχει τὴν βάσιν του κα- νονικῶς βαρυτέραν τοῦ κυρίου του κατὰ Πεντάχορδον, ἐπὶ τοῦ διατόνου τῶν Ὑπατῶν κατὰ τοὺς ἀρχαίους, ἐπὶ τοῦ 1/4 τῆς χορδῆς ἡχοῦμενος ὑπὸ τῶν 3/4 κατὰ δὲ τοὺς Βυζαντινοὺς, ἐπὶ τοῦ Νη— γ τῆς Διαπασῶν Κλίμακος.

Ἐκτὸς τοῦ Διαπασῶν συστήματος τοῦ Πλ. δ'. ὑπάρχει καὶ τὸ Τετράχορδον σύστημα ἢ Τριφωνία αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ $\gamma\gamma$ ὡς ἀπὸ τοῦ Νη— γ .

198 Ἐπὶ τοῦ Διαπασῶν συστήματος ὁ Πλ. δ'. ἔχει δεσπό- ζοντας φθόγγους Εἰρημολογικῶς, Στιχηθραρικῶς, καὶ Παπα- δικῶς, τοὺς Νη, Βου, Δι, Ζω, Νη, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκτε- λοῦνται διάφοροι ἀτελεῖς καὶ ἐντελεῖς καταλήξεις καὶ ἐ- πί τοῦ Νη, ἐντελεῖς καὶ τελικαί. Ὁ Πλ. δ'. κατὰ τὴν λαμ- πρότητα καὶ κατὰ τὸν πληθυσμὸν τῶν θέσεων, ἐξισοῦται με- τὸν Τέταρτον ἦχον κα' μετὸν Πλ. β'. τὰς ὁποίας θέσεις, ὁ φιλόπονος μουσικὸς δύναται νὰ εὕρῃ εἰς τὰ βιβλία τῶν μουσικοδιδασκάλων

199 Ἐπὶ δὲ τοῦ Τετραχόρδου συστήματος ὁ πλ. δ'. ὑψοῖ τὴν βάσιν του ἐκ τοῦ δατόνου τῶν Ὑπατῶν $\gamma\gamma$ εἰς τὸν διάτο- νον τῶν Μέσων τῆς Κλίμακος τόνον $\gamma\gamma$ κατὰ μετάθεσιν

(§ 130 Σημ. α'. β'.) τοῦ λεαγίε $\gamma\gamma$ ἐπὶ τοῦ $\gamma\gamma$ — $\gamma\gamma$ τὸν ὁποῖον διὰ τῆς φθορᾶς γ μεταβάλλει εἰς λεάγίε $\gamma\gamma$ καὶ ἐξ αὐτοῦ προχωρεῖ τόσον ἐπὶ τὸ ὀξὺ ὅσον καὶ ἐπὶ τὸ βαρὺ, ἐπὶ μὲν τὸ ὀξὺ τὸν $\gamma\gamma$ μεταβάλλει εἰς $\gamma\gamma$, τὸν $\gamma\gamma$ εἰς $\gamma\gamma$, τὸν $\gamma\gamma$ εἰς $\gamma\gamma$, τὸν $\gamma\gamma$ εἰς $\gamma\gamma$ καὶ καθ' ἐξῆς ἐπὶ δὲ τὸ βαρὺ τὸν $\gamma\gamma$ μεταβάλλει εἰς τὸν $\gamma\gamma$ εἰς $\gamma\gamma$ καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς :

200 Ἐπὶ τῆς Τριφωνίας τοῦ Πλ. δ'. ψάλλονται τὰ Ἀπο- λυτικά του πλὴν τοῦ «Τὸ προσταθχὲν μουσικῶς» ψάλλον- ται τὰ Καθίσματα, πολλὰ τῶν Κανόνων τοῦ ἀργοῦ καὶ συντόμου Εἰρημολογικοῦ, ὡς καὶ τὸ Παπαδικὸν μέρος τοῦ Τρίτου ἡχου (§ 170) ἔτι δὲ καὶ τὸ «Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος» καὶ τὸ «Ὅτε οἱ ἐνδοξοὶ Μαθηταί». Ψάλλεται ἡ Τριφω- νία, κατὰ δύο διαφόρους τρόπους.

α'. Κατὰ τὸ «Ἐξ ὕψους κατήλθες ὁ Εὐσπλαγχνος» καὶ τα πα- ρόμοια

β'. Κατὰ τὸ «Υγρὰν διοδεύσας ὡσεὶ ξηρὰν» καὶ τὰ παρόμοια.
Ἐξ ὧν ὁ α'. τρίτος ἀπαιτεῖ τὸν πρῶτον ἐν καταβάσει
φθόγγον ἀπὸ τοῦ γ' Δίεσιν καθ' ἑλξιν, ὡς :

Εξ υ ψους κα τηλ θε ες ο ο ευ σπλαγ χνο ος

Ὁ δὲ δεύτερος τρόπος κλίνει μᾶλλον πρὸς τὸ Διατονικόν.

Υ γραν δι ο δευ σας ω σει ξη ραν και την Αι
γυ πι ι αν μοχ θη ρι αν δι α φυ γων

Κλίμακες		Τριφωνία	
Τρίτου καὶ Βαρέως			
Διατονική			
γ' 9	12	γ' 9	γ'
ζ' 9	6	π' 9	π'
κ' 12	12	ν' 12	ν'
Δ' 12	12	ζ' 9	ζ'
γ' 9	6	δ' 9	δ'
β' 9	12	κ' 9	κ'
π' 12	12	Δ' 12	Δ'
ν' 9	9	γ' 9	γ'
		β' 9	β'
		π' 12	π'
		ν' 12	ν'

ι θυ ναι με λι με να γα λη νι ον του αυ του

εν δο ξου θε λη η μα α τος

Ε μνη μο νευ ο οι σου αι κα τα κλει σθει

σαι τω Α α δη ψυ χαι και ε κλει πον σαι των

δι και αι ων

γ' Παραδείγματα ἐκ τοῦ Τρίτου ἤχου

Συν αν θρω ποις ερ γα ζο μενοις την α νο μι αν

και ου μη συν δυ α α σω με τα των

ε κλε κτων αυτων

Θε ρι ου αι στα χυ υ ας εν χα ρα α

ει ζω ι ας

Πολ λακις την υ μνω δι αν εκ τε λων ευ

ρε εθην την α μαρ τι αν εκπληρων τη μεν γλωτ τη

α σματα φθεγγο με νος τη δε ψυ χη α το

πα λο γι ι ζο με ε νος αλλ ε κα τε ρα δι ορ

θω σον Χριστε ο Θε ος δι α της με τα νοι

ας και ε λε η σον με

δ' Σύγκρισις θέσεων Τριφωνίας τοῦ πλ. δ' πρὸς τοὺς ἄλλους δύο Τρίτον καὶ Βαρὺν

ἤχος πλ. δ' Γα Θε ος Κυ ρι ος και ε πε

φα α νεν η η μιν ευ λο γη με νος ο ερ

χο με νος εν ο νο μα τι Κυ υ ρι ου

Χα λαι παις αρ ρω σταις και νο σε ροις πα θε σιν

των ι ε μα των γαρ α νελ λι πη σε γι

νω ω σκω θη σαυρον πα να μωμε τον α δα πα νη τον

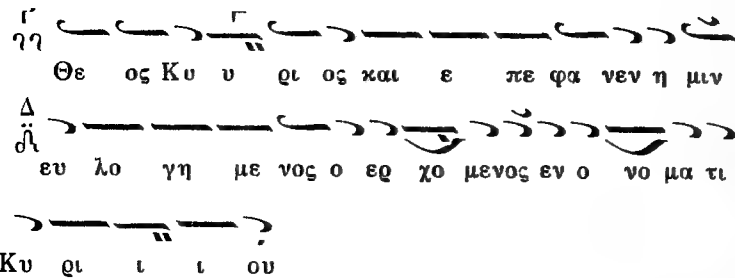
Ἦχος Τρίτος

Θε ος Κυ ρι ος και ε πε φα νεν η μι ιν

ευ λο γη με νος ο ερ χο με νος εν ο νο

μα τι Κυ ρι ου ου

Ἦχος Βαρυς

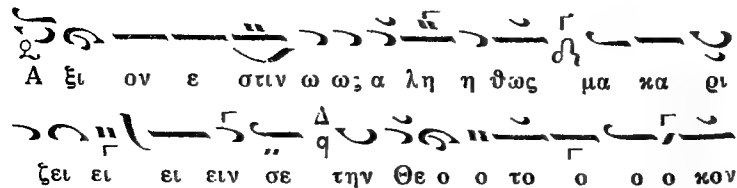

202 Τὰ δύο Συστήματα τοῦ Πλ. δ'. Διαπασῶν καὶ Τετραχορδον σώζουσι χαρακτηῖρα ἡγεμονικὸν καὶ μεγαλοπρεπῆ ἢ βραδεία αὐτοῦ ἀγωγή γ' συμβάλλει μεγάλως εἰς τὸ σεμνὸν ἦθος του.

Ἑναρμόνιον γένος.

203 Τὸ Ἑναρμόνιον γένος ἐν τῇ ἱερᾷ μελωδίᾳ τῇ ἀφορώσῃ τὴν ψαλτικὴν, στερεῖται ἰδίας Κλίμακος καὶ ἰδίας φθορᾶς· οὐδὲν τῶν τροπαρίων ἢ στιχηρῶν ψάλλεται εἰς ἀκραιφνὸς ἑναρμόνιον μελωδιαν· ἔχει μὲν ἕξ φθορὰς, ἀλλ' ἀδυνατεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὰς ἐπὶ μιᾷ· Κλίμακος καθόδι ἢ μία φθορὰ ἀναιρεῖ τὴν ἄλλην καὶ ἐκάστη ἐνεργεῖ ἐπὶ τινος φθόγγου ἰδίας Κλίμακος, στερεῖται δὲ καὶ μαρτυριῶν (§ 99 Σημ) ἐνῷ αἱ τοῦ Διατονικοῦ καὶ χρωματικοῦ γένους φθοραὶ καὶ μία μὴν ἐξ αὐτῶν, κυριεῦσι ἐρ' ὅλη· τῇ· Κλίμακος· τοῦ δὲ Ἑναρμονίου γένους ἀταντῶνται θέσεις τινὲς· ἢ γραμμαὶ μεμονομέναι μεταξὺ τῶν ἄλλων δύο γενῶν, καὶ αὐταὶ σπινίως.

Σημ. Οἱ μουσικοδιδάσκαλοι φτίνοντι ἀσύμφωνοι ὧς πρὸς τὸν ὀρισμὸν τοῦ Ἑναρμονίου γένους· ἐκ τούτων ὁ μὲν Θεόδωρος Φωκαεὺς μελοποιήσας τὸ «Ἀξιὸν ἐπαι» ἐπὶ τῇ Τριφωνίᾳ τοῦ Πλ. δ'· πρὸς τὸ «Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται» γράφει τοῦτο, ἦχος· Τρίτο· Ἑναρμόνιος ὧς·

δρα καὶ «Πανδέκτην» ἐκδ. ἐν Κωνσταντινουπόλει τόμος δ'. σελὶς 455. Ὁ χαρτοφύλαξ Χουμπούζιος, ὀνομάζει Ἑναρμόνιον τὸν Βαρὺν ἀπὸ γ' ἴδε Δοξολογίαν αὐτοῦ Ἑναρμόνιον.
γγ

Ὁ Γ. Βιολάκης καὶ ἕτεροι μουσικοδιδάσκαλοι, θέλουσι τὸν στιχηρὰρικὸν Πλ. α'. Ἑναρμόνιον, ἢ τὸ Μινόρε τῆς Εὐρωπαϊκῆς, καὶ ἕκαστος ὀνομάζει Ἑναρμόνιον τὸ μέλος εἰς τὸ ὅποιον ἀρέσκεται.

Αἱ διαφοροὶ κατὰ τοὺς διδασκάλους Κλίμακες τοῦ Ἑναρμονίου γένους.

γ'	γ'	γ'	γ'	γ'	γ'	γ'	γ'	γ'	γ'
γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ
	12		6		6		6		6
ε	ε	ε	ε	ε	ε	ε	ε	ε	ε
γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ
	6		12		12		12		12
π	π	π	π	π	π	π	π	π	π
γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ
	12		12		12		12		12
ν	ν	ν	ν	ν	ν	ν	ν	ν	ν
γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ
	Δ		Δ		Δ		Δ		Δ

Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ
γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ
	6		6		6		6		6
ε	ε	ε	ε	ε	ε	ε	ε	ε	ε
γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ
	6		6		6		6		6
π	π	π	π	π	π	π	π	π	π
γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ
	18		15		15		15		15
ν	ν	ν	ν	ν	ν	ν	ν	ν	ν
γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ	γγ
	Δ		Δ		Δ		Δ		Δ

Τὸ ἡμέτερον Ἐναρμόνιον γένος.

204 Τὸ ἡμέτερον Ἐναρμόνιον γένος, ὀρίζεται ὑπὸ μιᾶς ἰδίας Κλίμακος, ὡς καὶ τὰ ἄλλα δύο γένη, καὶ ὑπὸ ἰδίας φθορᾶς ἐκ τῶν τοῦ λεγομένου Ἐναρμονίου γένους, ἰσχυούσης ἐφ' ὅλης τῆς Κλίμακος προτιμηθεῖσα ἢ φθορὰ $\Theta\eta$ ἥτις φανερώνει δίσιν καὶ ὕφεισιν, ἢ ὕφεισιν καὶ δίσιν καὶ δίτονον ἐκ δύο ἐλασσόνων, αὐτὴ καὶ μόνη ἡ φθορὰ κυριεύει τῆς Κλίμακος χωρὶς ἄλλης τινὸς εἴτε ἐπὶ τὸ βαρὺ, εἴτε ἐπὶ τὸ ὀξύ. ὥς :

$\Theta\eta$							
12	6	18	6	6	18	6	
π	β	γ	Δ	χ	ζ	ν	π
δ	η	$\gamma\gamma$	$\gamma\gamma$	$\tilde{\eta}$	$\gamma\gamma$	$\gamma\gamma$	δ

Ἡ Κλίμαξ αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ δύο συνημμένων Τετραχόρδων καὶ τοῦ προσλαμβανομένου.

α'. Τετράχορδον Βου 6 Γα 18 Δι 6 Κε

β'. Τετράχορδον Κε 6 Ζω 18 Νη 6 Πα

ὁ ὡς Προσλαμβανόμενος Πα 12 Βου.

ὁ Βαρὺς φθόγγος Πα λαμβάνεται ὡς προσλαμβανόμενος πρὸς τελειοποίησιν τῆς Ὀγδόης π (§ 110).

Ἡ Κλίμαξ τοῦ Ἐναρμονίου ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου

Τὸ ἡχοῦν μέρος τῆς χορδῆς

$$\pi \delta \quad \frac{81}{108} X \quad 12 = \frac{972}{108} = 9 \text{ ἀπὸ } 81 = 72$$

$$\beta \eta \quad \frac{72}{108} X \quad 6 = \frac{432}{108} = 4 \text{ ἀπὸ } 72 = 68$$

$$\gamma \gamma \quad \frac{68}{108} X \quad 18 = \frac{1224}{108} = 11 \left(\frac{36}{108} \right) \frac{1}{3} \text{ ἀπὸ } 68 = 56 \frac{2}{3}$$

$$\Delta \delta \quad \frac{56 \frac{2}{3}}{108} = \frac{170}{324} X \quad 6 = \frac{1020}{324} = 3 \frac{4}{27} - \frac{13}{27} \text{ ὅπερ ἀ-}$$

πορρίπτεται λόγῳ τῆς συμφωνίας τῆς Μέσης ἴσον

$$2 \frac{2}{3} \text{ ἀπὸ } 56 \frac{2}{3} = 54$$

$$\chi \tilde{\eta} \quad \frac{54}{108} X \quad 6 = \frac{324}{108} = 3 \text{ ἀπὸ } 54 = 51$$

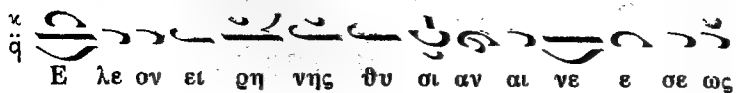
$$\zeta \gamma \gamma \quad \frac{51}{108} X \quad 18 = \frac{918}{108} = 8 \frac{1}{2} \text{ ἀπὸ } 51 = 42 \frac{1}{2}$$

$$\nu \gamma \gamma \quad \frac{42 \frac{1}{2}}{108} = \frac{85}{216} X \quad 6 = \frac{510}{216} = 2 \frac{11}{27} - \frac{11}{27} = 2 \text{ ἀπὸ } 42 \frac{1}{2} = 40 \frac{1}{2}$$

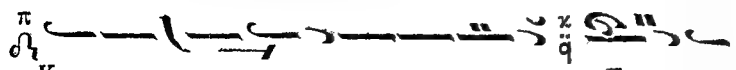
$$\pi \delta \quad \frac{40 \frac{1}{2}}{108}$$

Σημ. Ἡ ἐξάσκησης ἐπὶ τῶν τονιαίων διαστημάτων τοῦ Ἐναρμονίου γένους ὡς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου δύναται νὰ καταστήσῃ τὸν φιλόμουσον ἱκανὸν νὰ ἐκτελῇ ἀμέτῳ τὸ εὐγενέστατον τοῦτο γένος.

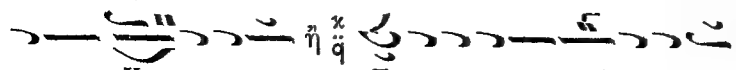
Παράδειγμα Ἐναρμονίου γένους

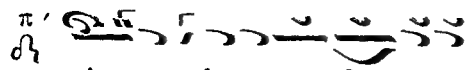
Ε λε ο ν ει ρη νης θυ σι αν αι νε ε σε ως

Και με τα α του πνευ μα τος σου Ε γο μεν

προς τον Κυ υ ρ ι ο ν Ε χομεν προς τον Κυ υ ρ ι ο ν

Α α ξ ι ο ν και δι και ο ν

205 Ὁ ὀξύτερος φθόγγος ἐκάστου ἤχου καλεῖται Πρώτος ἢ Νήτη, ὁ Τέταρτος ἐπὶ τὸ βαρὺ Μέση· ὁ ἕβδομος ἐπὶ τὸ βαρὺ καλεῖται Ὑπάτη, καὶ ὁ ὄγδοος προσλαμβανόμενος. Ὁ Πλ. δ'. ἡχος ἔχει προσλαμβανόμενον τὸν βαρυτάτον τοῦ Τετραχόρδου τῶν Ὑπατῶν ὁ Τρίτος δὲ καὶ ὁ Βαρὺς τὸν διάτονον τῶν Ὑπατῶν, ὁ Πρώτος ἔχει προσλαμβανόμενον τὸν λεαιγε= δ_1 ὁ Πλ. β'. τὸν λε'α'ω= ν ὁ Στιχη-
ραρικὸς Τέταρτος τὸν Α'γ'α'ις.

Σημ. Ἐπὶ τῶν ὅκτῳ ἤχων ψάλλονται πάντα τὰ εἶδη τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μελωδίας ὡς : Ἀνοιξαντάρια, Κεκραγάρια, Δοξαστικά, Ἰδιόμελα, Στίχοι καὶ Στιχηρὰ, Τροπάρια, Ἀπολυτίκια, Εἰρμοὶ καὶ Κανόνες, Καταβασαίαι Ὠδαί, Κοντάκια, Καθίσματα, Ἀναβαθμοὶ, Πασαπνοᾶρια καὶ Αἶνοι, Ἐωθινὰ, Δοξολογαί, Ἀλληλουϊάρια, ὁ Τρισάγιος Ὑμνος, Χερουβικά καὶ Κοινωνικά, Τριαδικὰ Μεγαλυνάρια, Θεοτοκία, Σταυροθεοτοκία, Μαρτυρικά, Αὐτόμελα, Προσόμοια, Ὑπακοαί, Εὐλογητάρια, Ἐπιτάφιος θρήνος, Πολυέλεοι, καὶ Καλοφωνικοὶ Εἰρμοὶ Πᾶσα δὲ ἡ ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἀνάγνωσις καὶ μελωδία περιέχεται εἰς τὰ ἐξῆς βιβλία: Ἁγιον Εὐαγγέλιον, Ἀπόστολος, Ψαλτήριον Παράκλησικὴ, τὰ 12 Μηναῖα, Τριώδιον, Θεοτοκᾶριον, Πετηκοστᾶριον, Ὡρολόγιον Μέγα, Εὐχολόγιον, ἡ Θεία Λειτουργία, Τυπικὸν, καθορίζουν πᾶσαν τὴν καθ' ἡμέραν καὶ ἐναύσιον ἀκολουθίαν καὶ τάξιν Ἑσπερινοῦ, Μεσονυκτικοῦ, Ὁρθρου καὶ λειτουργίας.

206 Ὁ κατωτέρω Πίναξ δεικνύει τὰς διαφορὰς ἐπὶ τῆς χορ-
δῆς θέσεις τῶν φθόγγων ὅλων τῶν γενῶν, τῶν φθογῶν
τῶν μαρτυριῶν, τῆς Ὑφέσεως καὶ Διέσεως, τῶν τονιαίων
αὐτῶν διαστημάτων, καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κλίμακος.

[illegible]

Συνέχειαν τῆς Κλίμακος ταύτης βλέπε ὀπισθεν

σπόζει ὁ Βου, ὁπότε σύρει ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ἴσον εἰς τοῦτον καὶ ἐξακολουθεῖ ἕως οὗ καὶ πάλιν ὁ ψάλτης φθάσῃ εἰς ἐτέραν κατάληξιν τοῦ Πα, ἐπαναλαμβάνων τὰ ἴδια εἰς τοῦτο ἢ πείρα ὁδηγεῖ.

Σημ. α'. Εἰς τὸν Τέταρτον Στιχηραρικὸν ἤχον οἱ δύο ἐν συναφείᾳ δεσπόμενοι φθόγγοι Πα, Βου, εὐρίσκονται ἐν διαφωνίᾳ μετὰ τοῦ ἰσοκράτους ἰσοκρατοῦντος ἐπὶ τοῦ ἐτέρου τούτων καὶ τούτου ἕνεκεν ὁ ἰσοκράτης δέον νὰ συμπάλλῃ μετὰ τοῦ ψάλτου τὰς τοιαύτας ἐπὶ τοῦ Πα καταλήξεις εἰς τοὺς ἄλλους ἤχους τὸ ἰσοκρατεῖν εἶναι εὐκόλον λόγῳ τῆς ἀποστάσεως τῶν δεσποζόντων κατὰ διφωνίαν, τριφωνίαν ἢ τετραφωνίαν ἐνῶ εἰς τὸν Στιχηραρικὸν Τέταρτον ἀντὶ συμφωνίας ὑπάρχει διφωνία.

Σημ. β'. Ἀποκρούομεν τὴν ἀδηγὴ συνήθειαν τῶν νεοτεριζόντων ψαλτῶν τῶν ποιούντων τὰς ἐντελεῖς τοῦ Πα, καταλήξεις ἐπὶ τοῦ Βου, πρὸς ὁδηγίαν δέθεν τῶν ἰσοκρατῶν ὡς :

π
q

Ε πι το μνη η μα α α σου ου Χρι ι

π
q

ι στε Ε αλ λα το Σω ω μα

π
q

Ο τι α νε στη η ο ο Κυ υ υ ρι ι ι

π
q

ι ο Ος πα ρε χων η μιν

209 Ἡ μετάβισις τοῦ ἴσου τοῦ Στιχηραρικοῦ Τετάρτου ἤχου ἐκ τοῦ Πα, εἰς τὸν Βου, εὐοδοῦται ὑπὸ μόνου καλοῦ ἰσοκράτου ἐπὶ τὴν ἄνω θέσεων, ἐὰν συμπάλλῃ κατὰ τὸ σύνηθες μετὰ τοῦ ψάλτου τὰς καταλήξεις τοῦ Πα, ἀπὸ τὰς ὁποίας ὁ μὲν ψάλτης συνεχίζει τὰς ἐπομένας θέσεις τοῦ δεσπόμενου Βου, ὁ δὲ ἰσοκράτης σύρει ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ἴσον ἐκ τοῦ Πα εἰς τὸν Βου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἰσοκρατεῖ, ἕως οὗ ἀπαντηθῇ ἄλλη ἐντελής κατάληξις ὡς :

π
q

ο Κυ υ υ ρι ι ι ι ος

προχωρεῖ εἰς τὸ

πα ρε χων η μιν α γαλ λι α σιν

ὁ δὲ ἰσοκράτης ἐκ τῆς καταλήξεως π
q σύρει τὸ ἴσον εἰς τὸν Βου, ὡς :

Πα ρε χων η μιν α γαλ λι α σιν

καὶ τοισυτοτρόπως ἐκτελεῖται φυσικῶς ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ἴσον τοῦ στιχηραρικοῦ Τετάρτου ἤχου, ἄνευ τῆς προσθήκης ἐπὶ τῆς καταλήξεως Χριστὲ καὶ ὁ Κύριος τοῦ ε καὶ ος ὑπὸ τὸ Ὀλίγον τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ ἰδίαν συλλαβὴν καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει προξενεῖ ἀηδίαν.

Οἱ Ψάλται.

210 Οἱ Ψάλται ὡς ἀντιπρόσωποι ὁλοκλήρου τοῦ Ἐκκλησιασματος, δέον νὰ εἶναι οἱ εὐσεβεστέροι ὅλων τῶν προσευχομένων χριστιανῶν, τύπος καὶ ὑπογραμμὸς εἰς αὐτοὺς ἐν τῇ ἀναπέμφει τῶν θεῶν ἀσμάτων διὰ τῆς κατανυκτικῆς αὐτῶν στάσεως, μὴ κινούμενους τὸν κορμὸν, ἢ τὴν κεφαλὴν ἢ χεῖρας ἢ πόδας διὰ κροῦσιν χρόνου, ἢ τὰς ὀφρὺς, ἢ ἀνοιγοκλείοντες ὑπερμέτρως τὸ στόμα, ἢ κινούμενους τὰς σιαγόνας καὶ μασώντας τὰς συλλαβὰς καὶ τὰς λέξεις, ἢ τὰ χεῖλη ἐξεστραμμένα ἔχοντες ἄλλα συνηγμένα εἰς σχῆμα στρογγύλον, καὶ οὐχὶ ὑπερμέτρως ἀνοικτὰ, διὰ νὰ συμφωνῇ ἢ ἐξαγωγή τῆς φωνῆς ἢ ἐξερχομένη ἐκ τοῦ στόματος μετὰ τῆς ἐξερχομένης ἐκ τοῦ λάρυγγος τὰ πάντα δέον νὰ κανόνιζῃ ὁ ψάλτης διὰ τῆς γλώσσης καὶ τῶν χειλέων μηδὲ τὴν φῶσιν ἐκβιάζων πρὸς κραυγὰς ὀξείας καὶ ὑπερμέτρους, μήτε μεταλλάσσων καὶ παραποιῶν συνεχῶς τὴν φωνὴν πρὸς τελειοτέραν τάχα μελωδίαν, ἀλλὰ ὀφείλει νὰ φυλάττῃ τὰ πάντα εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν θέσιν, καὶ στάσιν καὶ φωνὴν καὶ στόμα καὶ χεῖλη διὰ νὰ ἐκλειψῇ ἡ ρινοφωνία ἕνεκα τῆς ὁποίας κατηγορεῖται ἡ μουσικὴ μας ὡς ἔρρινος. Τὰ φωνήεντα καὶ αἱ συλλαβαὶ ἐκάστης λέξεως δέον νὰ ἀκούωνται εὐκρινῶς μέχρι ἀποστάσεως τοῦ ἤχου τῆς φωνῆς, ἐξερχομένης εὐπρεπῶς καὶ σημινοπρεπῶς καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῦτοις, νὰ φυλάττῃ τὸ πατροπαράδοτον Ἐκκλησιαστικὸν ὕφος, ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ.

Οἱ Ἱερεῖς καὶ Διάκονοι.

211 Αἱ ἐκφωνήσεις, τὰ εἰρηνικά, αἱ ἐκτενεῖς, αἱ αἰτήσεις καὶ γενικῶς πᾶσα ὑπὸ τῶν Ἱερέων καὶ Ἱεροδιακόνων ἐκφωνουμένη ἢ ἀναγινωσκουμένη τῶν ἱερῶν Μυστηρίων τελετῇ ἢ Λειτουργίᾳ, καὶ αἱ τῶν Ἱερῶν Εὐαγγελίων καὶ Ἀποστολικῶν ἀναγνωσμάτων περικοπαί, δέον νὰ ἐκτελῶνται λίαν εὐκρινῶς καὶ ἀπταιστως, ὡς καὶ πᾶσα συλλαβὴ ἐκφερομένης λέξεως πρὸς κατανόησιν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ περὶ-

στῶτος λαοῦ, τοῦ ἀπεκδοχομένου παρὰ Θεοῦ τὸ πλοῦσιον ἔλεος.

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς τῶν ἱερέων καὶ Ἱεροδιακόνων, αἰ-
ποτε ἐπιβάλλεται νὰ εὐρίσκεται ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τὴν βί-
σιν ἢ τὸν δεσπόμενον φθόγγον τοῦ ἤχου τοῦ προσαλλο-
μένου τροπαίου ἢ μελωδίας, οὕτως ὥστε μεταξὺ ψαλλομέ-
νων καὶ ἐκφωνουμένων, νὰ ὑπάρχῃ σχέσις, καὶ οὐχὶ ὅλως
ἀσχέτως καὶ εὐθαιρέτως νὰ ἀρπάζηται ἡ ἐκφώνησις, ἐκ τῆς
ὁποίας προξενεῖται εἰς τὴν ἀκοὴν τοῦ πληρώματος τῆς
Ἐκκλησίας ἀηδία καὶ κούρασιν.

Οἱ ψάλλται καὶ ἡ σχέσις αὐτῶν μετὰ τῶν Ἱερέων
καὶ Ἱεροδιακόνων.

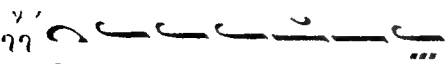
- 212 Οἱ ψάλλται, ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος αὐτῶν διὰ
τῶν πρὸς τὸν Θεὸν ὕμνων καὶ ἀσμάτων, ὀφείλουσι νὰ εὐ-
ρίσκωνται εἰς συμφωνίαν μετὰ τῶν ἱερέων καὶ ἱεροδιακόν-
ων, ἐν τῷ Διαπασῶν, ἢ Διαπέντε, ἢ Διατεσσάρων, καὶ
οὐχὶ εἰς ξένον ἄσχετον πρὸς τὸν ἐπικρατοῦντα τόνον Εἰς
μὲν τὰ Εἰληνικά καὶ τὴν Ἑκτενὴ διὰ τοῦ «Κύριε Ἐλέι-
σον» ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου καὶ χρόνου καὶ ἀναλογίας, οὐ ε-
ἀργότερα οὔτε συντομότερα, οὔτε ὀξύτερα, οὔτε βαρύτε-
ρα. ὡς :

πλ. δ'
Εν ει ρη νη του Κυ ρι ου δε η θω μεν

Κυ ρι ε ε λε η σον

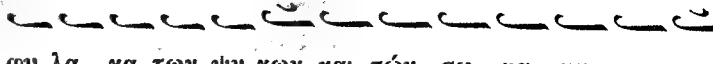

Υ περ της α νωθεν ει ρη νης και της σω τη

ρι ας των ψυ χων η μων του κυ ρι ου δε η θω μεν

Κυ ρι ε ε λε η σον

Οὕτω καὶ τὸ: Περάσῃς Κύριε, ὡς :

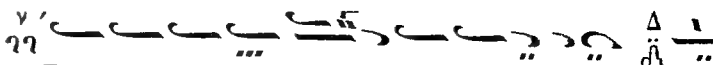

Αγ γε λον ει ρη νης πι στον ο δη γον

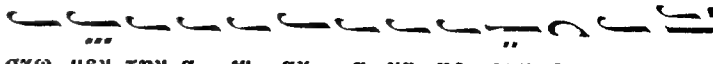

φυ λα κα των ψυ χων και των σω μα των η μων

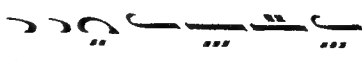

Πα ρα του Κυ ρι ου αι τη σω με θα

Πα ρα σχου Κυ ρι ε

- 213 Τὰ Ἀντίφωνα τῆς Λειτουργίας, τὸ μὲν α' καὶ β' δύνανται
νὰ ψάλλωνται βαρύτερον τῆς Νήτης κατὰ Τετράχορδον,
τὰ δὲ λειτουργικά «Πατέρα, Υἱὸν, Ἑλεον εἰρήνης κ.λ.π.
τοῦ πλ. δ' ἤχου, ἀρμόζει ὡς βάσις τοῦ ψάλτου, ἢ Βαρεῖα
Διαπασῶν, ἀπὸ τῆς τοῦ διακόνου καὶ ἱερέως ἐκφωνούντων
εἰς τὴν ὀξεῖν ἢ Νήτην, ἐπὶ τῆς ὁποίας σύρεται ἡ φωνὴ
αὐτῶν, ὡς :

Στω μεν κα λως στω μεν με τα φο βου Προ

σχω μεν την α γι αν α να φο ραν εν ει ρη

η νη προσ φε ε ρειν

Ε λε ον ει ρη η νης θυ σι αν αι νε σε ως

Η χα ρις του Κυ ρι ου η μων Ι η σου

Χρι στου και η α γα πη του Θε ου και Πα τρος

και η κοι νω νι α του Α γι ου Πνευμα το ος

ει η με τα παν των η μων

και με τα α α του Πνευ μα τος σου και

με τα α α του Πνευμα το ος σου

Α νω σχω μεν τας καρ δι ι ας

Ε χομεν προς τον Κυ υ υ ρι ον

Ευ χα ρι στησω με εν τω Κυ ρι ω

Α α α α α α α ξι ον και δι και ον

Ὁμοίως καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὀφείλει ὁ ψάλτης νὰ εὐρίσκηται ἐν ἀρμονίᾳ μετὰ τοῦ ἱερέως.

214 Τὰ ἀνωτέρω εἰς ἤχον Βαρὺν συρομένη φωνῇ.

Στω μεν κα λως στω μεν μετα φο ο βου προ σχω

μεν την α γι αν α να φο ραν εν ει ρη η η

νη προσ φε ε ρειν

Ε λε ον ει ρη νης θυ σι ι αν αι νε ε σε ως

Η χα ρις του Κυ ρι ου η μων Ι η οου

Χρι στου και η α γα πη του Θε ου και Πα τρος

και η κοι νω νι α του Α γι ου Πνευματος

ει η μετα πα αν των η μων

και με τα α του Πνευμα το ο ο ος σου

Α νω σχω μεν τας καρ δι ας

ε χομεν προς τον Κυ ρι ον

Ευ χα ρι στη σω μεν τω Κυ ρι ι ω

α α ξι ι ι ι ον και αι δι ι και αι ο ον

215 Τὰ αὐτὰ κατὰ τὸ ἡμέτερον, Ἐναρμόνιον γένος (§ 204...)

Στω μεν κα λως στω μεν με τα φο βου προ σχο μεν

την α γι αν α να φο ραν εν ει ρη η η νη

προ σφε ρειν

Ε λε ον ει ρη νης θυ σι αν αι νε ε σε ως

Η χα ρις του Κυ ρι ου η μων Ι η σου

Χρι στου και η α γα πη του Θε ου και Πα τρος

και η κοι νω νι α του Α γι ου Πνε ε ευ μα τος

ει η με τα πα αν των η μων

και με τα α α του Πνευ μα τος σου

Α νω σχωμεν τας καρδι ας Ε χο μεν προς τον

Κυ υ ρι ον Ε χο μεν προς τον Κυ υ ρι ον

Ευ χα ρι στη η σωμεν τω Κυ ρι ι ω

Α α α ξι ον και δι και ον κ. ο. κ.

Μελοποιία

- 216 Μελοποιία είναι δύναμις κατασκευαστική μέλους. Ὁ ψάλτης πρὸ τοῦ ἐπιχειρήσει ἔργον μελοποιού, δέον νὰ μελετήσῃ ἀρχαῖα κλασσικὰ ἔργα διὰ τὰ ὅποια ἡ Μουσικὴ μας θαυμάζεται. Τοιαῦτα ἔργα εἶναι, τὰ τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη. Ἰακώβου Πρωτοψάλτου, Πέτρου Λαμπαδαρίου, Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, Βαλασίου ἱερέως, Ἰωάννου Τραπεζουντίου, Ξένου Κωρώνη, Πέτρου Περκετίου, Καλοφωνικοὶ Εἰρμοὶ καὶ Κρατήματα, καὶ ἄλλων ἐξόχων μελοποιῶν μαθήματα, καὶ διὰ πολυετοῦς μελέτης καὶ πείρας ἀποκτήσῃ τὴν ἔξιν τοῦ μελοποιεῖν διότι τό σπονδιαίτερον προσὸν τοῦ ψάλτου καὶ ἡ ἀψευδεστέρᾳ ἀπόδειξις τῆς μουσικῆς γνώσεως καὶ μορφώσεως αὐτοῦ, εἶναι ἡ Μελοποιία, δι' ἧς ἐφαρμόζει τὴν πρέπουσαν χρονικὴν ἀγωγὴν εἰς ἕκαστον μάθημα, τὰς μελωδικὰς θέσεις, συνδιαζὼν καταλλήλως, καθίσταται ἱκανὸς νὰ ἀποδίδῃ τὸν τονισμόν καὶ τὴν σημασίαν τῶν λέξεων διὰ μουσικῶν ἐμφάσεων ὁμαλῶς διακρίνων καὶ ἀποφεύγων τὰς ἀτάκτους ἀποτόμους καὶ αὐτοσχεδίους κραυγὰς καὶ νεωτερισμοὺς, φυλάττων τὸ Ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἀποφεύγον τὸ ἐξωτερικὸν ὕψος.

217 Εἰς τὴν Μελοποιίαν ὑπάγονται ἡθὴ τρεῖς ἢ Χρήσις ἢ Μῆξις, ἢ Λήψις.

α'. Λήψις λέγεται ἐκείνη διὰ τῆς ὁποίας ὁ μελοποιὸς εὗρίσκει ἐκ ποίας θέσεως τῆς Κλίμακος δέον νὰ ἀρχίσῃ τὴν μελωδίαν, ἥτοι ἀπὸ Μεσοειδοῦς ἢ Νητοειδοῦς, ἢ Ὑπατοειδοῦς

β'. Μῆξις καλεῖται ἐκείνη διὰ τῆς ὁποίας ὁ μελοποιὸς προσαρμύζει εὐστόχως μὲ ἐπιτηδειότητα τοὺς διαφόρους ἐκφωνητικούς φθόγγους ἢ τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων καὶ ἐκτελεῖ τὰ γένη, τοὺς ἤχους καὶ τὰ συστήματα.

γ'. Χρήσις εἶναι ἡ διάφορος ἐπεξεργασία τοῦ μέλους ἡ ὁρθὴ σύνθεσις τῶν χαρακτήρων, τὸ εἶδος τῆς ἀγωγῆς· εἰς τὴν χρήσιν ὑπάγονται τέσσαρες τρόποι ἐκτελέσεως τῆς μελωδίας· ἡ Ἀγωγή, ἡ Πλοκὴ, ἡ Πεττεία καὶ ἡ Τονή.

218 Τῆς Ἀγωγῆς εἶναι τρόποι τρεῖς ἡ Εὐθεῖα ἡ Ἀνακάμπτουσα καὶ ἡ περιφερὴς.

α'. Εὐθεῖα καλεῖται ἡ συνεχὴς ἀνάβασις τῶν φθόγγων ὡς

Ἀνακάμπτουσα ἡ συνεχῆς

κατάβασις ὡς

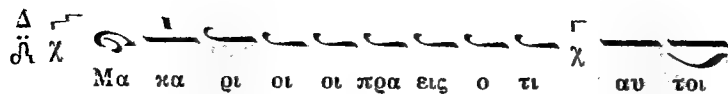
Περιφερὴς δὲ καλεῖται ἡ ἀναβαίνουσα διατονικῶς καὶ καταβαίνουσα χρωματικῶς, ἢ καὶ τανὰπαλιν. ὡς :

Περιφερὴς καλεῖται καὶ ἡ μετάβασις εἰς ἄλλην ξένην ἀρμονίαν καὶ ἤχον, χάριν ποιικιλίας καὶ καλλωπισμοῦ τοῦ μέλους, ἀποτελοῦσα ἡδίστην τὴν μελωδίαν· ὡς τὸ «Ἀνωθεν οἱ προφῆται» τὸ ἀργὸν «τὸν Δεσπότην καὶ Ἀρχιερέα» τὸ ἀργὸν «Χριστὸς ἀνέστη» καὶ ἄλλα ἐπείσαντα καλούμενα, πεποιικιλμένα, προερχόμενα ἐξ ἐμπείρου Μουσικοῦ τεχνίτου δυναμένου δι' ὁποιοῦδήποτε συστήματος ἢ φθορὰς νὰ κινή τὴν ψυχὴν τῶν ἀκροατῶν εἰς ὅ,τι θέλει.

β'. Πλοκὴ καλεῖται ἡ ἀναβαίνουσα ἢ καταβαίνουσα περισσότερον τοῦ ἐνὸς τόνου,

γ'. Πεττεία καλεῖται ἡ ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ τόνου τῆς χορδῆς ἢ φθόγγου τῆς φωνῆς.

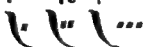
δ'. Τονή ἢ Μονοτονία λέγεται ἀπλὴ σύνθεσις γραμμῆς μελωδικῆς ἐξ ἐνός ἢ δύο τόνων, ὡς τὸ «Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς» τὰ Λειτουργικὰ ἀντίφωνα «Ἀγαθὸν τό ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ» τὸ «ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου» καὶ ἄλλοι Στίχοι τῶν ὁποίων ἡ Ἀγωγή ἄρχεται ἀπὸ γ' ὡς :

κληρονο μη σου σι τη γην

Ἐπίσης Τονὴ λέγεται ἡ ἐπιμονὴ τῆς φωνῆς ἐπὶ τινος φθόγου περισσότερον τοῦ ἐνὸς χρόνου εἴτε ἐν τῇ ἀρχῇ εἴτε ἐν τῷ μέσῳ τῆς μελωδίας, ἣτις σημειοῦται διὰ Διπλῆς ἢ Τριπλῆς Προέτι Τονῆς ἢ Μονοτονίας λέγεται καὶ ἡ δοκιμὴ ἣτις γίνεται ἐπὶ ἐγγύρδου ὀργάνου πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μελωδίας.

Εἰς τὰ τέσσαρα ταῦτα εἶδη τῆς μελωδίας δύναται νὰ προστεθῇ καὶ ἡ Σιωπὴ ὡς :

219 Ἡ χρῆσις τῆς Μουσικῆς ἐν τῇ Μελοποιῇ ἀφορᾷ δύο σκοποὺς, Ὑμνον πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀνθρωπαρέσκειαν.

α'. Ἡ Ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία χρησιμοποιοῖ τὴν Μελοποιῶν ἐν τῇ Μουσικῇ, προσφέρουσα νυχθημερὸν διὰ πολυειδῶν ὕμνων Δοξολογίας, Εὐχαριστίας, καὶ δεήσεις, τῷ πάντων ἐφόρῳ Θεῷ.

β'. Ἡ χρῆσις τῆς Μουσικῆς Μελοποιῆς δι' ἀνθρωπαρέσκειαν ὑποδιαίρεται εἰς λογικὴν καὶ ἄλογον· λογικὴ καλεῖται ἡ ἀφορῶσα εἰς πάθη σωματικὰ, ἐπιφέρουσα καὶ εἰς τὸ σῶμα μεταβολὰς καὶ παθήματα τὰ ὅποια προξενεῖ καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων σωμάτων ὡς φαίνεται τοῦτο ἐπὶ τῆς πλακῶς τοῦ Γραμμοφώνου καὶ ἐπὶ τοῦ Ραδιοφώνου. Ἐπὶ δὲ τῶν ἐμψύχων σωμάτων ὅταν ἐπικρατῇ εὐθυμία, ἐνεργοῦσι κατ' ἀντίθετον σκοπὸν προξενεῖ λύπην, ἐνεργοῦσα δὲ κατ' ἐπαυξητικὸν σκοπὸν, αὐξάνει τὴν εὐθυμίαν, εἰς τὴν θλίψιν, δίδει τέρψιν, εἰς τὴν χαύνωσιν ἐνδυναμώνει, εἰς τὸν θρῆνον παρηγορεῖ, εἰς τὸ πολύπονον δίδει τὴν ἀνεσιν, εἰς τὴν ἐξαγριώσιν φέρει τὴν ἐξημέρωσιν, ὅταν ἐπικρατῇ νόσος ἀποβλέπει εἰς τὴν ὑγείαν, εἰς τὴν ἀνορεξίαν ἀποβλέπει εἰς τὸ ν' ἀνοίξῃ τὴν ὄρεξιν· δίδει τόνον εἰς τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, ἐνδυναμῶει τὰ μέλη τοῦ σώματος εἰς τὸ νὰ ἀντέχωσιν εἰς τοὺς χοροὺς, εἰς τὰς ὁδοιπορίας, εἰς τοὺς κόπους. Προξενεῖ ὕπνον, ἐρεθίζει τὰ πάθη, καὶ ὡς λέγει ἀρχαῖος φιλόσοφος «Θεοὶ μὲν ὕμνοι καὶ τιμαὶ κοσμοῦνται Μουσικῇ Ἑορταὶ δὲ ἴδιαι καὶ πανηγύρεις πόλεων ἀγάλονται» πόλεμοί τε καὶ ὁδῶν πορεῖται, διὰ μουσικῆς ἐγείρονται τε καὶ καθίστανται, ναυτιλίας τε καὶ εἰρεσίας καὶ τὰ χαλαιοπότα τῶν χειρωνακτικῶν ἔργων ἀνεπαχθῇ ποιεῖ τῶν πόνων γενομένη παραμύθιον» «Μέγας ὁ μακάριος θυμαυρὸς ἐστὶ καὶ βέβαιος ἡ Μουσικὴ ἅπασιν μαθοῦσί τε παιδευθεῖσι, καὶ γὰρ τὰ ἥθη παιδεύει καὶ τοὺς θυμοειδεῖς πρᾶττει».

Μίμησις.

220 Μίμησις ἐν τῇ Μουσικῇ ἐστὶ τὸ μελιζειν καὶ ψάλλειν πρὸς τὰ νοούμενα ἥτοι τὸ ψάλλειν μὲ ὀξεῖαν μελωδίαν λέξεις ἢ φράσεις δηλούσας ὕψος ὡς : ἀνοδος, δύναμις, βουνόν, ὄρος, νεφέλη, σελήνη, ἥλιος, ἀστέρεις οὐρανός, δόξα, μεγαλεῖον, καὶ τὰ παρόμοια, τὸ ψάλλειν μὲ βαρεῖαν μελωδίαν λέξεις ἢ φράσεις δηλούσας χθαμαλότητα. ὡς : γῆ, τάφος, Ἀδης βάθος, ἄβυσσος, σπήλαιον, ταπεινότης καὶ τὰ παρόμοια, τὸ ψάλλειν διὰ λυπηρᾶς μελωδίας λέξεις ἢ φράσεις δι' ὧν δηλοῦται λύπη. ὡς : θάνατος, θρῆνος, πόνος, φρίκη, τρόμος ἀμαρτία, καὶ τὰ παρόμοια, καὶ τὸ ψάλλειν διὰ χαρμωσύνου μελωδίας τὰς δηλούσας χαρὰν, νίκην, Ἀνάστασιν, ζωὴν, Ἐλευθερίαν, Παράδεισον καὶ τὰ παρόμοια.

Μίμησις λέγεται προτέτι ὅταν ὁ ψάλτης εἶναι γνώστης τῆς πράξεως καὶ θεωρίας τῆς Μουσικῆς καὶ μιμῆται ἐντελῶς τὸν τρόπον τὴν προφορὰν ἐνὸς πρωτοτύπου μαθήματος, τὸ παραστατικὸν ὕψος καὶ ὅταν ἐκτελῇ ὀρθῶς τὰς θέσεις ἀπαλλάκτως δι' ὅλων τῶν ἀπαιτουμένων μέσων τῆς μελοποιῆς ὁ τοιοῦτος λέγεται ἄριστος μιμητὴς γίνεται δὲ ἡ μίμησις προπάντων διὰ τῆς παραδόσεως, διὰ ζώσης φωνῆς διὰ τῆς ἀκοῆς καὶ ἐπ' Ἐκκλησίας. Ἀποκαθίσταται δὲ μιμητὴς ἄριστος ἐν τῇ μελοποιῇ ἕκαστος, ἐὰν γένηται ἐγκρατὴς τῶν ἐξῆς :

Α'. Ἀρχαίων μελῶν, τῶν Ἀνοιξανταρίων Ἰωάννου τοῦ Μαῖστορος τοῦ Κουκουζέλη καὶ ἄλλων Κλασσικῶν.

Β'. Τοῦ συντόμου Στιχηραρίου Πέτρου τοῦ Λαμπαδαρίου, καὶ τοῦ κατὰ νόημα μελοποιημένου ἀργοῦ Στιχηραρίου, Ἰακώβου Πρωτοψάλτου, τὸ ὅποιον καλεῖται στίλβοτρον τῶν μουσικῶν.

Γ'. Τῶν σωζωμένων καὶ κατὰ νόημα παραδιδομένων συμφῶνως πρὸς τὰς ἀπαιτουμένας ἐνεργείας τῶν φθορῶν ἐξηγήσεις καὶ ἀναλύσεις τῶν τελικῶν γραμμῶν Γρηγορίου καὶ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος τῶν διδασκάλων τῆς νέας καὶ ἐν ἐνεργείᾳ μουσικῆς μεθόδου. ὡς :

Δ'. Τὴν σειρὰν τῶν ἐκδοθέντων μουσικῶν βιβλίων τοῦ ἡμετέρου Κυπρίου μουσικοδιδασκάλου Ἀρχοντος Πρωτοψάλτου, τοῦ μ. Στυλιανοῦ Χουρμουζίου Ἐκκλησιαστικῆς Σάλπιγξ» ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ θὰ ὠφελῇ ὁ μέλλων μελοποιὸς ψάλτης.

Παλλιλογία

221 Παλλιλογία λέγεται ὅταν διὰ τῆς ἰδίας θέσεως γίνεται ἡ ἀνάβασις ἢ κατὰβασις τοῦ μέλους, ὡς :

Δ
 δ

$\frac{1}{A} \alpha \alpha \alpha$

(Ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ
 τῆς Ἀναλήψεως
 Πέτρου Ἀμπάδαρου)

[illegible]

Δ
 $\alpha \quad \alpha \quad \alpha \quad \alpha \quad \alpha \quad \alpha \quad \alpha$

[illegible][illegible]

$\frac{x}{q}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{5}$ $\frac{1}{6}$ $\frac{1}{7}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{9}$ $\frac{1}{10}$

$\frac{1}{\sqrt{2}} \begin{pmatrix} 1 & i \\ -1 & i \end{pmatrix}$

$\gamma \searrow \frac{\gamma}{\alpha} \frac{\gamma}{\alpha} \frac{\gamma}{\alpha} \frac{\gamma}{\alpha} \frac{\gamma}{\alpha} \frac{\gamma}{\alpha}$
 $\alpha \lambda \lambda \alpha$

[illegible]

$\frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{2} - \frac{1}{2} - \frac{1}{2} - \frac{1}{2} - \frac{1}{2} \right)$

$\frac{1}{\eta} \left(\frac{1}{\eta} - \frac{1}{\eta} - \frac{1}{\eta} - \frac{1}{\eta} - \frac{1}{\eta} - \frac{1}{\eta} \right)$

$$\chi \left(\underbrace{\quad}_{\alpha} \underbrace{\quad}_{\alpha}, \underbrace{\quad}_{\alpha} \underbrace{\quad}_{\alpha} \right) = \pi_0$$

— 161 —

Ἐπανάληψις

222 Ἐπανάληψις καλεῖται ἡ χρῆσις θέσεώς τινος ἐκ δευτέρου
ἐπὶ τῶν αὐτῶν φθόγγων καὶ τόνων ὁλοκλήρου περιόδου, ὡς:

Δ

0 0 0 0 0 0 0 0 0 Ku v v v

ۛ ۛ ۛ ۛ ۛ

Δ

$\Sigma\alpha \quad \beta\alpha \quad \alpha \qquad \omega \quad \omega \quad \omega \qquad \omega \quad \omega \quad \omega \quad \omega \theta \quad \pi\lambda\eta \quad \eta$

၇ ၇ ၇ ၈၇ ၇ ၇ ၇၈

[illegible]

6
Ku u l u u ol l l l e e e e

$\frac{1}{\epsilon} \frac{1}{\epsilon} \frac{1}{\epsilon} \frac{1}{\epsilon}$

^Δ
 Α ξ ι ο ν ε σ τ υ ν ω ς α α λ η η η
 πα να μ ω ω μ η η η
 θ αν των χ ε ε ρ ου ου ου
 και πα αν του ου ου

35 — 40
 θω ω ω ως μα
 το ο ο ον και
 βι ι ι ι ιμ
 γο ο ο ο ον

νομάζουσι μακρόν, σημειοῦσι δὲ καὶ τοῦτον διὰ τοῦ μακροῦ χρονικοῦ σημείου ὡς : — καὶ χρησιμοποιοῦσι τὸν μὲν βραχὺν — διὰ τὰς βραχείας συλλαβὰς τῶν λέξεων, τὸ δὲ μακρόν — διὰ τῆς μακρᾶς ὡς : ε χω ἐπίσης οἱ γραμματο-

διδάσκαλοι, γνωρίζουσι τὸν χρόνον ἐκείνον μακρόν τὸν ἔχοντα μακρὰν συλλαβὴν καὶ οὐ καταγίνονται εἰς μετξόν τι, οὔτε ἐνδιαφέρονται διὰ τὸ διπλάσιον ἢ ἡμιόλιον ἢ Μουσικὴ δὲν ἐξετάζει τὴν βραχύτητα τῶν φωνηέντων, οὐδὲ βραχείας ἢ μακρὰς συλλαβὰς, οὐδὲ τὴν ἔκτασιν, ἢ συστολὴν τῶν διχρόνων ἢ μακρῶν, εἰμὴ μόνον χρόνους ἴσους, διπλάσιους, ἡμιόλιους. Οἱ δὲ Μουσικοδιδάσκαλοι τόνδε χρόνον συλλαβῆς τινος, καλοῦσι μακρότερον τοῦ τῆς ἐτέρας· τὸν δὲ εἶναι δύο καὶ ἡμίσεως, τὸν δὲ τριῶν, τὸν δὲ πλειόνων.

- 233 Ἐν τῇ μελωδίᾳ μακραὶ συλλαβαὶ θεωροῦνται αἱ ἔντονοι καὶ βραχεῖαι αἱ ἄτονοι· τὰς ἐντόνους συλλαβὰς χαρακτηρίζει ὀξύτερος ἤχος, ἢ θέσις μακρὰ ἢ καὶ ἀμφοτέρω, ὡς :

ε χω ο λωσ οι οι

αἱ συλλαβαὶ ε(χω) ὀ(λωσ) λέ(γω) ὀ(λη) θεωροῦνται μακραὶ μελωδικῶς, ἐκτελοῦμεναι ἐν τῇ θέσει, αἱ δὲ συλλαβαὶ χω, λωσ, γω, λη, θεωροῦνται βραχεῖαι ἐκτελοῦμεναι ἐν τῇ ἄρσει· ἐνῶ γραμματικῶς συμβαίνει ἄλλω· καὶ κακῶς ποιοῦσιν οἱ νεώτεροι μουσικοὶ χρησιμοποιοῦντες τὰ γραμματικὰ σημεῖα βραχεῖα — μακρὰ — ἀντὶ τῶν μουσικῶν οι, διότι διαφέρουσιν ἐκάτερον ἐκάτερου καὶ ἕκαστον χρησιμοποιεῖται δι' ἴδιον σκοπὸν.

Ἐν τῇ Γραμματικῇ, λέξεις ἐκ δύο συλλαβῶν, καλεῖται δυσύλλαβος ἐκ δὲ τριῶν πολυσύλλαβος· ἐν δὲ τῇ μουσικῇ, συνεξετάζεται ποσότης συλλαβῶν, δύο, τριῶν, ἢ τεσσάρων μετὰ χρόνου δισημοῦ, τρισημοῦ, ἢ τετρασημοῦ, ὅπερ καὶ οὕτω ἀποδεικνύεται ὅτι ἄλλη ἢ προσφθία τῆς ποιήσεως γραμματικῶς, καὶ ἄλλη ἢ ἐξρhythμος μελωδία μουσικῶς· καὶ κατὰ συνέπειαν, τὰ χρονικὰ τοῦτων σημεῖα διαφέρουσι.

Πούς.

- 234 Ὁ Πούς ἐστὶ μέρος τοῦ ρυθμοῦ διὰ τοῦ ρυθμικοῦ ποδός, γνωρίζεται καὶ μανθένεται ὁ ὅλος ρυθμὸς· γίνεται δὲ ὁ πούς ἐκ τῶν βραχειῶν, ἢ μακρῶν θέσεων καὶ ἄρσεων τοῦ χρόνου, εἴτε διὰ μιᾶς μακρᾶς θέσεως μετὰ μακρᾶς ἢ βραχείας ἄρσεως, εἴτε διὰ μακρᾶς ἢ βραχείας ἄρσεως μετὰ μακρᾶς ἢ βραχείας θέσεως, πούς ἐκ μόνων θέσεων ὡς οοο ἢ μόνων ἄρσεων ιιι, δὲν συνίσταται καὶ δὲν ὑπάρχει ὅθεν μέρη τοῦ ποδός εἶναι ἢ θέσις ο καὶ ἢ ἄρσις ι τοῦ χρόνου· ἐξ αὐτῶν γίνεται ὁ πούς δίσσημος οι, ιο τρισημος οιι

οι οι, οοι, ἢ Τετράσημος οοιι, οιι, οι, ιό, ιοο.

Γένη ποδῶν

- 235 Γένη ποδῶν εἶναι τρία, τὸ ἴσον, τὸ διπλάσιον. τὸ ἡμιόλιον (230) ἐξ ὧν ἴσον εἶναι τὸ δακτυλικὸν οιι, ἐπειδὴ ἢ μία θέσις εἶναι ἴση πρὸς τὰς δύο ἄρσεις. Διπλάσιον

εἶναι τὸ Ἰαμβικὸν ιό, οι, ἐπειδὴ ἢ μία θέσις εἶναι διπλάσια τῆς ἄρσεως, καὶ ἡμιόλιον εἶναι τὸ Παιωνικὸν οοι, ἐπειδὴ αἱ δύο θέσεις εἶναι ἡμιόλιον τῆς ἄρσεως.

- 236 Εἰς τὸ Δακτυλικὸν γένος σχηματίζονται πόδες ἕξ :

- α' Ἀπλοῦς Προκελευσματικός ἢ Πυργίχιος, ὡς : οι
Ἀντιθέτως τοῦ Προκελευσματικοῦ κεῖται ὁ Ἡγεμὼν πούς ὡς : ιο
β' Διπλοῦς Προκελευσματικός, ὡς : οοιι, ἢ ιιιοο, ὅστις καλεῖται καὶ Δάκτυλος, διὰ τὴν τῶν συλλαβῶν ἀναλογίαν
γ' Ἀνάπαιστος ἀπὸ Μείζονος, ὡς οιι ὠνομάσθη οὕτως διὰ τὸ παρορθεῖν τὰς βραχείας καὶ ἀναπαύεσθαι ἐπὶ τὴν μακρὰν.
δ' Ἀνάπαιστος ἀπ' ἐλάσσονος, ὡς ιιό, ὠνομάσθη οὕτω διὰ τὸ ὅτι ἐτάχθη ἀνάπαλιν. Οὗτος καλεῖται καὶ Ἀνάπαιστος ἀπὸ ἄρσεως
ε' Σπονδαῖος ἀπλοῦς ἢ Ἐλάσσων, ὡς : οι
ς' Σπονδαῖος διπλοῦς, ἢ Μείζων οι

- 237 Εἰς τὸ Ἰαμβικὸν γένος θεωροῦνται πόδες τέσσαρες :

- α' Ἰαμβος ιό, ἢ οι
β' Τροχαῖος ἢ χορείος οι
γ' Ἰαμβος ὀρθιος ι ο
δ' Τροχαῖος σημαντὸς οοι ὠνομάσθη οὕτω διὰ τὴν ἔντεχνον βραδύτητα τῶν χρόνων τούτων.

- 238 Εἰς τὸ Παιωνικὸν γένος ὑπάρχουσι πόδες δύο

- α' Παίων διάγυιος ἢ διμερὴς οι οι

- β' Παίων ἐπιβατὸς οι οοι

Παίων ἐκ χορείου καὶ ἡγεμόνος οιι οο

Ρυθμός.

243 Ρυθμός καλεῖται ἐν τῇ Μουσικῇ, ἡ εὐτακτος χρονικὴ κίνησις καὶ ἡ τήρησις τῶν αὐτῶν τεταγμένων χρόνων. Εἶναι δὲ ὁ ρυθμός ἡ τρυτάνη τῆς μουσικῆς πλάστιγγος καὶ ὁ πῆχυς δι' οὗ μετρεῖται ἡ μουσικὴ τοῦ ψάλτου μόρφωσις. Ὑλὴ τοῦ Ρυθμοῦ εἶναι οἱ πόδες καὶ τὰ μέτρα, καὶ διαίρεται εἰς γένη τρία. Τὸ Δακτυλικόν, τὸ Ἰαμβικόν καὶ τὸ Παιωνικόν.

α'. Παραδείγματα ἐκ τοῦ Δακτυλικοῦ γένους. ΟΙ, ΟΙ ΟΙ. ΟΟΗ, ΟΟΗ, ΟΟΗ. ὍΙΙ, ὍΙΙ ὍΙΙ.

β'. Τοῦ Ἰαμβικοῦ γένους Ι Ὅ, Ι Ὅ, Ι Ὅ. Ὅ Ι, Ὅ Ι Ὅ Ι, Ο Ι Ο Ι.

γ'. Τοῦ Παιωνικοῦ γένους Ὅ Ο Ι Ὅ Ο Ι, Ὅ Ο Ι. Ὅ Ι Ὅ Ο Ι.

Ἡ ἐν χρόνῳ ἐπανάληψις ἐνὸς ἐκάστου τῶν ποδῶν αὐτῶν ἀποτελεῖ τὸν Ρυθμόν.

244 Οἱ ρυθμοὶ συντίθενται οὐ μόνον ἐξ ὁμοιογενῶν ποδῶν (§ 234) ἀλλὰ καὶ ἐξ ἑτερογενῶν, ὡς: Δακτύλου μετὰ Ἰάμβου ἢ Παίωνος, Προκελευσματικοῦ, μετ' Ἀναπαίστου, ἢ Ἰάμβου μετὰ τροχαίου· ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν ὁποίων σχηματίζονται πολλοὶ καὶ διάφοροι Ρυθμοὶ καλούμενοι,

α'. Ρυθμός σημαντός, ὅταν διὰ πλήκτου ἐπὶ τυμπάνου ἢ ἐπὶ τινος ἀντικειμένου ἐξ οὗ παράγεται εὐσημος κρούσις τῶν μακρῶν ἢ βραχυῶν θέσεων μετ' ἄρσεων καὶ ἡ εὐτακτος κίνησις τῶν ποδῶν καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος εἰς τὸν χρόνον.

β'. Ρυθμός ποιητικὸς, ὅταν διὰ συνθέσεως συλλαβῶν μακρῶν μετὰ βραχυῶν ἀποτελεῖ ἴσα μέτρα, κατὰ τοὺς ἀρχαίους.

γ'. Ρυθμός τονικὸς, ὅταν διὰ συνθέσεως λέξεων εἰς στίχους ὧν ὁ ἀριθμὸς τῶν συλλαβῶν καὶ ὁ τονισμὸς τῶν λέξεων συμπίπτει ἐπὶ τῷ αὐτῷ κατὰ τοὺς νεωτέρους.

δ'. Ρυθμός μελωδικὸς ὅταν ἡ σύνθεσις τοῦ ἀποτελεῖται ἐκ μελωδίας πιπτοῦσης εἰς τὴν ἀκοὴν κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν.

245 Ὁ ρυθμὸς διακρίνεται μὲ αἰσθητήρια τρία· μὲ τὴν ὄψιν καθὼς εἰς τὸν χρόνον μὲ τὴν ἀκοήν, καθὼς εἰς τὸ μέλος καὶ εἰς τὸν ἦχον τῶν μουσικῶν ὀργάνων καὶ μὲ τὴν ἀφὴν καθὼς εἰς τοὺς σφυγμοὺς εἰς τὴν ἀρτηρίαν, ὥστε κίνησις σώματος μελωδία καὶ ἀφὴ διακρίνουσι τὸν ρυθμόν.

246 Τὸ μέλος λέγεται ἔρρυθμον, ὅταν οἱ χρόνοι ἐπαναλαμβάνονται κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν καὶ χωρίζονται οἱ χαρακτηριστικὰς διὰ καθέτων καὶ φαίνεται ἐκ πόσων χρόνων συνίσταται ὁ Ρυθμός.

Ρυθμοποιία

(ἐκ τῶν τοῦ Χρυσάνθου).

247 Ρυθμοποιία εἶναι δύναμις ποιητικὴ ρυθμῶν, καὶ διαίρεται εἰς τρία, Λήψιν, Χρῆσιν, Μίξιν (§ 217 α' β' γ'). Λήψις εἶναι τὸ νὰ γνωρίζῃ ὁ ρυθμοποιὸς, ποῖον ρυθμόν πρέπει νὰ μεταχειρισθῇ. Χρῆσις δὲ εἶναι τὸ νὰ ἀποδίδῃ τὰς ἄρσεις εἰς τὰς θέσεις τῶν ρυθμικῶν χρόνων πρεπόντως μετ' ἐμφάσεως (§ 241). Μίξις δὲ εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ ρυθμοποιοῦ εἰς τὸ νὰ συμπλέκῃ τοὺς πόδας ἢ τοὺς ρυθμοὺς ἀρμονίως. Τελεία ρυθμοποιία εἶναι ἐκείνη εἰς τὴν ὁποίαν ὅλα τὰ ρυθμικὰ σχήματα περιέχονται.

248 Διὰ τὴν γένεσιν ρυθμοῦ λαμβάνεται δεκάς ἐλαχίστων χρόνων καὶ μερίζεται εἰς σχήματα καὶ εἰμὲν ἔχουσι λόγον πρὸς ἄλληλα, τὸ σχῆμα εἶναι ἔρρυθμον· εἰδὲ μὴ μετασχηματίζεται ἵνα κατασταθῇ εἰς λόγους, ὡς ΟΟΟΟΟ ΟΟΟΟΟ. Οἱ δέκα οὗτοι χρόνοι ἐὰν μερισθῶσιν εἰς δύο Πεντασήμους ΟΟΟΟΟ, ΟΟΟΟΟ ἔχουσι λόγον ἰσότητος. Ἐὰν δὲ ἐκάτερος τῶν πεντασήμων μερισθῇ εἰς δίσημον καὶ τρίσημον, ὁ τρία πρὸς τὸν δύο ἔχει λόγον ἡμιόλιον ὡς ΟΟΟ ΟΟ, ΟΟΟ ΟΟ ἐὰν δὲ ἀναλυθῇ ἐκάστη πεντάς εἰς τριάδα καὶ δυάδα ἀπὸ μὲν τῆς τριάδος παράγεται τροχαῖος ὡς Ὅ Ι ἢ Ἰαμβος Ι Ὅ ἔνθα ἡ θέσις ἔχει λόγον διπλάσιον τῆς ἄρσεως· ἀπὸ δὲ τῆς δυάδος ὁ Προκελευσματικὸς, ὁ ὁποῖος ἔχει λόγον ἰσότητος, ὡς: ΟΙ ἐὰν δὲ ἡ δεκάς μερισθῇ εἰς δύο, ἔξ καὶ τέσσαρα, ὡς ΟΟΟΟΟΟ ΟΟΟΟΟ συνιστᾷ ρυθμικόν σχῆμα ἑξασήμου καὶ τετρασήμου, ἔχοντος λόγον ἡμιόλιον. Τοιοῦτοτρόπως μανθάνομεν ἐκ τῆς Λήψεως τὸν λόγον τῆς ἰσότητος ΟΟΟΟΟ ΟΟΟΟΟ,

τὸν διπλάσιον λόγον Ὅ Ι, Ι Ὅ

καὶ τὸν ἡμιόλιον λόγον Ὅ Ο Ι

249 Ἐκ τῆς Χρήσεως (§ 247) ἐμάθαμεν νὰ ἀποδίδωμεν πρεπόντως τὰς ἄρσεις εἰς τὰς θέσεις διότι δὲν ὑπάρχει οὐτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ ποὺς ἐκ μόνων θέσεων, οὐδὲ ἐκ μόνων ἄρσεων. Ὅθεν τοῦ σχήματος ΟΟΟΟΟ, ΟΟΟΟΟ ἐὰν τὰ μὲν τρία σημεῖα τῆς πρώτης πεντάδος, μετατραπῶσιν εἰς δύο θέσεις μακρὰν καὶ βραχεῖαν, ὡς: ὍΟ τα δὲ δύο εἰς μίαν μακρὰν ἄρσιν ὡς: Ι δίδει Παίωνα διάγνιν ὡς: ὍΟΙ ὁμοίως καὶ τῆς δευτέρας πεντάδος, ἄρα ὁλόκληρος ὁ

δεκάσημος, δίδει δύο Παίωνα διαγυίους πόδας ως: ΟΟΪ.
ΟΟΪ διαιρούμενος κατὰ λόγον ἡμόλιον. Ἐὰν δὲ εἰς τὸ
ρυθμικὸν σχῆμα ΟΟΟΟΟΟ, ΟΟΟΟ, διπερ συνίσταται ἀπὸ
ἐξάδα καὶ τετράδα καὶ σώζει λόγον ἡμόλιον, τεθῶσι τρεῖς
θέσεις μακρὰ καὶ δύο ἄρσεις ὁμοίως μακρὰς ως: ΟΪΟΟΪ
γεννᾶται ὁ ἐπιβατὸς Παίων.

- 250 Ἡ Μίξις εὐροῦσα πόδας ἐτοίμους ἐκ τῆς Λήψεως
(§ 248) καὶ Χρήσεως (§ 249) συμπλέκει αὐτοὺς καὶ κατα-
σκευάζει ρυθμὸν ὁλόκληρον. ως: ὅταν συμπλέξῃ Παίωνα
μὲ Παίωνα, κατασκευάζει τὸν Ἐπιβατὸν ὅταν δὲ συμπλέ-
ξῃ Παίωνα μὲ προκελευσματικὸν καὶ μὲ Ἰάμβον κατα-
σκευάζει δεκάσημον ρυθμὸν τὸν ΟΟΪΟΪΟΪΟ καὶ πάλιν
ὅταν συμπλέξῃ Σπονδαίον μὲ Προκελευσματικὸν παράγει
τὸν καλούμενον Ἰωνικὸν ἀπὸ Μειζονός ως: ΟΪΟΪ καὶ
ὅταν συμπλέξῃ Ἰάμβον μὲ τρεῖς Τροχαίους παράγει τὸν
Τροχαῖον ἀπὸ Ἰάμβου. ως: ΙΟΟΪΟΪΟΪ.
Ἡ Μίξις συμπλέκει ὄχι μόνον πόδας μὲ πόδας, ἀλλὰ καὶ
ρυθμοὺς μὲ ρυθμοὺς, καὶ πόδας μὲ ρυθμοὺς διὰ τὴν καταρτί-
σιν ἓν σῶμα ως ἐξῆς:

Ὁ προσωδιακὸς ΟΪΟΪΟΪΟΪ συνεπλάκη ἐκ Προκε-
λευσματικοῦ ἐξ Ἰάμβου καὶ τροχαίου (Βακχείου).

- 251 Χαρακτὴρ καὶ γνώρισμα τῶν ρυθμικῶν ποδῶν εἶναι ὁ
ἀριθμητικὸς λόγος ὃν ἔχει ἡ ἄρσις πρὸς τὴν θέσιν δοθει-
σης μελωδίας. ως:
- α' Τὸ ἴσον, ἐνῶ ὁ λόγος τῆς θέσεως πρὸς τὴν ἄρσιν εἶναι
ἴσος ως: 1:1=ΟΪ
- β' Τὸ διπλάσιον, ἐνῶ ὁ λόγος τῆς ἄρσεως πρὸς τὴν θέσιν
εἶναι ως δύο πρὸς ἓν, μέτρον τῶν ἀνίσων χρόνων ως:
2:1=ΟΪ, ΙΟ
- γ' Τὸ ἡμόλιον, ἐνῶ ἡ θέσις πρὸς τὴν ἄρσιν ἔχει λόγον ως
τρία πρὸς δύο, ως: 3:2=ΟΟΪ
- δ' Τὸ Ἐπίτριτον, ἐνῶ ἡ θέσις ἔχει λόγον ως τέσσαρα πρὸς
τρία, ως 4:3=ΟΟΪΙ
- ε' Τὸ τριπλάσιον, ἐνῶ ἡ θέσις ἔχει λόγον τρία πρὸς ἓν ως
3:1=ΟΟΪ

Ἀγωγή Ρυθμικῆ. Μεταβολή

- 252 Ὡς ἐστὶν ἀγωγή καὶ μεταβολή εἰς τὸν χρόνον, τοὺς ἡ-
χοὺς καὶ τὰ συστήματα, οὕτως ἐστὶν ἀγωγή καὶ μεταβολή
εἰς τοὺς ρυθμοὺς (§ 38, 128).

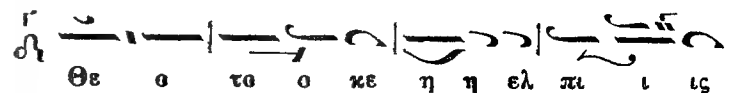
- 253 Ἀγωγή ρυθμικὴ εἶναι ἡ ταχύτης ἢ ἡ βραδύτης τοῦ ριθ-
μικοῦ χρόνου. Μεταβολή δὲ ἡ μετάβασις ἀπὸ ρυθμοῦ εἰς
ρυθμὸν.

Σημ. Εἰς τὴν ρυθμικὴν ὁ παρερχόμενος ἄφωνος χρόνος πρὸς
ἀναπλήρωσιν ἑλλειποῦς ποδός, καλεῖται κενός. (§ 66)

Ἡθῃ ρυθμικῆς. Ἐμφασις ρυθμικῆς.

- 254 Εἰς τὴν ρυθμικὴν διακρίνονται ἡθῆ τρία: Τὸ Διασταλτι-
κόν, τὸ Συσταλτικόν καὶ τὸ Ἑσυχαστικόν.
- α' Διασταλτικὸν ἡθος καλεῖται ἐκεῖνο διὰ τοῦ ὁποίου ἐξεγεί-
ρονται τὰ ψυχικὰ αἰσθήματα, ως πράξεις ἡρωϊκαί, διάγραμμα
ἀνδρικόν, μεγαλοπρέπεια καὶ ὅσα φέρουσιν ἢ ἔχουσι ται-
οῦτον χαρακτήρα· εἰς τὸ ἡθος τοῦτο ἀρμόζει ὁ Πρώτος ἡ-
χος καὶ ὁ Τρίτος.
- β' Τὸ Συσταλτικὸν ἡθος, διὰ τοῦ ὁποίου συνάγεται ἡ ψυχὴ
εἰς διάθεσιν ταπεινότητος. Τὸ ἡθος τοῦτο φέρει τὴν ψυ-
χικὴν διάθεσιν εἰς ἐρωτικὰ πάθη, εἰς θρήνους εἰς οἴκτους·
ιδιάζει εἰς τοῦτο τὸ ἡθος ὁ Δεύτερος ἡχος καὶ οἱ Πλάγιοι
πλὴν τοῦ Βαρέως.
- γ' Τὸ Ἑσυχαστικὸν ἡθος φέρει ψυχικὴν ἡρεμίαν· εἰς τὸ
ἡθος τοῦτο ἀρμόζουσιν ὕμνοι ἐγκώμια συμβουλαὶ καὶ τὰ
παρόμοια

- 255 Ἐμφασις ρυθμικῆς (241) εἶναι ὅταν συντρέχῃ κάθε ἓνας
ψόφος τοῦ ρυθμοῦ μὲ κάθε ἓνα ψόφον τῆς μελωδίας, καὶ
ἡ ἀποτύπωσις ἐν τῷ νῷ τοῦ ἀκροατοῦ, τῆς ἀκριβοῦς συ-
νεχείας ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ ρυθμοῦ ως:

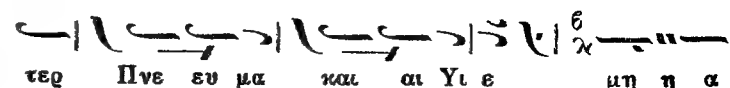
Θε ο το ο κε η η ελ πι ι ις

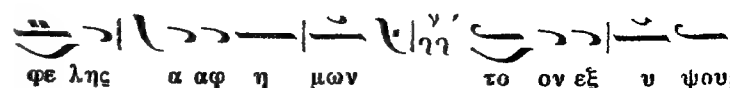
πα αν των τω ων Χρι στι ι α νων

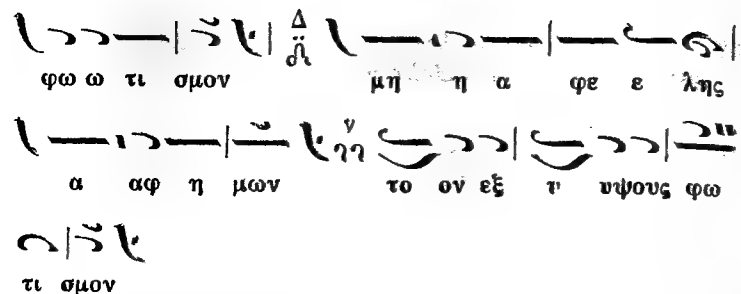
Ε ε που ρα νι ε ε Θε ε Πα

τερ Πνε ευ μα και αι Υι ε μη η α

φε λης α αφ η μων το ον εξ υ ψους

Σχήματα διαφόρων ρυθμικῶν ποδῶν

256 Πυρρίχιος Πόνς ΟΙ ήγεμὼν ΙΟ

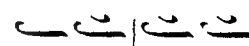
Δάκτυλος. Διπλοῦς Προκελευσματικός	ΟΟΙΙ
Διπλοῦς Προκελευσματικός ἀπὸ ἄρσεως	ΙΙΟΟ
Ἀνάπαιστος ἀπὸ Μείζονος	ΟΙΙ
Ἀνάπαιστος ἀπ' Ἐλάσσονος	ΙΙΟ
Σπονδεῖος ἀπλοῦς	ΟΙ
Σπονδεῖος διπλοῦς	Ο̣̣ Ι̣̣
Ἰαμβος ἀπλοῦς	ΙΟ
Ἰαμβος Ὀρθιος	Ι̣ Ο̣
Τροχαῖος ἀπλοῦς	ΟΙ
Τροχαῖος σημαντός	Ο̣ Ι̣
Παῖων διάγυτος, ἢ ἀμφίμακρος, ἢ	
Κρητικός κύριος πούς. Κουτσός	ΟΟΙ
Παῖων Ἐπιβατός	Ο̣ Ι̣ Ο̣ Ο̣ Ι̣
Δάκτυλος ἀμφίβραχος	ΙΟΙ
α' Παῖων μὲ ἀναλελυμένην ἄρσιν	ΟΟΙΙ
β' » » » θέσιν	ΙΙΟΟ
γ' » » » ἄρσιν	ΙΙΟΟ
δ' » » » »	ΙΙΟΟ

ε' Παῖων μὲ ἀναλελυμένην θέσιν	ΟΟΙΙ
ς' Βακχεῖος	ΙΙΟΟ
ζ' Βακχεῖος κύριος πούς	ΟΙΙ
η' Παλιμβάκλειος	ΙΙΟ
θ' Δάκτυλος	Ο 2

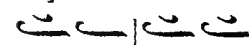
Σημ. Ὁ ἀριθμὸς 2, ἀπλοῦς μὲν σημαίνει δύο βραχεῖς χρό-
νους τῆς ἄρσεως ἐνστιγμος δὲ 2, σημαίνει τρεῖς πλήξεις
τῆς ἀριστερᾶς εἰς τὸν ἀέρα ἔγγοργος δὲ 2 σημαίνει δύο
πλήξεις τῆς ἀριστερᾶς εἰς τὸν ἀέρα.

Ἰαμβοειδὴς ἀμφίβραχος πούς	ΙΙΟΟ
χορεῖοι ἄλογοι	ΟΟΙ
Ἰαμβος ἀπὸ θέσεως	ΟΙ
Τροχαῖος ἀπὸ ἄρσεως	ΙΟ
Κρητικὸς τροχαῖα ^{ἄρσις} καὶ τροχαῖα θέσις	ΟΟΙΙ
Τρίβραχος Τροχαῖος καὶ Ἰαμβος	ΟΟΙ, ΙΙΟΟ

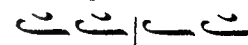
α' Ἐπίτριτος Ι̣ Ο̣ Ι̣ Ο̣ = 1]2 + 1 + 1 + 1 = 3 + 2 + 2 =

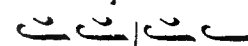
β' Ἐπίτριτος Ο̣ Ι̣ Ο̣ 2 = 1 + 1]2 + 1 + 1 = 2 + 3 + 2 =

γ' Ἐπίτριτον 2 ΟΙΟ = 1 + 1 + 1]2 + 1 = 2 + 2 + 3

δ' Ἐπίτρ. Ο̣ 2 Ο̣ Ι̣ = 1 + 1 + 1 + 1]2 = 2 + 2 + 3

Ὀκτάσημος	ΟΟΙΟΙΙ
Χοράμβος	ΟΟΙΙ, ΟΙΟΙ
Ἀντίπαιστος	ΟΟΙΙ
Δισπόνδειος	Ο̣ Ι̣ Ο̣ Ι̣

Δάκτυλος καὶ Σπονδεῖος	. .	Ὄζοι
Διτρώχαιος Δακτυλικός	. .	Ὄοι
Ἰωνικός ἀπὸ Μείζονος	. .	Ὄιοι
Ἰωνικός ἀπ' Ἐλάσσονος	. .	οἰοῖ
Μολοτιττός	Ὄιὸ

- 257 Ὁ Παιὰν συνίσταται ἐκ μακρᾶς θέσεως, βραχείας θέσεως καὶ μακρᾶς ἄρσεως Ὄοιὸιὸοι
 Ὁ Βακχεῖος συνίσταται ἐκ βραχείας ἄρσεως μακρᾶς θέσεως, καὶ μακρᾶς ἄρσεως Ἰοῖ ἢ Ὄι
 Ὁ Ἰάμβος συνίσταται ἐκ βραχείας ἄρσεως καὶ μακρᾶς θέσεως, Ἰὸ, οῖ
 ὁ Σπονδεῖος Ὄι Ἰὸ
 ὁ Πυρρίχιος οἰιο
 ὁ Πυρριχοτρόχαιος οἰοῖ
 ὁ Δάκτυλος Ὄι
 ὁ Ἀνάπαιστος (ἀναπαίω) Ἰιὸ
 ὁ Ἀμφίμακρος Ὄιο
 ὁ Μολοσσὸς Ὄιο

Σύνδετοι ρυθμοί.

- 258 Οἱ ρυθμοὶ συντίθενται ἐκ τῶν εἰρημένων ποδῶν κατὰ συζυγίαν ἢ κατὰ περίοδον (§ 244) κατὰ συζυγίαν μὲν ὅταν ἡ σύνθεσις αὐτῶν σύγκειται, ἐκ δύο ἀπλῶν καὶ ἀνομοίων ποδῶν κατὰ περίοδον δὲ, ὅταν ἡ σύνθεσις αὐτῶν σύγκειται ἐκ περισσοτέρων καὶ ἀνομίων ποδῶν.

α'. Ρυθμοὶ κατὰ συζυγίαν τοῦ Ἰαμβικοῦ γένους εἶναι δώδεκα.

ἸὸὌιὸὌι	Τροχαῖος ἀπὸ Ἰάμβου 1 Ἰάμβος 3 Τροχαῖοι.
ὌιιὸὌιὌι	Τροχαῖος ἀπὸ Βακχείου 3 Τροχαῖοι 1 Ἰάμβος
ὌιὌιιὸὌι	Βακχεῖος ἀπὸ Τροχαίου 3 Τροχαῖοι 1 Ἰάμβος
ὌιὌιὌιιὌι	Ἰάμβος Ἐπίτριτος 3 Τροχαῖοι 1 Ἰάμβος

ὌιιὌιὌιὌι	Ἰάμβος ἀπὸ Τροχαίου, 3 Ἰάμβοι 1 Τροχαῖος
ἸὸὌιιὌιὌι	Ἰάμβος ἀπὸ Βακχείου 1 Τροχαῖος 3 Ἰάμβοι
ἸὸὌιὌιὌι	Βακχεῖος ἀπὸ Ἰάμβου 1 Τροχαῖος 3 Ἰάμβοι
ἸὸὌιὌιὌι	Τροχαῖος Ἐπίτριτος 1 Τροχ. 3 Ἰάμβοι
ἸὸὌιὌιὌι	Ἀπλοῦς Βακχεῖος ἀπὸ Ἰάμβου 2 Ἰαμ. 2 Τροχ.
ὌιὌιιὌιὌι	Ἀπλοῦς Βακχ. ἀπὸ Τροχαίου 2 Τροχ. 2 Ἰαμβ.
ὌιιὌιὌιὌι	Μέσος Ἰάμβοι 2 Τροχαῖοι 2 Ἰάμβοι
ἸοὌιὌιὌι	Μέσος Τροχαῖος 2 Ἰάμβος 2 Τροχαῖοι
β'. Ρυθμοὶ κατὰ περίοδον συντίθενται περισσότεροι.	
ἸοὌοι	Δύχιμος (ἀμφίβολος) Ἰάμβος μετ' Ἀναπαίστου ἀπὸ Μείζονος
ἸοὌιιὌιι	Δόχιμος, ἐξ Ἰάμβου Ἀναπαίστου καὶ Παίονος
ἸοὌιὌιὌι	Προσωδιακοὶ δύο συζυγίων 2 Βακχεῖοι 1 Ἰωνικός.
οἰιὌοι	Προσωδιακοὶ τριῶν συζυγίων ἐξ 1 Πυρριχίου 1 Ἰάμβου 1 Τροχαίου
οἰιὌὌιιὌι	Προσωδιακοὶ τεσσάρων συζυγίων 1 Πυρριχίου 2 Ἰάμβων 1 Τροχαίου.
οὌοιιι	Δάκτυλος κατὰ χορείον τὸν τροχοειδῆ δακτυλοειδῆς θέσις Τροχοειδῆς ἄρσις.

Προσωδία

- 259 Προσωδία εἶναι πάθος φωνῆς ἀντικείμενον ἔχουσα τὴν ἀκοήν. Ὑλὴ ἐφ' ἧς ἐφαρμόζεται ἡ προσωδία εἶναι ἡ λαλουμένη γλῶσσα, πάθος φωνῆς, εἶναι σημεῖόν τι τὸ ὅποιον διακρίνει μίαν τῶν συλλαβῶν ἐκάστης λέξεως, ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν συγγραμμάτων, τόπος καλούμενον. Οἱ δὲ τόνοι εἶναι τρεῖς, Ὁξεῖα, Βαρεῖα καὶ Περισπωμένη ἐξ ὧν ἡ μὲν Ὁξεῖα δηλοῖ ποιότητα συλλαβῆς ἐπιτεταμένον ἐχούσης ἰόνον φωνῆς ἢ δὲ Βαρεῖα δηλοῖ ποιότητα συλλαβῆς ὑφειμένον (μέτριον) ἐχούσης τόνον φωνῆς, ἡ δὲ περὶσπώμενη δηλοῖ συνημμένον τόνον ἐξ ὁξείας καὶ βαρείας φωνῆς (§ 232) εἰς δὲ τὴν Μουσικὴν οἱ τόνοι καλοῦνται ἡ μὲν Ὁξεῖα, Νήτη ἢ δὲ Βαρεῖα, Ὑπάτη ἢ δὲ Περισπωμένη, Μέση (§ 101) αἱ τονισμέναι συλλαβαὶ τῶν λέ-

ξεων ἐν τῇ μελωδίᾳ ἢ μηκύνονται καὶ ὀξύνονται ἢ ὑφεί-
νται καὶ συστέλλονται· μακρὰι συλλαβαὶ θεωροῦνται αἱ
διατηροῦσαι τόνον καὶ βραχεῖαι αἱ ἄτονοι· Ὅλον δὲ τὸ
260 τονικὸν σύστημα, ἀντιπροσωπεύει τὴν ἀρχαίαν προσωδίαν
Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ προσωδίᾳ αἱ βραχεῖαι ἢ μακρὰι συλλαβαὶ
σημειοῦνται διὰ τοῦ βραχέως ἢ μακροῦ χρόνου (§ 232, 233)
ὥς: ἔ — — — — — ἢ ὥς. Ἐν τῇ νεωτέρᾳ προσωδίᾳ δὲν ἐξετάζε-

ται ἡ βραχύτης ἢ ἡ μακρότης τῶν βραχέων ἢ μακρῶν συλ-
λαβῶν ἀλλὰ τὸ ἔντονον ἢ ἄτονον αὐτῶν. Τὸν τονισμὸν
τῶν λέξεων ἠκολούθησε καὶ ἡ Βυζαντινὴ Μουσικὴ, γνω-
ρίζουσα βραχεῖαν συλλαβὴν τὴν ἄτονον καὶ μακρὰν τὴν
ἔντονον, σημειοῦσα ταύτας διὰ τῶν μουσικῶν χρονικῶν
σημείων, θέσεως Ο ἀρσεως Ι (§ 228, 229) ὥς: μὴ πωξ
— Ο — Ι

ἐνθα ἡ ἔντονος συλλαβὴ (μὴ) θεωρεῖται μακρὰ ἢ δὲ (πωξ)
βραχεῖα καὶ ὥς: Ἐ χω ἢ συλλαβὴ ἔ ἔντονος οὔσα θεωρεῖ-

ται μακρὰ ἢ δὲ συλλαβὴ χω θεωρεῖται βραχεῖα, ὥς οὔσα
ἄτονος.

Σημ. Προσωδία καλεῖται καὶ ἡ δοκιμὴ ἐπὶ τοῦ ἐγγόρδου ὀρ-
γάνου ἐάν αἱ χορδαὶ του εὐρίσκονται σύμφωνοι καὶ ὁ διὰ
τοῦ τονοδότου ἤχος ἐπὶ τοῦ ὁποίου κανονίζεται ἡ βάσις
τοῦ ἴσου, καὶ ὁ ἰσοκράτης ὁ βοηθὸς τοῦ ψάλτου, καὶ εἰς τὸ
νὰ παρέρχεται χρόνος ἄφωνος διὰ συμπλήρωσιν ἐλλιποῦς
ποδὸς, ἐτι δὲ καὶ γραμμὴ τονισμένη ἀνευ λέξεων, μονωδία
ἀπλῶς φωνηέντων α, ἢ ε, ἢ ο ο ο

Ἀρχαία προσωδία Πόδες δισύλλαβοι

Πυρρίχος — — ἔτος

Ἰαμβος — — ἔως

Σπονδεῖος — — φωνή

Τροχαῖος — — ζῶον

Πόδες Τρισύλλαβοι

Τρίβραχυς — — — ἔνοχος

Τρίμακρος — — — ποιητὴς

Βακχεῖος — — — ἐπαινώ

Παλμβάκχειος — — — ζωηρός

Ἐν τῇ Β. Μουσικῇ πόδες δίσημοι

Ο Ι = ὁ, ἦ. ἢ ἐν ἑκ

Ι Ὀ αὐτὸς

Ὀ Ἰ πρὸς σὺν

Ὀ Ἰ τρέχει

Πόδες Τρίσημοι

Ο Ι Ο ἐν εἰς ἑκ

Ὀ Ἰ Ὀ καὶ σὺν ναὶ

Ι Ὀ Ὀ καλὸς εἰ

Ὀ Ὀ Ἰ τὸν οἶκον

Ἀμφίβραχυς — — — ἔνοικος Ο Ὀ Ἰ λαμβάνω

Ἀνάπαιστος — — — νοερῶς Ι Ἰ Ὀ ἀγαθὸς

Ἀμφίμακρος — — — εὐγενὴς Ὀ Ἰ Ὀ πρῶτος σὺ

Πόδες πολυσύλλαβοι Τετράσημοι

Προκελευσματικὸς — — — — Ο Ι Ο Ἰ ὁ ἢ εἰς ἐν

Δίαμβοι — — — — — ε λε γο μεν Ι Ὀ Ἰ Ὀ καλὸς Πατὴρ

Διτρόχαιοι — — — — — δε η σε ως Ὀ Ἰ Ὀ Ἰ γράφω λόγον
ευ λο γου μεν

Ἐπίτριτος α'. — — — — — ὁδηγήσω Ι Ὀ Ἰ Ὀ οἰκῶ τὴν γῆν

» β'. — — — — — πρῶτος παίζω Ὀ Ἰ Ὀ Ἰ λέγω ναὶ σὺ

» γ'. — — — — — ζῶν ἔχω Ὀ Ἰ Ὀ Ἰ ναὶ σὺ αὐτὸς

» δ'. — — — — — συνγνώμην δὸς Ὀ Ἰ Ὀ Ἰ πρὸς τὸν οἶκον

Ἀντίπαιστος — — — — — λέγω ποῖος Ι Ὀ Ὀ Ἰ ὀρθῶς γράφω

Χορείαμβος — — — — — χρῶμα λέγω Ὀ Π Ὀ τρέχω ἔκει

Ἰωνικὸς ἀπὸ Μεῖζ. — — — — — φεύγω πόνον Ὀ Ἰ Ὀ Ἰ τίγράφετε

Ἰωνικὸς ἀπ' ἐλάσσονος — — — — — τότε παύω Ο Ι Ὀ Ἰ κατοικῶ δὲ

261 Οἱ Ὀμηρικοὶ πόδες συνίστανται ἐκ δύο μακρῶν συλλα-
βῶν, ἢ μιᾶς μακρᾶς καὶ δύο βραχειῶν, τέσσαρες δὲ συλλα-
βικοὶ χρόνοι ἀποτελοῦσι τὴν ὑπαρξιν ἐνὸς ποδὸς, εἰκοσι-
τέσσαρες δὲ τοιοῦτοι χρόνοι, ἀποτελεῖσαι τὴν ὑπαρξιν ἐνὸς
ἡρωικοῦ στίχου. Εἰς δὲ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν
ἐν ἡ κυριεύει ὁ δίσημος ποῦς, δὲν φυλάττεται ἡ αὐτὴ τά-
ξις, διότι εἰς τὸ ἴδιον τροπάριον, Εἰρμὸν ἢ Στιχηρὸν ἀπαν-
τῶνται διάφοροι πόδες ὥς:

6
κ
Θυ ε ω ω σοι με τα φω νης αι νε σε ως η υ ρι ε
Ὀ Ἰ Ὀ | Ι Ο Ι Ο Ι Ὀ | Ο Ι Ο Ι Ὀ
Μολοσσὸς Ἰαμβὸς ἐκ προκελ Ἰαμβὸς ἐκ προκελ.

Η εκ κλη σι α βο α σοι εκ δαι μο νων
 Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ο Ι | Ο Ι Ο Ι |
 Προκελευσμ.

λυ υ θρου κε κα θαρ με νη τω δι οι ταν εκ
 Ο Ο Ι | Ο Ι Ο Ι | Ο Ι Ο Ι | Ι
 'Ανάπαιστος 'Ιωνικός άπ' Παίων δ'. Προ-
 'Ελάσσονος

της πλευ ρας σου ρευ σαντι αι μα τι
 Ο Ι Ο Ι | Ο Ο Ι | Ο Ι Ο
 κελυσματ. 'Ανάπαιστος 'Ανάπαιστος
 άπό Μείζονος άπ' 'Ελάσσος

Δίσημος πούς

262 Δίσημος πούς έν τῇ ψαλτικῇ λέγεται ή ύπαγωγή δύο χρόνων εις ένα διπλοῦν, εις τόν όποιον αι δύο θέσεις και αι δύο άρσεις συγχωνεύονται εις μίαν θέσιν μακράν και μίαν άρσιν, μακράν ώς:

Μυ στι κως ει ει θε ο το ο ο κε ε πα ρα δει
 Ο Ι Ο | Ο Ο Ι | Ο Ι | Ο Ο Ι
 'Ανάπαιστος Παίων Τροχαίος διπλ Μολοσσός

σο ος α γε ωρ γη τως βλα στη η η
 Ο Ι Ο Ι | Ο Ι Ο
 Δάκτυλος 'Ανάπαιστος 'Ανάπαιστος

σα σα Χρι ι στον
 Ο Ι Ο Ο
 Σπονδείος

268 Αι συλλαβαί των δισήμων ποδών του Είρημολογικού μέ-
 λους λάμβάνονται εις την θέσιν και εις την άρσιν του πο-
 δός Ο Ι, άνευ χρονοτριβής· εξαίρουνται συνήθως αι έντονοι
 συλλαβαί, έκτελούμεναι εις την θέσιν και άπαιτούσαι χρό-
 νον διπλάσιον, ήτοι θέσιν μακράν, και συνάμα όξύτερον
 τόνον φωνής· αι έντελεις και τελικαί καταλήξεις των δι-
 σήμων ποδών λήγουσιν εις 'Ιαμβον διπλοῦν, ή Μολοσσόν ώς:

λα ω πε ζο πον το πο ρου ουν τι και θε
 Ι Ο Ι Ο Ι Ο | Ι Ο Ο | Ι Ο

α ρε στως μελ πο οντι α σωμεν τω Κυ ρι ι
 Ι Ο | Ι Ο | Ο Ι | Ο Ο Ι | Ο Ι Ο

ι ω εν δοξως γαρ δε δο ο ξα α σται
 Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ο Ι

264 "Ο,τι συμβαίνει εις τα μέτρα (§ 241) οὔτω συμβαίνει και εις τοῦς δισήμους· πόδας· Πολλάκις ή τελευταία συλλαβή λέξεώς τινος, λήγει άπλως εις θέσιν δισήμου, έλλειπούσης τῆς άρσεώς του όποτε ό έλλειπής οὔτος πούς διορίζεται εκ τῆς άρχούσης συλλαβῆς τῆς επομένης λέξεως, και έλλείπει τοιαύτης συμπληροῦται δια κενών χρόνων (253 Σημ.)
 Σιωπῆς

Η Ε λ σα α α βε ετ συν ε λα α

βε τον Προδρο μον της χα α α α ρι ι

ι ι τος η δε ε ε Πα

 Οι του Σω τη η ρος ε ρα α σται την

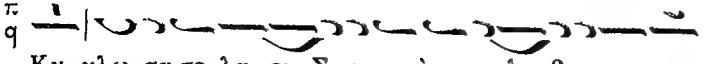
 πλα α νη ην των ει δω ω ω λων

 ως υ υ λη ην κα α τε ε

265 Πρὸς ἐκτέλειον τῶν δισημῶν ποδῶν ἀνευ καθέτων συν-
τρέχουσι τὰ ἐξῆς:

α'. "Όταν οἱ ἐκφωνητικοὶ μουσικοὶ χαρακτήρες τῶν λέξεων
εἶναι ἀπλοῖ, ἀνευ Κλάσματος ἢ Ἀπλῆς, ἐκτελοῦνται ἀλ-
ληλοδιαδόχως κατὰ τάξιν εἰς τὴν θέσιν καὶ τὴν ἄρσιν ὥς :

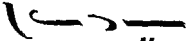
 Κυ κλω σα τε λα οι Σι ων καὶ πε ρι λα βε τε αυ την

β'. "Όταν δὲ μεταξὺ τῶν ἐκφωνητικῶν χαρακτήρων ὑπάρχου-
σιν ἐγκρατεῖς χρόνου, Κλάσματος ἢ Ἀπλῆς, οἱ μὲν ἐκφω-
νητικοὶ χαρακτήρες ἐκτελοῦνται εἰς τὴν θέσιν, τὸ δὲ Κλά-
σμα ἢ ἡ Ἀπλή, εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ δισημοῦ ποδός. ὥς :

 Εν λο γη με νος ο ερ χο με νος

ὅταν δὲ φέρῃ Διπλὴν ἢ Τριπλὴν ἐκτελεῖται μὲν καὶ πά-
λιν ὁ χαρακτήρ εἰς τὴν θέσιν, ἀλλὰ συνεχίζεται ἡ ἐκτέ-
λεσις τῆς Διπλῆς ἢ Τριπλῆς κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν.

γ'. "Όταν δὲ μετὰ τὸ Κλάσμα ἢ τὴν Ἀπλὴν τύχη ἔγγοργος
χαρακτήρ Τὸ Κλάσμα, ἢ ἡ
Ἀπλή ἐκτελοῦνται καὶ πάλιν εἰς τὴν ἄρσιν, ἀλλ' ἀμέσως
μετ' αὐτὰ λαμβάνεται εἰς τὴν ἰδίαν ἄρσιν καὶ ὁ ἔγγοργος

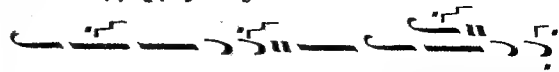

 χαρακτήρ. ὥς :

δ' "Όταν μετὰ χαρακτήρα θέσεως ἔπεται ἕτερος ἀπλοῦς τοῦ
ὁποῖον ἀκολουθεῖ ἕτερος ἔγγοργος. ὥς :

ὁ μὲν πρῶτος ἐκτελεῖται εἰς τὴν θέσιν, ὁ δὲ ἐπόμενος εἰς
τὴν ἄρσιν καὶ μετ' αὐτὸν εἰς τὴν αὐτὴν ἄρσιν λαμβάνεται
καὶ ὁ ἔγγοργος. ὥς :

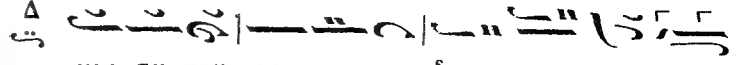
ε'. Καὶ ὅταν μετὰ χαρακτήρα ἀπλοῦν θέσεως, ἀκολουθῇ ἔγγορ-
γος, καὶ πάλιν ἀκολουθεῖ ἕτερος ἀπλοῦς καὶ ἔγγοργος, ὥς :

ἐκτελοῦνται δὲ οὕτω : Πρῶτον τὸ Ἴσον εἰς τὴν θέσιν τὰ
Κεντήματα εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ 1|4 τοῦ χρόνου, μετ' αὐτὰ
τὸ πρῶτον Ὀλίγον εἰς τὸ 1|2 τῆς ἄρσεως τοῦ χρόνου καὶ
τέλος τὸ ἔγγοργον Ὀλίγον εἰς τὰ 3|4 τοῦ χρόνου ὥς :

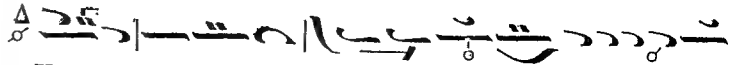
266 Γενικὸς κανὼν τῶν Κεντημάτων τοῦ δισημοῦ χρόνου εἶ-
ναι ὅτι λαμβάνονται πάντοτε εἰς τὴν ἄρσιν, ἐξαίρουμένης
μίας θέσεως ἧτις ἀπατᾶται εἰς τὸν Εἰρημολογικὸν καὶ Στιχι-
ραρικὸν Πλ β'. εἰς τὴν ὁποίαν τὰ Κεντήματα ἐκτελοῦν-
ται ὥς εἰς μακρὰν θέσιν, ὥς :

 γαρ τω πρω τε ρω ω δε ε ευ τε ε ε

ε ρος

 Χρι ι στε κα αυ χω ω ω ω με ε ε ε θα

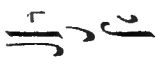

 ε καλ λι ι ε ε ε ερ γη η η η σας

ἀλλὰ ἀπαντᾶται καὶ οὕτω:

 δε συν α νι στη η η σι ι ι σκη η

 η η νη ν

Τρίσημος Πούς

297 Ὁ Τρίσημος πούς, σπανίως ἐκτελεῖται εἰς τὰ Ἐκκλησι-
στικά μέλη ἀπαντᾶται εἰς δύο φράσεις τοῦ ἑξαποστειλα-
ρίου «Γυναῖκες ἀκουτίσθητε» καὶ εἰς τὰ Μεγαλυνάρια τῆς
Ὑπαπαντῆς, καὶ ἐσκορπισμέναι τῇ δε κακεῖς θέσεις εἰς
διάφορα μέλη, ὡς:

το στε ρε ε ω μα των ε πι σοι πε ε

Θει ω αυ του προστα γμα τι

Η θε λον δα κρυ σιν ε ξα λει ψαι

Των ου ρα νι ων ταγ μα α των το

Την ω ραι ο τητα α της Παρθε νι ι ας σου

τον τα φον σου Σω τη ηρ στρατι ω ται τη ρουντες

Πούς Τροχαῖος

Ην πα α λαι προ ο κα τη ηγ γει λε ε των

Προ ο φη τω ων ο συλ λο γος

Α κα τα α λη πτο ον ε στι ι ι

το ο τε λου ου με νο ον εν σοι

288 Ὁ Τρίσημος ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ μελωδίᾳ σπανίως ἐκτε-
λεῖται ἐνίοτε εἰς τὰς Καταβάσις καὶ εἰς τοὺς Προλόγους:

Ο λην α πο θε με νοι εν ου ρα νοις την ελ

πι ι ι δα θη σαν ρον α συ λη τον ε

πι γη ης οι α α γι οι ε θη σαν ρι

σαν δω ρε α αν ε λα βον δω ρε αν δι δου

σι τοις νο σου σι τα ι α μα τα χρυ σον η

αρ γυ ρον ευ αγ γε λι κω ως ου κε κτη σαντο

αν θρωποις τε ε και κτη νε σι τας ευ ερ γε σι

ας με τε δωκαν ι να δι α πα αντων υ πη

κο οι γε νο μενοι Χρι στω εν παρ ρη σι α πρε

σβευου σιν υ περ των ψυ χων η η μω ων

289 Ὁ τρίσημος εἰς τὰ σχολικά καὶ δημῶδη ᾄσματα εἶναι
πολὺ συνήθης, ὡς:

Ε που ρα νι ε θε ε Πα τερ Πνε ευ

μα και αι Υι ε ε μη α φε ε λης αφ η

Είρημολογικόν. Στιχηραρικόν Παπαδικόν.

270 Τὸ Εἰρημολογικόν μέλος ἀποτελεῖται (§ 141 Σημ)

α'. Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μουσικῶν περιόδων τῶν περιεχομένων εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ρυθμὸν

β'. Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συλλαβῶν τῶν περιεχομένων εἰς ἑκάστην μουσικὴν περίοδον.

γ'. Ἐκ τῆς θέσεως τῶν τόνων ἐπὶ τῶν συλλαβῶν τῶν σημαντικωτέρων λέξεων ἑκάστης μουσικῆς περιόδου (§ 255).

271 Τὸ σύντομον Εἰρημολογικόν μέλος τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶναι ἡ ἐντύπωσις εἰς τὸν νοῦν τῶν ἀκροατῶν τῆς ἐννοίας τῶν ψαλλομένων, δὲν ἐπιτρέπει ἐπέκτασιν τῶν συλλαβῶν εἰς τὰς ὁποίας καὶ ὑποτάσσει καθολοκληρίαν τὸ μέλος.

272 Εἰς τὸ ἀργὸν Εἰρημολογικὸν ἐπικρατεῖ ἡ αὐτὴ βᾶσις καὶ πορεία καὶ οἱ αὐτοὶ δεσπόζοντες, ἐπιβραδύνονται ὁμῶς συμμέτρως αἱ συλλαβαὶ τῶν λέξεων, κλίνουσαι πρὸς τὸ στιχηραρικόν.

273 Εἰς τὸ Στιχηραρικὸν μέλος αἱ συλλαβαὶ τῶν λέξεων ἔρχονται βραδέως ἡραιωμένοι καὶ μεμακρυσμένοι ἀπ' ἀλλήλων καὶ πολλάκις ὑποτάσσονται εἰς τὸ μέλος.

274 Εἰς τὸ Παπαδικὸν μέλος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνάγονται τὰ Χερουβικά καὶ Κοινωνικά, αἱ συλλαβαὶ τῶν λέξεων ἔρχονται λίαν ἡραιωμένοι καὶ ὑποτεταγμένοι καθολοκληρίαν εἰς τὸ μέλος.

Χορωδία

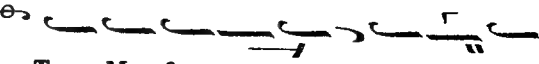
275 Χορωδία: δύο εἰσὶ τρόποι· ὁ τῆς ἑτεροτόνου καὶ ὁ τῆς ὁμοτόνου. Ἐτεροτόνος χορωδία λέγεται ἡ Ἱταλική, ἡ σκληρὰ, ἥτις συνδιάζεται καὶ συγκροτεῖται ἐκ φωνῶν ἑτεροειδῶν. Ὁμότονος δὲ λέγεται ἡ ἐκφωνουμένη διὰ φωνῶν ὁμοειδῶν καὶ ὁμοτόνων· ἡ παραβολὴ τῆς Ἱταλικῆς μουσικῆς πρὸς τὴν Βυζαντινὴν καθίσταται ἀδύνατος, ἔνεκα τοῦ σκληροῦ καὶ ἀλυγίστου τῆς φωνῆς ἐξερχομένης ὁμοίως τῷ ἤχῳ τῶν ἀψύχων μουσικῶν ὀργάνων, ὅπερ ἡ Βυζαντινὴ ἀποκρούει, ἀποδεχομένη μόνον τὸ μαλακόν, ὁμότονον, λογικὸν καὶ μέγα προσὸν τῆς ζωῆς καὶ ἐμπύχου ἀνθρώπινης φωνῆς. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀπαγορεύει καὶ ἀποδοκιμάζει τὴν χρῆσιν τῆς Ἱταλικῆς μουσικῆς εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς, ἥτις ἀρμόζει εἰς τὰ ἄψυ-

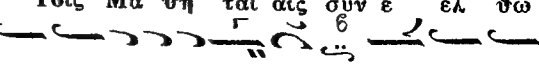
χα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας μουσικὰ ὄργανα, καὶ τῆς μουσικῆς τοῦ θεάτρου.

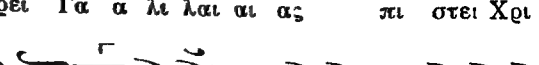
276 Οἱ ἱεροψάλται ἰστάμενοι ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν χορῶν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν θείων ἀσμάτων, ὀφείλουσι νὰ συνδυάζωσι κανονικῶς καὶ ἐντέχνως τὸ ρυθμικὸν μέτρον μετὰ τῆς ἐννοίας τῶν ψαλλομένων τροπαρίων καὶ νὰ μὴ θυσιάζωσιν οὔτε τὸ μέτρον χάριν τῆς ἐννοίας, ἀλλ' οὔτε τὴν ἐννοίαν χάριν τοῦ μέτρου.

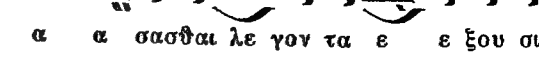
277 Τὰ συνήθη καὶ εὐκόλα ἄσματα ψάλλονται ἐν ὁμοφωνίᾳ, τὰ κατ' ἤχον στιχηρὰ καὶ Εἰρημολογικά, ψάλλονται μετὰ ἴσου. ἡ δὲ ἀρμόζουσα εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ὕψος μουσικῆ, εἶναι ἡ ἐκφωνουμένη διὰ φωνῶν ὁμοειδῶν τελείας ὑγείας καὶ τέχνης ἀπταιστού, καὶ εἰλικρινοῦς προσευχῆς· τὰ ψαλλόμενα διὰ τοῦ ἀρμονικοῦ συστήματος τῆς Ἱταλικῆς καταστρέφουν τὸν ἰδιάζοντα χαρακτηρισμὸν τῆς βάσεως τῶν ἤχων καὶ τὸ ὕψος τῆς Β. Μουσικῆς.

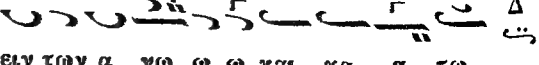
Ρυθμικά δοκίμια

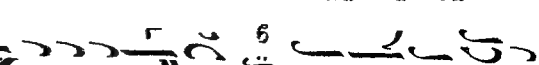
Ἦχος Βου

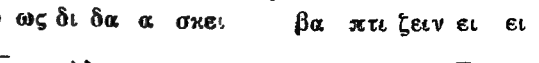
Τοις Μα θη ται αις συν ε ελ θω

μεν εν ο ρει Γα α λι λαι αι ας πι στει Χρι

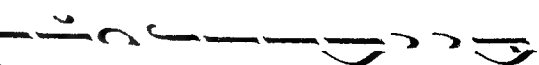
στον ον θε α α σασθαι λε γον τα ε ε ξου σι

ι αν λα βειν των α νω ω ω και κα α τω

μα θωμεν πω ως δι δα α σκει βα πι ζειν ει ει

εις το Ο ο νομα του Πα τρος ε εθνη πα αν τα

και του Υι ου και Α γι ου Πνευμα τος και

αι συνει ναι τοις Μυσταις ω ω ως υ πε ε

σχετο ε ως της συ νν τελει ει ας

278 Κατάταξις τούτου εἰς μελωδικὰς θέσεις καὶ ρυθμικοὺς πόδας.

Μελωδικαὶ θέσεις

	Τοις	Μα	θη ται αις	συν ε ελ	θω μεν
	πι	σται	Χρι στο ον	θε α α	σα σθαι
	βα	πτι	ζειν ει εις	το ο ο	νο μα
	τοις	Μυ	σταις ω ως	υ πε ε	σχε το
α'	Ι	Ο	Ι	Ο	Ι
	Εἰς Ἑγεμῶν		καὶ τρεῖς Ἰαμβικοί	πόδες	

β'	Ι	Ο	Ι	Ο	Ι
	εν	ο	ρει Γα α	λι λαι αι ας	
	λε	γον	τα ε ε	ξου σι ι αν	
	μα	θω	μεν πω ως	δι δα α σκει	
	του	Πα	τρος ε ε	θνη πα αν τα	
	ε	ως	της συ νν	τε λει ει ας	

εἰς Ἑγεμῶν εἰς Ἰαμβος εἰς Παῖων

γ'	Ι	Ο	Ι	Ο
	και του	Υι	ου	
	εἰς Ἑγεμῶν	εἰς Ἰαμβος		

δ'	Ι	Ο	Ι	Ο	Ο	Ι	Ο	Ι
	λα	βειν των α	νω και	κα	τω			
	2	ή γε μ ω ν	1 τροχαίος	1 σπονδ.				

ε' Ο Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ι
και Α γι ου Πνευμα τος και συ νει ναι
Προκελευσματος Ἀνάπαιστος Παιωνικός

ἤχος Δι τον τα φον σου Σω τηρ στρα τι ω ται

τη ρουντες νε κροι τη α στρα πη του οφ θεντος Αγ

γελων ε γε νον το ο κη ρυ υτ τον το ος γι ναι

ξι τη ην Ανα α στασιν Σε ε δο ξα α ζο μεν

τοντης φθο ρας κα θαι ρε την σοι οι προσπι ι πτο

μεντω α να στα νι εκ τα φου και μο νω Θε ω η μων

279 Κατάταξις τούτου εἰς ρυθμικοὺς πόδας καὶ μελωδικὰς θέσεις.

α' ρυθ. πόδες Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ι
μελ θέσεις τον τα φον σου Σω τηρ στρα τι ω ται τη ρουντες
νε κροι τη ας τρα πη του ο φθεντος Αγ γε λου

Ἰαμβος Παῖων Ἀνάπαιστ. Παῖων

β' Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ι
ε γε νον το κη ρυτ τον τος
γυ ναι ξι την Α να στα σιν

Ἑγεμῶν 3 Ἰαμβικοί

γ' Ὄ Ι Ὄ Ι Ὄ Ι Ὄ Ι | Ὄ Ο Ι | Ο Ι
 Σε δο ξα ζο μεν τον της φθορας κα θαι ρε την
 Σοι προ σπι πτω μεν τω α να σταν τι εκ τα φου
 | β Τρο χαιοι | Ἀνάπαισ. | Ἰαμβ.

δ' Ι Ο Ι Ο | Ὄ Ι Ὄ
 και μο νω θε ω η μων
 Πυρρίχιος | Παίων

ἦχος πλ. ♪ Βου ♪

Αι Αγ γε λι και προ πορευ ε σθε Δυ να αμεις οι εν

Βη θλε ε εμ ε τοι μα σα τε την φα α την

ο Λο γος γα αρ γεννα ται η Σο φι ι ι α

προ ερ χεται δε χου α σπα σμον η εκ λη σι

α εις την χα ραν της Θε ε ο το κου λα οι ει πω μεν

ευ λο γη με νος ο ελ θων Θε ο ος

η μων δο ο ξα α σοι οι

280 Κατάταξις τούτου εἰς μελωδικὰς θέσεις καὶ πόδας ρυθμικοὺς

α' Ο Ι Ὄ Ι Ὄ | Ο Ι Ο Ι Ο Ι | Ὄ Ι
 Αι Αγ γε λι και προ πο ρευ ε σθε δυ να μεις
 Οι εν Βη θλε εμ ε τοι μα σα τε την φα την
 ἀνάπαιστος ἐκ προκελ. | Προκελευσμ. Σπονδεῖος

β' Ι Ο Ι Ὄ | Ὄ Ι Ὄ | Ο Ι Ὄ | Ο Ι | Ο Ι Ὄ
 ο Λο γος γαρ γεν να ται η Σο φι α προ ερ χε ται
 ἱαμβος ἀφ' ἡγем | Δάκτυλος | Ἀπάπαισ. | Προκ. | ἀνάπαισ.

γ' Ο Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ι | Ὄ Ι Ο Ι | Ι Ο Ι Ὄ | Ὄ | Ο Ι
 δε χου α σπασμον η εκ λη σι α εις την χαραν της Θε ο τοκου
 Προκελευσματικός | Ἀπάπαισ | Προκελευσματικός

δ' Ο Ο Ι | Ὄ Ι | Ο Ι Ο Ι Ο Ι Ο Ι | Ὄ Ο Ι | Ὄ Ι Ὄ
 Λαοι ει πο μεν εν λο γη με νος ο ελθων Θε ος η μων δο ξα σοι
 ἀνάπαισ. | ἱαμβ. | Προκελευσματικοὶ | ἀνάπαισ | Μολος.

Ἀναγκαῖαι τινες παρατηρήσεις.

Χάριν ὀρθογραφικῶν καὶ μελωδικῶν ἀσκήσεων.

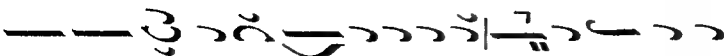
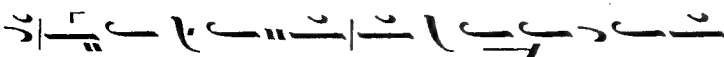
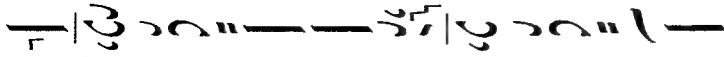

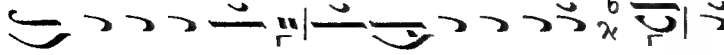

Ρυθμικὴ ἀντίφασις Χρυσάνθου

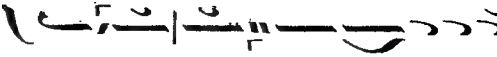
281 Ὁ ρυθμὸς τοῦ «Θείῳ καλυφθεῖς» Θεωρητικοῦ τοῦ ἀοιδίου Χρυσάνθου § 183, ἀντιφάσκει πρὸς τὸν κανόνα ἰδίου § 155, ὀρίζοντος τοὺς ρυθμικοὺς πόδας, ὅτι οὔτε ἐκ μόνων θέσεων γίνεται ποὺς οὔτε ἐκ μόνων ἄρσεων· ἀλλὰ συμπλεκόμεναι αἱ θέσεις μὲ τὰς ἄρσεις, εἴτε μία μὲ πολ, λὰς εἴτε πολλαὶ μὲ μίαν καὶ οὕτω συνιστῶσι τοὺς πόδας.

Παρατηροῦμεν ὅθεν, ὅτι τοῦ «Θείῳ καλυφθεῖς» οἱ πόδες ἐσημειώθησαν τοῦ μὲν Ἀναπαίστου δακτύλου ἐκ μόνων θέσεων, τοῦ δὲ Ἰαμβοειδοῦς (ὡς τὸν ὀνομάζει ὁ Χρυσάνθος) ἐκ μόνων ἄρσεων, ἐνῷ συμφώνως τοῦ εἰρημένου κανόνος, ὁ ὁποῖος συμφωνεῖ μὲ τοὺς Ὀμηρικοὺς πόδας (§ 261) ὥφειλε νὰ σημειωθῇ ὁ μὲν Ἀνάπαιστος ἀπὸ μερίζονος, ἐκ μακρᾶς θέσεως καὶ δύο βραχειῶν ἄρσεων, ὡς :

Ὄ Ι Ι ὀ δὲ Ἰαμβοειδῆς, ὡς ἀποκαλεῖται κατὰ Χρυσάνθον, καθ' ἡμᾶς δὲ Ἀνάπαιστος ἀπ' Ἐλάσσονος, ὥφειλε νὰ σημειωθῇ ἐκ δύο βραχειῶν ἄρσεων καὶ μακρᾶς θέσεως, ὡς: Ι Ι Ο'

καὶ οὕτω οἱ δύο ρυθμικοὶ πόδες ὁμοῦ, κατὰ συζυγίαν (§ 236 γ'. δ' § 258) ἀποτελέσωσι τὸν ὀκτάσημον τοῦ «Θεῖω καλυφθεῖς» ρυθμὸν ὈΙΙΙΙὈ, δεκαεξάκις ἐπαναλαμβανόμενον κατὰ Χρῦσανθον. ὥς : τα α τα τα, τα τα τι α' ὅπερ σημειοῦμεν ἐνταῦθα κατὰ τὸ θεωρητικὸν τοῦ Χρυσάνθου.

§ 183 ⁶
 Θεῖ ω ω κα α λυ φθεῖς ο ο βρα α
 Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι

 δυ γλω ω ω ωσ σο ος γνω ω φω ε ρη
 Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο

 το ο ρευ σε το ον θε ε ο ο γρα φο ον
 Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι

 νο ο μον ι ι λυν γαρ ε εκ τι ι να
 Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι

 α ξας ο ο ο ομ μα α α το ος νο
 Ὀ Ο Ο Ο Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι

 ο ου ο ρα το ον ο ο ον τα
 Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ

 και αι αι μυ ει ει ται πνε ευ μα α τος γνω σιν
 Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ

 γε ε ραι αι ρων εν θε ε ε ε
 Ο Ο Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο

 ε ε οἰς τοι οἰς α α σμα α σι
 Ι Ι Ι Ὀ Ο Ο Ι Ι Ι

Σημ. α'. Εἰς τοῦτο τὸ παράδειγμα, τὸ μέλος καὶ ἡ μουσικὴ γραφή, ἕνεκα ἀπαιτήσεων τοῦ ρυθμοῦ, ποῦ μὲν ἀναγκάζεται διὰ προσθήκης καὶ ἄλλων χαρακτήρων, νὰ πλατύνῃ, διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸ μέτρον, παραμορφουμένης τῆς ὀρθογραφίας τῶν μουσικῶν χαρακτήρων, ποῦ δὲ πιεζόμενον ὑπὸ τοῦ ρυθμοῦ, ἀποβάλλει χρόνους καὶ χαρακτῆρας καὶ παρὰ τοὺς κανόνας, συντέμνεται καὶ κολοβοῦται.

Σημ. β'. Καὶ ὁμῶς παρατηροῦμεν ὅτι εἰ καὶ ἀτελῶς ἐρρυθμισμένον ὀφείλεται εἰς τὸν ἀοίδιμον Χρῦσανθον μεγάλῃ εὐγνώμοσύνῃ ὑπὸ τῶν ἐνασχολουμένων εἰς τὴν ρυθμικὴν τῆς Β. Μουσικῆς· διότι διὰ τοῦ παραδείγματος τούτου ἀφήκεν

ὥς ἐκμαγεῖον τὰ ρυθμικὰ αὐτὰ Ο Ι βραχέα, Ὀ Ι μακρὰ σημεῖα ὄντα ἀναγκαιότατα εἰς τὴν ἀκριβῆ τοῦ ρυθμοῦ καταμέτρησιν καὶ κατὰταξιν

282 «Θεῖω καλυφθεῖς» ἡμέτερον.

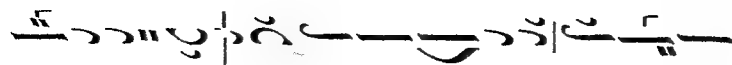
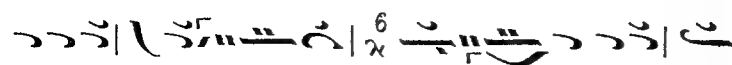

⁶
 Θεῖ ω ω κα α λυ φθεῖς ο ο βρα α δυ γλω ω ω ωσ
 Ὀ Ι Ι Ι Ι Ὀ Ὀ Ι Ι Ι Ὀ Ὀ Ι Ι

 σο ος γνω ω φω ε ε ρη η το ο ρε ευ
 Ι Ι Ὀ Ὀ Ι Ι Ι Ι Ὀ Ὀ Ι

 σε τον θε ο ο γρα φο ον νο ο ο ο μον
 Ι Ι Ι Ὀ Ο Ι Ι Ι Ι Ὀ Ὀ

 ι ι λην γαρ εκ τι ι ι να ξας ο ο ο
 Ι Ι Ι Ι Ο Ὀ Ι Ι Ι Ι Ὀ Ὀ Ι

 ομ μα α τος νο ο ο ο ο ο ον ο
 Ι Ι Ι Ὀ Ὀ Ι Ι Ι Ι Ὀ Ὀ

 ρα α το ο ον τὰ και μυ ει ειται πνε ε ευ
 Ι Ι Ι Ι Ο Ο Ι Ι Ι Ι Ο Ο Ι Ι

 μα α τος γνω ω ω σιν γε ε ραι αι αι ρων εν
 Ι Ι Ο Ο Ι Ι Ι Ι Ο Ο Ι Ι Ι Ι Ο Ο

 θε ε ε ε οι οις τοις α ασμα α σιν
 Ι Ι Ι Ι Ο Ο Ι Ι Ι Ι Ο

Ἡ Β. Μουσική

ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος τῶν Θεολόγων
ἢ «Ζωῇ»

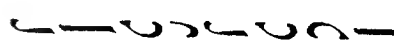

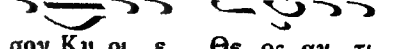
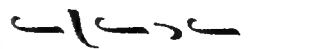

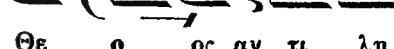

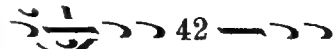

283 Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ διὰ τῆς ἐκδόσεως μουσικῶν βιβλίων παρὰ τῆς Ἀδελφότητος τῶν Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ» ἐπερίμενε τὴν ἀπόρριψιν καὶ ἀπομάκρυνσιν τῆς ἔξω καὶ ξένης μουσικῆς, ἐκ τῆς ἔσω ἱερᾶς καὶ πατροπαράδοτου, Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Ἑθνικῆς παρ' ἐλπίδα ὁμῶς συνέβη τὸ ἀντίθετον.

Συνήθρισαν μετὰ τῆς ἱερᾶς ὕμνωδίας ἐπὶ τῷ αὐτῷ καὶ ἐκ τῆς ἔξω, καὶ διὰ σειρᾶς ἐκδοθέντων μουσικῶν βιβλίων εἰσήγαγον μεθοδικῶς μετὰ τῆς γνησίας Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ Ἱταλικὴν καὶ Σμυρναϊκοὺς ἀμανέδες, ἐνεχείρισαν αὐτὴν εἰς τοὺς μουσικοὺς ἐν ᾗ εὐρίσκει ἕκαστος μελωδίαν κατὰ τὴν ἰδιοτροπίαν καὶ ἀρέσκειάν του. Εἶναι ὁμῶς ἄξιον ἀπορίας, ὅτι διὰ τὸ κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου δεικνύουν ζῆλον ἐνθεον, ἀξιέπαινον, καὶ ἀξιολίμητον, ἐνῶ διὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν τὴν τόσῳ σφιγκτὰ ἠνωμένην μετὰ τῆς Θεολογίας καὶ τῆς ὁποίας τὰ κηρύγματα ψάλλει ἀκαταπαύστως ἡ Μουσικὴ, ἔδειξαν ἀσύγνωστον ἀδιαφορίαν, ἐπιτρέψαντες τὴν συνύπαρξιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ μαθημάτων, γραμμῶν, καὶ θέσεων ξένων.

Ἐπίσης εἶναι ἀπορίας ἄξιον, τὸ ὅτι διὰ τὴν ὀρθογραφίαν τῆς Θεολογίας προσέχουν μήπως λείψῃ ἔστω καὶ μία κεραία ἐνῶ διὰ τὴν ὀρθογραφίαν τῶν μουσικῶν χαρακτηρῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων θεμελιούται ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ὕμνωδία καὶ τὸ ὕψος, ἐκάμυσαν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, ὅπερ δεικνύει μουσικὴν ἀμάθειν τῆς ἐνεργείας τῶν σημείων τῆς Β.

Μουσικῆς, διότι τι ἄλλο σημαίνει ἢ χρῆσις Ὀλίγου ἀντὶ Πεταστῆς, ἢ ἀντὶ Κεντημάτων Ὀλίγου καὶ τανάπαλιν, ἢ δύο Ἀποστρόφων ἀντὶ Συνεχοῦς Ἐλαφροῦ, ἢ ἡ χρῆσις Βαρείας ἀντὶ Ψηφιστοῦ, καὶ τανάπαλιν, ἢ ἡ χρῆσις Ὁμαλοῦ ἐπὶ δύο συλλαβῶν, ἢ Ἀντικενώματος, ἐπὶ ἰδίας συλλαβῆς :

Ἀποδείξεις τῶν ἀνωτέρω εἶναι τὰ ἑξῆς ἐκ τοῦ πρώτου τόμου τοῦ Πανδέκτου «Ζωῆς»

Τόμος α' Ἐσφαλμένα «Ζωῆς» Σελ.	Διορθωμένα Οἰκονόμου
34 ευ λο γει τε τον Κυ ευ λο γει τε τον Κυ ρι ον 	
 ρι ον παν τες οι 	 παντες οι
35 σον Κυ ρι ε θε ος αν τι 	 σον Κυ ρι ε θε ος αν τι
36 μα τι σου σω 	 μα τι σου σω
» θε ος αν τι λη πτωρ 	 θε ο ος αν τι λη η πτωρ
» ος με ε ε μι ι ι 	 ος με ε ε μι ι ι
43 ο ον και προς κε κρα α ξο 	 ο ον και προς κε κρα α ξα
47 παν το ο ος α γα 	 παν το ος α γα
48 Κυ ρι ου Παρ θε ε νε Μα ρι ι α 	 Κυ ρι ου Παρ θε ε νε Μα ρι ι α

Ἑσφαλμένα «Ζωῆς»

Διορθωμένα Οἰκονόμου

Σελ.

48

»

63

»

85

»

»

»

Ταῦτα νομίζομεν ἀρκετὰ διὰ νὰ γίνη φανερὰ ἡ ἀδιαφορία ἢ ἀμάθεια Β. Μουσικῆς τῶν Θεολόγων «Ζωῆς» Καί' ἐτι μᾶλλον ἡ ἀδιαφορία αὐτῶν εἰς τὴν ρυθμοποιίαν

Εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας μεταφέρομεν ἐνταῦθα ἓνα παράδειγμα ἐκ τοῦ Τρίτου τόμου Πανδέκτου «Ζωῆς» σελίς. 325 καὶ ἓνα ἐκ τοῦ Τετάρτου σελίς. 35, 75, 81.

Τὸ πρῶτον παράδειγμα κατὰ τοὺς Ζωϊκοὺς

Ἡ ρυθμικὴ αὕτη διαίρεσις εἰς δύο τρισήμους, καταστρέφει τὴν ὑπαρξίν τοῦ Παιωνικοῦ ἀσύνθετου πεντασήμου ποδὸς καὶ τῶν δύο ἐπομένων αὐτοῦ, Δισήμου ἀπὸ ἄρσεως, καὶ Ἀναπαίστου, Δακτύλου ἀπ' Ἑλάσσονος ἥτις καθ' ἡμᾶς ἔχει ὡς ἐξῆς:

Ἡ καθ' ἡμᾶς ρυθμικὴ διαίρεσις συνίσταται ἐκ τεσσάρων ποδῶν ἥτοι δύο δισήμων, τοῦ μὲν ἀπὸ θέσεως ἀρχομένοι, τοῦ δὲ ἀπὸ ἄρσεως ἐνὸς πεντασήμου Παιωνικοῦ ποδὸς καὶ ἐνὸς Ἀναπαίστου ἀπὸ ἄρσεως Δακτυλικοῦ ποδὸς, ἐν τῇ ὁποίᾳ συμφωνεῖ ὁ μουσικὸς καὶ ὁ τονικὸς ρυθμὸς μὲ τὴν ποιήσιν. ὡς :

Θείας Πίστεως ὁμολογία
ἄλλον Παῦλόν σε ἢ Ἐκκλησία

Τὸ δεῦτερον παράδειγμα κατὰ τοὺς Ζωϊκοὺς ἔχει ὡς ἐξῆς :

Εἰς τὴν θέσιν ταύτην τὸ Ὀλίγον τοῦ Ἀντικενώματος ἐτέθη εἰς τὴν θέσιν τοῦ νομιζομένου δισήμου ποδὸς ἐνῶ χωριζομένη κανονικῶς, ἀποτελεῖ πόδα ἀπλοῦν, ἀσύνθετον τοῦ Παιωνικοῦ γένους. ὡς :

πεντάσημον καὶ οὐχὶ Τρίσημον, διότι ὁ Τρίσημος φέρει τὸ ἀπλοῦν Ἀντικένωμα εἰς τὴν θέσιν, ὅπερ οὐδέποτε ἐπιτρέπεται.

Σημ. Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν προσέκρουσε καὶ ὁ Καθηγητὴς τῆς Β. Μουσικῆς Κ. Ψάχος, ἀντικαταστήσας τὸ Ὀλίγον μετὰ τοῦ Ἀντικενώματος, ὅπερ ἀπῆται βραχεῖαν χρονικὴν ἄρσιν, διὰ τῆς Πεταστῆς καὶ ἐσχημάτισε θέσιν, διαιρέσας ἀνεπισημόνως τὸν ἀσύνθετον Παιωνικὸν πόδα, εἰς δύο, τρισημὸν καὶ δισημὸν ὡς :

Ἐπὶ τῆς ἰδίας θέσεως ἐσκόνταψε καὶ ὁ ἀοίδιμος Θεόδωρος ὁ Φωκαεὺς ὑπερπηδήσας αὐτὴν τῇ χρησιμοποίησιν τοῦ γοργοῦ ὡς :

Ὅλοι οἱ λοιποὶ ἄξιοι προσοχῆς μουσικοδιδάσκαλοι, ἐσεβάσθησαν αὐτὴν τὴν θέσιν

Ὁρδογραφικαὶ ἀσκήσεις

Ἐκ τῶν τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου Κων]λεως 1900

Ἑσφαλμένα

Διορθωμένα

Ἦχος Πρῶτος

<p>1 π η </p>	<p>π η </p>
--	--

Ἑσφαλμένα

Διορθωμένα

<p>2 </p>	<p></p>
<p>3 </p>	<p></p>
<p>4 </p>	<p></p>
<p>5 π η </p>	<p>π η </p>
<p>6 Δ η </p>	<p>Δ η </p>
<p>7 π η </p>	<p>π η </p>
<p></p>	<p></p>
<p>8 π η </p>	<p>π η </p>

2 Τὸ Συνεχές Ἑλαφρὸν γράφεται ὅταν ἡ πρώτη συνεχῆς ἔγγορος κατὰ βας συνεχίσει συλλαβὴν προηγουμένου χαρακτῆρος ἢ δὲ δευτέρα κατὰ βας τῆς θέσεως εἶναι ἐγκρατῆς ἰδίᾳ συλλαβῆς, ὡς :

ὅχι διὰ δύο Ἀποστροφῶν

ε ε χω ε χω

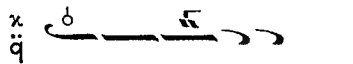
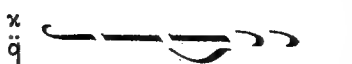
3 Τὸ Ψηφιστὸν τίθεται ὑπὸ ἴσον ἢ Ὀλίγον πρὸ δύο ἢ περισσοτέρων συνεχῶν ἰσοχρόνων, ἑτεροσυλάδων καταβάσεων, οὐδέποτε πρὸ μιᾶς, ὡς

7 Τὸ Ἀντικένωμα δὲν γράφεται καὶ δὲν ἐκτελεῖται ὑπὸ Ὀλίγον ἑτεροσύλλαβον.

8 Πρὸ μιᾶς καταβάσεως ἑτερόχρονος Πεταστῇ δὲν τίθεται :

Ἑσφαλμένα

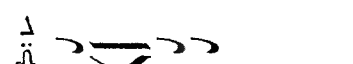

Διορθωμένα

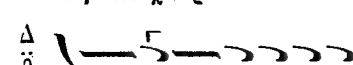

9
 Εκ κα μι ι νου εκ κα μι νου ρυ

10
 α φθα ρ σι ι ι ας εν α φθα ρ σι ας εν

11
 η μι α α των Σαβ η μι α των Σαβ

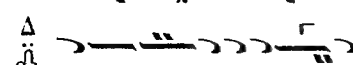
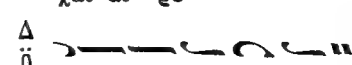

 η μι α των

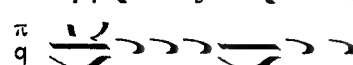
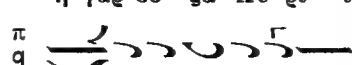
12
 τη κε χα ρι τη κε χα ρι τω

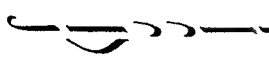
13
 χαι αι ρε και παλιν χαι αι ρε και πα λιν ε ρω

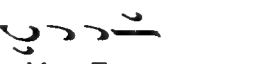

 ε ρω χαι αι ρε

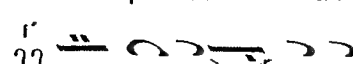

 χαι αι ρε

14
 η γαρ δο ξα Κυρι ι ου η γαρ δο ξα Κυ ρι ι ου

15
 χο ο ρευ ε νυ υν και χο ρευ ε νυ υ νν και α

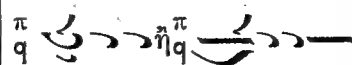

 α γα αλ λου Σι ων

 γαλλου Σιων

16
 γε ρ σει του το ο κου ε γε ρ σει του το ο κου

 ου σου

 ου σου

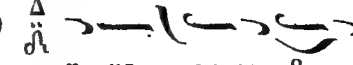
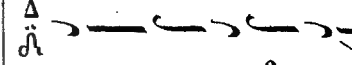
17
 με χρι τε ρ με χ ρι τε ρ με χ ρι τε ρ τα των

Ἑσφαλμένα

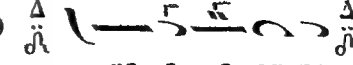
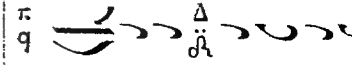
Διορθωμένα

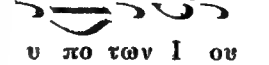

18
 πι ι ι δα κα τε ελ πι δα κα τε χον τε ς

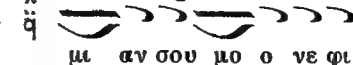
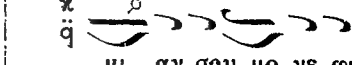

 χον τε ς α γα α γα λ λο

19
 η με ρα της βα σι η με ρα της βα σι λει

 λει ει ει α

20
 με ε ε ρα της με ρα της υ πο των Ι ου

 υ πο των Ι ου

21
 μι αν σου μο ο νε φι μι αν σου μο νε φι

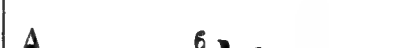

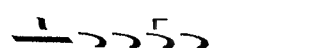
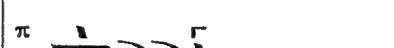

18 Διορθωτέον οὕτω διότι ἡ συλλαβὴ α(γαλλώμεθα) δὲν
 α γα
 τονίζεται ἀλλὰ καὶ ἂν ἐτονίζετο θὰ ἐδέχετο Πιτταστήν ὡς ὅχι
 α γα
 Ψηφιστὸν ὡς
 α γα

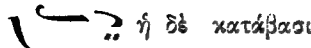

19 Ἡ Βαρεῖα δὲν προτάσσεται πρὸ κκτιούσης ἐτεροσυλλάβου ὡς
 ἀλλὰ ἐμοσυλλάβου
 ρα της ε ε χω

20 Ἡ Πιτταστὴ τοῦ Ἰσοῦ περιττὴ διότι εἶναι ἄτονος ὡς
 των Ι ου
 ἀντὶ δὲ Ὀλίγου καὶ Ψηφιστοῦ εἰς τὸ τίθεται Πιτταστὴ ὡς
 υ πο των

Ἐσφαλμένα

Διορθωμένα

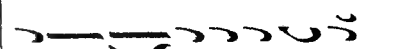

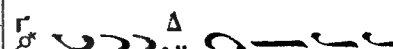

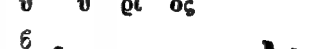

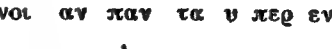
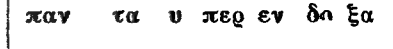
22 ^κ_q λι ταις ο δον βυ θου
 λι ταις ο δονβυθου καινουρ
 ου και νουρ
23, 24 ^Δ_q φαι νειν σνν ⁶_κ μω
 ω ων φαινεινσνν μω ων
^π_q πλα α νη η ης πλα α νης
25 ^Δ_q την η ην Ανα α α α τη ην Α να α σ α
 στα α α στα α

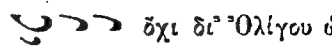
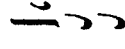
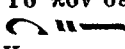

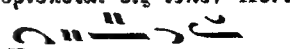
24 Ἀσκοπος ἢ γραφή τοῦ δευτέρου Ἰσου
 μω ων
 ἢ δὲ κατάβασις τῶν δύο τελευταίων Ἀποστροφῶν
μω ων
ἀπαιτεῖ Ὑπορροήν ὡς Ἦ, ὅχι δύο Ἀποστροφούς

Ἦχος Δεύτερος

Ἐσφαλμένα

Διορθωμένα

26(*) ⁶_κ την α δι α φθο ο την α δι α φθο ο ο ρως
 ρως Θε ον λο ο γον τε Θε ον Λο γο ον τεκου σαν
 κου ου σαν
 το κον σε ^Δ_q Κυ υ το κονσε Κυ υ ρι ος
 υ υ ρι ος
27 ⁶_κ ρι ι ι ι ου ρι ι ι ι ου
 ου ου
28 ^Δ_κ Παν τα υ περ εν παν τα υ περ εννοι αν
 νοι αν παν τα υ περ εν παν τα υ περ εν δο ξα
 δο ξα ^Δ_κ τα σα Θε ο το κε Μυ

26(*) Ἡ πρὸ δύο συνεχῶν καταβάσεων δίχρονος ἀνάβασις γράφηται διὰ Πεταστῆς ὡς ὅχι δι' Ὀλίγου ὡς
το κον σε Το κον σε
Τὸ Ἀντικένομα κακῶς ἐτέθη ὑπὸ τὸ Ὀλίγον ὡς:
 Κυ υ υ
υ ρι ος τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται εἰς τὸν Κεντημάτων ὡς:
 Κυ υ υ ρι ος ἢ Κυ υ υ ρι ος

Ἐσφαλμένα

Διορθωμένα

το ο ο κε Μυ στηρια στη ρι α

29(*) Αχ ραντε πε θε Α χραντε πε θε

30 ε δει ει ειχ θη δειχ θη αλ λο τριος

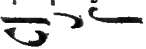
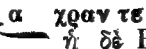
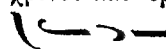
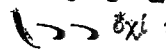

αλ λο τρι ος

31 Ἐναρξίς τοῦ β' ἤχου Θε ο ο ο σ ος Κυ ν ρι ος

Ἐναρξίς τοῦ δ' ἤχου Θε ος Κυ ρι ος

Ἐναρξίς τοῦ πλ. β' Θε ος Κυ ρι ος

Ἐντελεῖς καταλήξεις τοῦ β' Θε ο το κε Πα ρ θε

29 (*) Ἡ ἔγτονος συλλαβὴ πρὸ μιᾶς κατιούσης ἰσοχρόνου, διὰ Πε-
ταστῆς γράφεται ὡς : δχι δι' Ὀλίγου καὶ Ψη-
φιστοῦ ὡς : α χραν τε ἢ δὲ Βαρεῖα προτίθεται πρὸ ἰσο-
α χραν τε
χρόνου καὶ ὁμοσυλλάβου κατιούσης πρὸ τοῦ ἴσου ὡς :
 ἢ πρὸ δύο ὁμοσυλλάβων Ἀποστρόφων ὡς :
ε ε ως
 δχι πρὸ ἑτεροσυλλάβων ὡς : πε θε
μν ι

νε υ μνουμεν σε

τοῦ δ' Δ

του Κυ ρι ου μα θητρι αι

τοῦ πλ. β' Δ

προς τους κε κρυμμενους Α πο στολους

Τελικαὶ καταλήξεις τοῦ β' Δ

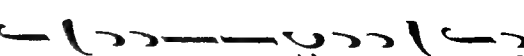
δο ο ο ξα σοι

τοῦ δ' Δ

τοις εν Α δη πα ρε χων ζω ην και Α να στα σιν

τοῦ πλ. β' Δ

α νε ε στη ο Κυ ρι ι ο ος

Ἐσφαλμένα

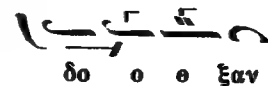
Διορθωμένα

32 (*) Δ δο ο ο ξαν

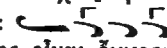

33 (*) Δ και αι νε το ο ον και

ο ον και

32 (*) Ἀγόργων Κεντημάτων, οὔτε προηγείται ἀλλ' οὔτε ἔπεται ἔγ-
γοργος χαρακτήρ ὡς : ἀλλὰ οὕτω :
δο ο ο ο ξαν

δο ο ο ξαν

33 (*) Αἱ ἔγγοργοι συνεχεῖς ὁμοσύλλαδοι καταβάσεις γράφονται μὲ
Ἵπορροήν ὡς : καὶ ἔταν ἡ πρῶ-
τη Ἀπόστροφος εἶναι ἔγγοργος καὶ ὁμοσύλλαδος μὲ τὴν δευτέ-
ραν γράφονται δι' Ὑπορροῆς ὡς :

Ἑσφαλμένα

Διορθωμένα

34 (*)
 ι ι σχυ υ ρο ο
 ο ος

Ἦχος Τρίτος

35 (*)
 ο τι ε ποι ο τι ε ποι η σε
 η σε
 36
 και πα ρε σχε ε τω και πα ρε σχε τω και
 πα ρε σχε τω
 37
 σω τη ρι ι αν του την σω τη ρι αν του
 38
 Παρ θε ε νε Παρ θε ε νε Παρ θε ε νε
 39
 Πα α θος ον των τα πα α θος ον των τα

34 (*) Ἡ θέσις αὐτῆς γράφεται διὰ Πεταστής ἢ διὰ Βαρείας ὡς ἢ

35 (*) Τὸ Ἀντικένωμα δὲν τίθεται ὑπὸ ἑτεροσυλλάβους χαρακτῆρας ὡς ἀλλὰ ὑπὸ ὁμοσυλλάβους ὡς
 ο τι ε ε ε ε τοι μορ

Ἑσφαλμένα

Διορθωμένα

40 (*)
 πο ο ο ο ο ο ο ο
 ος
 41 42 (*)
 γα α πη τη γα πη τη των νε κρων

 τω ων νεκρων ουκ ε ε στι ουκ ε στιν ω δε

Ἦχος Τέταρτος

43
 κε χα ρι τω με ε νη ο κε χα ρι τω με νη ο
 44 (*)
 εν ο νο μα τι Κυ εν ο νο μα τι Κυ
 45
 σαρ κο φο ο ρος ως σαρ κο φο ρος ως ω φθη
 ω φθη

40 (*) Ἴδε ἀριθμ. 33 Τὰ δὲ πρὸ τοῦ Ὀλίγου ἑξογῶν Κεντήματα ἔντα ὁμοσύλλαβα ὡς: γράφονται: κάτωθεν τοῦ (ι)-

λίγου ὡς: ὅχι ἐξωθεν.

42 (*) Οἱ προσφδιακοὶ κανόνες δὲν ἐπιτρέπουν τοιαύτην εἰς τὸ ἀρνη-
τικὸν μόριον οὐ, ἐξαγγελίαν, ὡς: οὐκ ἐστὶν ὧδε, ἀλλὰ οὐκ
ἐστὶν ὧδε

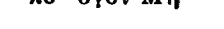

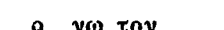
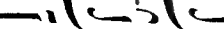

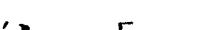

44 (*) ἡ συλλαβὴ (δνό)μα(τι) ἄτονος οὖσα καὶ ἐν τῇ ἄρσει τοῦ ζισήμου
ποδὸς δὲν δέχεται: Ψηφιστὸν ὡς:
 εν ο νο μα τι

Διορθωμένα

46 ⁶ ⁶
Θε ο το ο κε α | Θε ο το κε α

47 ^Δ ^Δ
υ περ ε εν δο ξον | υ περ εν δο ξον

Ἦχος πλ. τοῦ Πρώτου

<p>48</p> <p>γῳ' καὶ </p> <p>λο ογον Μη χρο</p> <p></p> <p>ο ο νω τον</p> <p>49</p> <p>κ </p> <p>λυ νο ο ο ο μεν</p> <p>50</p> <p>κ </p> <p>ρι ι ου</p> <p>51</p> <p>κ </p> <p>και ε γει ει ει ραι</p> <p>52</p> <p>ζ' κ </p> <p>να α α ναρ χον</p> <p></p> <p>Παρ θε νου τε</p>	<p>γῳ' καὶ </p> <p>λο γον Μη χρο νω τον</p> <p>κ </p> <p>λυ νο ο μεν</p> <p>κ </p> <p>ρι ι ι ι ι ου</p> <p>κ </p> <p>και ε γει ραι τους</p> <p>ζ' κ </p> <p>να ναρχον Παρ θε νου τε</p>
---	--

Διορθωμένα

53 (*)

στα σει αυ του ου
στα σει αυ του στα σει
αυ του

54 (*)

το κον σου ου ου ου

ἦχος πλ. τοῦ Δευτέρου

55(*)	ⲉ	ⲙⲓⲣⲓⲛⲧⲉⲓⲱⲁⲩ	ⲉ	ⲙⲓⲣⲓⲛⲧⲉⲓⲱⲁⲩⲧⲱ
		Θα λασσαν θει ω αυ		Θα λασσαν θει ω αυ του
	ⲧⲱⲡⲣⲟ		ⲡⲣⲟⲥⲧⲁⲓⲙⲁⲧⲓ	
56(*)	ⲛ	ⲉⲩⲗⲟⲓⲧⲉⲧⲁ	ⲡ	ⲉⲩⲗⲟⲓⲧⲉⲧⲁⲉⲣ
		ευ λο γει τε τα		ευ λο γει τε τα ερ
	ⲉⲣⲓⲕⲩ		ⲓⲕⲩ	
	ερ γα Κυ		γα Κυ	

53 (*) Ἡ Βαρεῖα προτίθεται πρὸ δύο ὁμοσυλλάδων χαρκατήρων
οὐχὶ πρὸ ἑτεροσυλλάδων ὥς :

ἀλλὰ ὥς: α νε ε στη
 ε νε κρω θη σαν

54 (*) 186 ἀριθμ. 33

55 (*) Ἰδε ἀριθμ. 7

56 (*) Ἴδε ἀριθμ. 8. Πρὸ δύο ἢ τριῶν συνεχῶν καταβάσεων ἰσοχρόνων, ἑτεροσυλλάβων προτίθεται Ψηφιστὸν ὡς :

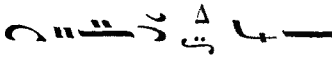
Κυ ρι ε ε ερ γα

Ἐσφαλμένα

Διορθωμένα

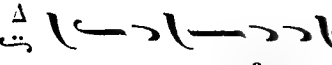
57
 και χα ραν τω

 κοσμω κυ η σασα σε υ

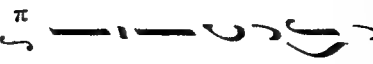

 μνου ου ου μεν Πα να

 γι ι α Παρθε νε

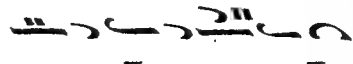
58
 τι ι Κυ ρι ου

59
 ε νε κρω θησαν

60
 τον Α δην μη πει

π
 και χα ραν τω κο ο

 σμω ω κυ η σι σα σε υ

 μνου μεν Πανα γι ι α Παρ

 θε νε

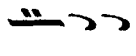
Δ
 τι Κυ ρι ου

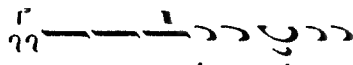
Δ
 ε νε κρω θησαν

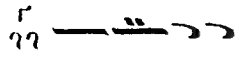
Δ
 τον Α δην μη πειρασθης υπ

 αυτου

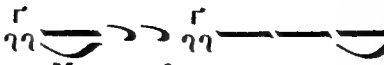
ἤχος Βαρύς

61
 Μητης φθο παν τε

 χνη μο νι

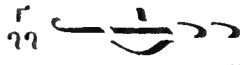
62
 και τοις σοις Αποστολοις κη

63
 πα ρε χων τω

γ
 Μητης φθο παν τε χνη

 μο νι

γ
 και τοις σοις Α πο στολοις κη

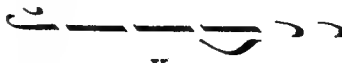
γ
 πα ρε χων τω

Ἐσφαλμένα

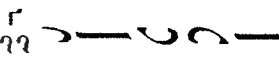
Διορθωμένα

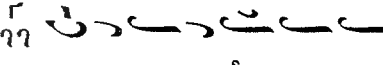
64
 η προ το ο ο κου παρ

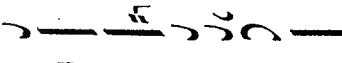
65
 τι αν τα πο δω σω

 μεν τω Κυ ρι ω πε

 ρι παν των ων αν τα

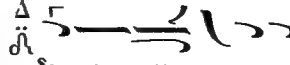
γ
 η προ το κου παρ

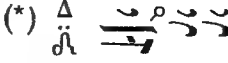
γ
 τι αν τα πο δω σω μεν

 τω Κυ ρι ι ω πε ρι

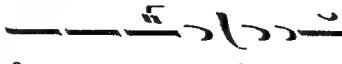

 παν των

ἤχος πλ. τοῦ Τετάρτου

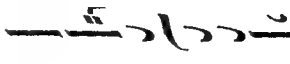
66
 δι ο σε πασαι

67 (*)
 χο με νος

68
 εξ υψους κα τη η ηλ

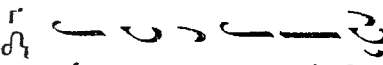

 θες ο ε ευσπλα αγχνος

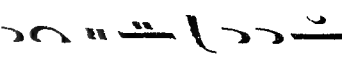

 τα φην κατε δε ε ξω τρι

 η η η με ε ρον

Δ
 δι ο σε πασαι

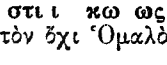
Δ
 χο με νος

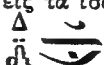
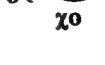
γ
 εξ υ ψους κα τηλ θες

 ο ο ευ σπλα α γχνος

 τα φην κα τε δε ξω τρι ι

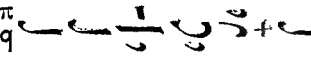

 η με ε ρον

67 (*) Τὸ Ὅμαλὸν ὑπογράφεται εἰς ὁμοσύλλαβα,

 στι ι κω ως

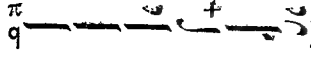
εἰς τὰ ἰσόχρονα καὶ ἑτεροσύλλαβα τίθεται ψηφιστὸν ὅχι Ὅμαλὸν

 χο με νος

Ἐσφαλμένα ἐκ τῶν
τοῦ Ἰωάννου Σακελλαρίδη

Διορθωμένα ὑπὸ
Οἰκονόμου Χαραλάμπου

69(*) π
 q
εν ο δω ταυ τη η

ε πο

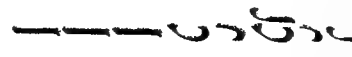
70(*) π
 q
απ ε μου και ουκ εστιν

71(*) Δ
 δ
εκ των α νο μι

ω ων η

72 π
 q
αυ του την εκ νε

κρων Α να

π
 q
εν ο δω ταυ τη η ε πο

π
 q
απ ε μου και ουκ εστιν ο

Δ
 δ
εκ των α νο μι ω ων η

π
 q
αυ του την εκ νε κρων Ανα

69 (*) Πρὸ μιᾶς κατιούσης δὲν τίθεται ἔγχρονος ἡ Πεταστή.

70 (*) Δὲν ἐπιτρέπεται ὅχι μόνον εἰς τὴν καλιὰν ὁ παρατονισμὸς τῶν λέξεων, ἀλλ' οὔτε εἰς τὴν μουσικὴν ὥς : καὶ οὐκ εστὶν καὶ οὐκ ἦν, γίνωσκων με, ταπείνωθην, ὑπέραμε ἐδώρησάτο. σπλάγγνισθητι, ἐκαινότομησε, καὶ ἄλλων πολλῶν παραστρατημάτων τῆς μουσικῆς τοῦ Σακελλαρίδη,

71 (*) (Ἰδε ἀριθ. 53) ἡ Βαρεῖα δὲν προτίθεται ἑτεροσυλλάδων ὥς

α νο μι ων

Ἐσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

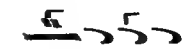
73(*) π
 q
τον σαρ κ ε ε κου

σι ως

74 π
 q
σο ο ο ον μου ου προ

ο οσ

75 π
 q
ει σα α α κου

ξα α α προς

76 π
 q
ει σα α κουσο ο ον μου

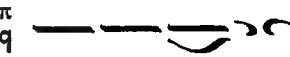
77 η
 η
μι ι α α μα α α ε

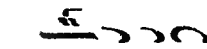
δ
 δ
Κυ υ υ υ υ ρι ι

ε ε ε ε ε

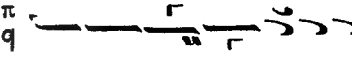
π
 q
τον σαρ κ ε κου σι ως

π
 q
σο ο ο ον μου ου προ ο

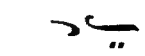

ο σχες προ σχες

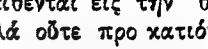
π
 q
ει σα α κου

ξα α προς

π
 q
ει σα α α κουσο ονμου

π
 q
θυ μι α α μα α ε

π
 q
Κυ υ υ υ ρι ι ι

ι ε

73 (*) Τὰ Κεντήματα οὐδέποτε τίθενται εἰς τὴν θέσιν ρυθμικοῦ ποδὸς ὥς : ἀλλὰ οὔτε προ κατιόντος χαρακτῆρος εἰ μὴ ἐπὶ τοῦ Ὀλίγου ὥς

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Θ. Χ.

78 π q
 ε λαι ον δε α μαρ

τω λου μη λι πα να τω

79 π q
 ε πο θη σαν ε χο

ο με ε να α πε τρας

80(*) π q
 α πο σκαν δα λων

81 π q
 ε ως αν πα α ρε ε ελ θω

82 Δ δ
 και συ ε γνωσ τα σς τρι

βους μου

83(*) γ q
 α γα θος και φι

84(*) π q
 α γαλ λι α σαντο

π q
 ε λαι ον δε α μαρ τω λου

π q
 μη λι πα να α τω

Δ δ
 κα τε πο θη σανε χο με

να α πε τρας

π q
 α πο σκαν δα α λων

π q
 ε ως αν πα ρελ θω

π q
 και συ ε γνωστας τριβους μου

π q
 α γα θος και φι

π q
 η γαλ λι α σαν το

80 (*) Τὰ ἄγοργα Κεντήματα εὑρισκόμενα μεταξύ δύο ἴσων δὲν τίθενται ἐπὶ Ὀλίγον ὥς ἀλλὰ μεταξύ τῶν ἴσων εἰς τὴν σειρὰν ὡς

83 (*) Πρὸ δύο ἢ περισσοτέρων συνεχῶν καταβάσεων τίθεται Πε-
ταστή δίσχρονος ὅχι Ὀλίγον δίσχρονον μετὰ Ψηφιστοῦ

84 (*) Ἡ Βαρεια προτίθεται δύο ὁμοσυλλάβων καὶ ἰσοχρόνων Ἀ-
ποστροφῶν, οὐχὶ τριῶν

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Θ. Χ.

85 π q
 ζω ην η μι ιν ε δω

ρη σα το

86(*) π q
 τα ε θνη μετ ευ φρο

87 π q
 α νε ε ε ε στη ω

του θαν μα α τος

88(*) π q
 βα στα σα σα τον

κτι στην σου

89 π q
 εις τα ο ο ρη των

σω ω ω ων

90 γ q
 Οι κτιρω ων κα α α

θα

π q
 ζω ην η μι ιν τ δω

ρη σα το

π q
 τα ε ε θνη μετ ευ φρο

π q
 α νε ε στη ω του θαν

μα τος

π q
 βα στα σα σα τον κτιστην σου

σω ων

π q
 εις τα ο ο ρη των

σω ων

γ q
 οι κτιρ μω ων κα α

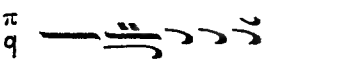
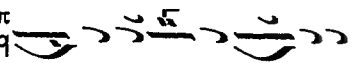
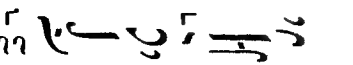
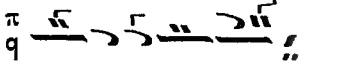
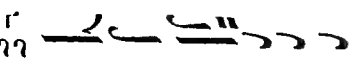

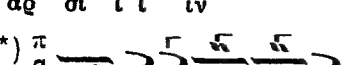
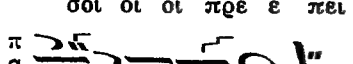

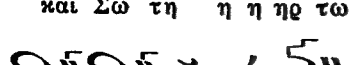
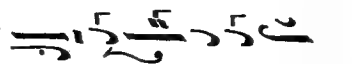

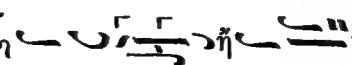
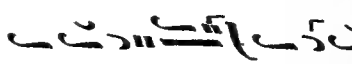
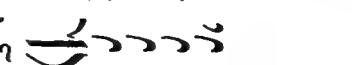

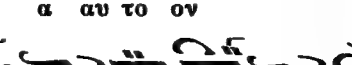
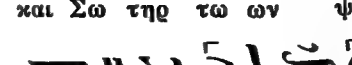
α α θα

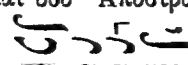
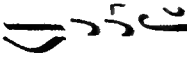
86 (*) Ἰδε ἀριθ. 79

88 (*) Ἡ Βαρεια δὲν προτίθεται πρὸ ἑτεροσυλλάβων κατιουσῶν
ἀλλὰ τὸ Ψηφιστὸν ὡς
 ει πω μεν

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

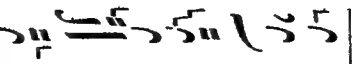
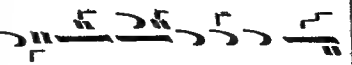

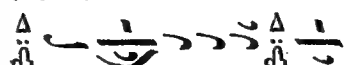
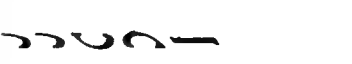
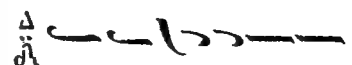

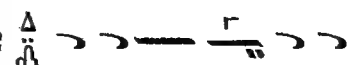

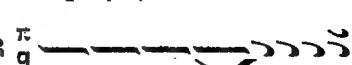

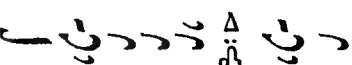
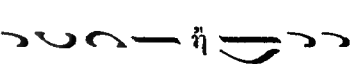
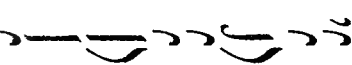

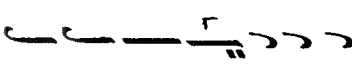

Διορθωμένα Ο. Χ.

<p>91 τρε ε ε ε ε μω</p> <p>92 εκ τω ω ω ν ου</p> <p>93 πα α σα πνο ο η αι νε</p> <p>94 αι νει ει ει τε</p> <p>95 με ε ε ε νοι ος</p> <p>96 ε ε ε ε πα α α</p> <p> αρ σι ι ι ι ν</p> <p>97(*) σοι οι οι πρε ε πει</p> <p>98 α αυ το ο ο ν</p> <p>99 και Σω τη η η ηρ τω</p> <p> ω ω ν ψυ χω ω</p>	<p>Δ τρε ε ε ε ε μω</p> <p>π εκ τω ω ω ν ου</p> <p>π πα σα πνο η αι νε</p> <p>Γ αι νει ει ει τε αι νει τε</p> <p>π ε πη γο ο με ε ε νοις</p> <p>Γ ε ε πα αρσιν</p> <p>π σοι οι οι πρε ε ε πει</p> <p>π α αυ το ο ν</p> <p>Γ και Σω τηρ τω ω ν ψυ</p> <p> χω ω ω ω ν η η</p>
---	--

97 (*) Πεταστή προτίθεται δύο Ἀποστροφῶν, δημοσυλλάβων ὧν ἡ δευτέρα ἔγγοργος ὡς δχι Ὀλίγον μετὰ Ψη-
τει ει ει χος
φιστοῦ ὡς

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

<p> ω ω ν η η η η η η</p> <p> τω ω ν ψυ χω ω ω ν η η</p> <p> η η μω ω ω ω ω ν</p> <p>100 υ ψι στοις Θεω Γε</p> <p> νοι το Κυ ρι ε</p> <p>101 αρ χη γω ω της ζω</p> <p> ης η μων</p> <p>102 α συγκρι ι τως των</p> <p> Σε ρα φειμ</p> <p>103 Παρ θε νε μνη ημη ησου</p>	<p> η η μων</p> <p> το Κυ ρι ε Κυ ρι ε</p> <p> αρ χη γω της ζω ης η μων</p> <p> υ ψιστοις Θεω Γε νοι</p> <p> το Κυ ρι ε Κυ ρι ε</p> <p> αρ χη γω της ζω ης η μων</p> <p> ης η μων</p> <p> α συγ κρι ι τως των Σε</p> <p> ρα φειμ</p> <p> Παρ θε νε μνη μη σου</p>
---	--

Ἦχος Δεύτερος

104 Ὁ Ι Σακελλαρίδης μὴ δυνήθεις νὰ ὑποτάξῃ εἰς τὸν τε-
τράσημόν του τὸ «Ὅτε κατήλθες πρὸς τὸν θάνατον» τὸ
ἐγκατέλιπε μὲ τὴν παρηγορητικὴν τῆς ἀλώπεκος φράσιν
«Ρυθμοειδὲς=Ὀμφακὲς εἰσι» τοῦτο ἡμεῖς διαιροῦμεν εἰς
διαφόρους ρυθμικοὺς πόδας.

 Ο τε κα τη ηλ θες προς τον θα να τον η ζω

 ΟΙ|Ι|Ο|Ι|Ο|Ι|Ο|Ο|Ι

 δίσσημος ΐαμβος δίσσημος ΐαμβοι δίσσημος

 από ἄρσεως

 η η α θα α να τος το τε τον Α δην ε νε

 ΟΙ|Ι|Ο|Ι|Ο|Ο|Ι|Ο|Ι|Ο|

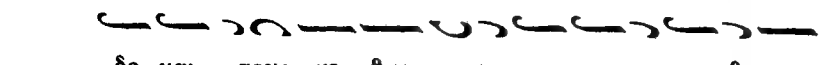
 τρίσσημος Παιωνικός Δίσσημοι ανάπαισ.

 ε κρωσας τη ασ τρα πη της Θε ο τη τος ο τε

 Ι|Ο|Ι|Ο|Ι|Ο|Ι|Ι|Ο|Ι|Ο|

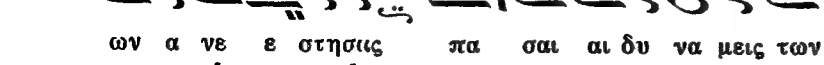
 ΐαμβος δίσ. από ἄρσ. ανάπαισ. ΐαμβ. τριση

 δε και τους τε θνε ω τας εκ των κα τα χθο νι

 Ι|Ο|Ι|Ο|Ι|Ο|Ι|Ο|Ι|Ο|Ι|Ο|

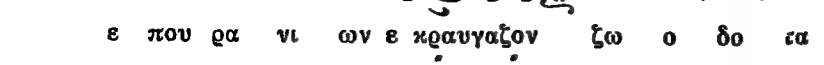
 μος δίσσημοι τρίσσημοι δίσσημοι

 ων α νε ε στησις πασαι αι δυ να μεις των

 Ι|Ι|Ο|Ι|Ο|Ο|Ι|Ο|Ι|Ο|Ι|Ο|

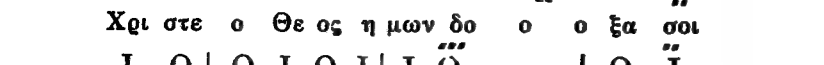
 ΐαμβοι Δίσσημοι

 ε που ρα νι ων ε κραυγαζον ζω ο δο α

 Ι|Ο|Ι|Ο|Ι|Ι|Ο|Ι|Ο|Ο|Ι|Ο|

 δίσσημοι ΐαμβοι δίσσημοι

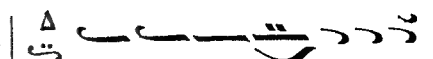
 Χρι στε ο Θε ος η μων δο ο ο ξα σοι

 Ι|Ο|Ο|Ι|Ο|Ι|Ι|Ο|Ο|Ι|

 δίσσημοι ΐαμβ. ὄρθ.

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένον Ο. Χ.

105 (*)

 Κα τευ θυν θη κα τευ θυν θη η η τω

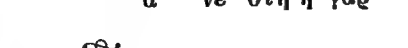

 η η τω η η η προ ο ο η η η προ ο ο

 106

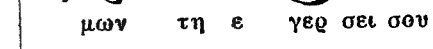
 α μαρ τι ι ι α α μαρ τι ι α

 107

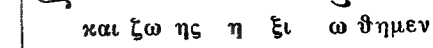
 α νε στη η γαρ α νε στη η γαρ

 108

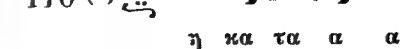
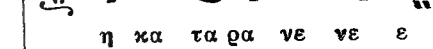
 μων τη ε γερσει σου μων τη ε γερσει σου

 109

 και ζω η η ης η και ζω ης η ξι ω θημεν

 110 (*)

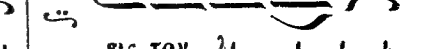
 η κα τα α α η κα τα ρα νε νε ε

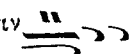
 ρα νε νεκρωται κρωται

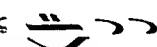
 111

 εις τον λι ι ι ι ι εις τον λι ι ι ι

 112

 σοι ε πι λαμψει σοι ε πι λαμψει

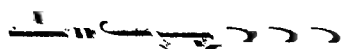
105 (*) Τὸ Ἀντικένωμα δὲν τίθεται εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν

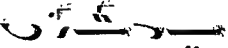
διότι δὲν ἐκτελεῖται· ἀλλὰ τὸ Ψηφιστὸν ὡς

110 (*) Ἡ ἀνάμιξις πορείας τοῦ Πλ β' εἰς τὰ τοῦ Δευτέρου δὲν ἐπιτρέπεται ἀλλ' οὔτε Ἀντικένωμα ὑπὸ Ὀλίγον ἑτεροσύλλαθον καὶ οὔτε ὑπερπροπαροξυτονισμὸς εἰς τὸ : νένεκρωται

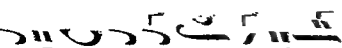
Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

113
 ει ει πων Χρι

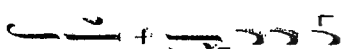

 στο ος νε ε στη η

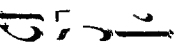

 ε εκ νε ε κρων

114
 ε κυ υ υ υ

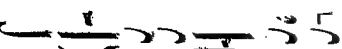

 υ υ υ υ υ λ ι ι ι

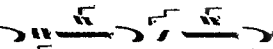

 σε εν

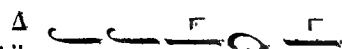
115
 βο ο ο ο με ε

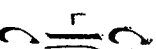

 ε ε εν σοι

116
 και ε πλησθη χαρας

 το στο ο ο ο μα α

 ο α αυ τω ω ω ων

117
 τον θο ο ου υ

 υ υ βον

Διορθωμένα Ο. Χ.

 ει ει πων Χρι στος

 α νε στη η εκ

 ε κυ υ υ υ υ υ

 λι ι ι ι σε ν

 βο ο με εν σοι

 και ε πλησθη χαρας το

 στο ο ο μα α αυ τω ων

 τον θο ο ου υ υ υ βον

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

118
 δι ο κη ου υ

 υ υ ξα α α α τε

 τοις κη η ου υ υ ξιν

119(*)
 εις την Γα λι λαι

 αι αι αι α αν δρα α μει

 ει ει ει ει ν

Διορθωμένα Ο. Χ.

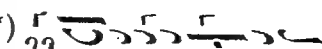

 δι ο κη ου ξα α τε

 τοις κη η ου υ υ ξιν

 Γα λι λαι αι αι αι

 α αν δρα α α μειν

Ἦχος Τρίτος

120(*)
 Κυ ρι ι ι ι ε ε

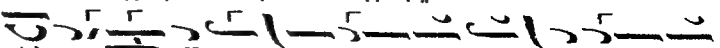

 κε ε κρα ξα προ ο ος σε

 Κυ ρι ι ε ε κε ε

 ε κρα ξα α προ ο ος σε

119 (*) Ἀντὶ Πεταστῆς μετὰ Κλάσματος τίθεται τὸ ὀλίγον μετὰ Ψηφιστοῦ ὡς

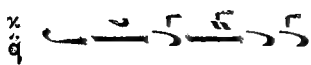
120 (*) Ὁρθογραφικῶς ἔπρεπε νὰ γραφῇ οὕτω,

 Κυ ρι ι ι ε κε ε ε κρα ξα προ ο ος σε

ἀλλ' ὁ Σακελλαρίδης ἐρήμαξεν, ἐσκόρπισεν ὡς τῇ ὄρνις τὰς τροφὰς ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς, δὲν ἀφῆκεν οὔτε μουσικοὺς χαρακτῆρας εἰς τὴν θέσιν τοὺς ἀλλ' οὔτε Ἐκκλησιαστικὰς θέσεις.

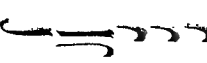
Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

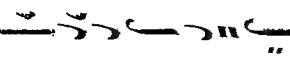
Διορθωμένα Ο. Χ.

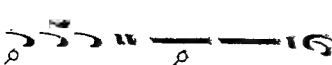
121(*)
 ει σα α α α α

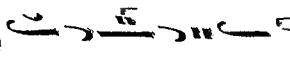
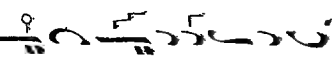

 κον σο ον μου ον ου

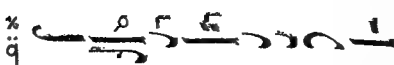
122
 και οη μη συνδυ α σω

123
 μυ στη ρι ου την

124
 τι κλαιεις ω γυ υ ναι

125
 το της καρ δι ι ι

 ι ας κλη η ρο ο ον

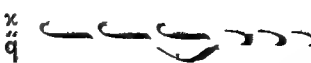
126
 α πε ε στε ε ε ε

 ελ λο ο ο ο ον το

 ει σα α α α κον σο

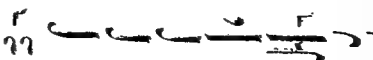
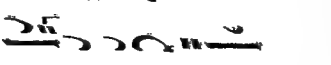

 ον μου

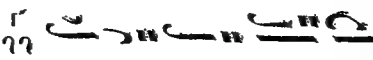

 και ου μη συν δυ

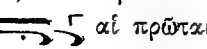
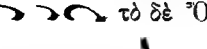
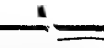

 α α σω

 μυ στη ρι ι ου την

 τι κλαι εις ω γυ υ ναι

 το της καρ δι ι ι ι

 α ας κλη η ρον

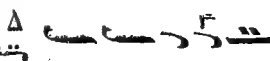

 α πε ε στε ε ελ λο

 ο ο ο ον το ο

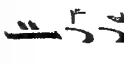
121 (*) Το πρώτον Ὀλίγον απαιτεῖ ἑγχρονον Ἀντικένωμα ὡς
  αἱ πρώται τρεῖς Ἀπόστροφοι Συνεχῆς Ἐλαφρόν ὡς
  τὸ δὲ Ὀλίγον τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸπον Κεν-
 τημάτων λόγῳ συγχύσεως, γράφεται ἀπλοῦν ὀχι μετ'
 Ἀντικενώματος ὡς: καὶ ἐκτελεῖται ὡς Κεντήματα
 ἄνευ συλλαβῆς.

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

Ἦχος Τέταρτος

127
 η προ ο ο σευ

 χη η μου

128
 ει σα α κον σον μου

129 καὶ οὐμη συνδυάσω

130
 συν ε χο με ε να

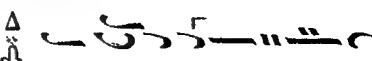

 πε ε ε τρας

131
 βα σι ι λει ον ε

 λει σας

132
 το φαι δρον της Α

 να στα σεως κηρυγ μα

 η προ ο ο σε ευ χη μου

 σα α κον σο ον μου

καὶ οὐ μὴ συνδυάσω

 συ νε χο ο με να

 πε τρας

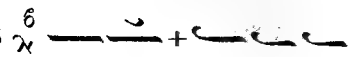
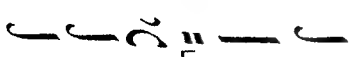
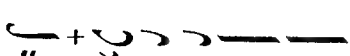
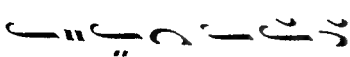

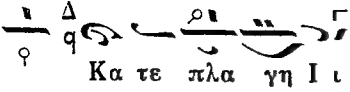

 βα σι ι λει ον ε λυσας

 το φαι δρον της Α να

 στα σε ως κη ρυγ μα

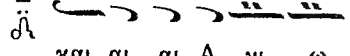
Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

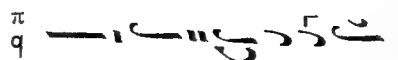
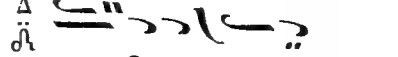
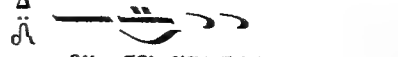

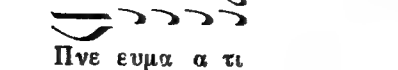
Διορθωμένα Ο. Χ.

133 ⁶ δι ου α να στη
 σας τον προ ω το πλα
 στον ε σω σεν εκ θα
 να α του τας ψυ χας η
 μω ω ω ω ω ν
 Κα τε πλα γη Ι ι

133 Τελεία παραμόρφωσις ἤχου, γένους, μέλους, μουσικῆς Ὁρθογραφας ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Ι. Σακελλαρίδη εἰς τὰ ἀπολυτικά, τοῦ Τετάρτου ἤχου καὶ εἰς τὰ Καθίσματα «Ἀναβλέψασαι τοῦ τάφου τὴν εἰσόδον» καὶ «Κατεπλάγη Ἰωσήφ».

 Κα τε πλα γη Ι ω σηφ

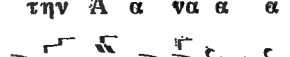

 ω σηφ
 134 αι νει ει ει ει τε
 135 τω θε ε ω ω ω
 136 εκ τει ει ει νας την
 137 και αι αι Α γι ω
 πνε ευ μα α τι ι ι ι

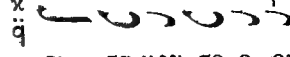

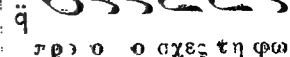

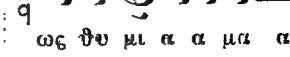
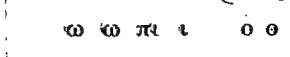

 Αι νει ει ει ει ει τε
 τω θε ε ω ω
 εκ τει νας την
 και αι αι Α γι ι ω ω
 Πνε ευμα α τι

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

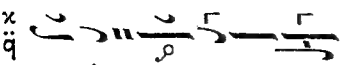
Ἦχος Πλ. τοῦ Πρώτου

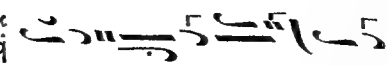
138 ει σακου ου ου
 σο ον μου
 139 ει σα κου σο ο
 ο ον μου
 140 προ ο σχες τη φω ω ω
 νη
 141 ως θυ μι ι ι α
 μα α α ε ε ε
 νω ω πι ι ο ο
 142 δι η μα; πα θο ο
 ον τα
 143 την Α α να α α α
 α α α α στα σιν

 ει σα α κου ου σο
 ο ον μου
 ει σα κου σο ο ον μου
 προ ο ο σχες τη φω νη η η
 ως θυ μι α α μα α ε νω
 ω ω πι ι ο ο ο ον σου
 τον δι η μας πα θε οντα
 τη ην Α α νι α α
 α α στα α α σιν

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

144
και κλε ε ω ω ω ω

και κλε ε ω ω ω ω ω

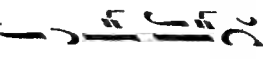

ω ω πα

πα

145
και μη με τε εχων των

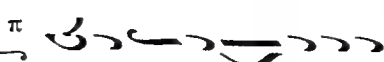
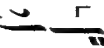

και μη με ε τε ε ε χων

εν τε λει ει ει

των εν τε ε λει

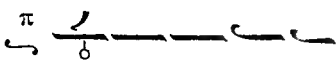
Ἦχος πλ. τοῦ Δευτέρου

146
προσχες τη φω νη
εσ πε ρι νη

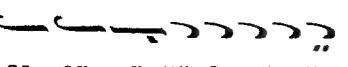

προσχες τη φω νη η η η

τη ης

147 και οὔμη συνδυάσω

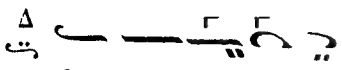
καὶ οὐ μὴ συνδυάσω

148
ω σει πα χος γης

ω σει πα χος γης ερ

ερ ρα α γη ε πι της γης

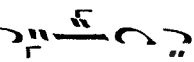

ρα γη ε πι της γης

149
ξη του ου ου σα

ξη του σα το α χραν το

το αχραντον σου σω ω

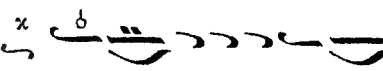

σου Σω μα

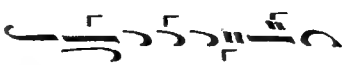

ω ω ω μα α

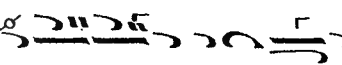
Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

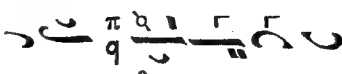
Διορθωμένα Ο. Χ.

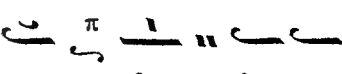
150
τον τα ραχον αυ των

τον τα ρα α χον αυ τω

τη η η ης ψυ υ υ χη

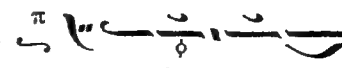

ω ω ν τη η ης ψυ υ υ

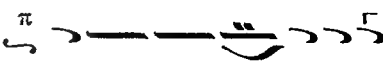

η ης δει ει ει ει

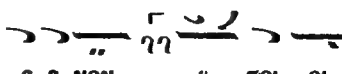

χης δει ει ξας τας

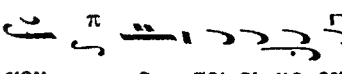

ει ξας τας χει ρα α ας

χει ει ει ει ει ρας

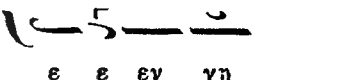
151
και δει πνον ξε

και δει πνον ξε ε ε ε

ε ε νον ε τοι οι

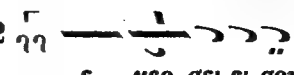

νον ε τοι οι μο ον

οι οι οι οι μο ο ο ον ε ε

ε ε εν γη

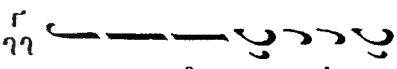

εν γη η η

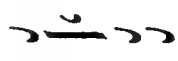
Ἦχος Βαρύς

152
ε γερ σει ει σου

ε γερσει ει σου

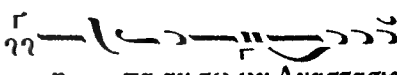
153
και των θυ ρων κε

και των θυ ρων κεκλεισμε

κλει σμε νω ων

νω ων

154
η πα αντω ων Αναστασις

η πα αν τω ων Αναστασις

Ἐσφαλμένα Ι. Σ.

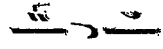
Διορθωμένα Ο. Χ.

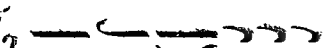
155
ου τος χα ρα ας

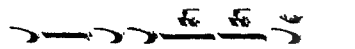

δρε ψεται δραγματα

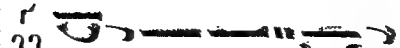
156
Αι νει τετον Κυ ρι ι

ον εκ τω ω ω ων ου

ρα α νων

157
η Α να στα σε ις

δι α τως πε σο ον τας

ον τος χα ρα ας δρε ε

ψε ται δραγμα τα

Αι νει τε τον Κυ ρι ι

ον εκ τω ω ω ων ου

ρα α νων

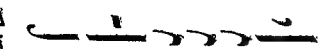

η Α να στασι ις δι

α τως πε σο ον τας

Ἦχος πλ. τοῦ Τετάρτου

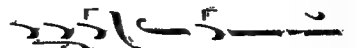
158
Κυ ρι ι ε Ε κε

κρα α ξα α προ ο ος σε

159
και ου μη συνδυ α

σω με τα τωνεκλεκτων αυτων

Κυ ρι ι ε Ε κε κρα

α ξα α προ ο ος σε

και ου μη συν δυ

α α σω με τα των ε

κλε κτων αυ των

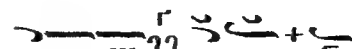
Ἐσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

160
φριτ τει ει γαρ και τρε ε

ε ε ε ε ε ε ε μει

162
αλ λε τι προσγει

α φρο νει οι α γυ

νη η α σθενης

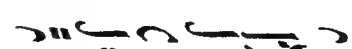
163
Ι η σου ουΧρι ι στε

164
ο Θε ος των πα τε

ρων η μων και αι νε

τον και δε δο ξα

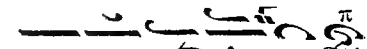

σμε ε ε ε νον το ο νο

μα α σου εις τους αι ω

ω νας Αμην

φριττει ει γαρ και τρε ε ε μει

αλλ ε τι προσγει ει α

φρο νει αι οι α γυ

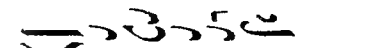

νη η α σθε ε νη ης

Ι η σου Χρι στε

ο Θε ος των πα τερων

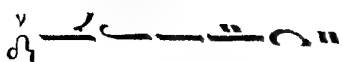

η μων και αι νε τον

και δε δο ξα σμε νον το

ο νο μα α α σου

Ἑσφαλμένα Ι. Σ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

165
Ευ λο γη τος ει ει

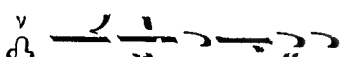

ευ λο γη τος ει ει

Κυ ρι ι ε ε ε ε ε

Κυ ρι ι ε ε ε ε ε

ε ε ε ε ε ε ε ε ε

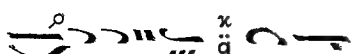

ε δι δα ξο ο ον με

166
Πα ρα α α τει πα

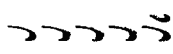

πα ρα τει ει νον το ε λε

ρα α τει ει νον το

ο ος σου τοις γι νω σκοι

ε λε ο ος σου τοις γι

σι ι σε

νωσκουσι ι σε

Διορθώσεις Μουσικῶν χαρακτήρων μὴ ὀρθῶς γε-
γραμμένων, ἐκ τοῦ Ἀναστασιματαρίου τοῦ μ. Στυλ.
Χουρμουζίου.

Ἀνορθογραφία Σ. Χ.

Ὁρθογραφία Ο. Χ.

166
Σε γαρ Μη σε γαρ ε ε φρι

σε ε γαρ Μη σε ε

γαρ ε ε φρι

βο ων σοι λω τι σται

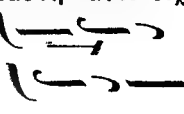

βο ο ων σοι λω τι στα

Ἑσφαλμένα Σ. Χ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

Ἡ δίχρονος Πεταστή δὲν γράφεται πρὸ μιᾶς καταβάσεως
ἀλλὰ πρὸ δύο ἢ τριῶν συνεχῶν πρὸ μιᾶς καταβάσεως ἑτε-
ροσυλλάβου γράφεται ὄχι δίχρονος ἢ Πεταστή ἀντὶ διχρό-
νου Πεταστής γράφεται Ὅμαλὸν ὥς :

168
κε ε ταις

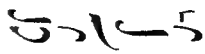

κε ε ταις

Πρὸ μιᾶς ὁμοσυλλάβου καταβάσεως τίθεται Βαρεία ὄχι
Ψηφιστὸν.

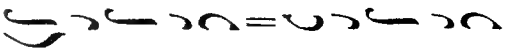
169
γι ω πνευ

γι ω Πνευ

ος α χρο

ος α χρο ο

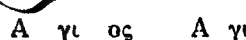
Πρὸ μιᾶς ἑτεροσυλλάβου ἰσοχρόνου καταβάσεως τίθεται Πε-
ταστή ὄχι Ψηφιστὸν ὥς :

κε κρα ξα προς κε κρα ξα προς

170
μι αν μου

λα οι και α

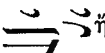
ὥς τὸ Ψηφιστὸν εἶναι ἄχρηστον ὥς :

Α γι ος Α γι

ος κο σμω γε γο νε κο σμω γε γο νε

171
ρου με νος

Αγ γε λος

λίγον δίδρονον πρὸ Ἀποστρόφου ὥς ἢ ὑπὸ ὁμοσύλ-
κω ὥς

λαβον ἴσον ὥς
ο ο τι ο ο ος

Ἐσφαλμένα Σ. Χ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

172 ὅς και

173 νε ε στης
κρω ων τον
μει εις τον

νε ε στης
κρω ων τον
μει εις τον

Εἰς τὰ ὁμοσύλλαβα ἀντὶ Ψηφιστοῦ τίθεται Πεταστή.

174 μη κλαι ε τε
πε παυ ται μη κλαι ε τε
πε παυ ται

Εἰς τὰ ἑτεροσύλλα, ισόχρονα, τίθεται τὸ Ψηφιστὸν.

183 τρω σω παρ
τρω σα τω τρωσα τω τρωσα παρ

Εἰς τὰ ἑτερόχρονα καὶ ἑτεροσύλλαβα τίθεται ἡ Πεταστή,

184 τα α δη λα
τα α α δη λα

Τὸ Ψηφιστὸν οὐδέποτε τίθεται πρὸ μιᾶς Ἀποστρόφου εἴτε δίχρονον οὔτε ισόχρονον.

185 πε ε ε στη η

ἀπαιτεῖ Βαρειὰν ὥς: πε ε ε στη η

186 Α α γι ον
ε ε παρ σις

187 τι ι ι σου ο

Ἐσφαλμένα Σ. Χ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

Τὸ Ὀλίγον δὲν δέχεται Ψηφιστὸν, διότι ἐτέθη εἰς τὸν το-
πον Κεντημάτων ὥς:

188 νη η η σω ω μεν

189 με ε γα

190 νω ω δουςκραυγης

Ἡ Βαρειὰ περιττὴ διότι αἱ δύο ἀπόστροφοι εἶναι ἑτεροσύλ.

191 ε πτη η ξεν

τι ἡ συλλαβὴ πτη, εἶναι αἰτιος, ὥς: ε πτη η ξεν

192 Α δη δε ε

Ἀπαιτεῖται Βαρειὰ εἰς τὸ ἔντονον δε, ὁμοσύλλαβον τῶν
δύο Ἀποστρόφων ὥς:

ὡς εκ χειρο ος κρα

193 φεν τα δοτω σαν
φεντα δο τωσαν

Ἡ Βαρειὰ ἀχρηστος εἰς τὰ ἑτεροσύλλαβα

194 δι δα ξο ο ον

Ἀντὶ Πεταστῆς ἀπαιτεῖται Ψηφιστὸν διὰ τὸ ισόχρονον
τῶν δύο Ἀποστρόφων, ὥς ἐξῆς:

Ἑσφαλμένα Σ. Χ.

Διορθωμένα Ο. Χ.

η μας εκ σκο ο

ρασχου το

ἡ Πεταστή δὲν γράφεται πρὸ δύο ἰσοχρόνων καταβάσεων ἀλλὰ πρὸ μιᾶς· πρὸ δύο ἰσοχρόνων γράφεται τὸ Ψηφιστὸν· πρὸ δύο δὲ ἰσοχρόνων καταβάσεων γράφεται δίχρονος

ἡ Πεταστή ὡς:

195

φη σι ιν

ἀπαιτεῖται Βαρεῖα διὰ τὸ ὁμοσύλλαβον καὶ ὄχι Πεταστή

196

ο Πε τρο ος ε ε δρα

ἡ Πεταστή δὲν ἐκτελεῖται διότι εἶναι ἐτέροσύλλαβος μετὰ τὴν Ἀπόστροφον ἀλλὰ οὕτω:

ο Πε ε ε τρο ος ε ε δρα α α με

Μουσικαὶ Κρίσεις

Ἡ Κλίμαξ τῆς Μουσικῆς τοῦ αἰοιδίου Χρυσάνθου ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς ἐν χρήσει Β. Μουσικῆς τῆς σήμερον, καὶ αὐτὴν ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν μου ὡς:

$$108 \frac{96}{108} \frac{88}{108} \frac{81}{108} \frac{72}{108} \frac{66}{108} \frac{60}{108} \frac{54}{108} =$$

$$1 \Delta \frac{8}{9} \frac{22}{27} \frac{3}{4} \frac{2}{3} \frac{11}{18} \frac{6}{16} \frac{9}{17} \frac{1}{2} \Delta$$

Ἐχω τὸ Ἐπίτριτον $\frac{1}{4}$ τῆς χορδῆς ὡς θεμέλιον τοῦ μουσικοῦ οἰκοδομήματος, τὸ ὁποῖον πληρῶ δι' ἑνὸς Ἐπογδόου καὶ δύο Ἐπιενδεκάτων κατὰ συνέχειαν, ὡς ἐξῆς: Τὸ πρῶτον διάστημα τόνου Δ εἶναι Ἐπόγδοον (§ 86) τὸ δεύτερον

διάστημα $\frac{9}{8}$ εἶναι τόνος Ἐλάσσων Ἐπιενδέκατος καὶ τὸ τρίτον $\frac{2}{3}$ εἶναι ὁμοίως τόνος Ἐλάσσων, Ἐπιενδέκα-

τος ἀλλὰ κολοβός. Κολοβός λέγομεν διότι ὁ Ἐπιενδέκατος οὗτος, ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τοῦ Ἐπιτρίτου ($\frac{1}{4}$) τῆς ὅλης χορδῆς Δ ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται ἀκριβῶς ὁ φθόγγος $\frac{1}{2}$ καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐφ' ἑκατέρωθεν τῶν μερῶν τῆς χορδῆς ηγεῖται ἡ Διαπέντε συμφωνία, χάριν τῆς ὁποίας κολοβοῦται τὸ διάστημα $\frac{2}{3}$ κατὰ $\frac{1}{108}$ (καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι).

Ἐν τούτοις καίτοι κολοβὸν τὸ διάστημα $\frac{2}{3}$ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὀνομασθῇ ἄλλως εἰμὴ Ἐλάσσων τόνος, ἢ Ἐπιενδέκατος, διότι καὶ οἱ $\xi\xi$ Ἐπόγδοοι ἐνῶ ὑπερβαίνουν τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς χορδῆς εἶναι ὅμως ὅλοι Ἐπόγδοοι καίτοι κολοβοῦνται ὁμοίως συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ἐπίτρια Τετράχορδα. (§ 87 Σημ.)

Σημ. Ἐπὶ τοῦ Ἐπιτρίτου τῆς χορδῆς ἐσκόνησαν ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ 1881, ἡ ὁποία ἐνῶ καθώρισε χορδὴν ἐκ τμημάτων 1,000 μήκους, καὶ ὥφειλε νὰ θέσῃ τὸν Νη— $\frac{1}{2}$ ἐπὶ τοῦ πρώτου

Ἐπιτρίτου τῆς χορδῆς $\frac{1}{4}$ ($\frac{250}{1000}$) αὐτῆς, τὸν ἔθεσε ἐπὶ τοῦ $\frac{256}{1000} = (\frac{32}{125})$ καὶ ἔνεκα τούτου ἐπελαγοδρόμησεν, ἡστοχῆσε

τοῦ σκοποῦ τῆς, διότι παρέλυσεν ὅλας τὰς συμφωνίας αἱ ὅσαι
αἱ παράγονται ἐκ τῆς διαιρέσεως τῆς χορδῆς εἰς ἴσας μοίρας·
ὡς $\frac{1}{9}$ διὰ τὸν Ἐπογδοον, $\frac{1}{4}$ διὰ τὸν Ἐπίτριτον, $\frac{1}{2}$ διὰ τὴν
Διαπασῶν, $\frac{1}{3}$ διὰ τὴν Διαπέντε, $\frac{2}{3}$ διὰ τὴν Διαπασῶν τῆς
Διαπέντε, $\frac{3}{4}$ διὰ τὴν Διοδιαπασῶν. Καὶ τοῦτου ἕνεκα, κατὰ
τὴν τοποθέτησιν τῶν φθόγγων ἀπέτυχε, διότι εὑρεν ὅτι τὸ
διάστημα τοῦ τόνου (Ἐπογδόου) $\frac{1}{9} = \frac{1}{4}$ ἦτο χαμηλὸν καὶ ἐ-
δέησε νὰ τὸν ὑψώσῃ διὰ τῆς προσλήψεως καὶ ἑτέρων τμημά-
των· ἀλλ' εὑρέθη ὁ Βου, χαμηλὸς, διότι τὸ ἐπὶ χορδῆς διάστη-
μα αὐτοῦ, προσετέθη εἰς τὸ τοῦ Πα, καὶ ἕνεκα τοῦτου πολλὰ
συνεδριάσεις καὶ δοκιμαὶ ἔγειναν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν
τοποθέτησιν τοῦ Βου— $\frac{1}{8}$ ἀλλὰ καὶ πάλιν εὑρέθη χαμηλὸς
ὁ τόνος Γα, ὁ Δι, διὰ τὰ ὅποια ἐξωθεύθη χρόνος ἄσκοπος καὶ
χρῆμα ἀνωφελῶς διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ περιφήμου Ἰωα-
κειμείου «Ψαλτηρίου».

Ἐκ τῆς κριτικῆς ἡμῶν δημοσιεύσεως εἰς «Ἡφρον»
9/2/1939 διὰ τὸ «Ἡ Παρθένος σήμερον».

Τὸ Αὐτόμελον «Ἡ Παρθένος σήμερον» εἶς τινα μουσικὰ
βιβλία ἀπεντάται, ἡχος τρίτος Γα, παρὰ τὸν ὅποιον ὑπάρχει
Ἐλαφρόν, ὡς: Γα $\frac{1}{9}$ εἰς ἄλλα δὲ, ἡχος πλ. Δ' Τρίφωνος·
καὶ ὁμοῦς ὅτε εἰς Τρίτον ἡχον ψάλλεται τοῦτο, ὅτε εἰς πλ.
τοῦ Δ' Τρίφωνον, διότι:

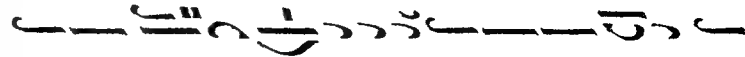
Ὁ πλ δ' ἐπὶ τῆς χορδῆς ἔχει βάσιν τοῦ τὸ Ἐπίτριτον $\frac{1}{4}$
τῆς χορδῆς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ φθόγγος Νη— $\frac{1}{4}$ διάτονος τό-

νος Τετραχόρδου τῶν Ὑπατῶν, ἐξ αὐτοῦ βαδίζει ἐλευθέρως
πρὸς τὴν Νήτην κατὰ τὸ Διαπασῶν σύστημα καὶ Διοδιαπα-
σῶν καὶ σπανίως πρὸς τὴν Ὑπάτην.

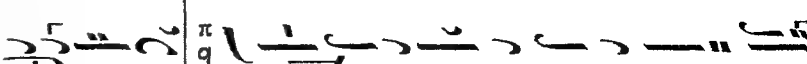
Προκειμένου ὁμοῦς περὶ σχηματισμοῦ Τριφωνίας τοῦ
πλ δ' ὑψώνει τὴν βάσιν τοῦ Νη— $\frac{1}{4}$ κατὰ Τετραχόρδον ἐπὶ
τοῦ Γα Διατόνου τόνου τῶν Μέσων, καὶ ἐπ' αὐτοῦ σχηματίζει
τὸ μέλος τῆς Τριφωνίας κινούμενος κατὰ συναφὴν ἐξ ἴσου
ἐπὶ τῶν δύο Μέσων Τετραχόρδων, τόσον ἐπὶ τὸ ὀξὺ, ὅσον
καὶ ἐπὶ τὸ βαρὺ μὲ βάσιν καὶ κέντρον τὸν Γα,= $\frac{1}{2}$ μεταβλη-

θέντα διὰ τῆς φθορᾶς 2 εἰς Γα= $\frac{1}{2}$ ($\frac{1}{4}$)

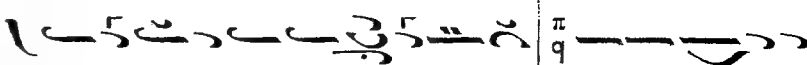
Τὸ «Ἡ Παρθένος σήμερον» ἔχει βάσιν τὸν Νη= $\frac{1}{4}$
τοῦ Πλ. δ' τοῦ Διαπασῶν συστήματος, οὐχὶ τοῦ Τριφώνου·
ἐκ τοῦ $\frac{1}{4}$ βαδίζει μόνον ἐπὶ τὸ ὀξὺ κατὰ διάζευξιν, οὐχὶ κατὰ
συναφὴν ὡς ὁ Τρίφωνος πλ. δ' οὐδὲ ὡς ὁ Τρίτος ἡχος, καὶ
δὲν κατέρχεται οὐδὲ ἓνα τόνον κάτω τοῦ $\frac{1}{4}$ ὡς συμβαίνει εἰς
τὰς Τριφωνίας, ὡς: Ἡχος πλ. δ' $\frac{1}{4}$

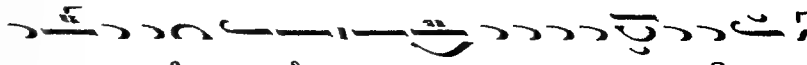
 Η Παρ θε νος ση η μερον τον υ περ ου σι ον
 και η γη το σπη η λαι ον τω α προ σι τω προσ

 τι ι ι κτει Α αγ γε λοι με τα ποι με ε ε
 α α α γει Μα α γοι δε με τα α στε ε ε

 ε ε νων δο ξο λο γου ου ου σι δι η μας γαρ ε
 ε ε ρος ο δοι πο ρου ου ου σι

 γεν νη η θη παι δι ον νε ον ο προ αι ω νων θε ο ο

 ο ο ο ο ος

Γυμνάσματα τῶν διαφορῶν τρόπων καθ' οὓς ψάλλεται
ἕκαστος τῶν ὀκτώ ἤχων

Σύντομον Εἰρημολογικὸν μέλος, Ἦχος Α' Πα

Σο φι α Λο γος και δυ να μεις Υι ος ὦν του Πα τρος

το α παν γασμα Χρι στος ο Θε ος Δυ να α μεις λαθων ο

σας υ περ κο σμι ονς ο σας εν γη η η και εν αν θρω

τι ι σας α νε κτη σα τσ η μας ο τι δε δο σ ξα α σται

Ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος

Φλο ο ο ο γα δρο σι ζου σαν ο ο σι ι ι

ον ος δυ σ σε ε ε βει ει εις δε ε κα α

τα φλε ε ε γου ου σι αν Αγ γε ε λο ος

Θε ε ον ου ου ον ο ο ο παν σθε ε νης ε δει

ει ξε ε παι αι σι ζω αρ χι κη η η η η πη

η η η η γην ειρ γα α σα το ο ο ο ο την

Θε ο ο ο το ο κων φθο ραν θα να α α α του ου

ου ου και ζω ω ην βλυ στα α α νου ου σα αν

τοι οισ με ε ελ που ου σι ι το ον Δη μι

ου ουργον μο ο νο ο ον ο ον υ υμνου με ε ε εν

οι οι λε λυ υ τρω ω με ε ε νοι οι

και αι υ περ υ υψου ου ου με ε ε εν ει

εις πα αν τας του ου ους αι ω ω ω ω να α

α ας

Σύντομον Στιχηθαρικὸν μέλος

Το φι λο τα ραχεν γε νος των Ι ου δαι ων ε νω

τι σα α σθε που ει σιν οι Πι λα α τω προ ο σε ελ

θο ον τες ει πω σιν οι φι λα α ασ σο ο ον τε ες

στρα τι ω ω ω ω ται που ει σιν αι σφρα γι δες του

μνη μα α τος που με τε τε ε θη ο τα α φεις που ε

πρα θη η ο α α α πρα α α τος πω

ε συ λη η θη ο ο θη σα αυ ρος τι συ κο φαν τει
 τε την ε γερσιν του Στα αυ ρω ω θε εν τοσ πα ρα α
 α νο ο ο μοι οι Ι ου δαι αι αι οι α νε
 στη ο εν νε κροις ε λευ θε ε ρος και πα ρε χει ει
 τω ω κο ο σμω το με γα ε ε ε ε λε ε ε ε ος

Ἀργὸν Στιχηραρικὸν μέλος Ἦχος $\frac{4}{q}$ Κε

συ ει ει ει ει ει ει ει ει ει ει
 ε ε ει ει ει ει ει ει ει ει ει ει ο ο
 Ποι οι μη η η η η η η η η η η η η
 η ην ο ο ο ο ο ο ο κα α α α α α α
 α α α λος ο ο δου ου ου ου ου ου ου ου
 ου ου ους σε ε ε α α α α σε α αυ το ο ο
 ο ο ο ο ο ο ο ο ον Γε η η η η η η γο ο ο
 ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ρι ι ι ι ι ι ι

γι ι Γε η γο ρι ε ως ο ο δι ι ι ι δα α
 α α α α σκα α ο δι δα α σκα α λος Χρι στο ο
 ο ο ο ο ος υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ πε ε ε ε
 ε ε ε ε ρ η η η η η η η η η η μων και
 συ υ υ υ υ υν Πα α α α α αυ λω χο ρε ε
 ε ε ε ε ε ε ε ε ει ει ει ει

Σύντομον Εἱρηολογικὸν μέλος Ἦχος β' Πα

Κα θει λε δυ να αστα; σι αυ ρω θεις ως παντο δυ να
 μος και την κα τω κει με νηεν τη του α δου φρου ρα
 φυ σιν των αν θρω πων υ ψω α θας τω πατρι κω ε νι
 θρυ σας θρο ο νω μεθ ης σε ελ χο με νον προ σκυ νουν
 τες μεγα λυ νομεν

Ἔτερον σύντομον μέλος τοῦ β' ἡ/ου Δ

παν τα υ περ εν νοι αν παν τα υ περ εν δο ξα

τα σα θε ο το κε μυ στη ρι α τη α γνει α εσφρα
γι υμε ε νη και παρ θε νι α φυ λατ το με ε νη
Μη τηρ ε γνω σθης α ψευ δης θε ον τε κου σα α
λ η θι νον αυ τον ι κε τευ ε σω θη ναι τας ψυ χας
η μω ω ων

Ἄργον Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ β' ἤχου Πα

Ε ε με ε γα λυ υ να ας Χρι ι ι στε
την τε κου ου ου ου σα α αν σε ε θε ε ο το
ο ο κον α φη η ης ο ο πλα α α α οτη
ης η η η μων ο μοι ο πα θε ες πε ε ρι ι
ι ε ε ε θου σω ω ω μα το των η με
τε ε ε ε ρων λυ τη ρι ι ο ο ον α αμ πλα
α κη μα α α των τα α α α αυ τη ην με

γα λυ νο ον τε ες πα ασαι γε νε αι αι σε ε μα α
κα ρι ζο ο με εν

Σύντομον Στιχηθαρικὸν μέλος τοῦ β' ἤχου Δ

Πα ρη η ηλ θεν η η σκι ι ι α α α του
νο ο μου τη ης χα ρι ι ι το ο ος ε ελ θου ου ου
σης ως γαρ η βα α α τος ου ουκ ε ε και αι
ε ε ε ε το κα τα φλε ε ε ε γο ο
με ε ε νη ου τω παρ θε ε νος ε ε ε ε τε
ε ε κες και αι Πα α α αρ θε νος ε ε ε μει
ει ει νας αν τι στυ υ υ λου πυ υ ρο ο ο ο ος
δι και ο συ υ υ υ νη η ης α νε ε ε ε τει
λεν η η η λι ι ι ος αν τι ι ι Μω υ υ
υ σε ε ε ως Χρι ι στος η Σω τη ρι ι ι α των ψυ

υ χω ω ω ν η η η η μω ω ω ω ν

Ἀργὸν Στιχηραρικὸν μέλος τοῦ β' ἤχου Δ

Ω πο ο ο υ ο ο ο ο ο ο ο ο ο σων

α α α γα θω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ν

ο ο ο ο α α α α θλι ι σ α α θλι ο ο ο

ο ο ο ο ο ος ε μα αν το ο ο ο ο ο ο

ο ο ο ν ε ε ε ε στε ε ε ε ε ε ε ε ε

ρη η ε μαν το ο ν ε στε ε ε στε ρη σα ω ποι οι οι οι

οι οι οι οι οι οι ας Βα α α σι λει ει ει ει

ει ει ει ει ει ει ει α ας ε ξε ε ε πε ε ε

ε ε ε ε κε ε ε ε σα ο τα λαι αι αι αι αι

αι αι πω ω ω ω ρο ο ο ος ε γω ω το ο ο ν πλου

ου ου ου ου ου το ο ο ο ο ν η να α α α λω ω

ω η να α λω ω σα ο ο ο ο ο ο ο ο ο ν πε

ερ ε ε ε ε ε λα α α α α α α α α βον την

ε ε εν το λη η η η η η η η η η η ν πα α ρε ε

ε ε ε ε ε κε ε ε ε βην

Σύντομον Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ Τρίτου ἤχου ᾠή Γα

Φρι κτον ι δεσθαι σε τον ποι η την ε πι ξυ

λου α ναρ τη θεν τα Λο ο γε Θε ου σαρ κι κως δε πα

σχοντα Θε ο ν υ περ δου λων και εν μνη μει ωαπνου ν

κα τα κειμε ε νον νε κρους δε του α δου λε λυ κο ο ο

τα ο θεν Χρι στε ε σε ως Παν το δυ να μον με

γα λυ υ νο ο μεν

Ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος ᾠή

Εν νο ο μω σκι α α και γρα αμ μα τι ι ι ι

τυ υ υ πον κα τι ι ι ιδω μεν οι οι πι ι ι ι ι

στοι οι πα αν α αρσεν το την μη τρα αν δι ι α
 νοι οι οι οι γο ο ον α α γι ι σ σ ον θε ε ε ε
 ω ω δι ο ο προ το σ ο σ το σ κον Λο ο
 ο ο γον Πα τρος α να α α αχ χου ου Υι υι
 υι θ ο ον πρω το το κοσ με νο ον Μη η η τρι
 ι ι α α πει ρα α αν δρω ω ω με γα α λυ
 υ υ υ υ νο ο ο με ε ε εν

Σύντομον Στιχηραρικόν μέλος τοῦ Τρίτου ἤχου ᾠὴ Γα

θε ος υ παρ χω ων α α ναλ λαι οι οι ω τος
 σαρ κι πα α σχων η η λλοι οι οι ω ω ω ω σαι αι
 ον η κτι σι ις μη φε ε ε ρου σα κρε μα μενον
 σ ο ο ρα αν τω φο σ βω ω ε ε ε ε
 κλο νει ει το και στενονσα α υ υ υ μνει
 τη ην ση η ην μα α κρο ο θυ μι υ ι α αν

κα τελ θω ων ε εν Α α δη δε ε τρι η
 η η η η η με ε ρο ος α ι νε ε ε ε στης
 ζω ην τω κο ο σμω ω δω ρη η σα α α με
 ε ε ε ε νος και το με γα α ε ε ε ε
 ε ε λε ε ος

Ἀργὸν Στιχηραρικὸν τοῦ Τρίτου ἤχου ᾠὴ

Νυν προ φη η η η η η ἦ η η η η η η
 τι κη η η η η η προ ῖο ο ο ο ο ο ρη η η
 η η η η η προ ρη η σι ῖι ι ι ις πλη ρω ω
 θη η ῖη η η η να ε πει ει ει ει ει ει ει ε ε
 πει γε ε ται αι αι αι αι αι αι μν στι κω ω ω ω ω ως
 η η η η φα α α α α α α α α α μν
 στι κω ως η η φα α α α α σκου ου ου η φασκου
 ου σα ῖα α α α α και αι αι αι αι αι α

αι αι αι αι αι συ υ γυ υ υ υ γυ υ Βη η η η η
 η ηθλε ε ε ε εμ γη η η η η η Ι ι ι ι
 ι ι ι ι ι ου ου ου ου ου ου ου γου ου ου ου ου
 δα ου δα μω ως υ υ υ υ πα α α α αρ
 χει υ πα αρ χει εις ε λα χι ι ι ι ι ι στη η
 ε ε ε ε εν τοι οι οι οις Η η η η η γε
 ε ε ε ε μο ο ο ο ο ο ο ο ο σι ι ι ι
 προ ε ε ευ τρε ε πι ί ζου ου ου ου ου γου ου ου
 σα το ο ο ο ο ο ο ο ο σπη η η η η
 η η η η λαι αι αι το σπη λαι αι ο γο ο ο ον
 εκ σου γα α α α αρ μοι οι ε ε ξε
 ε ε ε

Σύντομον Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ δ' ἤχου ⁶γ

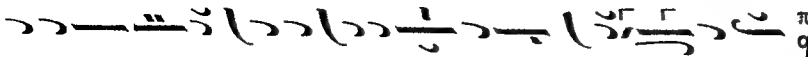

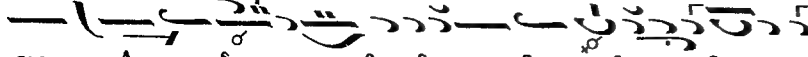
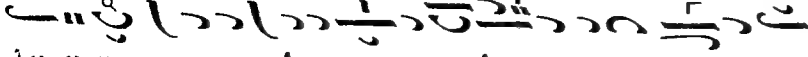
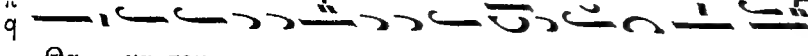

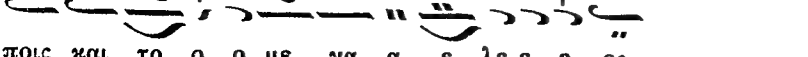
χει ει ρας εκ πε τα σας Δα νι ηλ λε ον των χα

σματα εν λακ κω ε φρα ξε πυ ρος δε δυ υ ναμιν ε
 σβεσαν α ρε την πε ρι ζω σα α με ε νοι οι ευ σε βει
 ας ε ρα σται παι δες κραυ γα ζον τες ευ λο γει τε παν
 τα τα ερ γα Κυ ρι ι ου τον Κυ ρι ον

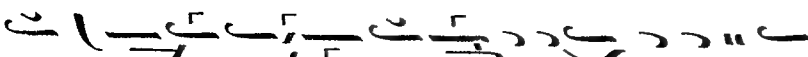
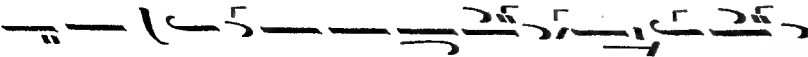
Ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ δ' ⁶γ

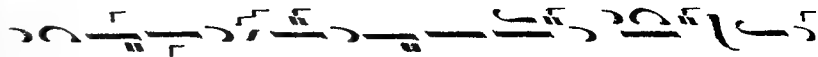

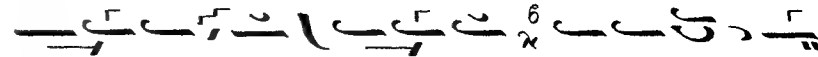

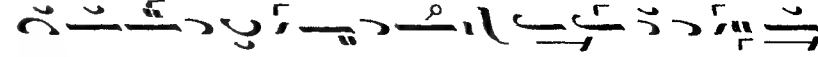
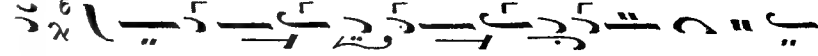
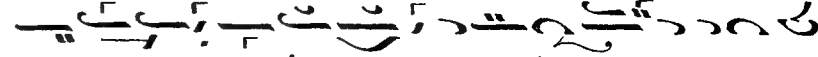
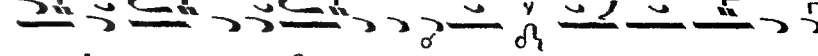
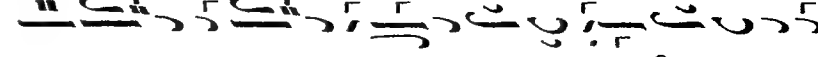
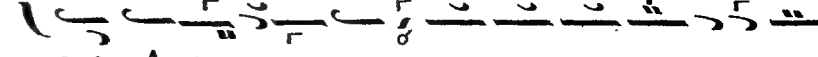
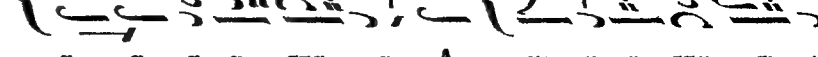

Α α πας γη γε νη η η γς ι κι τα τω τω πνε ευ μα
 τι ι λα αμ πα α διυ χου με ε νο ο ος παι νη γυ υ
 ρι ξε ε ε τω ω ω δε α υ λω ων νο ο ο ο
 ω ων φυ υ σι ις γε ραι αι ρου ου σα α την ι ε
 ρα αν πα ανη η γυ υ ριν της Θε ο ο ο μη
 η η η η το ο ο ρο ο ος και αι βο α α
 α α τω χαι αι ροι οις πα αμμι κα ρι ι στε ε
 Θε ο ι ο ο κε Α γνη η η η α ει πα αρ θε ε ε νε ε
 ε ε ε

Σύντομον Στιχηραρικὸν μέλος τοῦ Δ' ἤχου $\frac{4}{\beta\lambda}$ Πα

 Κυ ρι ε η εκ Πα τρος σου ου γεν νη η σις α

 χρόνος υ παρ χει και αι α α ι ι ι δι ι ι ι ος

 η εκ Παρ θε νου σαρκω ω σις α φραστος αν θρω ω ποις και

 αι α α νερ μη η η η νε ε ε ευ τος και η

 εις Α α δου ου κα θο οδος φο βε ρα δι α α βο ο ο

 λω ω και τοι οις Α αγ γε ε ε λοι οις α α αυ του

 Θα να τον γαρ πα τη η σας τρι η με ρος α α νε

 ε ε ε στης α φθαρ σι αν πα ρεχων α αν θρω ω ω

 ποις και το ο ο με γα α ε λε ε ε ος

Ἀργὸν Στιχηραρικὸν τοῦ Δ' ἤχου $\frac{4}{\beta\lambda}$ Πα

 και εν δυ σω ω ω ω με λε ε ε ε ε ε

 θα α α α α γα α α α α α τα α ο

 ο ο πλα α α α γα α α τα α ο ο

 πλα α α του ου ου ου ου ου ου ου ου ου

 ου ου ου ου ου ου φω ω ω ω ω ω ω ω

 ω ω του ου φω ω τος ο ο ο ο

 ο ο ο ο ο πω ω ως δι α πλε ε ε

 ε ε ε ευ σα α δι α α πλε ε σα αν τε ε ες

 το της νη η οτει ει ει ει ει ει ει ει ει α

 ας με ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε γα α πε

 ε ε ε ε ε λε ε ε ε ε λα α με γα πε

 ε λα γο ο ο γο ο ο ο ος εις την τρι ι ι

 η η η η με ε ε ε ε ρο ο ο ο γο ο ο

 ο ο Α α να α α α α α α α α α

 α α α α στα α Α να α α στα σι ι

 ι ι ι ι ι ν κα ταν τη η η η η η η σω ω

ω ω ω ω ω ω με ε ε ε εν

Σύντομον Εἰρημολογικὸν τοῦ πλ. Α' ἐκ τοῦ Κε

Ε σπε ρι νην προ σκυ νη σιν προ σφε ρο με εν σοι

τω α νε σπε ρω φω τι τω ε πι τε λει των αι ω ω

νων ως εν ε σωπτρω δι α σαρ κος λαμπαντι τω κο ο

σμων και με χρις Α δου κα τελ θο ντι και το ε κει σε σκο

τος λυ σαν τι και τω φως της α να στα σε ως τοις ε

θνε σι δει ξαντι φω το δο τα Κε υ ρι ε δο ξο α σι

Ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ πλ. Α' χ ᾠ

Η σα ε α α χο ο ρε ε ευ ε ε η

η Πα αρ θε ε ε νος ε ε σχε ε ε εν εν γα α στρι

και ε ε ε τε κε εν Υι υν υι ο ον το ον

Εμ μα α νου ου ου ηλ θε ο ο ον τε και

αι α α α α αν θρω ω πον Α να το κη η ο νο

ο μα α αυ τω ο ο ον με γα α α λυ

νο εν τε ες την Παρ θε ε νο ον μα κα ρι ι ι

ζο ο ο ο με ε ε εν

Σύντομον Στιχηραρικὸν τοῦ πλ. Α' ᾠ Πα

Ο ο ο που ου ε πι ι σκι ι α α σει η

χα ρις σου Α αρ χα α αγ γε ε ε ε λε ε

κει θεν του δι α α βο ο λου δι ω κε ται αι η η

δυ υ υ υ να α α α μιν ου φε ρει γαρ τω φω

τι ι σου προ ο σμε ε ε ε νειν ο πε ε σω ω

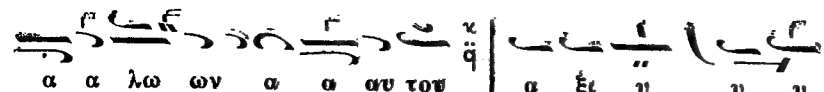

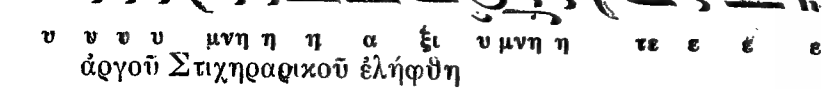

ων Ε ε ω σφο ο ο ο ρος δι ο αι αι του

με εν σε τα πυρ φο ρα αν του ου βε ε ε ε ε λη

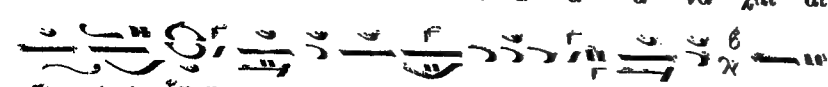
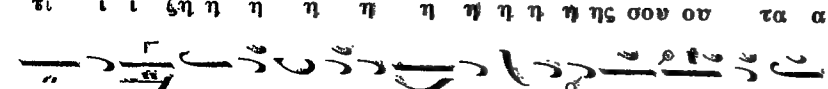
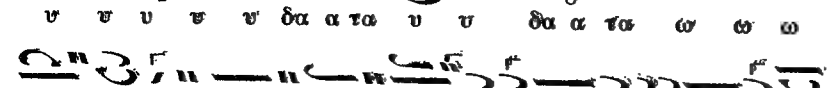

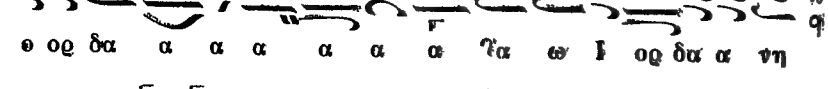
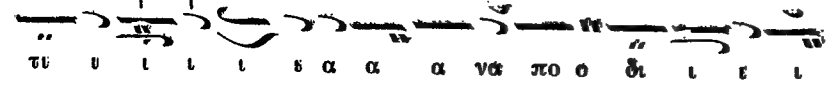
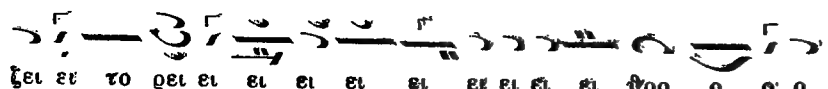
τα κα θη μων κι νου με να α α α πο ο ο ο

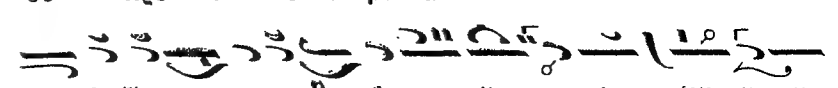
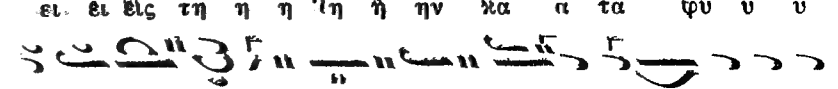
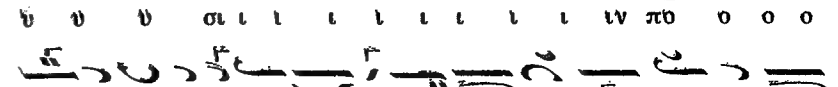
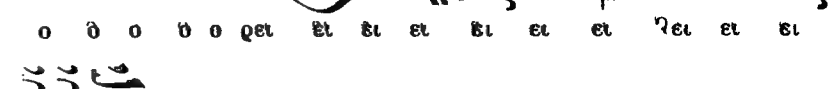
οβε ε ε σον τη με σι ι τει α α σου λυ

τρον με ε νο ος η η μα α ας εκ τω ων σκαν δα α

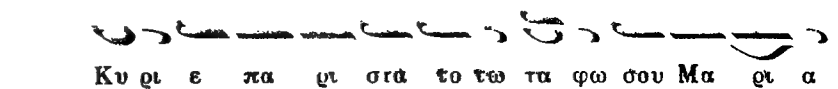

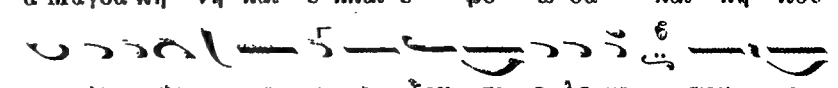
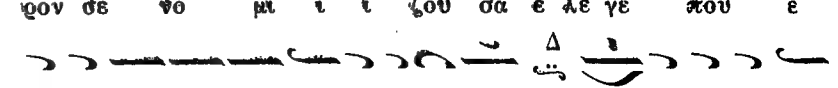
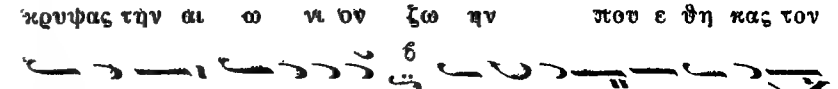
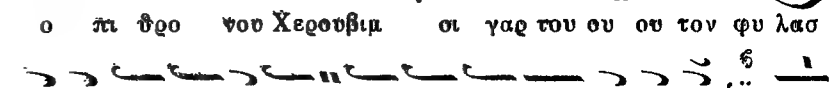
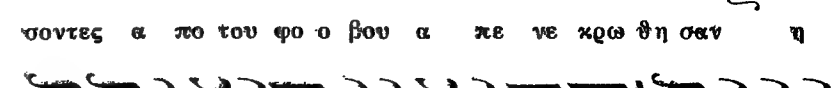
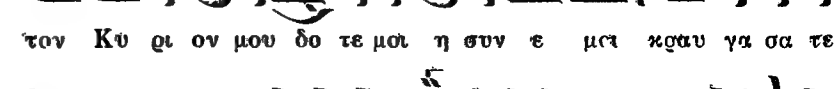

 α α λω ων α α αυ του | α ξι υ υ υ
 ή θέσις αυτή εκ του

 υ υ υ υ μνη η η α ξι υ μνη η τε ε ε ε
 άργου Στιχηραριου έλήφθη

 ιε ε ε ε ε ε ε | Μι χα η ηλ

 Αρ χα αγ γε λε

Άργον Στιχηραρικόν μλος του κλ. Α' ή Πα

 Τι ι ι ι ι ι ι ι α α α να χαι αι

 ει ι ι ξη η η η η η η η ης σου ου τα α

 υ υ υ υ υ δα α τα υ υ δα α τα ω ω ω

 ω ω Ι ι ι ι ι ι ι ι ο ο ο ο ο ο ο

 ο ορ δα α α α α α α τα ω Ι ορ δα α νη

 τι υ ι ι ι ι α α α να πο ο δι ι ι ι

 ξει ει το ρει ει ει ει ει ει ει ει θρο ο ο ο

 ο ο ο ο ο ο ο ο κα αι αι αι αι αυ αυ ου ου

 ου προ ο ο ο βαι αι αι αι αι αι αι νει ει ει

 ει ει εις τη η η η η η η κα α τα φυ υ υ

 υ υ υ σι ι ι ι ι ι ι ι ιν πο ο ο ο

 ο θ ο υ ο ρει ει ει ει ει ει ει ρει ει ει

 ει ει αν

Ειςμολογικόν σύντομον του κλ. Βου

 Κυ ρι ε πα ρι στα το τω τα φω σου Μα ρι α

 α Μαγδα λη νη και ε κλαι ε βο ω σα και κη που

 ρον σε νο μι ι ι ζου σα ε λε γε που ε

 κρυψας την αι ω νη ον ζω ην ποτ ε θη κας τον

 ο πι θρο νου Χερουβιμ σι γαρ του ου ου τον φυ λασ

 σοντες α πο του φο ο βου α πε νε κρω θη σαν η

 τον Κυ ρι ον μου δο τε μοι η συν ε μετ κταν γα σα τε

 ο εν νε κρωις και τους νε κρου εως α να στη σας θε ξα

α σοι οι

Ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ λ. ^ΘΒου

θε ε ε ε ο ο ο φα νει ει ει ας
σου ου Χρι ι ι στε της προς η μας συμ πα θω
ω ω ως γε ε ε νο ο με ε ε νης Η σα α
ι ας φως ι δων α α α νε ε σπε ε ρο ον εκ
νυ υ κτο ος ο ορ θρι ι σα α ας ε κρα αυ γα
α α ξεν α να στη η η σο ο ον ται οι νε
κρη και ε γε ερ θη η η σο ο ο ον ται αι αι
αι αι οι εν τοι ος μνη μει ει ει ος και πα
α αν τε ες οι εν τη γη η η α γα α
αλ λι ι α α σο ον ται αι

Σύντομον Στιχηρικὸν μέλος τοῦ πλ. ^ΘΠα

Κυ ρι ε με γα και φο βε ρο ο ον υ υ παρ χει
της σης α να στα α α α σε ε ε ε ως το ο μυ

στη η η η η η η η ει ον ου τω γαρ προ
ηλ θε ε ες ε ε εκ του ου τα α α φου
ως νυ υμ φι ι ος ε εκ πα στα α α δος θα
να τω θα α να α α το ον λυ υ σας ι να τον
Α α δα αμ ε λευ θε ρω ω ω σης ο θεν εν
ου ρα α νοι ος Αγ γε ε ε λοι χο ο ρε ευ ου κυ ου
ου σι και ε πι ι γης αν θρω ποι οι δο ξα α ζου
ου ου σι την εις η μας γε νο με νην ευ σπλαγ χνι
αν σου ου φι λα α αν θρω ω ω πε

Ἀργὸν Στιχηρικὸν τοῦ πλ. ^ΘΠα

Ε κα α α α α θι ι ι ι ι ι ι
σε εν Α α δα α α α α α α αμ α α πε ε
ε ε ε ε να α α Α πε να αν τι ι του Πα α
α α α ρα δει ει ει ει ει σου ου κοι την ι ι

εν τοις πι ι στοις ευ θε ε ε ες ε ε γκαι νι ξε
ται φως γαρ και ει ει ρη η η νη η δι
ο ο τι τα σα προ ο στα α α αγ μα α α τα

Σύντομον Στιχηραρικόν μέλος τοῦ Βαρέως

Δευ τε α γαλ λι α σω ω ω ω ω με ε
θα τω ω Κυ ρι ι ι ω και ευ φραν θω ω
ω ω ω ω μεν εν τη α να στα α σει αυ
του ου ο ο τι συν η η γει ρε νε ε
κρου ου ους εκ των του ου Α α α δου ου α λυ υ
υ υ υ τω ων δε ε σμων και ε θω ρη σα το
τω κο ο σμω ως θε ο ο ο ος ζω ην αι ω
νι ι ον και το με γα ε ε ε ε ε λε ε ε ος

Ἀργὸν Στιχηραρικὸν μέλος τοῦ Βαρέως

Δευ τε α α πα α α ι α α αν τε

ε ε ες πι στως πα νη η γν υ ρι ι ι ι
ι ι σω ω ω ω ω ω ω ω με ε εν των προ
νο ο ο ο ο ο ο ο ο ο μου ου ου ου Πα
α α α α α α α τε ε ε ε ε ε ε ε ε
ε ε ε ρων Α βρα α α α α α α α
α αμ και αι αι αι αι αι των συν α αυ τω ω ω
ω ω ω την ε τη η η αι ι ι ι ι ο
ο ο ο ο ο ο ο ον μνη η η η η η η η
η η η η η η η μη η η η η η η του
I ι ου υυ ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου
δα τη η η η η η η η η η η φυ υ λη
η η η η η η η η η η η η η η η
ι ι ι ω ω ως τι ι ι ι ι ι μη η η η
η η σω ω ω τι μη σω ω με ε λε ε ε εν

τους ε ε ε εν Βα α βυ λω ω νι ι
 ι ι ι ι ι Παι αι αι αι αι αι δα α
 α α α α ας

Σύντομον Τετράφωναν σύστημα τοῦ Βαρέως

Δο ξα σοι τω δει ξαντι τω φως δο ξα
 εν υ ψιστοις Θεω και ε πι γης ει ρη η νη εν
 εν θρω ποις εν δο κι ι α

Υ μνον ου μεν σε ευ λο γου μεν σε προ σκυ
 νου μεν σε δο ξο λο γου μεν σε ευ χα ρι στου με
 εν σοι δι α την με γα α λην σου δο σ ξαν

Ἔτερον παράδειγμα τοῦ Βαρέως κατὰ τὸ Πεντάφωνον

Κυ υ ρι ε Βα σι λευ Ε που ρα νι
 ε Θε ε ε ε Πα τερ Παν το κρα α τωρ Κυ ρι ε Υι
 ε μο νο γε νης Ι η σου Χρι στε και α α

γι ον Πνε ε ευ μα

Κο υ ρι ε ο Θε ος ο α μνος του Θε ου ο

Υι ος του Πα τρος θ αι αι ρων την α μαρ

τι ι ι αν του κο ο σμου ε λε η σον η

μας θ αι αι ρων τας α μαρ τι ι ας του κο ο ο σμου

Παράδειγμα τοῦ Βαρέως κατὰ τὸ σύντομον

Στ χηραρχικὸν μέλος

Δου ου λοι οι Κυ ρι ο σον Αλ λη η λιν ου ου

ι ι ι ι α αι νει ει ει τε ε το ο

νο ο μα Κυ υ ρι ι ι ι ου ου αι νει ει τε

θου ου λοι οι οι Κυ ρι ι ον οι οι οι Ε ε στω

ω ω τε ες εν οι οι οι κω Κυ υ ρι ι ι

ι ου ου εν α αυ λαι; οι ω κων Θε ε

ε ου η η μων

Σύντομον Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ ἤχου λ̣ ᾠ̣ Νη

Κυ υ ρι ε ει και ως νε κρο ον εν μνη
 μει ει ω Ι ου δαι οι σε ε κα τε θεντο αλλ ως
 Βα σι λε α υ πνου ου ουν τα στρα τι ω ται σε ε
 ε φυ λατ τον και ως ζω η ης θη σαι ρον σφρα γι δι
 ε σφρα γι σαντο αλ̣⁶ λα α νε στης και πα ρε εσχες
 α φαρ σι αν ταις ψυ χαι αις η η μων

Ἔτερον σύντομον Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ λ̣ ᾠ̣^ν Γα

Ε πτα πλα σι ως κα μι νον των Χαλ δαι αι
 ων ο τυ ραννος τοις Θε ο σε βε ε σιν εμ μα νως ε
 ξε καυ σε δυ να μει δε κριτ τοννι πε ρι σω θεν τας
 του ουτους ι δων τω Δη μι ουρ γω και Λυ τρω τη αν
 ε βο α οι παι δες ευ λο γει τε Ι ε ρεις αν
 υ μνει τε λα ος υ περ υ ψου τε εις παντας τους αι ω νας

Ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ πλ. δ' ᾠ̣ Νη

Ρα αβδος ει εις τυ υ πον του ου μν στη η η ρι ου
 πα α ρα α λα αμ βα α α νε ε ε ε ται
 τω βλα στω ω ω γαρ προ ο ο κρι ι ι νει το ον Ι
 ε ε ε ε ρε ε ε ε α τη σται ρευ ου
 ση δε πρω η ι, ν Εκ κλη η σι ι α νυ υν ε ε ξη
 η ην θη η η σε ξυ υ υ υ λο εν Στα
 α αυ ρου εις κρα α τος και στε ρε ε ε ε ε ω ω
 ω ω μα

Ἔτερον Ἀργὸν Εἰρημολογικὸν μέλος τοῦ ἤχου πλ ᾠ̣^ν Γα

Συ υ μου ου ι σχυς Κυ ρι ι ε συ μου
 και δυ υ να α μισ συ Θε ο ο ο ος μου συ μου α
 γα αλ λι α α μα ο Πα τρι ι κου; κολ που; μη η
 λι ι ι πων και την η με τε ραν πι ω χει ει ει

ει ει ει ει αν ε ε πι σκε ψα με ε νος
 δι ο ο ο ο ο ο συν τω Προ φη η η τη Αβ
 βα κο ου ου ουμ σοι κραυ γα ξω τη δυ να α α
 α μει σου δο ο ο α ξα φι λα αν θρω ω πε

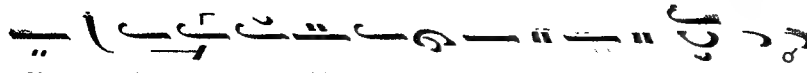

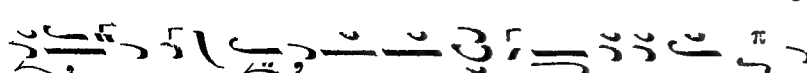
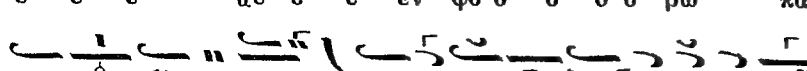
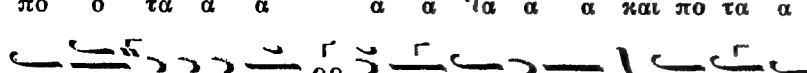
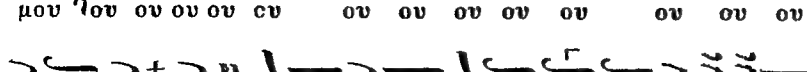
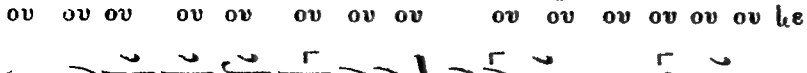
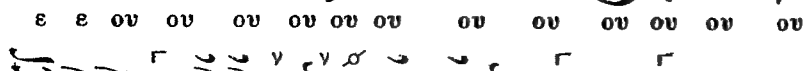
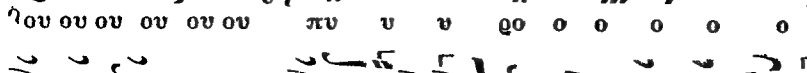
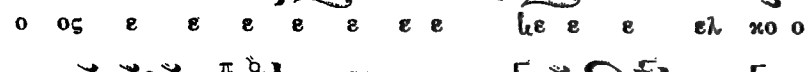
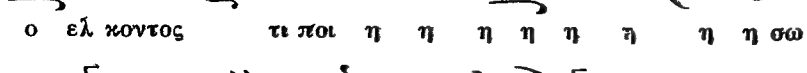
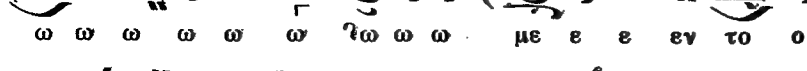

Σύντομον Στιχηραρικὸν μέλος τοῦ ἁ ὁ Νη

Χρι στον δο ξο λο γη σω ω μεν τον α να στα
 αν τα εκ νε ε ε κρω ω ων ψυ χην και σω ω
 μι γα αρ α να λα α βων τω πα θει α παλ λη
 η η η λων δι ι ε τε ε με της α χρα αν
 του μεν ψυ υ υ χη η ης εν α δου κατελ θου ου
 ου ση ης ον και ε ε σκυ υ υ υ λε ε ε
 ευ σε τα φω δε ε δι ι α φθο ο ραν ουκ
 οι οι οι οι δε το Α α α γι ι ο ον σω ω ω

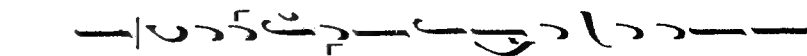

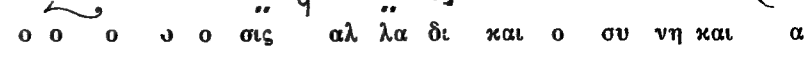

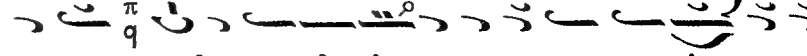
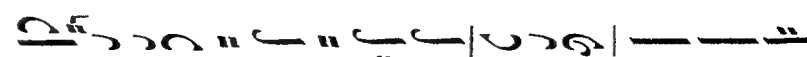
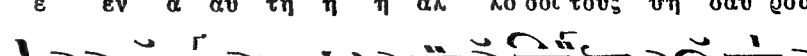
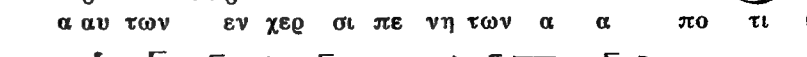
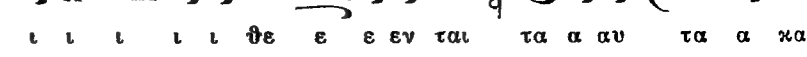
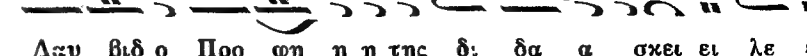
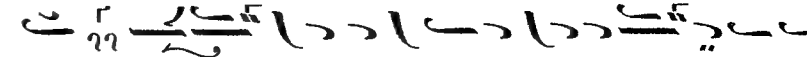

ω μα του Αυ τρω του των ψυ υ χω ω ων η η
 η η μων

Ἀργὸν Στιχηραρικὸν μέλος τοῦ ἁ ὁ Νη

Ο ταν τι θε ε ενται αι θρο τι θεν ται αι θρο ο
 ο ο νοι οι και α νοι οι οι οι οι οι οι οι οι οι
 γω ω ω ω ω ω ω γω ω ων ται αι αι βι ι ι ι
 ι ι γι ι ι ι βλοι και αι Θε ε ε ε ε
 ε ε ε ε και Θε ε ο ο γο ο ο ος εις
 κρι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι
 κα α α θε ε ε ε ε ε ε ε ξη η η η η η η η
 η κα θε ξη ται ο ποι οι οι οι οι οι γοι οι
 οι ο ο ος φο ο ο ο ο ο ο ο βο ο ο
 ος το ο ο ο ο τε Α α α α α α α α
 α α α γ γε ε ε ε λω ω ω ω ων πα

 ρι ι ι ι στα α πα ρι ι στα α με ε ε

 ε ε ε ε ε νω ω ῖω ω ω ων ε ε ε

 ε ε ε ἔε ε εν φο ο ο ο ο βω και

 πο ο τα α α α α ῖα α α και πο τα α

 μου ῖου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου

 ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου

 ε ε ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου

 ῖου ου ου ου ου ου πυ υ υ ρο ο ο ο ο ο

 ο ος ε ε ε ε ε ε ε ε ε ελ κο ο

 ο ελ κοντος τι ποι η η η η η η η η σω

 ω ω ω ω ω ῖω ω ω με ε ε εν το ο

 ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο

 ο ο ο ο ῖο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο τε

Ἡμέτερα Δοκίμια. Ἦχος $\frac{4}{q}$ Πα

 Ουκ ε ε ε στιν η Βα σι λει ει α α του Θε

 ου ου ου ου ου ου ου βρω σι ις και αι πο

 ο ο ο ο ο σις αλ λα δι και ο ου νη και α

 α α σκη σις ου νν α γι ι ι ι α α α

 α σμω ο θεν ου δε πλου σι ι οι εισ ε λευ σονται

 ε εν α αυ τη η η αλ λο σοι τους θη σαν ρους

 α αυ των εν χειρ σι πε νη των α α πο τι ι

 ι ι ι ι ι θε ε εν ται τα α αυ τα α και

 Δευ βιδ ο Προ φη η η της δι δα α σκει ει λε ε

 γων δι ι και αι ο ος α α νη ηρ ο ε

 λε ω ω ω ω ο ο ο λην τη ην η με ε ε ε

 ραν ο κα τα τρυ φων τω Κυ ρι ι ι ω και τω φω

 τι πε ε ρι πα α τω ω ω ω ου μη η προ

σκο ο ο ψη ταν τα δε πα αν τα προς νου θε
σι αν η μων γε γρα α πται ο πως νη στευ ο ον τες χρη
στο τη τα α ποι η η η η σω ω ω ποι η
η σω ω ω μεν και δι η η μιν Κυ υ ρι ι
ος αν τι των ε πι ι γει ει ει ων τα επ ου ρα α
α α νι ι ι ι α

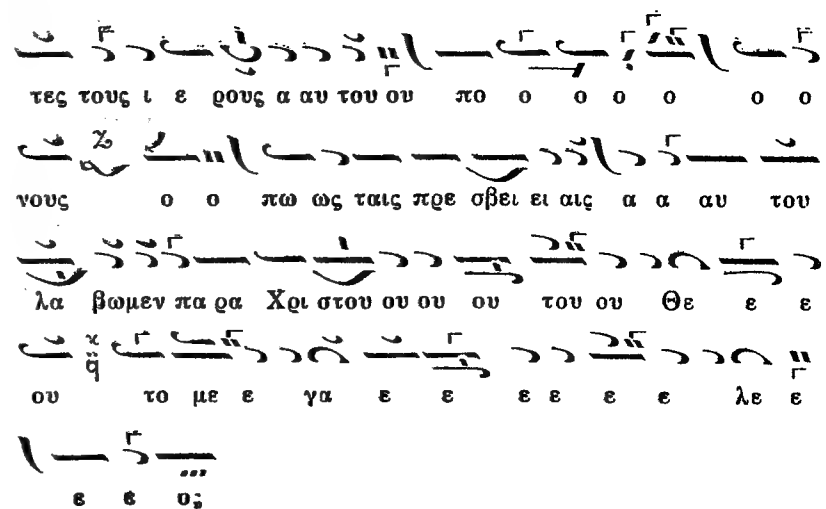
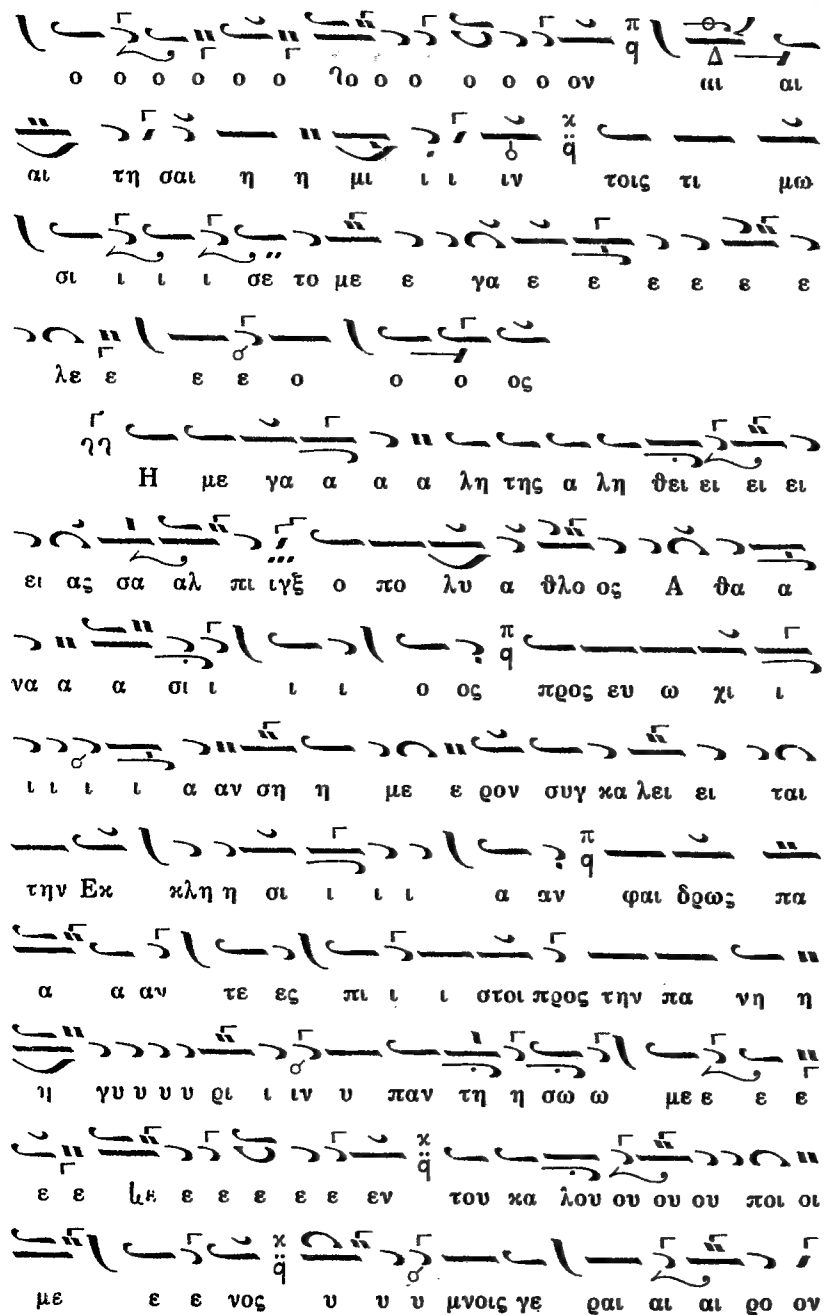
Ἦχος Δ

Ε τε ε ε χθης ως αυ το ος η θε ε ε λη
σας ε φα α α νη ης ως αυ το ος η η βου λη
η η η θης ε ε πα θε σα ρ κι ο Θε ο ο
ο ος η η η η μων εκ νε κρων α α
νε ε ε ε ε στης πα τη η σα α ας τον θα α α
α α α α α να τον α νε λη η η φθη
η ης ε ε εν δω ο ο ο ξη ο τα συ υμ πα

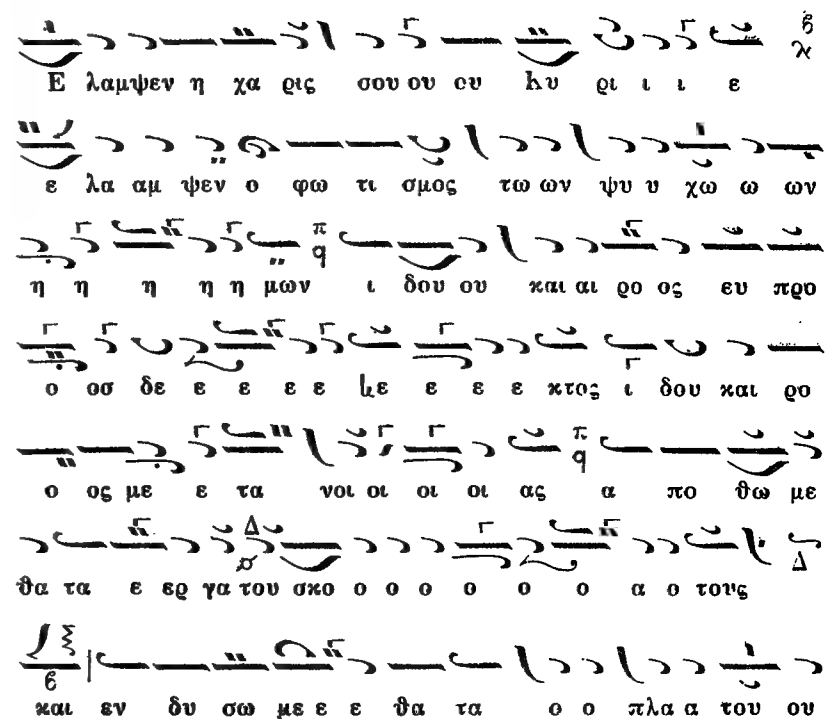
αν τα πλη η ρων και α πε ε στει ει λας η η μι
ιν Πνε ε ε ευ μα α θει ει ει ον του αν υ
μνειν και δο ξα ζει ει ειν σου ου ου ου την Θε ε
ο ο ο ο ο ο ο ο τη τα

Ἦχος γ Γα Πα

Α φι ε ρω θει ει ει εις τω Θε ε ω ω ω
ω εκ κοι λι ας μη η τρι ι ι κης ως αλ
λος Σα μου ου ου ηλ Πα α α α τερ Ε ευ θυ υ
υ μι ι ι ι ι ε ε φε ρω νυ
μω ως γε ε γο ο νας ε ε ε ευ θυ υ
μι ι ι α τω ω ων πι ι ι στων βα κτη
ρι ι α α και ε ε δραι αι αι ω ω ω ω μα α
του α γι ου Πνευμα α το ο ος οι κη η τη η ρι ι

Ἦτος ὁ Πα

ου φω ω ω ω το ο ο ο ο πω ως

δι α πλε ε ε ε ε ευ σα δι α πλε ευ

σα α αν τες το της νη σται ει ει ει

ει ει ει α ας με ε ε γα α α πε ε λα α

α γος εις την τρι η με ε ρον Α να α α α α

α α στα α α α Α να α στα α α σιν κα

ταν τη σω ω μεν του Κυ ρι ου ου και Σω τη

η ρος η η η μων Ι η σου Χρι ι ι στου του ου

σω ζοντο ο ο ος τας ψυ υ χας η η η μω ων

Ἦχος ᾠ Πα

Δο ο ο ο ο ξα α Πα α τρι ι ι ι και

αι Υι υι ω κη Α γι ι ω Πνε ευ μα α α τι

Ο ο ο που ου ε πι σκη α σει η χα ρις σου ου

Α αρ χα γ γε ε λε ε κει θε ε εν του ου Δι α βο

ο ο ο λου δι ω ω ω κε ται αι η δυ υ υ

υ υ υ να μις ου φε ρει γαρ τω φω τι ι σου

προ ος με ε ε νειν ο πε σών Ε ε ως φο ο ο

ο ο ρος δι ο ο ο αι του με ε ε εν σε

τα πυρ φο ο ρα α α αυ του βε ε ε ε

ε ε λη τα καθ η μων κη νου με να α πο ο

ο ο ο ο σβε ε ε ε σον τη με σι τει

α σου λυ τρου με ε νο ος η η μα α ας εκ τω

ων σκα ν θα α α λω ων α α αυ του α ξι

υ υ μνει ει τε ε ε ε ε λε ε ε ε ε ε

ε Μι χα η η ηλ Αρ χα αγ γε λε

Ἦχος ᾠ Πα λε ε Δο ο ο ξα Πα α τρι και Υι

υι ω και α γι ι ω Πνε ευ μα α α τι

Ο ο σι ι ε Πα α α α τερ εις πα σαν τη ην γην
 ε ε ξη η η η ηλ θε εν ο ο σ φθογ γος
 των κα το ορ θω μα α α τω ων σου δι ων εν
 τοις ου ρα α νοις ευ ρες μι σθον των κα μα α α
 τω ω ων σου των Δαι μο νων ω λε σας τας φα
 α α α λα α αγ γας των Αγ γε ε ε ε λω ων ε
 φθα α σας τα τα α α α α αγ μα α α α τα
 ω ω ων το ον βι ι ι ι εν α με εμ
 πτω ως ε ξη η η η η λω σας παρ ρη σι
 αν ε ε ε χων προς Χρι στο ο ον τον θε ε ο ον ει
 ρη η νην αι αι αι αι τη η η η σαι ται αις ψν
 χει αι αι αι αι αι ταις ψν και αις η μων

Ἦχος Γα

Μη τηρ μεν ε ε γνω ω ω σθης υ περ φυ υ
 σιν θε ε ε ο το ο ο κε ε ε ε μει
 νας δε πα αρ θε ε ε ε ε ε νος υ περ λο
 ο ο ο γο ον και εν νοι α αν και το θα αυ
 μα του το κου ου σου ερ μη νευ σαι γλω ω ω ωσ σα α
 ου δυ να ται πα ρα δο ο ξον ου γα αρ ου ου
 σης της συλ λη η η ψε ως Α α γνη α κα
 τα α α λη η πτο ος ε ε ε στιν ο τρο ο
 πος τη ης κυ η σε ως ο ο ο που γαρ βου ου
 λε ται θε ε ος νι κα α ται αι φυ υ υ σε ε ως τα
 α α ξις δι ο σε πα αν τες Μη τε ρα του θε ε ε
 ου ου γι νω ω σκο ο ον τες δε ο με θα
 σου ου ε ε εκ τε ε ε νω ω ως πρε ε εσ

βε ε ε ε ευ βε του σω θη η ναιτας ψυ υ χα ας η
η μω ω ω ω ω ω ω ν

Ἦχος ᾠ Νη

κε Δο ο ξα Πα α τρι ι ι και Υι θι ω ω
και Α γι ω ω Πνε ε ε ε ευ μα α
α τι

Τη Υ ψη λο φρο να γνω ω ω μην των κα πι στω
ων Φα ρισ σαι αι αι αι ων ο παν των Κυ υ
υ υ υ υ ρι ι ι ι ος πα ρα βο λι
κως εκ φε ευ γειν τα αθ την ε θι ι ι ι
ι ι θα α α α ξε και μη η η υ ψη λο ο
ο ο φρο ο νει ει ει ει ει ει εν πα ρ ο ο
δει ει φρο ο ο ο νει ει ει ει ει ει εν πα αν τας
ε πα αι αι δε ε ε ευ σεν υ πο γραμ

μο ος και αι τυ υ υ πος ο αυ το ος γε ε
νο ο ο ο ο με ε ε νος με χρι Στα αυ ρον
ου ου και αι θα α να α α α α του ε αυ
το ον Ε κε ε ε ε ε νω ω ω ω ω σεν ευ
χα ρι στου ου ουν τε ε ε ες ουν ουν τω τε
λω νη η ει ει πω ω ω μεν ο πα θων υ περ
η η μω ων και α πα θη η η ης δι α α μει ει
ει ει ει εν να ας θε ε ε ος των πα
θω ων η η μα ας ρυ υ υ σαι και σω ω σαι τας ψυχα α
α ας η η η η μων

Δύο προσόμοιοι τρόποι καθ' οὓς ἀναγινώσκονται τὰ
Ἱερά Εὐαγγέλια ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ

ἀ' ἐκ τοῦ χ' συρομένη φωνῇ ἀχρόνως

Δι α γε νο με νου του Σαβ βα του Μα ρι α
η Μαγδαλη νη η και Μα ρι α Ι α κω ω
βουκ·α Σαλω ω μη η γο ρα σαν α ρω μα τα ι
να ελ θουσαι α λει ψωσι τον Ι η σου ου ουν
και λι αν πρω ι της μι ας Σαββα α των ε ε ερ χον
ται ε πι το μνη μει ει ον α να τει λαν τος του η
λη ι ι ι ου και ε λε γον προς ε αυ τας
τι ις α πο κυ λι σει η μιν τον λι θον εκ της
θυ ρας του μνημει ει ει ου και α να βλε ψασαι θε
ω ρου σιν ο τι α πο κυ λι σται ο λι ι θος ην
γαρ με ε γας σφο ο ο ο δρα και ει σελ θου

σαι εις το μνη μει ει ον ει ει δον νε α νι σκον κα
θη η με νον εν τοις δεξι οι οις πε ρι βε βλη
με νον στο λην λευ κη ην και εξ ε θαμ βη η η
η η η θη σαν ο δε λε ε ε γει αυ αι
αι αις μη εκ θαμ βει ει ει ει σθε Ι η σου ν ξη τει
τες τον Να ζωει νον τον ε σταυρω με ε ε ε νον
η γερ θη ουκ ε στιν ω ω δε ει ει δε ο το
πο; ο που ε ε θη καν αυ τον αλλ υ πα α
γε τε ει πα τε τοις Μα θη ται ας αυ του και τω Πε
τρω ο τι προ α γει η μας εις την Γαλι λαι αι αν
ε κει αυ τον ο ο ψεσ θε κα θω ως ει ει ει
πεν υ μιν και εξ ελ θου ουσαι τα χυ ε φυ γον
α πο του μνη μει ει ου ει χε δε αυ τας τρω ο

μοῦ καὶ ε ε ε ἐκστασι ι ι ι ις καὶ οὐ δε

νι οὐ δε ἐν εἰ πόν ε φο γου οὐν το γὰ α α α α

α α α α α α

β' ἐκ τοῦ γ' Τὼ καὶ ῥω ε κει νῶ Μα ρι α εἰ στηκεῖ

πρὸς τὸ μνη μεῖ ο ον κλαι οὐ σα ε ε ξω ὡς οὐ οὐν

ε κλαι ε πα ρε κυ ψεν εἰ εἰς τὸ μνη μεῖ ον καὶ θε

ὦ ρει δυο Ἀγγε λους ἐν λευ κοῖς κα θεξομε νου; ε να

πρὸς τὴ κεφα λη καὶ ε ε ε να π ο; τοῖς πο σιν ο που

ε κει το το Σω μα του Ι η σου οὐ οὐ καὶ

λε γου σιν αὐτὴ ἐκεῖ νοι γυ ναι τι κλαι αι αι εἰς

λε γει αὐ τοῖς ο τι ἦραν τὸν Κυριον μου καὶ οὐκ οι

δι που οὐ ε ε θη καν αὐ τὸν καὶ ταυ τα εἰ που

σα ἐσ τρα φη εἰς τα ο πι σω καὶ θε ὦ ρει τὸν

Ι ἡσουν ε στῶ τα καὶ οὐκ η δει ο τι ο Ι η

σου οὐ ους ε στι λε γει αὐ τη ο Ι ἡσους γυ ναι

τι ι κλαι αι αι εἰς τι ι ι να ζη τεις ε κει

νη δο κου σα ο τι ο κηπον ρος ε στι λε ε ε

γει αὐ τῶ Κυ υ ρι ε εἰ συ ε βα στασας αὐ τὸν

εἰ πε ε ε μοι οι που οὐ ε θη κας αὐ τὸν κα γῶ ὦ

αὐ τὸν α ῥω ὦ ὦ λε γει αὐ τη ο Ι η σους

Μα ρι ι ι ι α στρα φει σι ε κεινη λεγει αὐ τῶ

Ραβ βου νι ο λε γε ται Δι δα α α α α α α

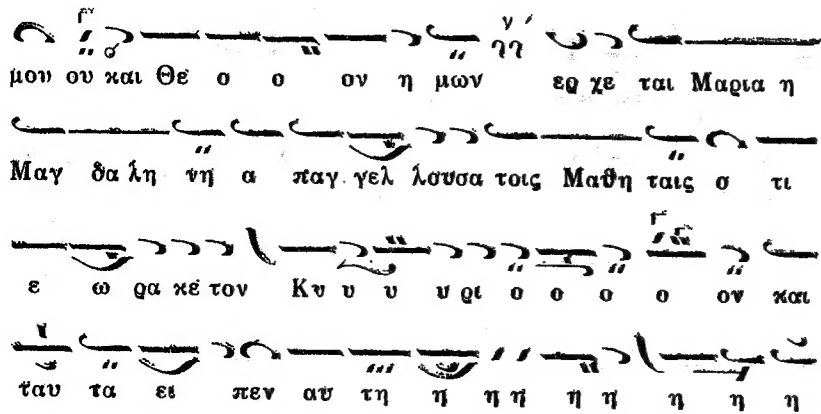
σκα λε λε ε γει αὐ τη ο Ι η σους μη μου α

α πτου οὐ οὐ πῶ γαρ α να βε ε ε βη κα πρὸς τὸν

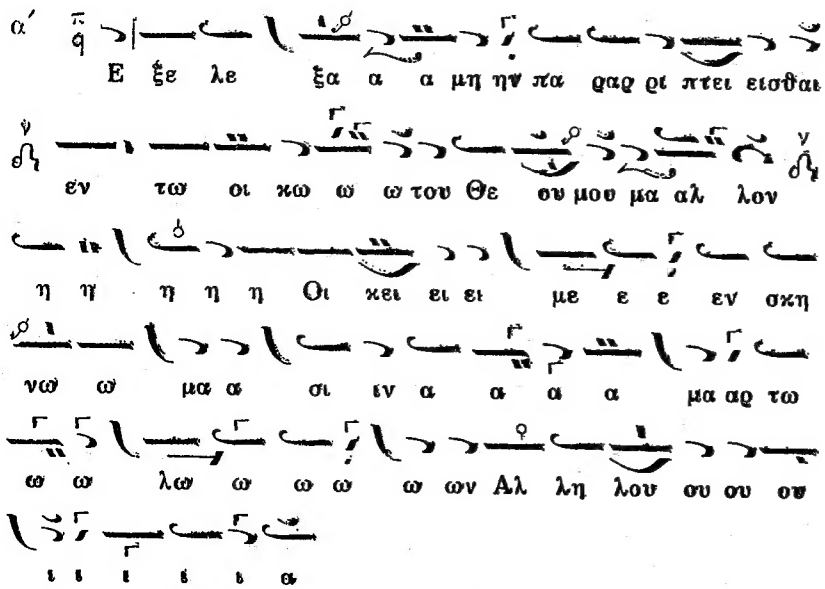
πα τε ρα μου πο ρευ οὐ δε πρὸς τοὺς ἀδελφους μου καὶ εἰ πε

ε αὐ τοῖς α να βαι αι αι νῶ πρὸς τὸν Πατέρα

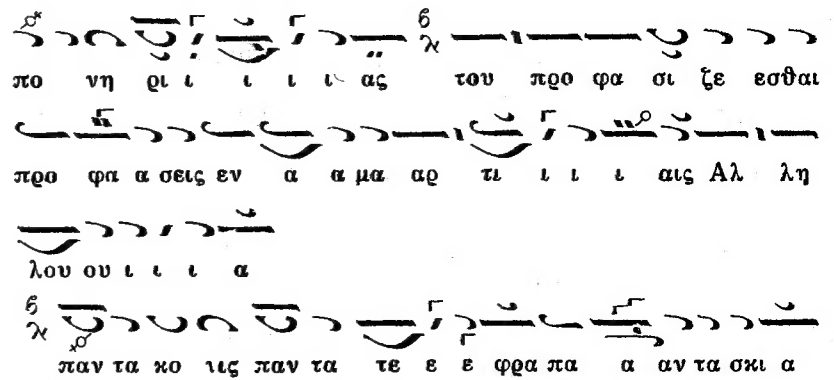
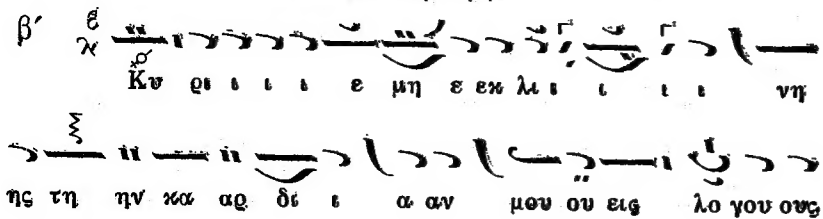
μου καὶ Πα τε ε ε ρα η μων καὶ Θε ο ο ον

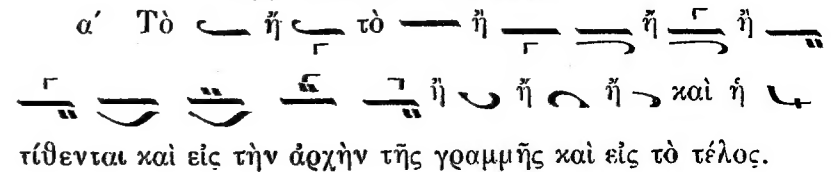
Δύο Γυμνάσματα τῶν φθορῶν ς

Φθορά Οίμωνος ρ

Εἰς τὴν Ὀρθὴν τῶν μουσικῶν χαρακτήρων γραφὴν
συμβάλλουσι καὶ τὰ ἑξῆς :

β' Τα δὲ ἐξῆς " Ϛ ϛ καὶ ἡ ϛ ϛ μόνον εἰς τὸ τέλος γραμμῆς τίθενται οὐχὶ εἰς τὴν ἀρχήν.

γ' Ἡ Βαρεΐα \μόνον εἰς τὴν ἀρχὴν γραμμῆς τίθεται
εἰς τὸ τέλος οὐδέποτε

δ' Ὅταν ἐμπροσθεν τοῦ Ὀλίγου τύχη μία μόνη Ἀπο-
στροφος μὲ Κλάσμα ὁμοούλλατος καὶ ἰσόχρονος τίθεται
Ὁμαλὸν ὑπὸ τὸ Ὀλίγον ὡς $\frac{2}{3} \frac{2}{3} \frac{2}{3} \frac{2}{3}$

Πολλάκις τὸ Ὀλίγον δὲν ἰσοχρονεῖ μὲ τὴν Ἀπόστροφον,
πλὴν ὁ ἐπόμενος φθόγγος τῶν Κεντημάτων ἀναπληροῖ τὸ
ἰσόχρονον

ε' "Οταν χαρακτήρ τις ἀνιῶν ἢ κατιῶν, εἶναι συνδεμένος μετὰ Ἰσου δι' Ὁμαλοῦ, ἢ Ἑτέρου εἰς τὸ τέλος γραμμῆς δὲν χωρίζεται ἀπὸ τοῦ Ἰσου, διότι χοριζόμενος ἀποβάλλει τὸ Ὁμαλὸν, ἢ τὸ Ἑτερον, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ψάλτης ὀφείλει νὰ ἐκτελῇ τὴν ποιότητα τοῦ ἀποβληθέντος χαρακτῆρος.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Σελίς	Γραμμή	ἀντί	γράφε
✓ 28	12		
✓ 36	13	θυμικούς	θυμικούς
38	35	νονος	τόνος
39	9	750	756
41	22	60 3]4:6	60 3]4:9
✓ 75	7		
✓ »	10		
81	41	οἶα	οἶαι
82	12		
101	6	σαι σου	σας σου
103	15 β'	ἐπανεξέρχεται	ἐπανερχεται
»	3 α'		
»	27 γ'	παραδέσω	παραδώσω
»	28		
		εκ νε	εκ νε
108	11	Εισμολόγιον	Εἰσμολογικὸν
113	27	ἦχος. Ἔχει τὴν	ἦχος ἔχει τὴν
»	29	ὁ Κύριος	ὁ κύριος
114	5	πλ. β'	πλ. α'
»	22		
115	3		
119	29		
145	5	4 ἀπὸ 70	4 ἀπὸ 72

Σελίς	Γραμμή	ἀντί	γράφε
173	15	Τροχαία θέσις	Τροχαία ἄρσις ✓
»	16	τρίβραχος	τρίβραχος ✓
189	4	Ο Ο Θε ο	ὸ Ι Θε ο ✓
»	7	Ο Ι	Ο Ι ✓
204	21 34 (+)		✓
208	2		✓
244	22		
245	7		
246	26	τα σας Δα νι	τα σας Δα νι
»	26	των χα	των χα
253	21	ο πι	ε πι
256	8	ρε τυ	ρε το
263	11		
268	18	θε	θες

Πίναξ τῶν Περιεχομένων

	Σελίς
Πρόλογος	α—γ
Θεωρία τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς	1
Κλίμαξ. Ποσόν	2
Χαρακτῆρες Ποσότητος	3
Χρόνος καὶ Χρονικοὶ Χαρακτῆρες	4
Χαρακτῆρες Ποιότητος	5
Μαρτυρίαι. Γένος. Χειρονομία.	6—7
Χρονικὴ Ἀγωγή	9
Παραλλαγή, Ἡ Διαπασῶν Κλίμαξ	10
Συνεχῆς Παραλλαγή	12
Σύνθεσις Χαρακτῆρων	13
Γυμνάσματα	16—19
Μελος καὶ Παραδείγματα	20—21
Ὁρθογραφία μουσικῶν Χαρακτῆρων	
α' Ποσότητος. Περί Ἰσου κ.λ.π.	22—30
β' Χρονικοὶ Χαρακτῆρες	30—34
Χαρακτῆρες Ἰσότητος	34
γ' Χαρακτῆρες Ποιότητος	34—37
Σύστημα. Τόνος. Ἐπόγδοος. Ἐπιενδέκατος	
Χορδὴ Τόνοι καὶ Συστήματα	38—39
Τετράχορδον. Διατονικὴ Κλίμαξ	40—41
Οἱ ἑξ' Ἐπόγδοοι. Οἱ Ὀκτώ Ἐπιενδέκατοι	42
Πίναξ Μειζόνων καὶ Ἐλασσόνων	43
Συμφωνία ἢ Συνιηχσις	44
Ἀμετάβολον Σύστημα Φερόμενοι	46
Ὑφεις. Δίεσις. Φθοραὶ	46—48
Ὑπάτι, Μέση, Νήτη	49
Συνδιασμός φθορῶν καὶ Μαρτυριῶν	49
Μαρτυρίαι τῶν ἤλων	50
Ρίζαι Μαρτυριῶν δηλωτικαὶ τῶν τόνων	51
Ἐστῶτες φθόγγοι. Φερόμενοι	52—54
Φερόμενοι ἡμετέρας μεθόδου	54
Προσλαμβανόμενος. Συναφή. Διαζευκτικὸς	56
Τόνοι καὶ Τετράχορδα κατὰ τὸ σύστημα Πυθαγόρα	56—59
Τετράχορδα ἐπὶ Μονοχόρδου	60
Ἡ Βυζαντινὴ Κλίμαξ ἡμετέρου συστήματος	61
Ἡ Δεκαπεντάχορδος Πυθαγόρου κατὰ Χρύσανθον	62

	Σελίς
Ἦχος καὶ Παλμοὶ Χορδῆς	63
Ἡ Κλίμαξ τῆς Εὐρωπαϊκῆς	64
Σχέσις φθόγγων. Ὑφος καὶ Μεταβολή	65
Ἦχος. Ὑποδιαίρεσις ἤχων	67—68
Δεσπόζοντες Ὑπερβάσμοι Καταλήξεις καὶ συμφωνίαι Δεσποζόντων	69
Παραχορδή	70
Ἐλξίς	71
Ἀπήχημα	76
Ἡ Παλαιὰ Βυζαντινὴ μουσικὴ Γραφή	79
Ἐκφωνητικὰ σημεῖα	80
Πολυσύλλαβοι φθόγγοι	86
Τροχὸς Δισπενταχόρδου	88
Τετράχορδον Πολυσυλλάβων	89
Παραλλαγή Παλαιᾶς γραφῆς. Μετροφωνία κατὰ Χρύσανθον	90
Ἦχος Πρῶτος	91
» Δεύτερος	96
» Τρίτος	104
» Τέταρτος	106
» Πλ. Δεύτερος	113
» Βαρὺς	130
» Πλ. Τετάρτου	135
Ἐναρμόνιον γένος	142
Τὸ ἡμέτερον Ἐναρμόνιον γένος	144
Γενικὸς Πίναξ ὄλων τῶν τόνων	147
Ἰσον καὶ Ἰσοκράτης	149
Οἱ Ψάλται. Οἱ ἱερεῖς καὶ Διάκονοι	151
Οἱ Ψάλται καὶ ἡ σχέσις αὐτῶν μετὰ τῶν Ἱερέων καὶ Διακόνων	152
Μελοποιία	156
Μίμησις	159
Παλλογία	160
Ἐπανάληψις	161
Ἀναλογία	162
Ρυθμική	162
Χρόνος	»
Ποὺς	164

Ι ἐνή ποδῶν	165
Μέτρα	166
Ρυθμός	168
Ρυθμοποιΐα	169
Ἀγωγή Ρυθμικῆ Μεταβολῆ	170
Ἦθη ρυθμικῆς Ἐμφασίς ρυθμικῆ	171
Σχήματα Ποδῶν	172
Σύνθετος ρυθμός	174
Προσφδία	175
Λίσσημος Ποὺς	178
Τρίσημος Ποὺς	182
Εἰρημολογικὸν, Στιχηραϊκὸν, Παπαδικὸν	184
Χορφδία	»
Ρυθμικὰ δοκίμια	185
Ρυθμικὴ ἀντίφασις Χρυσάνθου	189
Ἡ Β· Μουσικὴ ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος τῶν Θεολόγων «ἡ Ζωή»	192
Ὁρθογραφικαὶ ἀσκήσεις ἐκ τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως	196
Ὁρθογραφικαὶ ἀσκήσεις ἐκ τῶν τοῦ Ι. Σακελλαρίδη	210
Ἐκ τῶν τοῦ μ. Σ· Χουρμουζίου	228
Μουσικαὶ κρίσεις	233
Κριτικὴ δημοσίευσις εἰς Πάφον	234
Γυμνάσματα διαφόρων τρόπων τῶν 8 ἡχῶν	236
Ἡμέτερα Δοκίμια εἰς τοὺς 8 ἡχους	267
Δύο τρόποι Προσομοίων Εὐαγγελίων	267